

KONGL. MAJ:TS
NÅDIGA
PROPOSITION
TILL
Riksdagen
angående statsverkets tillstånd och behof;

Gifven Stockholms slott den 15 januari 1900.

Jemlikt grundlagens bud afgifver Kongl. Maj:t härmed nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof.

Dervid förekommer först frågan om beräkningen för nästa statsregleringsperiod af *statsverkets inkomster*.

Med åberopande af de beslut, hvarom bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 13 innevarande månad *) lemnar närmare upplysning, och under de i samma protokoll angifna förutsättningar föreslår Kongl. Maj:t, att statsverkets inkomster för år 1901 upptagas sålunda:

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Inkomstberäkningen".

Ordinarie inkomster:

Grundskatt	kronor	960,000: —
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål.....	»	270,000: —
Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet	»	49,000: —
Trosspassevolansafgift	»	19,000: —
Tillfälliga rotevakansafgifter	»	175,000: —
Soldatvakansafgift	»	38,000: —
Båtsmansvakansafgift	»	150,000: —
Arrendemedel	»	2,200,000: —
Mantalspenningar	»	700,000: —
Bötesmedel	»	290,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	40,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,500,000: —
Telegrafmedel	»	1,610,000: —
Jernvägstrafikmedel	»	10,000,000: —
Skogsmedel	»	5,800,000: —
Extra uppbörd	»	100,000: —

säger 23,901,000: —

Bevillningar:

Tullmedel	kronor	49,000,000: —
Postmedel	»	11,590,000: —
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	»	850,000: —
Stämpelmedel	»	5,000,000: —
Bränvinstillverkningsskatt	»	18,000,000: —
Hvitbetssockertillverkningsafgift	»	9,000,000: —
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	»	3,000,000: —

säger 96,440,000: —

summa kronor 120,341,000: —

Kongl. Maj:t föreslår vidare enligt ofvan nämnda
protokoll öfver finansärenden för den 13 innevarande
månad:

 Transport kronor 120,341,000: —

	Transport kronor 120,341,000: —
att såsom tillgång vid förevarande statsreglering må beräknas och användas:	
öfverskott å statsregleringarna för år 1898 och före- gående år.....	» 24,340,000: —
och af öfverskottet å 1899 års statsreglering	» 3,000,000: —
samt att för statsverkets behof må till utbetalning vid den tid under år 1901, som af Riksdagen bestäm- mes, af riksbankens vinst för år 1899 anvisas	
	» 2,000,000: —
hvar efter det för nästa statsregleringsperiod disponibla beloppet af statsverkets tillgångar uppgår till.....	<u>kronor 149,681,000: —</u>

Första hufvudtiteln,

innefattande anslagen till kongl. hof- och slottsstaterna.

Nu gällande riksstat upptager såsom årliga eller ständiga utgifter:	
för kongl. hofstaten	kronor 1,196,900: —
» » slottsstaten	» 123,100: —
	<u>tillsammans kronor 1,320,000: —</u>

Häruti föreslår Kongl. Maj:t icke någon ändring.

Extra anslag.

Med åberopande af bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 13 innevarande januari*) vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att å extra stat under denna hufvudtitel bevilja

[1.] för yttre restaurering af Stockholms slott en femtedel af det beviljade anslaget 500,000 kronor eller kronor 100,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Första hufvudtiteln".

Vid jemförelse med 1900 års riksstat finnas slutsummorna å anslagen under denna hufvudtitel vara oförändrade.

Andra hufvudtiteln,

innefattande anslagen till justitiedepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 3,842,450 kronor, vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver justitiedepartementsärenden den 13 innevarande månad,*) föreslå Riksdagen beträffande

Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli:

[1.] att, under förutsättning att särskildt aflåten proposition med förslag till lag om straffregister varder af Riksdagen bifallen, öka anslaget till departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli dels, enligt det i statsrådsprotokollet intagna förslag till tilläggsstat, med afhöjning till en kanslist 2,700 kronor och dels med förhöjning af 2,000 kronor i anslaget till amanuenser, vikariatsersättningar, renskrifning med mera, eller således med tillhoppa kronor 4,700: — och alltså i 1901 års riksstat uppföra ifrågavarande anslag, nu upptaget till 35,800 kronor, med 40,500 kronor;

samt att för åtnjutande af de i tilläggsstaten upptagna löneförmåner stadga enahanda villkor, som äro föreskrifna för innehafvare af löner å 1878 års aflöningsstat;

Transport kronor 4,700: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Andra hufvudtiteln".

Transport kronor

4,700: —

Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat:

[2.] att, för genomförande af delning af Norra Ångermanlands domsaga i två nya domsagor, anslaget till häradshöfdingarne under Svea hofrätt måtte ökas med.....

» 4,500: —

samt de till häradshöfdingen i Norra Ångermanlands domsaga anslagna tjänstgöringspenningar fördelas på sätt, åberopade statsrådsprotokoll upptager;

kommande, i händelse af bifall härtill, det i 1900 års riksstat under rubrik »Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat» uppförda anslag, 666,287 kronor, att förhöjas till 670,787 kronor;

Fångvården:

[3.] att lönen höjes med 700 kronor för kamreren vid centralfängelset å Långholmen och med 500 kronor för en hvar af kamrerarne vid centralfängelserna å Nya Varfvet samt i Karlskrona och Landskrona äfvensom vid tvångsarbetsanstalterna å Svartsjö och i Norrköping eller med tillhopa 3,200 kronor, att utgå af bestämda anslaget till fångars vård och underhåll under enahanda villkor, som föreskrifvits för innehafvare af lön å nu gällande af Riksdagen antagna lönestat för tjänstemän vid fångvårdsanstalterna;

[4.] att lönen för direktören vid centralfängelset å Nya Varfvet höjes med 500 kronor och skrivvare-arfvodet till direktören vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping med 200 kronor för år, eller tillhopa 700 kronor, att af bestämda anslaget till fångars vård och underhåll utgå under enahanda villkor, som i punkt 3 här ofvan är sagdt;

[5.] att, i händelse under nionde hufvudtiteln gjord framställning om direktören vid indragna centralfängelset å Norrmalm Carl Robert Wibergs öfverflyttning på allmänna indragningsstaten bifalles, minska bestämda

Transport kronor

9,200: —

Transport kronor 9,200: —

anslaget till fångars vård och underhåll med belopp, motsvarande å nämnda anslag för denna befattning anvisade löneförmåner, eller 3,700 kronor;

[6.] att ytterligare minska samma anslag med den del af arfvodet till presterligt biträde vid fångelserna å Långholmen, som denne varit pliktig frånträda, derest tjenstebostad, såsom nu skett, kunnat åt honom anvisas, eller 300 kronor;

kommande, i händelse af bifall till omförmälda framställningar beträffande fångvården, bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, som nu utgör 499,100 kronor, att uppgå till 499,000 kronor och sålunda minskas med 100 kronor, samt följaktligen och då andra förändringar i fångvårdsanslaget ej föreslås, detta anslag i sin helhet, som nu utgör 1,695,975 kronor, att upptagas till 1,695,875 kronor och således minskas med 100 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

I dessa har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring.

Summa ökning kronor 9,200: —

Om från den sålunda föreslagna ökningen drages den likaledes föreslagna minskningen i anslaget till fångvården

» 100: —

återstår såsom i de ordinarie anslagen föreslagen ökning kronor 9,100: —

Andra hufvudtitelns ordinarie anslag utgöra enligt nu gällande riksstat

kronor 3,842,450: —

Om härtill lägges ofvan angifna ökning i samma anslag

» 9,100: —

så komma de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel att uppgå till

kronor 3,851,550: —

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaffenhet, hänförliga under andra hufvudtiteln, vill Kongl. Maj:t, på sätt förutnämnda protokoll öfver justitiedepartementsärenden vidare innehåller, föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1901 bevilja:

[7.] för fortsatt uppehållande af lagbyråns verksamhet	kronor	25,000: —
[8.] till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militäre ledamöter	»	3,250: —
[9.] för uppförande af nya hägnader vid vissa fängelser	»	34,600: —
[10.] för uppförande af ett bostadshus åt vaktbetjente vid länsfängelset i Stockholm	»	21,500: —
[11.] för förändrad inredning af en flygel vid centralfängelset å Långholmen 60,000 kronor, deraf för år 1901	»	15,000: —
[12.] för beredande af dyrtidstillägg för år 1900 åt en del tjenstemän och betjente i justitiedepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt till justitiedepartementet hörande embetsverk och kårer, <i>förslagsvis</i>	»	108,000: —
Summa kronor		207,350: —

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1900 upptagen och sådan den nu är af Kongl. Maj:t föreslagen, utfaller sålunda:

	1900.	1901.	
ordinarie anslag	3,842,450: —	3,851,550: —	således ökning kronor 9,100: —
extra »	94,700: —	207,350: —	» » » 112,650: —
summa kronor	3,937,150: —	4,058,900: —	således ökning kronor 121,750: —

Tredje hufvudtiteln,

innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 629,250 kronor, vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärenden den 13 innevarande månad,*) föreslå,

att nedannämnda ordinarie anslag må af Riksdagen anvisas att utgå emot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda villkor som hittills, nemligen:

Kabinettskassans utgifter:

[1.] departementschefen, ministern för utrikes ärendena.....	kronor	24,000: —	
[2.] utrikesdepartementet.....	»	32,365: —	
[3.] ministerstaten.....	»	350,647: —	
[4.] militärattachéer.....	»	8,471: —	
[5.] skrifmaterialier, expenser och extra utgifter.....	»	63,517: —	479,000: —

Konsulskassans utgifter:

[6.] utrikesdepartementet.....	kronor	8,857: —	
[7.] konsulsstaten	»	241,510: —	
[8.] skrifmaterialier, expenser och extra utgifter.....	»	17,433: —	267,800: —
eller efter afdrag af hvad som här af beräknas kunna bestridas af inflytande konsulat- och expediti- onsafgifter.....		107,800: —	160,000: —
		summa kronor	639,000: —

Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena:

[9.] svenska kyrkan i Paris.....	»	2,950: —	
	tillsammans kronor	641,950: —	

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Tredje hufvudtiteln".

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärenden för den 13 innevarande månad finnes antecknadt, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att under denna hufvudtitel å extra stat bevilja:

[10.] för fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater».....	kronor	4,500: —
[11.] till ersättning för de af statskontoret förskottsvis bestridda kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationela fredskonferensen i Haag.....	»	15,500: —
[12.] till beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjenstemän och betjente i utrikesdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli, såsom förslagsanslag	»	3,850: —
tillsammans kronor		23,850: —

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1900 upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1900.	1901.	
ordinarie anslag....	629,250: —	641,950: —	således ökning kronor 12,700: —
extra »	4,500: —	23,850: —	» » » 19,350: —
summa kronor	633,750: —	665,800: —	således ökning kronor 32,050: —

Fjerde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till landtförsvarsdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i 1900 års riksstat till årliga och ständiga utgifter anvisadt:

kontant.....	kronor 26,767,678: —
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
ersättningar.....	» 693,400: —
tillsammans kronor 27,461,078: —	

vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver landtförsvarsärenden den 13 innevarande januari,*) föreslå Riksdagen beträffande

Aflöning och rekrytering m. m.:

[1.] a) att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för Karlsborgs artillericorps, medgifva, att denna corps må omorganiseras på sätt nämnda stat utvisar, äfvensom att under öfvergångstiden uppkommande besparingar å de till corpsen anvisade anslagsmedel må användas till bekostande af de två nya kompaniernas första uppsättning och utrustning;

b) att staten för Vermlands fältjägarcorps måtte på det sätt ändras, att de till korpraler, vice korpraler, jägare och spel anvisade 400 nummerlöner höjas från 65 kronor till 150 kronor, men att de nu å staten uppförda inqvarteringspenningar måtte derur utslutas;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Fjerde hufvudtiteln".

c) att medgifva, att sqvadronstrumpetarne vid Kronprinsens husarregemente må i fråga om månadslön och lega likställas med det öfriga manskapet vid regementet, samt att aflöningsstaten för nämnda regemente måtte i öfverensstämmelse härmed ändras;

d) att vid bifall till hvad under a), b) och c) föreslagits, öka anslaget till aflöning och rekrytering m. m., nu kronor 8,608,524, med kronor 131,657: —
till kronor 8,740,181;

Ökad aflöning för de till tjensteåldern äldste bataljonsläkarne:

[2.] att, vid bifall till hvad under [1.] a) föreslagits, öka förevarande anslag, nu kronor 41,911, med » 1,265: —
till kronor 43,176;

Inqvarteringskostnader:

[3.] att, vid bifall till hvad under [1.] a) föreslagits, öka anslaget till inqvarteringskostnader, nu kronor 172,470, med » 750: —
till kronor 173,220;

Ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation:

[4.] att ej mindre den till marinregementets kvarstående personal utgående aflöning samt det afskedad personal från samma regemente enligt 1888 års Riksdags beslut och nådiga brefvet den 31 maj samma år tillkommande pensionstillägg, än äfven den auditörerne J. M. A. Grenander och C. F. A. von Post tillkommande aflöningsfyllnad må från och med innevarande år få utgå från anslaget till »ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation», i den mån detta kan ske utan öfverskridande af anslagets i rikstaten anvisade slutsumma, hvilken därför torde för år 1901 uppföras med oförändradt belopp;

Transport kronor 133,672: —

Transport kronor 133,672: —

Remontering och skoning m. m. för garnisonerade arméns hästar:

[5.] att öka anslaget till remontering och skoning m. m. för garnisonerade arméns hästar, nu kronor 172,270, med » 18,500: —
till kronor 190,770;

Ridskolan:

[6.] att öka anslaget till ridskolan, nu kronor 30,000, med » 10,000: —
till kronor 40,000;

Artilleriskjutsolor:

[7.] att, vid bifall till hvad under [1.] a) föreslagits, öka anslaget till artilleriskjutsolor, nu kronor 26,175, med » 1,450: —
till kronor 27,625;

Det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar:

[8.] att, vid bifall till hvad under [24.] föreslås, höja anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar, nu kronor 1,134,110, med » 26,530: —
till kronor 1,160,640;

De värnpliktigas vapenöfningar:

[9.] att, vid bifall till hvad under [24.] föreslås, öka anslaget till de värnpliktigas vapenöfningar, nu kronor 3,148,020, med » 53,060: —
till kronor 3,201,080;

Transport kronor 243,212: —

Transport kronor 243,212: —

Arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiel:

[10.] att, vid bifall till hvad under [1.] a) föreslagits, öka anslaget till arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiel, nu kronor 1,430,155, med..... » 18,320: —
till kronor 1,448,475;

Mathållning vid garnisonerade armén:

[11.] att, vid bifall till hvad under [1.] a) föreslagits, öka anslaget till mathållning vid garnisonerade armén, nu kronor 1,421,830, med i jemnadt tal..... » 34,600: —
till kronor 1,456,430;

Arméns munderingsutrustning:

[12.] att öka anslaget till arméns munderingsutrustning, nu kronor 1,946,440,
dels med..... » 101,000: —
dels ock, vid bifall till hvad under [1.] a) föreslagits, med..... » 16,011: —
till kronor 2,063,451;

**Arméns intendentur- och sjukvårdsträng
samt
diverse intendenturbehof:**

[13.] att anslagen till »arméns intendentur- och sjukvårdsträng», nu 83,855 kronor, samt till »diverse intendenturbehof», nu 33,323 kronor, måtte få med hvarandra sammanslås till ett reservationsanslag benämndt »arméns diverse intendentur- och sjukvårdsbehof», samt att detta anslag måtte få med 117,178 kronor i riksstaten uppföras näst efter anslaget till »arméns munderingsutrustning».

Transport kronor 413,143: —

Transport kronor 413,143: —

**Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten för
den garnisonerade armén:**

[14.] att, vid bifall till hvad under [1.] a) föreslagits, höja anslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten för den garnisonerade armén, nu kronor 213,378, med..... » 4,068: —
till kronor 217,446;

Lindring i rustnings- och roteringsbesvären:

[15.] att förevarande anslag, nu kronor 3,000,000, måtte ökas med i rundt tal..... » 330,000: —
till kronor 3,330,000;

**Omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och
Norrland:**

[16.] att öka anslaget till omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland, nu kronor 1,786,083,
dels med..... » 11,400: —
dels ock, vid bifall till hvad under [5.] föreslagits, med..... » 22,000: —
till kronor 1,819,483;

**Fortgående vakanssättning af indelta kavalleriet i Skåne
och Norrland:**

[17.] att öka anslaget till fortgående vakanssättning af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland, nu kronor 249,000, med..... » 42,600: —
till kronor 291,600;

Summa kronor 823,211: —

Beträffande öfriga under fjerdje hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag föreslår Kongl. Maj:t icke någon förändring.

Läggcs till ofvannämnda förhöjning.....	kronor	823,211: —
summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat.....	»	27,461,078: —
skulle denna hufvudtitels ordinarie anslag enligt Kongl. Maj:ts förslag uppgå till.....	kronor	28,284,289: —

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i statsrådsprotokollet för den 13 innevarande januari finnes antecknadt, föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen:

- [18.] att *ej mindre* för tillfällig löneförbättring åt underbefäl med flera å extra stat för år 1901 bevilja ett anslag af..... kronor 301,000: —

än äfven medgifva, att från nämnda anslag må under år 1901 till nedan omförmälde befattningsinnehafvare utbetalas tillfälliga löneförbättringar med följande belopp och under samma villkor som aflöningen under de aflöningstitlar, hvartill de, enligt hvad nedan säges, skola utgöra tillägg, nemligen:

dels till dagaflöningen under tjenstgöring:

för fanjunkare, styckjunkare, regementstrumslagare och regementstrumpetare samt intendenturcorpsens förvaltare 50 öre;

för sergeanter, hautboister, stabs-, squadrons- och batteritrumpetare äfvensom

Transport kronor 301,000: —

Transport kronor 301,000: —

fältmusikanter vid Vermlands fältjägarecorps, Gotlands infanteriregemente, Hallands bataljon, Vesternorrlands regemente och Blekinge bataljon, trumslagare och hornblåsare vid Gotlands infanteriregemente samt Hallands och Blekinge bataljoner äfvensom trumpetare vid Gotlands artillericorps 40 öre;

för gevärshandtverkare och pistolsmeder vid den icke garnisonerade armén 20 öre

för korpraler vid den icke garnisonerade armén 25 öre;

för vicekorpraler vid den icke garnisonerade armén 40 öre;

dels till lönen för vaktmästarne vid intendenturcorpsen 180 kronor;

dels till månadsarfvodena:

för distinktionskorpraler och 1:e konstaplar vid garnisonerade armén, skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kronor;

för korpraler och 2:e konstaplar vid garnisonerade armén, skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kronor; och

för vicekorpraler vid garnisonerade armén, skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 3 kronor;

[19.] att för tillämpning af värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m. på extra stat för år 1901 bevilja ett belopp af... » 53,000: —

[20.] att bevilja 3,390,470 kronor till fortsatt tillverkning vid statens gevärsfaktori af 55,000 gevär och 5,000 karbiner samt

 Transport kronor 354,000: —

	Transport kronor	354,000: —
	att af detta belopp för 1901 å extra stat anvisa.....	» 1,116,000: —
	till anskaffande af 15,000 gevär och 5,000 karbiner;	
[21.]	att för anskaffning af ammunition för eldhandvapen bevilja en summa af 3,390,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1901 anvisa ett belopp af.....	» 954,000: —
	hvaraf 300,000 kronor afsedda för utvidgning af ammunitionsfabrikens afdelning å Karlsborg.	
[22.]	att för anskaffning af ny fältartillerimateriel och ammunition bevilja 12,000,000 kronor och deraf på extra stat för år 1901 anvisa en sjettedel eller.....	» 2,000,000: —
[23.]	att dels medgifva, att den till minflankeringsbatteri vid inloppet till Göteborg för år 1900 anslagna återstoden af en-per-millefonden må, i den mån sådant utan hinder för nämnda batteris fullbordande kan ske, användas äfven till försänkningarne derstädes, dels ock för fortsatt stärkande af landets fasta försvar bevilja 4,853,100 kronor samt till utgående under år 1901 deraf anvisa.....	» 2,147,500: —
[24.]	att af det utaf 1899 års Riksdag till anskaffning af lakan och handdukar åt den icke garnisonerade armén och de värnpliktige beviljade belopp anvisa till utgående på extra stat under år 1901 återstående....	» 209,072: —
[25.]	att till betäckande af kostnader för anskaffande af inventarier till kasernetablissemmentena för Andra Svea artilleriregemente och Norrlands dragonregemente på extra stat för år 1901 anvisa.....	» 17,550: —
[26.]	att till anskaffning af 95,000 ammunitionsgördlar med hylsor för bajonettbalja på	

 Transport kronor 6,798,122: —

	Transport kronor	6,798,122: —
	extra stat bevilja 855,000 kronor samt för år 1901 deraf anvisa.....	» 427,500: —
[27.] att	för anskaffning af 65,135 meter kläde och 8,390 meter yllefoder, att användas såsom för truppförbanden vid mobilisering erforderligt förlag, å extra stat bevilja 572,000 kronor samt till utgående under år 1901 deraf anvisa.....	» 190,670: —
[28.] att	till anskaffning af erforderliga, till den personliga fältrustningen hörande beklädnads-, utrednings- och remtygs- m. fl. persedlar för såväl sju arméfördelnings fyra från bataljoner till regementen genom 1892 års härordning omorganiserade infanteritruppförband, som för de genom samma härordning nyuppsatta artilleriregementena, Karlsborgs artilleri-corps och trängbataljonerna, på extra stat bevilja i jernadt tal 1,000,000 kronor samt till utgående under år 1901 deraf anvisa.....	» 500,000: —
[29.] att	för täckande af uppkommen brist i anslaget till arméns munderingsutrustning på extra stat bevilja 404,000 kronor samt deraf för år 1901 anvisa.....	» 202,000: —
[30.] att	för år 1901 till reseunderstöd åt officerare och intendenturtjenstemän anvisa... med rättighet för Kongl. Maj:t att få under följande år använda hvad af anslaget kan under året besparas;	» 9,000: —
[31.] att	till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande på extra stat för år 1901 bevilja med rättighet för Kongl. Maj:t att få under följande år använda hvad af anslaget kan under året besparas;	» 160,000: —

 Transport kronor 8,287,292: —

Transport kronor 8,287,292: —

- [32.] att till ökade utgifter för krigshögskolan anvisa ett belopp af 28,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1901 bevilja » 14,000: —
- [33.] att till uppförande af exercishus å Vesterbottens regementes mötesplats bevilja å extra stat för år 1901 ett belopp af..... » 38,000: —
- [34.] att för verkställande af reparationer och ändringar af tvättnrättningen vid Karlberg anvisa å extra stat för år 1901 » 14,000: —
- [35.] att, med antagande af de af Vesterås stad gjorda erbjudanden om upplåtelse af mark till ny mötesplats för Vestmanlands regemente m. m.,

dels medgifva,

att östra delen af den kronan tillhöriga lägenheten Kungsängen, till en areal af 29.207 hektar, å en år 1897 upprättad karta utmärkt med n:r 1—32, måtte få till mötesplats för nämnda regemente användas;

att den kronan tillhöriga lägenheten Klockartorpet n:r 1 måtte, på sätt och under vilkor kammarkollegium föreslagit, få utbytas mot annan af staden Vesterås lemnad mark af motsvarande godhet och värde;

att mötesplatserna Salbohed och Utnäslöt med derå befintliga, kronan tillhöriga byggnader, i den mån dessa ej kunna till regementets nya mötesplats förflyttas, måtte få försälgas och därför inflytande belopp användas till uppförande af de för regementet erforderliga byggnader å sistnämnda plats, samt

att ett belopp af 128,000 kronor måtte få för regementets förflyttning till Vesterås användas af

Transport kronor 8,353,292: —

	Transport kronor	8,353,292: —
	Vestmanlands regementes knekte- legomedelskassa; dels ock för bestridande af öfriga för regementets förflyttning erforderliga kost- nader bevilja ett belopp af 201,000 kro- nor samt på extra stat för år 1901 deraf anvisa hälften eller	» 100,500: —
[36.] att	för utförande under innevarande år af försöksmobilisering och dermed samman- hängande fälttjänstöfningar vid den eller de delar af hären, Kongl. Maj:t bestäm- mer, äfvensom för anställande af mön- string med hästar och fordon, som er- fordras för krigsmaktens ställande på krigsfot, å extra stat för år 1901 bevilja	» 480,000: —
[37.] att	till gäldande af ett utaf statskontoret ut- gifvet förskott på extra stat för år 1901 bevilja	» 4,719: —
[38.] att	till beredande, i enlighet med de i stats- rådsprotokollet den 8 i denna månad angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del af den personal, som åtnjuter aflöning från fjerde hufvud- titelns medel, å extra stat för år 1901 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af	» 985,000: —
Summa kronor		9,923,511: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1900 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1900.	1901.	
ordinarie anslag	27,461,078: —	28,284,289: —	således ökning kronor 823,211: —
extra	» 6,390,372: —	» 9,923,511: —	» » » 3,533,139: —
summa kronor	33,851,450: —	38,207,800: —	således ökning kronor 4,356,350: —

Femte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till sjöförvarsdepartementet.

I afseende på regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga och ständiga utgifter anvisadt:

kontant.....	kronor 7,458,031: —
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter.....	» 405: —
ersättningar.....	» 26,404: —
tillsammans kronor 7,484,840: —	

vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver sjöförvarsärenden den 13 i denna månad, *) föreslå Riksdagen beträffande

Aflöning för flottans kårer och stater:

[1.] att godkänna stater för flottans officerskår, för reservofficersaspiranter vid flottan, för flottans underofficerskår, för flottans sjömanskår, för flottans skeppsgossekår, för flottans mariningeniörstat, för flottans läkarestat, för de militära befattningar vid flottan, hvilkas innehafvare, derest de icke åtnjuta boställe i kronans hus, erhålla inqvarteringsbidrag i penningar, samt å dagaflöning till officerare, underofficerare och läkare vid flottan från anslaget till aflöning för flottans kårer och stater, af den lydelse bilagorna n:r 7—15 vid ofvannämnda protokoll utvisa, att tillämpas i den mån Riksdagen dertill beviljar anslag;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Femte hufvudtiteln".

[2.] att — med uteslutande ur riksstaten af anslaget å 114,000 kronor till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län — för genomförande under år 1901 af nyssnämnda stater för personal vid flottan, med undantag af staten för skeppsgossekåren, i den omfattning bilagorna n:r 16—23 vid samma protokoll utvisa, i riksstaten för år 1901 höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater från 1,773,452 kronor till 2,544,482 kronor, eller med kronor 771,030: —

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne:

[3.] att i riksstaten för år 1901 höja reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne från 286,550 kronor till 323,060 kronor, eller med » 36,510: —

Naturaunderhåll:

[4.] att i riksstaten för år 1901 höja förslagsanslaget till naturaunderhåll från 419,870 kronor till 492,470 kronor, eller med » 72,600: —

Flottans nybyggnad och underhåll:

[5.] att i riksstaten för år 1901 höja anslaget till flottans nybyggnad och underhåll från 1,300,000 kronor till 1,725,000 kronor, eller med » 425,000: —

Skeppsgosseskolan:

[6.] att dels, med godkännande af ny stat för skeppsgosseskolan af den lydelse bilagan n:r 26 vid förutnämnda protokoll utvisar, i riksstaten för år 1901 höja anslaget till skeppsgosseskolan från 8,780 kronor till 9,980 kronor, eller med » 1,200: —

Transport kronor 1,306,340: —

Transport kronor 1,306,340: —

dels ock medgifva, att den nya staten må tillämpas jemväl på de nuvarande skolläraryne;

kommande vid bifall hertill anslaget till undervisningsverken att i sin helhet höjas från 50,920 kronor till 52,120 kronor;

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna:

[7.] att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penningeanslag må upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller 1,500,000 kronor, och följaktligen, med inberäkning af deri ingående friheter och ersättningar 409 kronor, utföras med 1,500,409 kronor; hvarvid Kongl. Maj:t tillika förutsätter, att de å inkomstiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål;

Undervisningsanstalter för sjöfart:

[8.] att dels, med godkännande af förändrad stat för navigationsskolorna i riket af den lydelse bilagan n:r 27 vid ofvanberörda protokoll utvisar, i riksstaten för år 1901 höja anslaget till undervisningsanstalter för sjöfart från 86,150 kronor till 101,300 kronor, eller med dock under vilkor, att den föreslagna höjningen i anslaget, i hvad den föranledes af inrättande af maskinistafdelning vid navigationsskolan i Hernösand, må utgå endast om nämnda stad förbinder sig att upplåta och för framtiden underhålla tjenlig lokal äfven för maskinistafdelning vid sagda skola, dels ock medgifva, att den nya staten må tillämpas jemväl å nuvarande tjensteinnehafvare vid navigationsskolorna;

» 15,150: —

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[9.] att för jemnande af hufvudtitelns slutsumma förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved

Transport kronor 1,321,490: —

	Transport kronor	1,321,490: —
m. m., nu utgörande 47,019 kronor, må höjas till		
47,084 kronor, eller med	»	65: —
	Summa kronor	1,321,555: —

Om härifrån afdrages det till uteslutning ur riksstaten föreslagna anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län.....	»	114,000: —
blifver den föreslagna höjningen på det hela å de ordinarie anslagen.....	kronor	1,207,555: —

Lägges härtill slutsumman af femte hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat	»	7,484,840: —
skulle femte hufvudtitelns ordinarie anslag enligt Kongl. Maj:ts förslag uppgå till	kronor	8,692,395: —

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i statsrådsprotokollet den 13 innevarande januari finnes antecknadt, föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen:

[10.] att af det anslag å 13,200,000 kronor, som af 1899 års Riksdag beviljades till anskaffning af ny krigsfartygsmateriel, anvisa på extra stat för år 1901 återstående	kronor	7,823,500: —
[11.] att af det till försättande i fullt tidsenligt skick af 1:a kl. pansarbåtarna Svea, Göta och Thule beviljade anslag å 5,920,000 kronor anvisa på extra stat för år 1901 återstående.....	»	2,420,000: —
[12.] att till ändring af 2:a kl. pansarbåtarna Thordön och Tirfing bevilja ett anslag af 660,000 kronor och deraf på extra stat för år 1901 anvisa.....	»	100,000: —
[13.] att till ammunition för stridsfartygen anvisa på extra stat för år 1901 återstoden af det utaf 1899 års Riksdag därför beviljade anslag med	»	315,000: —
	Transport kronor	10,658,500: —

Transport kronor 10,658,500: —

[14.] att till anskaffning af torpeder anvisa på extra stat för år 1901 återstoden af det utaf 1899 års Riksdag därför beviljade anslag med 91,900 kronor, äfvensom till försöksskjutning med torpeder bevilja 5,000 kronor, och således för anskaffning af torpeder m. m. å extra stat för år 1901 uppföra sammanlagdt » 96,900: —

[15.] att på extra stat för år 1901 bevilja till skjutförsök » 15,000: —

[16.] att till bestyckning af befästningarna vid Carlskrona och batterierna vid Färösund bevilja ett anslag af 1,146,900 kronor och deraf på extra stat för år 1901 anvisa » 852,500: —

Vidare föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1901 bevilja till

[17.] minväsendet » 200,000: —

[18.] anläggning af ett pumpverk för den nya dockan i Carlskrona » 85,000: —

[19.] anläggning af en koldepot, beredande af ökad utrymme för kol å flottans varf i Carlskrona samt uppköp af Waleska kol » 628,145: —

[20.] anordnande af minförsvar vid inloppet till Göteborg » 730,000: —

[21.] tillfällig löneförbättring åt underbefäl vid Carlskrona artillerikår » 6,200: —

i sammanhang hvarmed Kongl. Maj:t föreslår Riksdagen att medgifva, att från sistnämnda anslag må under år 1901 till nedannämnda befattningshafvare vid sagda artillerikår utbetalas tillfälliga löneförbättringar med följande belopp och under samma vilkor som aflöningen under de aflöningstitlar, hvartill de, enligt hvad nedan sägs, skola utgöra tillägg, nemligen:

till dag aflöningen under tjenstgöring för styckjunkare 50 öre och för sergeanter 20 öre samt

till månadsarfvodena för 1:e konstuplar, 2:e konstuplar och 1:a kl. artillerister 3 kronor;

[22.] löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan » 1,860: —

Transport kronor 13,274,105: —

Transport kronor 13,274,105: —

[23.] beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 8 i denna månad angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjenstemän och betjente i sjöförvarsdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt till sjöförvarsdepartementet hörande embetsverk, kårer och stater, såsom förslagsanslag.....

» 198,000: —

Slutligen föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen

[24.] att medgifva, att dyrtidstillägg, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 8 i denna månad beträffande dyrtidstillägg för vissa statens tjenstemän och betjente angifna grunder, må för år 1900 utgå till tjenstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa.

tillsammans kronor 13,472,105: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1900 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1900.	1901.	
ordinarie anslag	7,484,840: —	8,692,395: —	således ökning kronor 1,207,555: —
extra »	13,134,760: —	13,472,105: —	» » » 337,345: —
summa kronor	20,619,600: —	22,164,500: —	således ökning kronor 1,544,900: —

Sjette hufvudtiteln,

innefattande anslagen till civildepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant.....	kronor	5,817,939: —
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter.....	»	7,730: —
ersättningar.....	»	6,231: —
tillsammans kronor		<u>5,831,900: —</u>

vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 13 innevarande månad, *) föreslå be-
träffande

Kommerskollegium:

[1.] att Riksdagen må medgifva,

dels att i den för kommerskollegium fastställda stat uppföres aflöning för ytterligare en aktuarie å den statistiska afdelningen med lön af 1,800 kronor, som efter 5 år kan höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor, samt tjenstgöringspennin-
gar 1,200 kronor;

dels ock att det i staten för kommerskollegium upptagna anslag å 17,500 kronor till »juridiskt biträde, amanuenser och andra extra biträden, grufkartekonto-
ret, vikariatsersättningar, renskrifning m. m.» förhöjes med 4,400 kronor eller till 21,900 kronor;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjette hufvudtiteln".

kommande, i händelse af bifall härtill, anslagstiteln »kommerskollegium» att höjas med..... kronor 7,400: —
 eller från 64,600 kronor till 72,000 kronor;

Öfverståthållareembetet:

[2.] att Riksdagen må medgifva, att det under denna anslagstitel uppförda ordinarie anslag å 12,200 kronor till aflöning åt exekutionsbetjeningen i Stockholm må höjas med..... » 3,800: —
 eller till 16,000 kronor;

kommande, i händelse af bifall härtill, hela anslags- titeln att höjas från 87,422 kronor till 91,222 kronor;

Landsstaterna i länen:

[3.] att Riksdagen må medgifva, att länsnotarierna och länsbokhållarna i Jemtlands och Norrbottens län må hvar för sig uppbära i lön 1,500 kronor och i tjänstgöringspenningar 1,000 kronor, tillsammans 2,500 kronor, samt efter tio års väl vitsordad tjänstgöring ett ålderstillägg till lönen å 500 kronor, äfvensom att landtränsmästaren i Norrbottens län må erhålla lön 2,500 kronor och tjänstgöringspenningar 1,300 kronor, tillsammans 3,800 kronor, jemte ålderstillägg till lönen till belopp af 500 kronor efter fem års väl vitsordad tjänstgöring;

[4.] att anslaget till landsstaterna i länen må, med anledning af ett boställes indragning, höjas med 800 kronor;

kommande, i händelse af bifall till hvad i dessa båda punkter föreslagits, anslaget till »landsstaterna i länen (deraf 120,000 kronor reservationsanslag)» att höjas från 2,702,441 kronor till 2,705,541 kronor eller med » 3,100: —

Väg- och vattenbyggnadsstaten:

[5.] att reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten må höjas från 30,000 kronor till 35,000 kronor eller med..... » 5,000: —

Transport kronor 19,300: —

Transport kronor 19,300: —

kommande, i händelse af bifall härtill, anslagstiteln väg- och vattenbyggnadsstaten med följande ändrade lydelse: »väg- och vattenbyggnadsstaten (deraf två särskilda reservationsanslag, till expenser för allmänna arbeten och till vägundersökningar, hvarterda å 35,000 kronor)» att höjas från 150,000 kronor till 155,000 kronor eller med 5,000 kronor;

Skiften och afvittringar:

[6.] att Riksdagen må dels medgifva, att de belopp, hvarmed inkomsterna af tjensten under år 1901 för afvittringslandtmätarne i Vesterbottens och Norrbottens län kunna komma att understiga 2,500 kronor för dem, som tillhöra första lönegraden, och 3,000 kronor för dem, som på grund af ålder i tjensten åtnjuta arfvodesförhöjning, må desse tjenstemän godtgöras af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken, dels ock för år 1901 åt föredraganden af afvittringsärendena i Norrbottens län samt till skrifbiträde åt honom bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt honom anslagna belopp;

Statens jernvägstrafik:

[7.] att Riksdagen må medgifva, att i staten öfver fasta arfvoden för personal vid statens jernvägar må uppföras arfvoden till följande nya tjenstemän, nemligen inom styrelsen: två byrådirektörer och en byråingeniör, samt vid distrikten: två baningeniörer;

Patent- och Registreringsverket:

[8.] att Riksdagen, med godkännande för år 1901 af samma utgiftsstat för patent- och registreringsverket, som faststälts för år 1900, må medgifva,

att afgifterna för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller må användas till bestridande af de utgifter, hvilka i enlighet

Transport kronor 19,300: —

Transport kronor 19,300: —

med den godkända utgiftsstaten för patent- och registreringsverket betingas af tillämpning ej mindre under år 1901 af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken, än äfven under åren 1900 och 1901 af lagen om skydd för vissa mönster och modeller; samt

att afgifterna för registrering af aktiebolag och föreningar för ekonomisk verksamhet och för andra uppgifter till aktiebolags- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka antingen i enlighet med nyssberörda utgiftsstat betingas af tillämpning under år 1901 af lagen om aktiebolag, lagen om aktiebolag, som drifva försäkringsrörelse, och lagen om registrering af bankaktiebolag, eller ock af Kongl. Maj:t finnas betingade af tillämpning under år 1901 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och procura tillika med lagen om ändring i vissa delar af sistnämnda lag samt lagen om handelsbolag och enkla bolag;

Arbetareförsäkringen:

[9.] att Riksdagen må medgifva, att Kongl. Maj:t må ega för år 1901 använda de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp, i mån af behof, dels till förvaltningsbidrag åt sjukkassor, under enahanda villkor, som i Riksdagens skrifvelse den 13 maj 1899 (n:r 65) äro angifna, dels ock till utarbetande och offentliggörande genom försäkringsinspektörens försorg af årsredogörelse för sjukkasseväsendet i riket.

Summa ökning kronor 19,300: —

Om till förestående ökning lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma.....	»	5,831,900: —
komma sjetta hufvudtitelns ordinarie anslag att uppgå till		5,851,200: —

Extra anslag.

Kongl. Maj:t föreslår vidare, med åberopande af ofvannämnda protokoll öfver civilärenden för den 13 innevarande januari,

[10.]	att under denna hufvudtitel må å extra stat beviljas till handhafvande af kontroll å försäkringsanstalterna	kronor	4,500: —
[11.]	att för arbetsstatistiska undersökningar må beviljas ett anslag af 20,000 kronor och deraf på extra stat för år 1901 anvisas ett belopp af	»	10,000: —
	att under ifrågavarande hufvudtitel må vidare å extra stat beviljas till:		
[12.]	fortsatt utgifvande af »polisunderrättelser» ..	»	15,000: —
[13.]	aflöning m. m. åt särskild polisstyrka på landet	»	95,000: —
[14.]	ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparne i Norge samt till lappfogdar och lappförmän äfvensom ordningsmän inom lappbyarne	»	17,500: —
[15.]	undersökningar af mindre hamnar och farleder m. m.	»	10,000: —
[16.]	att för undersökning m. m. af åtskilliga uppgifna kanal- och segelleder i mellersta Sverige må beviljas ett anslag af 173,000 kronor och deraf på extra stat för år 1901 anvisas ett belopp af	»	44,000: —
	att under ifrågavarande hufvudtitel må vidare å extra stat beviljas till:		
[17.]	bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdelsingar, såsom förslagsanslag....	»	50,000: —
[18.]	aflöningar och öfriga utgifter vid Ultuna landtbruksinstitut	»	31,000: —
[19.]	uppehållande af undervisningen vid mejeriet vid Alnarp	»	8,000: —
Transport kronor			285,000: —

	Transport kronor	285,000: —
[20.]	bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten	» 7,500: —
[21.]	prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner m. m.	» 12,500: —
[22.]	bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof	» 31,000: —
[23.]	bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län	» 6,250: —
[24.]	understöd åt frökontrollanstalter	» 10,000: —
[25.]	utbildande af en elev i boskapsskötsel och mejerihushållning	» 1,000: —
[26.]	understöd åt svenska mosskulturföreningen	» 15,000: —
[27.]	att Riksdagen må dels medgifva att för tjänsteman vid Sveriges geologiska undersökning, som hädanefter antages eller redan är anställd vid undersökningen med aflöning i lägsta lönegraden, aflöningen bestämmes till 3,000 kronor, och att denna aflöning må efter innehafvares af sådan beställning väl vitsordade tjänstgöring under en tid af fem år, räknade från och med året näst efter det, då han antagits, ökas med 500 kronor och således årligen utgå med 3,500 kronor, vidare efter fem års enahanda tjänstgöring höjas till 4,000 kronor och slutligen efter fem års sådan tjänstgöring ökas med 500 kronor samt således från och med sextonde tjensteåret utgå med 4,500 kronor årligen, dels ock för de geologiska undersökningarna bevilja ett extra anslag för år 1901 till belopp af	» 96,000: —
	att under ifrågavarande hufvudtitel må vidare å extra stat beviljas till:	

Transport kronor 464,250: —

	Transport kronor	464,250: —
[28.]	anställande af en andre instruktör i husslöjd och personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander	» 3,000: —
[29.]	bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och till aflönande af en andre lärare vid samma skola	» 4,800: —
[30.]	understöd åt Göteborgs handelsinstitut och Frans Schartaus praktiska handelsinstitut i Stockholm	» 20,000: —
[31.]	befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar	» 15,000: —
[32.]	handelsstipendier	» 20,000: —
[33.]	bergsskolorna i Filipstad och Falun	» 14,000: —
[34.]	stationerande af ett armeradt ångfartyg vid rikets kuster för åstadkommande af ordning och skydd vid fiskets bedrivande	» 25,000: —
[35.]	anordnande af fabriksinspektion	» 33,000: —
[36.]	ersättning till sjömanshusen	» 30,000: —
[37.]	förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, med rätt för Kongl. Maj:t att låta utaf detta belopp under innevarande år af tillgängliga medel förskjuta 25,000 kronor	» 100,000: —
[38.]	ersättning för åtskilliga af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	» 124,850: —
Ytterligare föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen:		
[39.]	att, i afbidan på omreglering af konsulatavgifterna, för att till svenska fartygsrederier må kunna, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, återbetalas fyra femtedelar af hvad under samma år kan komma att utgifvas såsom <i>konsulatafgifter</i> för rederierna tillhöriga fartyg, på extra stat för år 1901 anvisa ett förslagsanslag å	» 175,000: —
[40.]	att för år 1901 anvisa å riksstatens sjetta hufvudtitel, till utförande af nya bygg-	

 Transport kronor 1,028,900: —

		Transport kronor	1,028,900: —
	nader och anläggningar vid statens jernvågstrafik, med rätt för Kongl. Maj:t att låta utaf detta belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 1,254,400 kronor,	»	3,225,000: —
[41.]	att för år 1901 anvisa å riksstatens sjettem hufvudtitel, för utläggning af ytterligare ett jernvågsspår mellan Huddinge och Tumba jernvågstationer, med rätt för Kongl. Maj:t att låta utaf detta belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 300,000 kronor,	»	900,000: —
[42.]	att för år 1901, till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar, anvisa å riksstaten utom hufvudtitlarne 5,000,000 kronor; *)		
[43.]	att till fullbordande af statsbanan från Boden till Ytter-Morjärv för år 1901 bevilja å riksstaten utom hufvudtitlarne ett anslag af 771,000 kronor; *)		
[44.]	att till fortsättning af statsbanan mellan Gellivare och riksgränsen för år 1901 anvisa 10,100,000 kronor, med rätt för Kongl. Maj:t att låta utaf detta belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 3,600,000 kronor; **)		
[45.]	att, till fortsättning af statsbanan från Göteborg till Skee, för år 1901 anvisa 2,000,000 kronor; **)		
[46.]	att till statsbanan mellan Krylbo och Örebro för år 1901 anvisa: för kompletteringsarbeten å bandelen Krylbo—Frövi..... kronor 1,670,000: —		
	Transport kronor 1,670,000: —	kronor	5,153,900: —

*) Se vidare här nedan pag. 73.

**) Se vidare här nedan pag. 78.

Transport kronor 1,670,000: — kronor 5,153,900: —

för vaxel- och säker-
hetsanordningarvidsta-
tioner och mötesplatser » 117,000: —

eller tillsammans kronor 1,787,000: —

med rätt för Kongl. Maj:t att låta för-
skottsvis under innevarande år af till-
gängliga medel utanordna detta belopp;*)

[47.] att af det till bestridande af kostnaderna
för upprepning å uppgifna platser af
inomskärsfarled mellan Marstrand och
Lysekil samt mellan Hunnebostrand och
Fjellbacka beviljade anslag å 404,440
kronor på extra stat för år 1901 anvisa
återstående erforderliga beloppet..... » 31,000: —

[48.] att, under förbehåll att det i statsrådsproto-
kollet angifna, af stadsfullmäktige i Kal-
mar gjorda åtagande behörigen fullgöres,
till bestridande af kostnaderna för ut-
vidgning af segelrännan genom Kalmar
sund från 60 till 80 meters bottenbredd
på extra stat för år 1901 anvisa ett be-
lopp af..... » 80,000: —

Vidare föreslår Kongl. Maj:t, att under ifråga-
varande hufvudtitel må ytterligare å extra stat för år
1901 beviljas till:

[49.] bidrag för anläggning af nya samt förbätt-
ring eller omläggning af backiga eller
eljest mindre goda vägar..... » 1,000,000: —

[50.] understödjande af brobyggnader och, före-
trädesvis mindre, hamnbyggnader samt
upprepning af åar och farleder..... » 300,000: —

[51.] understödjande, medelst anslag utan åter-
betalningsskyldighet, af sådana myrutdik-
ningar och vattenaftappningar, hvilkas
ändamål är att minska frostländigheten
för närliggande bygd,..... » 400,000: —

Transport kronor 6,964,900: —

*) Se vidare här nedan pag. 78.

Transport kronor 6,964,900: —

hvarjemte Kongl. Maj:t föreslår, att i afseende å de tre sistnämnda anslagen må gälla de villkor och bestämmelser, som i statsrådsprotokollet omförmälas.

Vidare anmärkes här:

[52.] att, enligt 1898 års Riksdags beslut, skola till odlingslånefonden under år 1901 af riksgäldskontoret, i mån af behof, öfverlemnas medel till så stort belopp, som jemte de till fonden ingående annuiteter å odlingslån kan erfordras till fyllande af högst 1,000,000 kronor; samt

[53.] att, enligt 1896 års Riksdags beslut, blifvit för år 1901 beviljade till understödjande medelst lån af enskilda jernvägsanläggningar 1,500,000 kronor.

Ytterligare föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen

[54.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet den 8 i denna månad angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjenstemän och betjente i civildepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt till civildepartementet hörande embetsverk och kårer å extra stat för år 1901 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af » 1,654,000: —

tillsammans kronor 8,618,900: —

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1900 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

1900.	1901.	
ordinarie anslag 5,831,900:—	5,851,200:—	således ökning kronor 19,300:—
extra anslag 6,131,900:—	8,618,900:—	» » » 2,487,000:—
summa kronor 11,963,800:—	14,470,100:—	således ökning kronor 2,506,300:—

Sjunde hufvudtiteln.

innefattande anslagen till finansdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 20,747,860: —
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 30: —
tillsammans kronor 20,747,890: —	

vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 13 innevarande månad,*) föreslå beträffande

Postverket:

[1.] att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet för den 13 innevarande januari tillstyrkta ändringar i postverkets stater, må för år 1901 bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 10,755,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen, hvarigenom anslaget till postverket skulle ökas med..... kronor 450,000: —

Och föreslår derjemte Kongl. Maj:t Riksdagen att medgifva, att, i enlighet med de grunder, som på generalpoststyrelsens förslag varda af Kongl. Maj:t fastställda, må från och med innevarande år tills vidare af anslaget till uppbörds- och frimärkesprovision utgå full godtgörelse till de postförvaltare, kontrollörer och postexpeditörer, hvilkas inkomst af uppbörds- och frimärkesprovisionen minskas, i följd deraf att från innevarande års ingång nya postexpeditörsbefattningar tillkommit;

Transport kronor 450,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjunde hufvudtiteln".

Transport kronor 450,000: —

Telegrafverket:

[2.] att Riksdagen, med godkännande af de enligt ofvannämnda protokoll öfver finansärenden tillstyrkta ändringar i telegrafverkets stater, må, under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstater göra de jemkningar, som kunna finnas af behofvet påkallade, såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1901 anvisa enahanda belopp, 1,610,000 kronor, hvartill inkomsterna af telegrafmedlen beräknats, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kan å dessa inkomster uppstå, må af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets och telefonväsendets tidsenliga utveckling och förbättring; blifvande härigenom anslagets slutsumma i riksstaten ökad med.....

» 100,000: —

Tullverket:

[3.] att Riksdagen, med godkännande af de enligt förut omförmälda protokoll öfver finansärenden tillstyrkta ändringar i tullverkets stater, må för år 1901 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,982,200 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, hvarvid uppstår en ökning i anslagets nuvarande belopp af.....

» 178,000: —

Och föreslår derjemte Kongl. Maj:t Riksdagen att medgifva, att ej mindre det belopp af 129,489 kronor 11 öre, som jemlikt nådigt bref den 10 november 1899 blifvit af generaltullstyrelsen under samma år förskottsvis utbetaladt till aflöning åt extra biträden vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakningen samt till 1900 års räkenskaper balanserad, än afven det belopp, som, i den mån aflöning till erforderliga extra biträden vid lokaltullförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen skulle visa sig icke kunna utgå af det å lokalförvaltningens stat för innevarande år

Transport kronor 728,000: —

Transport kronor 728,000: —

uppförda anslag till vikariatsersättning, extra biträden m. m. samt under året uppkommande besparingar å den ordinarie aflöningsstaten, kan komma att högst med 200,000 kronor, efter Kongl. Maj:ts bemyndigande, af generaltullstyrelsen under samma år för nyssberörda ändamål förskjutas, må af tullmedlen för år 1900 godtgöras;

Skogsväsendet:

[4.] att Riksdagen må

dels i den för skogsstaten gällande stat uppföra ytterligare 1 öfverjägmästare och 15 jägmästare med de för dem i statsrådsprotokollet angifna aflöningsförmåner samt 97 kronojägare äfvensom höja jägmästarens i Arjepluog tjänstgöringspenningar med 200 kronor;

dels medgifva, att kronojägarers tjänstgöringspenningar må utgå för kronojägare i de sex norra länen äfvensom i Vermland med 600 kronor samt för kronojägare i öfriga delar af riket med 500 kronor;

dels för nu nämnda ändamål höja det bestämda anslaget för skogsstaten från dess nuvarande belopp, 451,408 kronor, med 287,100 kronor till 738,508 kronor;

dels, med godkännande af den ändring i skogs-institutets stat, att anslaget till expenser ökas till 5,000 kronor och anslaget till de praktiska öfningarna till 8,000 kronor, höja anslaget för statens skogsläroverk, nu 50,500 kronor, med 4,500 kronor till 55,000 kronor;

dels höja reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet från nuvarande beloppet, 1,010,892 kronor, med 489,100 kronor till 1,499,992 kronor;

så att anslaget till skogsväsendet erhåller följande uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten.... kronor 738,508: —

» statens skogs-

läroverk..... » 55,000: — kronor 793,508: —

Transport kronor 793,508: — kronor 728,000: —

Transport kronor 793,508: — kronor 728,000: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt skogsstaten och
skogsinstitutets lärarepersonal » 84,400: —

reservationsanslag:

» enskilda skogs-
undervisnin-
gen kronor 4,800: —
» kronoskogarnes
förvaltning och
befrämjande af
skogsväsendet i
allmänhet » 1,499,992: — » 1,504,792: —

Summa kronor 2,382,700: —

hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet
i dess helhet skulle ökas med » 780,700: —

dels ock medgifva, att till bestridande af de kost-
nader för kronoskogarnes förvaltning och befrämjande
af skogsväsendet i allmänhet, till hvilka det för år 1900
för berörda ändamål anvisade reservationsanslag icke
lemnar tillgång, må, efter Kongl. Maj:ts bemyndigande,
af domänstyrelsen under år 1900 förskjutas ett belopp
af högst 135,000 kronor, att af samma års skogsmedel
ersättas;

Till belöningar för rofdjurs dödande:

[5.] att af det under sjunde hufvudtiteln uppförda
förslagsanslaget till belöningar för rofdjurs dödande må,
enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kan finna
godt meddela, användas ett årligt belopp af högst 5,000
kronor såsom bidrag till belöningar för dödande af
sjelar, under vilkor att statsbidraget icke må utgå med
högre belopp, än som motsvarar hvad vederbörande
hushållningssällskap eller landsting, hvart för sig eller
i förening, utbetalat såsom belöningar för inom området
dödade sjelar, och ej i någon händelse med mer än 3
kronor för hvarje dödad sjel.

Transport kronor 1,508,700: —

Transport kronor 1,508,700: —

Beträffande öfriga under sjunde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag föreslår Kongl. Maj:t icke någon förändring.

Summa kronor 1,508,700: —

Lägges härtill summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat..... » 20,747,890: —
 skulle denna hufvudtitels ordinarie anslag enligt Kongl. Maj:ts förslag uppgå till..... kronor 22,256,590: —

Extra anslag.

Kongl. Maj:t föreslår vidare, med åberopande af ofvannämnda protokoll öfver finansärenden för den 13 innevarande januari, att under denna hufvudtitel må å extra stat beviljas till

[6.] arfvode för en assistent å finansdepartementets bankbyrå kronor 5,000: —

[7.] ordnande och registrerande af vissa handlingar i kammararkivet af förut beviljadt anslag å 15,000 kronor återstående beloppet » 5,000: —

[8.] ersättning för af statskontoret gjorda förskott » 211,911: —

[9.] dels arfvoden åt adjungerade kammarrättsråd kronor 12,800: —

dels ock arfvoden åt amanuenser samt extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad » 8,300: — » 21,100: —

[10.] dels utförande af de redan beslutade telefonledningarna Stockholm—Malmö, Svinesund—Malmö och Haparanda—Pajala, utöfver förut der- till anslagna belopp, ytterligare kronor 267,500: —

Transport kronor 267,500: — kronor 243,011: —

Transport kronor 267,500: — kronor		243,011: —
dels ock anordnande af två nya telefonledningar mellan Malmö och Hildesborg.....	» 70,000: —	» 337,500: —
[11.] anläggning af vissa telefonledningar af förut dertill beviljad anslag å 2,994,000 kronor.....	»	1,000,000: —
[12.] Kongl. Maj:t föreslår Riksdagen att medgifva, att det öfverskott af 5,357 kronor 64 öre, som uppstått å det af Riksdagen på extra stat för år 1898 för anordnande af en telegrafförbindelse mellan Gotland och Dalarö öfver Gotska Sandön och Hufvudskär beviljade anslag å 176,000 kronor, må användas till bestridande af kostnaden för berörda telegrafförbindelses utsträckande från Dalarö till Stockholm.		
Kongl. Maj:t föreslår Riksdagen vidare att på extra stat bevilja till		
[13.] förstärkning af arbetskrafterna vid tullverket.....	»	228,400: —
[14.] underhåll och reparationer af publika byggnader.....	»	50,000: —
[15.] yttre restaurering af Örebro slott en tiondedel af det beviljade anslaget, 44,000 kronor, att utgå under i statsrådsprotokollet angifvet vilkor med.....	»	4,400: —
[16.] uppförande af ny flygelbyggnad vid länsresidenset i Kalmar.....	»	89,000: —
[17.] arfvoden åt amanuenser och extra biträden å domänstyrelsens skogsafdelning.....	»	10,100: —
[18.] aflöning åt domänintendenter och uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna.....	»	43,200: —
[19.] resekostnader vid domänförvaltningen, <i>föreslagsvis</i>	»	40,585: —
[20.] afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen samt i Kopparbergs län.....	»	150,000: —
[21.] reglering af flottleder i Norrbottens och Kopparbergs län.....	»	100,000: —
i sammanhang hvarmed Kongl. Maj:t föreslår Riksdagen att medgifva, att de afgifter, som läggas å flottningen, må för enahanda ändamål disponeras;		

 Transport kronor 2,296,196: —

	Transport kronor	2,296,196: —
[22.] skogsodlingens befrämjande	»	50,000: —
[23.] inköp af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark	»	1,500,000: —
[24.] gäldande af årspremie för brandförsäkring af operabyggnaden i Stockholm	»	18,314: —
[25.] beredande, i enlighet med de i statsrådspro- tokollet den 8 i denna månad angifna grunder, af dyr- tidstillägg för innevarande år åt en del tjenstemän och betjente i finansdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt till finansdepartementet hörande embetsverk och kårer, <i>förslagsvis</i>	»	1,172,000: —
tillsammans kronor		5,036,510: —

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1900 upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1900.	1901.	
ordinarie anslag	20,747,890: —	22,256,590: —	således ökning kronor 1,508,700: —
extra »	2,110,610: —	5,036,510: —	» » » 2,925,900: —
summa kronor	22,858,500: —	27,293,100: —	således ökning kronor 4,434,600: —

Åttonde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor	13,679,084: —
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	»	2,500: —
ersättningar	»	513,088: —
tillsammans kronor		14,194,672: —

vill Kongl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden för den 13 i denna månad,*) föreslå Riksdagen beträffande

Nationalmuseum:

[1.] att för tillämpning af staten för Nationalmuseum, sålunda ändrad som i nämnda statsrådsprotokoll angifvits, höja anslaget till Nationalmuseum, nu 58,850 kronor, med..... kronor 1,150: —
eller till 60,000 kronor;

Universiteten:

[2.] att till ett för läroämnet kyrkohistoria afsedt fast docentstipendium inom den teologiska fakulteten vid universitetet i Upsala på ordinarie stat bevilja ett anslag af..... » 1,500: —

[3.] att på ordinarie stat för universitetet i Upsala bevilja ett anslag af..... » 1,000: —
för att, tillika med nu befintligt anslag af 500 kronor till en amanuens, användas till aflöning åt en assistent vid den patologiska institutionen derstädes;

[4.] att till aflöning åt en amanuens vid den zoatomiska institutionen vid universitetet i Upsala på ordinarie stat uppföra ett anslag af..... » 500: —

[5.] att för ökande af lönerna åt vissa vaktbetjente vid universitetet i Upsala, i enlighet med det i förenämnda statsrådsprotokoll omförmälda förslag, bevilja ett ordinarie anslag af..... » 2,200: —

[6.] att för höjande af den till laboratorn i experimentel fysiologi vid universitetet i Lund nu utgående aflöningen från 3,000 kronor till 4,500 kronor, af hvilket belopp 1,500 kronor skola utgöra tjänstgöringspenningar, på nämnda universitets stat bevilja ett ordinarie anslag af..... » 1,500: —
under vilkor att den tjänstgöringsskyldighet, som hittills ålegat befattningsens innehafvare, må kunna ökas på sätt Kongl. Maj:t kan finna skäligt bestämma;

Transport kronor 7,850: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Åttonde hufvudtiteln".

Transport kronor 7,850: —

[7.] att till materiel m. m. för den rättsmedicinska institutionen vid universitetet i Lund på ordinarie stat bevilja ett anslag af..... » 500: —

[8.] att för underhåll och förkofran af ett kliniskt laboratorium vid sjukvårdsinrättningarna i Lund på ordinarie stat för universitetet i Lund bevilja ett anslag af..... » 1,000: —

[9.] att till ökning af de nu till materiel för de anatomiska och histologiska institutionerna vid universitetet i Lund utgående anslag af 2,800 kronor för den förra och 750 kronor för den senare på ordinarie stat bevilja ett belopp af..... » 2,500: —

[10.] att dels såsom aflöning till en ny vaktmästare vid universitetsbiblioteket i Lund bevilja ett ordinarie anslag af..... » 600: —

dels medgifva, att såväl denne vaktmästare som innehafvare af de nu vid universitetet i Lund befintliga vaktmästaretjensterna vid de anatomiska, astronomiska, fysiologiska, fysiska, kemiska, medicinskt-kemiska och patologiska institutionerna samt biblioteket må ega att komma i åtnjutande af två ålderstillägg, hvarterda å 100 kronor, efter 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, med rätt för en hvar af nämnde vaktmästare att räkna sig till godo den tid han derförut varit utan afbrott såsom vaktmästare med full tjänstgöring i universitetets tjänst anställd,

dels ock förklara, att ifrågavarande ålderstillägg skola utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslag »ålderstillägg»;

[11.] att, för höjande af det till aflönande af trädgårdsdrängar vid universitetets i Lund botaniska institution nu bestämda belopp, 800 kronor, till 2,000 kronor, bevilja ett ordinarie anslag af..... » 1,200: —

kommande, under förutsättning af bifall till hvad under punkterna 2—11 föreslagits, ordinarie anslaget till universiteten, nu 812,224 kronor, att ökas med tillhopa 12,500 kronor eller till 824,724 kronor;

Transport kronor 13,650: —

Transport kronor 13,650: —

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[12.] att till arfvode åt en amanuens vid institutets kemiska laboratorium på ordinarie stat bevilja ett belopp af » 900: —

[13.] att medgifva förhöjning i det till institutets fysiologiska anstalts underhåll och drift utgående årliga anslag från 2,000 kronor till 3,000 kronor, eller med » 1,000: —

[14.] att till höjande af aflöningen för laboratorn i bakteriologi vid institutets patologisk-anatomiska institution till 4,500 kronor, hvaraf 1,500 kronor skola utgöra tjänstgöringspenningar, bevilja på ordinarie stat ett anslag af » 2,500: —

med förklarande att förordnande för laboratorn må från och med början af år 1901 utfärdas utan inskränkning till viss tid;

kommande, i händelse af bifall till hvad under punkterna 12—14 föreslagits, ordinarie anslaget till Karolinska mediko-kirurgiska institutet, nu uppgående till 197,950 kronor, att ökas med tillhopa 4,400 kronor, eller till 202,350 kronor;

Allmänna läroverken:

[15.] att öka anslaget till praktisk utbildning af blifvande lärare vid de allmänna läroverken med » 11,000: —
eller från 20,500 kronor till 31,500 kronor;

vid bifall hvar till reservationsanslaget till allmänna läroverken, nu 3,049,361 kronor, kommer att ökas till 3,060,361 kronor;

Folkundervisningen:

[16.] att för beredande af medel för tillgodo-seende af vissa lärares och lärarinnors rätt till ålders-tillägg öka anslaget till seminarier för folkskolelärares bildande med » 700: —

Transport kronor 29,750: —

Transport kronor 29,750: —

[17.] att *dels* höja förslagsanslaget till understöd åt folkhögskolor från nuvarande belopp af 55,000 kronor med

65,000: —

eller till 120,000 kronor;

dels medgifva, att af anslaget må såsom understöd åt sådana i verksamhet varande folkhögskolor i riket, som visat sig gägnliga och af Kongl. Maj:t pröfvas vara i behof af dylikt understöd, utgå

a) till folkhögskola, som pågår minst 20 veckor, högst 3,000 kronor,

b) till qvinlig folkhögskola, som pågår omkring 12 veckor, högst 1,800 kronor,

c) till qvinlig kurs, som samtidigt med manlig folkhögskola pågår med väsentligen skild undervisning, högst 1,000 kronor,

d) till en andra årskurs vid af staten understödd folkhögskola högst 2,000 kronor, dock endast för såvidt i samma kurs ett antal elever, motsvarande minst fjerdelen af dem, som under närmast föregående läsår genomgått den första årskursen, fortfarande begagna undervisningen; samt derjemte

e) till anordnande af parallelafdelningar vid folkhögskola, då sådant pröfvas vid undervisningen i öfningsämnen vara oundgängligen erforderligt, extra anslag af högst 1,000 kronor för hvarje dylik skola;

allt under vilkor att landsting, kommuner eller enskilde, hvar för sig eller gemensamt, till vederbörande skola eller kurs lemna bidrag, hvilka, inberäknadt skolafgifter, sammanlagdt uppgå till minst enahanda belopp som statsbidraget, samt att berättelse öfver skolans eller kursens verksamhet årligen af skolstyrelsen ingifves såväl till Kongl. Maj:t som till vederbörande landsting,

dels ock tillåta, att af ifrågavarande förslagsanslag ett belopp af högst 3,000 kronor må enligt de närmare bestämmelser, som Kongl. Maj:t kan finna lämpligt meddela, användas till understöd för utbildning af lärare och lärarinnor vid folkhögskolor;

Transport kronor 94,750: —

Transport kronor 94,750: —

[18.] att *dels*, för sin del, godkänna de i ofvannämnda statsrådsprotokoll angifna grunder för utdelande af statsbidrag till främjande af undervisningen i slöjd, med rätt för Kongl. Maj:t att, när i särskilda fall omständigheterna dertill föranleda, meddela understöd af statsmedel för ifrågavarande ändamål utan hinder deraf att någon afvikelse från nämnda grunder egt rum,

dels ock höja det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslag med titel »bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna», nu uppgående till 110,000 kronor, med
eller till 240,000 kronor;

130,000: —

[19.] att *dels* i fråga om aflönande i vissa fall af vikarie för extra ordinarie eller biträdande lärare eller lärarinna vid folkskola samt för lärare eller lärarinna vid mindre folkskola eller småskola godkänna följande grunder, nämligen:

1) att, derest vid folkskola anställd extra ordinarie lärare eller lärarinna, till hvilkens aflöning bidrag af allmänna medel utgår, på grund af sjukdom åtnjuter tjänstledighet och vid folkskolelärareseminarium examinerad vikarie för honom eller henne är förordnad under oafbrutet minst en månad af den fastställda undervisningstiden af åtta månader om året, vikarien för den tid, hvarunder hans förordnande varar, skall åtnjuta arfvode efter antingen minst 600 kronor eller minst 500 kronor för nyssnämnda undervisningstid, allt eftersom tjänstinnehafvarens minimilön uppgår till eller understiger 600 kronor, eller i förra fallet 75 kronor och i senare fallet 62 kronor 50 öre för läsmånad, hvarje månad beräknad till 30 dagar, hvarjemte vikarien skall förses med tjenlig, skolan närbelägen bostad, bestående af ett rum, med vedbrand, eller ock erhålla ersättning derför, beräknad efter minst 50 kronor för åtta månaders undervisningstid, äfvensom med belopp, som af skoldistriktet bestämmes, undfå godtgörelse för resekostnad, der sådan ifrågakommer;

Transport kronor 224,750: —

Transport kronor 224,750: —

2) att, då biträdande lärare eller lärarinna vid folkskola eller lärare eller lärarinna vid mindre folkskola eller småskola, till hvilkens aflöning bidrag af allmänna medel utgår, på grund af sjukdom åtnjuter tjänstledighet, arfvode till vikarie skall beräknas sålunda, att, derest vid småskoleseminarium examinerad eller af folkskoleinspektör enligt § 6 i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 angående lönetillskott af allmänna medel för lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor pröfvad vikarie är förordnad under oafbrutet minst en månad af den fastställda årliga undervisningstiden, vikarien för den tid, hvarunder hans förordnande varar, åtnjuter arfvode efter minst 300 kronor för åtta månaders undervisningstid eller 37 kronor 50 öre för läsmånad, hvarje månad beräknad till 30 dagar, och i öfrigt samma förmåner som vikarie för extra ordinarie lärare vid folkskola samt, om oexaminerad vikarie förordnas, till denne utgår arfvode efter 250 kronor för åtta månaders undervisningstid eller 31 kronor 25 öre för läsmånad och i öfrigt samma förmåner, som tillkomma examinerad vikarie;

3) att, om enligt läkarebetyg sjukdom, på grund hvaraf extra ordinarie eller biträdande lärare eller lärarinna vid folkskola eller lärare eller lärarinna vid mindre folkskola eller småskola erhåller ledighet och vikarie för honom eller henne förordnas på sätt ofvan sägs, är sådan, att densamma gör läraren eller lärarinnan oförmögen att vederbörligen uppehålla sin tjänst, men ej af sådan beskaffenhet, att vid betygets utfärdande läkaren kan med visshet intyga, att sjukdomen för all framtid hindrar den sjukes återinträde i tjänstgöring, samt läraren eller lärarinnan icke uppnått sextio års ålder och i vederbörlig ordning förklarats berättigad till helt ålderdomsunderstöd, vikariens aflöning skall utgöras sålunda, att tjänsttnehafvaren af sin lön afstår ett belopp, motsvarande en fjerdedel af vikariens kontanta minimiaflöning, samt två tredjedelar af

Transport kronor 224,750: —

Transport kronor 224,750: —

samma minimiaflöning utgå af statsmedel och återstoden erlägges af skoldistriktet, hvilket det jemväl skall åligga att förse vikarien med bostad jemte vedbrand eller ock lemna honom ersättning därför äfvensom att, der så ifrågakommer, godtgöra honom resekostnad;

4) att, då oexaminerad vikarie förordnas, statsbidrag till dennes aflöning må på nämnda sätt utgå, derest folkskoleinspektör vitsordar, att vikarien befunnits duglig;

5) att, der läkarebetyg ej kan utan synnerlig kostnad eller svårighet anskaffas, nyssnämnda bestämmelser i fråga om vikariens aflöning skola, derest genom intyg af vederbörande skolråds ordförande vitsordas, att läraren eller lärarinnan under ledighet varit af sjukdom urståndsatt att vederbörligen uppehålla sin tjänst, gälla, ändock att sjukdomens beskaffenhet icke blifvit genom läkarebetyg ådagalagd, likväl ej för längre tid än högst tre månader;

6) att, då enligt läkarebetyg sjukdom, på grund hvaraf icke ordinarie lärare eller lärarinna erhållit tjänstledighet, är af sådan beskaffenhet, att läraren eller lärarinnan till följd deraf är urståndsatt att vidare återinträda i tjänstgöring, vikariens aflöning skall utgöras af läraren eller lärarinnan utan tillskott af allmänna medel eller bidrag af skoldistriktet;

7) att icke ordinarie lärare eller lärarinna, som uppnått sextio års ålder och i vederbörlig ordning förklarats berättigad till helt ålderdomsunderstöd, skall, då på grund af sjukdomsfall behof af vikarie för honom eller henne inträder, ensam utgöra vikariens aflöningsförmåner; samt

8) att hvad här är föreslaget icke gäller i fråga om tjänstledighet, som åtnjutes af vikarierande lärare eller lärarinna, utom i det fall att nämnda lärare eller lärarinna uppehåller tillfälligtvis ledig befattning;

dels beträffande grunderna för nu gällande stadganden om aflöning af vikarie för sjuk ordinarie lärare eller lärarinna vid folkskola medgifva den jemkning,

Transport kronor 224,750: —

Transport kronor 22 4,750: —

att deri omförmälda läkarebetyg må vara af enahanda innehåll med hvad här ofvan under mom. 3) föreslagits;

dels ock, i stället för det nu befintliga förslagsanslag å 40,000 kronor, med titel »bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för ordinarie lärare eller lärarinna vid folkskola», uppföra, under benämning »bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för lärare eller lärarinna vid folkskola eller småskola», ett förslagsanslag å 75,000 kronor för att i enlighet med såväl redan bestämda som här ofvan föreslagna grunder användas såsom bidrag till aflönande i vissa fall af vikarie för sådan ordinarie, extra ordinarie och biträdande lärare eller lärarinna vid folkskola samt lärare eller lärarinna vid mindre folkskola och småskola, som af sjukdom urständ-sattes att fullgöra sin tjänst, med rätt för Kongl. Maj:t att, när i särskilda fall omständigheterna dertill föranleda, meddela understöd af statsmedel för ifrågavarande ändamål utan hinder deraf att någon afvikelse från nämnda grunder egt rum; utgörande förhöjningen alltså..... »

35,000: —

och kommer, i händelse Riksdagen beviljar de i denna punkt samt punkterna 16—18 åskade medel, ordinarie anslaget till folkundervisningen, nu 5,528,025 kronor, att ökas med tillhopa 230,700 kronor eller till 5,758,725 kronor;

De tekniska läroverken:

[20.] att, för att möjliggöra ombildning af den nu i staten för tekniska högskolan upptagna professuren i allmän och tillämpad fysik till en professur i elektroteknik, på ordinarie stat för högskolan bevilja till aflönning åt en extra lärare i tillämpad värmelära ett anslag af..... »

2,000: —

[21.] att för höjande af den till professorn i grufvetenskap vid tekniska högskolan från staten utgående aflönning från dess nuvarande belopp, 4,700 kronor, till 6,000 kronor, deraf 4,000 kronor skola utgöra lön och

Transport kronor 261,750: —

	Transport kronor	261,750: —
2,000 kronor tjänstgöringspenningar, bevilja ett ordinarie anslag af.....	»	1,300: —
kommande, under förutsättning af bifall till hvad under punkterna 20 och 21 föreslagits, ordinarie anslaget till de tekniska läroverken, nu 450,075 kronor, att ökas med tillhoppa 3,300 kronor, eller till 453,375 kronor;		

Medicinalstyrelsen med dithörande stater:

[22.] att öka ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen från dess nuvarande belopp, 78,650 kronor, till 85,550 kronor, eller med.....	»	6,900: —
deraf till aflöning åt ett medicinalråd 6,400 kronor, att utgå med 4,400 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, samt beträffande återstående beloppet, 500 kronor, till förhöjning af det i styrelsens stat upptagna anslag till medikamentsräknings granskning, vikariatsersättning, renskrifning, flitpenningar och tillfälliga biträden, hvilket sistnämnda anslag i sådant fall skulle komma att uppgå till 16,500 kronor,		
äfvensom medgifva, att lönen för innehafvaren af ifrågavarande medicinalrådsembete må, i likhet med hvad som gäller för de nuvarande ledamöterna i medicinalstyrelsen, kunna efter fem år ökas med 600 kronor;		
[23.] att för inrättande af ytterligare en provinsialläkaretjänst i Norrbottens län ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen med dithörande stater må höjas med.....	»	2,500: —
äfvensom att af den nu odisponerade delen af anslaget till fixa tjänstgöringspenningar må användas 1,000 kronor för denna nya provinsialläkaretjänst;		
kommande, vid bifall till hvad som föreslagits i punkterna 22 och 23, ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen med dithörande stater, nu 502,250 kronor, att ökas med tillhoppa 9,400 kronor eller till 511,650 kronor;		

Transport kronor 272,450: —

Transport kronor 272,450: —

Hyresersättning åt provinsialläkare:

[24.] att för beredande af hyresersättning åt innehavaren af den under punkten 23 nämnda läkaretjenst det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslag med titel »hyresersättning åt provinsialläkare», nu högst 103,500 kronor, må ökas med eller till högst 104,250 kronor;

» 750: —

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:

[25.] att, på det barnmorskelärarne vid barnmorskeundervisningsanstalterna i Stockholm och Göteborg må kunna årligen komma i åtnjutande af en och en half månads semester, derest medicinalstyrelsen finner sådan ledighet kunna utan hinder för göromålens behöriga gång medgifvas, dessa anstalters ordinarie statsanslag må höjas med 125 kronor till vikariatsersättning vid hvardera anstalten eller sammanlagdt med

» 250: —

[26.] att för anskaffande och vidmakthållande af erforderlig undervisningsmateriel vid barnmorskeundervisningsanstalten i Stockholm det till anstalten utgående årliga anslag må höjas med

» 500: —

kommande vid bifall härtill och till hvad under nästföregående punkt föreslagits, anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen, nu 42,108 kronor, att ökas med sammanlagdt 750 kronor eller till 42,858 kronor;

Naturhistoriska riksmuseum:

[27.] att till höjande af museets årliga expensmedelsanslag bevilja hvarigenom museets ordinarie anslag, nu uppgående till 76,450 kronor, skulle komma att ökas till 77,450 kronor;

» 1,000: —

Transport kronor 274,950: —

Transport kronor 274,950: —

Lasarett's underhåll:

[28.] att anslaget till serafimerlasarettet må höjas från sitt nuvarande belopp, 82,100 kronor, med » 37,900: —
 eller till 120,000 kronor;

kommande, vid bifall härtill, ordinarie anslaget till lasarett's underhåll, nu 97,874 kronor, att ökas till 135,774 kronor;

Hospitals underhåll:

[29.] att medgifva, att vid hospital eller asyl för sinnessjuka anställd tjänsteman, i hvilkens aflöningsförmåner ej redan ingår lyse, må, om han är å anstalten boende och elektrisk belysning der anordnats, kunna efter medicinalstyrelsens pröfning få på statens bekostnad elektrisk belysning i sin bostad;

[30.] att den med sysslomansbefattningen vid Nyköpings hospital förenade aflöning må bestämmas att efter den nuvarande innehafvarens afgång skola utgå med kontant 2,800 kronor, deraf två tredjedelar lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar, jemte boställsvåning, ved och lyse;

kommande bifall härtill och till hvad som föreslagits under punkten 29 icke att föranleda någon ändring i det till 900,000 kronor uppgående förslagsanslaget till hospitals underhåll;

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[31.] att detta förslagsanslag, nu upptaget till 23,066 kronor, må höjas med » 2: —
 eller till 23,068 kronor;

Summa ökning kronor 312,852: —

Om till förestående ökning lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma » 14,194,672: —
 komma åttonde hufvudtitelns ordinarie anslag att uppgå till kronor 14,507,524: —

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaffenhet, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, vill Kongl. Maj:t, på sätt omförmälda protokoll öfver ecklesiastikärenden vidare innehåller, föreslå Riksdagen att på extra stat bevilja i afseende å

Riks- och landsarkiven:

[32.] till arfvoden åt extra ordinarie tjenstemän i riksarkivet.....	kronor	1,700: —
[33.] till fortsatt utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia,.....	»	3,000: —
[34.] till fortsatt utgifvande genom riksarkivet af »Svenska riksdagsakter jemte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tidehvarfvat 1521—1718»,.....	»	1,500: —

Nationalmuseum:

[35.] till vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriela samlingar.....	»	5,100: —
[36.] för anordnande af nattlig bevakning vid nationalmuseibyggnaden.....	»	2,000: —
[37.] för restaurering af taflor, tillhörande statens i nationalmusei förråd, i landsortsmuseer och å de kongl. slotten, företrädesvis Gripsholm, befintliga konst-samlingar, af förut beviljadtt anslag.....	»	5,000: —
[38.] för biträde vid vård och tillhandahållande af handteknings- och gravyrsamlingen äfvensom för vetenskaplig bearbetning af samlingarna.....	»	2,500: —

Lifrustkammaren:

[39.] för tillsyn, underhåll och vård af samlingarna.....	»	5,800: —
Transport kronor		26,600: —

Transport kronor 26,600: —

Domkapitlens expeditioner:

[40.] för beredande af löneförbättring åt tjänstemännen vid dessa expeditioner	»	3,716: —
[41.] för betäckande af brister i domkapitlens expeditionskassor samt för oförutsedda, oundgängliga behof vid deras expeditioner	»	5,000: —

Universiteten:

[42.] till arfvode åt en lärare vid universitetet i Upsala i finsk-ugriska språk	»	2,500: —
[43.] för anställande under ytterligare sex år vid universitetet i Upsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken 36,000 kronor, deraf för år 1901	»	6,000: —
[44.] för uppehållande af undervisningen och examinationen i geografi vid universitetet i Upsala	»	1,000: —
[45.] till arfvoden åt extra ordinarie amanuenser vid universitetsbiblioteket i Upsala	»	3,500: —
[46.] till inköp af konsthistorisk undervisningsmateriel, att införlifvas med Upsala universitets museum för bildande konst	»	5,000: —

Kongl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att

[47.] medgifva, att det utaf 1899 års riksdag för till- och ombyggnader samt dermed förbundna förbättringar vid akademiska sjukhuset i Upsala vilkorligt beviljade anslag, 201,188 kronor, må utgå utan hinder deraf att de utaf Riksdagen vid anslagets beviljande fästade vilkor icke blifvit i allo uppfyllda, samt att af nämnda anslag, hvaraf redan anvisats 150,000 kronor till utgående år 1900, på extra stat för år 1901 anvisa återstående beloppet	»	51,188: —
--	---	-----------

Ytterligare vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att på extra stat bevilja i afseende på universiteten:

[48.] till uppförande och utrustning, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar och

Transport kronor 104,504: —

Transport kronor	104,504: —
förslag, af en ny laboratoriebyggnad för institutionen för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Upsala ett anslag af 294,408 kronor och deraf för år 1901	» 150,000: —
[49.] för utgifvande i tryck af vederbörligen granskade anteckningar efter föreläsningar, hållna inom juridiska fakulteterna vid rikets universitet, ett anslag af att användas enligt de närmare föreskrifter Kongl. Maj:t kan finna godt bestämma;	» 4,000: —
[50.] till lektorer i tyska, franska och engelska språken vid universitetet i Lund af förut beviljad anslag	» 6,000: —
[51.] såsom personligt lönetillägg för år 1901 åt kamreraren vid universitetet i Lund Oscar Gerhard Regnell.....	» 750: —
deraf 150 kronor såsom tjänstgöringspenningar;	
[52.] såsom särskildt arfvode för år 1901 åt docenten vid universitetet i Lund Sven Otto Magnus Söderberg.....	» 3,000: —
att utgå med vilkor att Söderberg under nämnda år egnar sin tjänst åt universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett;	
[53.] för uppehållande af undervisning i entomologi och vård af de entomologiska samlingarne vid universitetet i Lund.....	» 3,000: —
[54.] till aflöning åt en assistent i matematik vid universitetet i Lund.....	» 1,500: —
[55.] till aflöning åt en assistent vid växtfysiologiska laboratoriet vid botaniska institutionen i Lund....	» 1,500: —
[56.] till arfvode åt en instrumentmakare vid fysiologiska institutionen i Lund.....	» 500: —
[57.] till arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund.....	» 2,500: —
[58.] till inköp af möbler, instrument m. m. för den rättsmedicinska institutionen vid universitetet i Lund.....	» 2,400: —
[59.] till inredning och utrustning af ett kliniskt laboratorium vid sjukvårdsinrättningarne i Lund.....	» 10,000: —
Transport kronor	289,654: —

Transport kronor 289,654: —

Kongl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att

[60.] dels medgifva, att det af Riksdagen år 1897 beviljade extra anslag af 168,000 kronor till ny- och tillbyggnad för biblioteket vid universitetet i Lund må i stället användas för uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med derför nu uppgjorda ritningar och förslag, af en till Helgonabacken förlagd nybyggnad för nämnda bibliotek,

dels ock för samma nybyggnad bevilja ett ytterligare extra anslag af 195,000 kronor samt häraf på extra stat för år 1901 anvisa » 100,000: —

Ytterligare föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen att på extra stat bevilja i afseende å

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[61.] till arfvode åt en amanuens vid institutets medicinska poliklinik å serafimerlasarettet..... » 900: —

[62.] till arfvode åt en amanuens vid institutets oftalmiatrika poliklinik å serafimerlasarettet..... » 900: —

[63.] till arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik..... » 900: —

[64.] till en pediatrik klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn » 1,800: —
och till en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm... » 2,800: —
under vilkor, hvad sistnämnda anslag beträffar, att Stockholms stad för polikliniken tillskjuter samma belopp för år 1901;

[65.] till bekostande af teckningar i vetenskapliga ändamål vid institutet..... » 1,500: —

[66.] till anskaffande och underhåll af materiel för oftalmiatrika kliniken vid institutet..... » 500: —

[67.] till aflönande af ett vaktmästarebiträde vid institutets bakteriologiska laboratorium » 500: —

[68.] till täckande af den del af bristen i institutets allmänna materielanslag för år 1897, hvilken afser poster, ingående i 1898 års räkenskaper..... » 1,691: —

Transport kronor 401,145: —

Transport kronor 401,145: —

Allmänna läroverken och pedagogierna:

[69.] till tillfällig löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken och pedagogierna, att utgå efter samma grunder som för innevarande år.....	»	429,725: —
[70.] till arvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken.....	»	148,000: —
[71.] för beredande af tillfälle till utsträckning af undervisningen å reala linien vid allmänna läroverket i Hernösand till och med sjunde klassen.....	»	2,000: —
till aflönande af en extra ordinarie lektor; kommande, under förutsättning af bifall härtill samt till hvad under punkten 70 föreslagits, det extra anslaget för år 1901 till arvoden åt extra och vikarierande ämneslärare vid de allmänna läroverken att utgöra sammanlagdt 150,000 kronor;		

Högre skolor för qvinlig ungdom:

[72.] till resestipendier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid högre skolor för qvinlig ungdom och samskolor, under de vilkor och bestämmelser Kongl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.....	»	6,000: —
---	---	----------

Högre lärarinneseminariet:

[73.] för beredande åt lärare och lärarinnor vid seminariet af tillfällig löneförbättring, att utgå efter samma grunder som för innevarande år.....	»	3,250: —
[74.] för uppehållande af den valfria fjerde årskursen vid seminariet	»	3,000: —
och för undervisning i huslig ekonomi vid seminariet och dermed förenade normalskolan för flickor.....	»	5,000: —
[75.] för uppförande af en för statens normalskola för flickor afsedd byggnad, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar, samt för verkställande af vissa ändrings- och reparationsarbeten i		

Transport kronor 998,120: —

	Transport kronor	998,120: —
seminariets och normalskolans nuvarande lärohus, ett anslag af 315,187 kronor och deraf för år 1901.....	»	115,187: —

Folkundervisningen:

[76.] för uppehållande under år 1901 af undervisningen uti de vid folkskolelärareseminariet i Göteborg och folkskolelärarinneseminariet i Kalmar anordnade parallelklasser äfvensom för stipendier åt elever i dessa klasser.....	»	14,300: —
[77.] till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med uppgjorda ritningar, af erforderliga byggnader för ett folkskolelärarinneseminarium i Landskrona ett anslag af 224,000 kronor och deraf för år 1901... äfvensom för begynnande af verksamheten vid nämnda seminarium vid början af höstterminen 1900 samt uppehållande af undervisningen vid seminariet under samma termin äfvensom vår- och höstterminerna 1901	»	124,000: —
[78.] för anordnande af en parallelklass vid folkskolelärareseminariet i Vexjö	»	17,800: —
[79.] till beredande af löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna samt arfvoden åt teckningslärare för extra tjenstgöring och extra arfvoden åt musiklärare vid dessa seminarier enligt samma grunder, som för år 1900 blifvit bestämda.....	»	11,200: —
[80.] till understöd, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, åt mindre bemedlade manliga och qvinliga lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel	»	36,300: —
[81.] till resestipendier åt folkskolelärare och folkskolelärarinnor, enligt de villkor och bestämmelser, som Kongl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva	»	25,000: —
[82.] till uppförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med därför uppgjorda ritningar och förslag, af en gymnastikbyggnad vid folkskolelärarinneseminariet i Kalmar 50,000 kronor och deraf för år 1901.....	»	4,000: —
	Transport kronor	30,000: —
	Transport kronor	1,375,907: —

Transport kronor 1,375,907: —

[83.] ett anslag af » 44,450: —
 att, sedan från Jockmocks sockens skogsmedelsfond ett
 belopp af 10,000 kronor tillskjutits, användas till be-
 täckande af i öfrigt nödiga kostnader för uppförande
 vid Murjeks stationssamhälle, å staten tillhörig mark,
 af de för seminariet för bildande af lappska småskole-
 lärare och småskolelärarinnor jemte bostäder för semi-
 narieelever erforderliga byggnader, i hufvudsaklig
 öfverensstämmelse med därför uppgjorda ritningar och
 förslag;

De tekniska läroverken:

[84.] till förstärkning af lärarekrafterna vid tek-
 niska högskolan » 14,300: —

[85.] till förstärkning af lärarekrafterna vid tek-
 niska skolan i Stockholm » 2,000: —

samt till inköp och underhåll af inventarier och under-
 visningsmateriel vid samma skola » 750: —
 eller tillhopa 2,750 kronor;

[86.] till uppehållande af verksamheten vid tek-
 niska elementarskolan i Norrköping:

till betjeningens aflöning kr. 250: —

» lyshållning, uppvärm-

ning m. m. » 1,300: — kr. 1,550: —

tekniska elementarskolan i Malmö:

dels under läsåret 1900—1901:

till betjeningens aflöning kr. 850: —

» lyshållning, uppvärm-

ning m. m. » 1,550: —

» en parallelafdelning i

första årskursen » 3,000: —

dels ock under höst-

terminen 1901:

⁴/₉ af nyssnämnda tre be-
 lopp, tillhopa utgörande

5,400 kronor » 2,400:

Transport kr. 7,800: — kr. 1,550: — kronor 1,437,407: —

Transport kr. 7,800: — kr. 1,550: — kronor 1,437,407: —			
till en parallelafdelning i			
andra årskursen	»	1,550: —	» 9,350: —
samt tekniska elementar-			
skolan i Borås: till be-			
tjeningens aflöning	»	850: —	
» lyshållning, uppvärm-			
ning m. m.	»	1,600: —	» 2,450: —
eller sanmanlagdt			» 13,350: —

Kongl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen

[87.] dels att medgifva, att en teknisk elementarskola må upprättas i Hernösands stad, under vilkor att staden såväl, i enlighet med af dess stadsfullmäktige gjordt erbjudande, för skolan bekostar nödiga och efter nutidens kraf fullt lämpliga lokaler uti särskild för ändamålet uppförd byggnad å välbelägen tomt och medgifver rätt till fri vattenförbrukning, som ock för framtiden underhåller byggnaden samt anskaffar och kostnadsfritt tillhandahåller tillräcklig lokal för skolan, intill dess berörda särskilda läroverkshus hunnit blifva färdigt och åt skolan upplåtet,

dels ock att för inrättande af en första årsklass af nämnda skola från början af höstterminen 1901 på extra stat för samma år bevilja ett anslag af

» 10,000: —

[88.] att till understöd för tre år åt lägre tekniska yrkesskolor under det i statsrådsprotokollet omnämnda vilkor samt till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor bevilja ett extra anslag af 180,000 kronor och deraf för år 1901

» 60,000: —

Ytterligare föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen att på extra stat bevilja i afseende å

Gymnastiska centralinstitutet:

[89.] till aflönande af en extra lärare i sjukgymnastik vid institutet

» 2,500: —

Transport kronor 1,523,257: —

Transport kronor 1,523,257: —

Medicinalstyrelsen med dithörande stater:

[90.] dels till arfvode för granskning af hospita- lens räkenskaper	»	1,200: —
dels ock till ökad biträde hos medicinalstyrelsen vid hospitalsärendenas behandling	»	7,500: —
dock under förbehåll att deraf innehålles ett belopp, motsvarande hvad serafimerordensgillets förre sekrete- rare T. A. Billbergh kan komma att af de till honom för år 1901 i ersättning för sekreterareaflöning från allmänna indragningsstaten utgående medel afstå till bekostande af biträde åt medicinalstyrelsen vid hand- läggning af sekreteraregöromål å hospitalsafdelningen;		

Sanatorier:

[91.] för åstadkommande af ett sanatorium för lungsotspatienter i södra Sverige återstoden af förut beviljadt anslag	»	250,000: —
--	---	------------

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:

[92.] till anordnande af repetitionskurser för äldre barnmorskor och till beredande, så vidt ske kan, af fri bostad eller hyresbidrag åt deltagarinnorna deri under den tid, de genomgå dessa kurser,	»	2,000: —
--	---	----------

Vetenskapsakademien:

[93.] till anskaffande för Stockholms observatorium af en ny meridiancirkel jemte ett nytt astronomiskt pendelur	»	33,000: —
--	---	-----------

Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien:

[94.] till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträ- den vid ordnandet och vården af de under akademiens		
--	--	--

Transport kronor 1,816,957: —

Transport kronor 1,816,957: —

inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening 4,000 kronor,

till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m. 3,200 kronor

samt till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum 2,000 kronor,

eller tillhopa..... » 9,200: —

Naturhistoriska riksmuseum:

[95.] till inköp och insamling af naturalier vid museets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter » 2,000: —

[96.] till vård, underhåll och förkofran af museets etnografiska samling » 7,300: —

Meteorologiska centralanstalten:

[97.] dels till upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid anstalten..... » 9,050: —

deraf 500 kronor såsom personligt tillägg i arfvodet åt nuvarande amanuensen vid anstalten Hugo Emanuel Hamberg och 3,000 kronor såsom anslag till vetenskapligt biträde vid väderlekstjensten,

dels ock till upprätthållande af en meteorologisk station i Gellivare..... » 300: —

Undervisningsanstalter för döfstumma och blind:

[98.] för uppehållande af undervisningen vid läroanstalterna i Vadstena och Bollnäs för öfveråriga döfstumma..... » 30,800: —

[99.] till handtverksskolan i Kristinehamn för blind » 10,000: —

[100.] för uppehållande af förskolans för blind å Tomtebodas verksamhet..... » 8,600: —

Transport kronor 1,894,207: —

	Transport kronor	1,894,207: —
[101.] till tryckning af blindskrifter.....	»	2,500: —
samt till understöd åt blindlärareelever och reseunder-		
stöd åt blindlärare	»	1,200: —
[102.] till förhyrande af lokal för förskolan för		
blinda i Vexjö	»	4,000: —
under medgifvande tillika, att den besparing af hyres-		
medlen, som kan uppstå derigenom att skolan under		
år 1901 kommer att inflytta i egen lokal, må använ-		
das dels för bestridande af kostnaderna för den hyrda		
lokalens återställande i dess förutvarande skick och dels		
till bekostande af skolans flyttning till den egna lokalen;		

Undervisningsanstalter för vanföra och lytta:

[103.] till understöd, i öfverensstämmelse med de		
i omförmälda statsrådsprotokoll angifna grunder, åt de		
i Göteborg, Karlskrona, Helsingborg och Stockholm af		
föreningarne för bistånd åt vanföra inrättade under-		
visningsanstalter för vanföra och lytta samt för be-		
kostande af dessa anstalters inspektion.....	»	10,000: —

Hospitalsvården:

[104.] till underhåll af Jerfsö sjukhus för spetelske	»	18,000: —
[105.] till inköp för Nyköpings hospitals räkning		
af det invid hospitalet belägna, Nyköpings stad till-		
höriga fattighus med tillhörande tomt samt till ut-		
förande af de för fattighusets omändring till anstalt		
för sinnessjukas vård erforderliga byggnadsarbeten.....	»	41,750: —

Vidare anmärkes här, att Kongl. Maj:t i särskild proposition den 22 december 1899 föreslagit Riksdagen, bland annat, att

[106.] dels till uppförande af de för en å utarrenderade förra landshöfdingebostället Restad i Naglums socken af Elfsborgs län förlagd asyl för sinnessjuke erforderliga byggnader samt anläggning af spårväg och

Transport kronor 1,971,657: —

	Transport kronor	1,971,657: —
vattenledning till asylen m. m., dels ock till ersättning åt egendomens nuvarande arrendator för det han före arrendetidens utgång frånträder arrendet bevilja ett anslag af 2,613,700 kronor och deraf på extra stat för år 1901 anvisa ett belopp af.....	»	378,700: —

Slutligen föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen, i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden, att på extra stat bevilja i afseende å

Diverse anslag:

[107.] till svenska fornskriftsällskapet.....	»	2,000: —
[108.] för beredande af religionsvård åt svenske sjömän i utländska hamnar samt åt andra derstädes sig uppehållande landsmän.....	»	15,000: —
[109.] till anställande af tre kontraktsadjunkter inom Södra lappmarkens kontrakt samt de delar af Vesterbottens andra och tredje kontrakt, som tillhöra lappmarken, återstoden af förut beviljadt anslag.....	»	6,000: —
samt till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter likaledes återstoden af förut beviljadt anslag.....	»	750: —
[110.] till anställande af två kontraktsadjunkter inom Vesterbottens fjerde kontrakt af förut beviljadt anslag.....	»	4,000: —
till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter af förut beviljadt anslag.....	»	500: —
samt till två stipendier för utbildande vid universitet af präster, förtrogna med finska språket, likaledes af förut beviljadt anslag.....	»	1,500: —
[111.] till resestipendier åt prestmän under de vilkor och bestämmelser Kongl. Maj:t kan finna godt föreskrifva.....	»	5,000: —
[112.] till Nordiska museet.....	»	25,000: —
[113.] till understöd, på de vilkor Kongl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, för utgifvande äfven under år		

Transport kronor 2,410,107: —

Transport kronor		2,410,107: —
1901 af tidskriften »Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmälen och svenskt folklif».....	»	3,650: —
[114.] för åstadkommande af en utförlig ordbok öfver Gotlands folkmål af förut beviljad anslag.....	»	1,100: —
[115.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Nordiskt medicinskt arkiv».....	»	3,000: —
[116.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »Acta mathematica»	»	3,000: —
[117.] till understöd, under de vilkor Kongl. Maj:t kan finna skäligen bestämma, åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningsskurser för arbetsklassen,.....	»	65,000: —
[118.] till understöd, under de vilkor Kongl. Maj:t kan finna skäligen bestämma, åt de vid Upsala enskilda läroverk och Ateneum för flickor i Stockholm samt af Göteborgs allmänna folkskolestyrelse anordnade undervisningsskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi.....	»	6,300: —
[119.] för underhåll och tillsyn af de i riket inrättade vattenhöjdmätningstationerna m. m.....	»	2,800: —
[120.] för utgifning och spridning af nykterhetsskrifter.....	»	4,000: —
att mot redovisningsskyldighet ställas till svenska nykterhetssällskapets förfogande för ändamålet;		
[121.] till understöd åt kuranstalten Sans Souci invid Upsala på vilkor, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga,.....	»	3,000: —
[122.] till understöd åt Stockholms alkoholisthem på vilkor, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga,.....	»	7,500: —
[123.] för uppförande af en kapellbyggnad i södra Bergnäs by i hufvudsaklig öfverensstämmelse med af öfverintendentsembetet uppgjord ritning, under förutsättning att till kapellbyggnaden efter af vederbörande jägmästare, der så erfordras på bekostnad af de byamän, hvilka vid sammanträde den 6 mars 1898 åtagit sig ansvara för byggnadens underhåll, verkställd utstämpling från kronoskog kostnadsfritt utfås det för byggnaden erforderliga virke.....	»	6,000: —
Transport kronor		2,515,457: —

	Transport kronor	2,515,457: —
[124.] för bestridande af kostnaderna för vissa utredningar rörande presterskapets löneförhållanden m. m. såsom förslagsanslag	»	10,000: —
[125.] till det af Stockholms läraresällskap grundade pedagogiska biblioteket i Stockholm	»	2,500: —
[126.] till beredande, i enlighet med de i stadsrådsprotokollet öfver finansärenden den 8 i denna månad angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjenstemän och betjente i ecklesiastikdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet hörande embetsverk och kårer, såsom förslagsanslag	»	522,000: —
[127.] till ersättning för belopp, som af statskontoret förskottsvis utbetalts,	»	19,719: —
	Summa kronor	3,069,676: —

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1900 års riksstat upptagen och sådan den nu blifvit af Kongl. Maj:t för år 1901 förelagen, utfaller sålunda:

	1900.	1901.			
ordinarie anslag	14,194,672:—	14,507,524:—	således ökning kronor	312,852:—	
extra »	2,202,328:—	3,069,676:—	» » »	867,348:—	
summa kronor	16,397,000:—	17,577,200:—	således ökning kronor	1,180,200:—	

Nionde hufvudtiteln,

omfattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Pensionsstaten:

I afseende å denna stat, för hvilken gällande riksstat upptager kontant 1,628,798 kronor, föreslår Kongl. Maj:t enligt bilagda statsrådsprotokoll*)

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Nionde hufvudtiteln".

[1.] att Riksdagen må för manskap af indelta armén, som efter ingången af år 1901 afskedas, höja de från Vadstena krigsmanshuskassa utgående gratial till 36 kronor i tredje klassen och 24 kronor i fjerde klassen och för sådant ändamål uppföra å riksstatens nionde hufvudtitel under pensionsstaten, näst efter nuvarande anslaget till sagda kassa, ett nytt ordinarie anslag, stort 83,000 kronor med benämning »förhöjning i gratialen åt afskedadt indelt manskap», att ifrågakassan för bestridande af kostnaderna för ofvannämnda gratialförhöjning oafkortadt tillgodokomma;

[2.] att Riksdagen må medgifva,

dels att de pensioneringsgrunder, som, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, blifvit i nåder fastställda att gälla enligt nådiga kungörelsen den 24 november 1876 för pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar med den deruti genom nådiga brefvet den 6 juni 1879 gjorda ändring samt enligt nådiga skrifvelsen den 22 juni 1877 för pensionering af personalen och vaktbetjeningen vid marinförvaltningen, mariningeniörstaten och kongl. flottans civilstat, må jemväl tillämpas vid pensionering af personalens vid flottans poliskår, med undantag af poliskommissarien vid flottans station i Stockholm, dock att, hvad angår poliskommissarien vid flottans station i Karlskrona samt öfverkonstapel, det aflöningsbelopp, hvarå pensionsbeloppet skall beräknas, må utgöra för den förre 1,400 kronor och för öfverkonstapel 1,000 kronor; äfvensom att för den af nämnda personal, med nyssnämnda undantag, hvilken efter uppnådda 65 lefnads- och minst 35 tjänsteår erhåller afsked, fyllnadspensionen skall utgå med skilnaden mellan det för pensionens beräknande fastställda belopp, med inberäkning af ålderstillägg och pensionen;

dels ock att för innehafvaren af de förenade väbels- och poliskommisariebefattningarna vid flottans station i Stockholm fyllnadspension må utgå med det belopp, som erfordras för att hans pensionsförmåner skola utgöra 1,000 kronor eller, om han vid afsked efter uppnådda 65 lefnads- och minst 35 tjänsteår innehaft nämnda förenade befattningar i 5 år, 1,100 kronor och i 10 år, 1,200 kronor;

[3.] att Riksdagen, i afseende å kostnaderna för småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalts förvaltning och verksamhet under år 1901, må medgifva,

att Kongl. Maj:t må för sistnämnda år bestämma de belopp, som för bestridande af anstaltens förvaltningsbestyr blifva erforderliga; samt

att de för berörda förvaltningskostnad och för anstaltens utgifter i öfrigt under nämnda år erforderliga medel må af Kongl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke äro att tillgå, anvisas af tillgängliga statsmedel såsom förskott, att antingen ersättas af berörda afgifter, i den mån de under året ingå, eller, derest sagda afgifter skulle för året befinnas härtill otillräckliga, anmålans till ersättande af Riksdagen.

Om till det till uppförande under denna stat föreslagna anslaget för förhöjning i gratialen åt afskedadt indelt manskap	kronor	83,000: —
lägges summan af ordinarie anslaget till pensionsstaten enligt nu gällande riksstat	»	1,628,798: —
skulle anslaget till pensionsstaten enligt Kongl. Maj:ts förslag sluta å ett belopp af	kronor	1,711,798: —

Allmänna indragningsstaten:

För allmänna indragningsstaten är i nu gällande riksstat anvisadt kontant 1,800,652 kronor.

Beträffande denna stat föreslår Kongl. Maj:t:

[4.] att direktören vid indragna centralfängelset å Norrmalm **Carl Robert Wiberg**, predikanten vid samma fängelse **August Löfgren** samt kamreraren vid indragna kronoarbeitsstationen å Tjurkö **Theodor Grahl** må få å allmänna indragningsstaten öfverflyttas, med rätt för dem att å sagda stat från och med år 1901 under sin återstående lifstid uppbära årlig lön till belopp, Wiberg af 5,175 kronor, Löfgren af 1,300 kronor och Grahl af 2,300 kronor, dock med vilkor, beträffande Wiberg, att, i händelse han efter förflyttning till indragningsstaten befordras i statens eller kommunens tjänst, han skall vara pliktig att i allo frånträda lönen å indragningsstaten, derest denna understiger eller är lika med den nya lönen, samt att å lönen å indragningsstaten, derest den öfverstiger berörda nya lön, vidkännas mot denna senare svarande afdrag, och angående Löfgren, att, derest han, efter förflyttning till indragningsstaten, på statens, kyrkans eller kommunens stat erhåller högre aflöning än den, hvartill hans inkomster såsom predikant vid Danviks hospital nu uppskattats, eller 1,600 kronor, lönen å indragningsstaten skall minskas med skillnaden mellan besagda högre aflöning, å ena, och nyssnämnda belopp, 1,600 kronor, å andra sidan, eller upphöra, der denna skillnad uppgår till 1,300 kronor;

[5.] att för fodermarsken vid ridskolan å Strömsholm **Fredrik Leonard Widlund** må å allmänna indragningsstaten uppföras en, hälften af hans årslön vid ridskolan motsvarande pension af 350 kronor, att af honom under hans återstående lifstid årligen åtnjutas, med beräkning från och med månaden näst efter den, då han blifvit eller varder från fodermarsktjensten entledigad;

[6.] att murmästaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad **Nils Johan Nilsson** må från och med månaden näst efter den, då han varder från sin befattning entledigad, under sin återstående lifstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp af 800 kronor årligen;

[7.] att för lektorn vid sjökrigsskolan Johan Erik Lindgrens enka **Anna Constantia Lindgren**, född Kjerrström, må å allmänna indragningsstaten uppföras en pension af 400 kronor, att af henne från 1900 års början årligen åtnjutas, så länge hon förblifver enka;

[8.] att underofficerskorpralen vid andra eldarekompaniet N:o 54 H. N. Ståhls enka **Selma Lovisa Ståhl**, född Svensson, må å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 237 kronor 50 öre, att utgå från och med den 1 oktober 1899 under hennes återstående lifstid, så länge hon lefver ogift;

[9.] att föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån, f. d. kommandörkaptenen **Fredrik Salomon Malmberg** må vid afgang från tjensten få å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 5,000 kronor för år räknadt, att utgå från och med månaden näst efter den, hvori han erhållit nådigt afsked;

[10.] att vaktmästaren vid universitetsbiblioteket i Lund **Carl Fredrik Lundberg** och kursorn vid samma universitet **Nils Peter Johnsson** må från och med månaden näst efter den, hvarunder en hvar af dem erhåller afsked från sin ifrågavarande befattning, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Lundberg till belopp af 600 kronor och Johnsson till belopp af 750 kronor;

[11.] att teckningsläraren vid allmänna läroverket i Luleå **Erik Olof Nordlinder** må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt från hans berörda befattning, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till belopp af 625 kronor;

[12.] att musikläraren vid högre allmänna läroverket i Malmö **Johan August Rosén** må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt från hans berörda befattning, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp af 1,250 kronor;

[13.] att läraren i musik och sång vid allmänna läroverket i Helsingborg **Nikolaus Hagström** må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt från hans berörda befattning, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till belopp af 1,250 kronor;

[14.] att musikläraren vid Eksjö lägre allmänna läroverk **Frans Johan Håkanson** må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt från hans berörda befattning, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till belopp af 450 kronor;

[15.] att läraren i musik och sång vid allmänna läroverket i Visby **Wilhelm Söhrling** må från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked varder honom beviljadt från hans berörda befattning, under sin återstående

lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till belopp af 1,100 kronor;

[16.] att å allmänna indragningsstaten må uppföras dels för f. d. öfverläkaren vid Vexjö hospital Johan Fredrik Liedholms enka **Elise Sofie Christiana Liedholm**, född Rosenbrock, en årlig pension af 800 kronor, att utgå från början af år 1900 och så länge hon förblifver enka, dels ock för hvarterda af Liedholms barn **Gottfrid Jakob Fredrik Christopher** och **Clara Vilhelmina** ett årligt understöd af 200 kronor, att utgå från början af samma år och till dess understödstagaren uppnått aderton år eller, hvad dottern beträffar, om hon dessförinnan träder i gifte, till dess sådant skett;

[17.] att å allmänna indragningsstaten må för år 1901 anvisas ett anslag å 10,000 kronor, att, enligt de närmare bestämmelser Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 350 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligt skött sin tjänst, men derifrån erhållit afsked före år 1867; samt

[18.] att anslaget till allmänna indragningsstaten må höjas med 7,150 kronor eller från 1,800,652 kronor till.....	kronor	1,807,802: —
Lägges härtill anslaget till pensionsstaten.....	»	1,711,798: —
blifver slutsumman af nionde hufvudtitelns ordinarie anslag för år 1901.....	kronor	3,519,600: —

Extra anslag.

Beträffande extra anslag å denna hufvudtitel föreslår Kongl. Maj:t:

[19.] att å extra stat för år 1901 må anvisas ett förslagsanslag af 1,540,000 kronor, att användas dels till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsafgifterna, och dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgående.

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1900 upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1900.	1901.	
ordinarie anslag	3,429,450: —	3,519,600: —	således ökning kronor 90,150: —
extra »	1,540,000: —	1,540,000: —	
summa kronor	4,969,450: —	5,059,600: —	således ökning kronor 90,150: —

De under de särskilda hufvudtitlarne äskade anslag för år 1901 utgöra sålunda:

	Ordinarie:	Extra:	Summa:
I hufvudtiteln:	1,320,000: —	100,000: —	1,420,000: —
II »	3,851,550: —	207,350: —	4,058,900: —
III »	641,950: —	23,850: —	665,800: —
IV »	28,284,289: —	9,923,511: —	38,207,800: —
V »	8,692,395: —	13,472,105: —	22,164,500: —
VI »	5,851,200: —	8,618,900: —	14,470,100: —
VII »	22,256,590: —	5,036,510: —	27,293,100: —
VIII »	14,507,524: —	3,069,676: —	17,577,200: —
IX »	3,519,600: —	1,540,000: —	5,059,600: —
summa kronor	88,925,098: —	41,991,902: —	130,917,000: —

Härtill komma de belopp, hvilka Kongl. Maj:t i sammanhang med reglering af utgifterna under sjetten hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att till utgående under år 1901 utom hufvudtitlarne å riksstaten anvisa, nemligen:

till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar.....	kronor 5,000,000: —
till fullbordande af statsbanan mellan Boden och Ytter-Morjärv »	771,000: —
	kronor 5,771,000: —

De riksgäldskontorets utgifter för riksdags- och revisionskostnader samt räntor och afbetalningar å statsskulden m. m., hvilka Kongl. Maj:t, med åbero-

Transport kronor 136,688,000: —

	Transport kronor 136,688,000: —	
pande af omförmälda protokoll öfver finansärenden den 13 innevarande januari, *) anser böra i riksstaten upp- föras, äro:		
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 792,000: —	
räntor och afbetalningar å stats- skulden.....	kronor 14,802,300: —	
efterafdrag af de till riksgäldskontoret ingående ränte- och kapitalbetalningar »	4,251,300: —	
<i>förslagsvis</i>	kronor 10,551,000: —	» 11,343,000: —
Kongl. Maj:t föreslår Riksdagen vidare, under åberopande af nyssnämnda protokoll, att afsätta till arbetareförsäkringsfonden.....		» 1,400,000: —
samt till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande.....		» 250,000: —
Summan af dessa belopp.....	kronor 149,681,000: —	

utvisar totalsiffran af de i riksstaten förekommande utgifter, hvilka sålunda uppgå till enahanda belopp, hvartill statsverkets tillgångar för år 1901 här ofvan beräknats; och erhåller riksstaten följande utseende:

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Finansplanen".

Riksstat för år 1901.

Riksstat

	Kronor.
Tillgångar och inkomster:	
<i>Öfverskott å statsregleringarna för år 1898 och föregående år</i>	24,340,000
<i>Af öfverskottet å 1899 års statsreglering</i>	3,000,000
<i>Statsverkets inkomster:</i>	
ordinarie inkomster.....	23,901,000
bevillningar	96,440,000
<i>Af Riksbankens vinst för år 1899</i>	2,000,000
Summa kronor	149,681,000

fö r å r 1901.

Utgifter:	Ordinarie anslag.	Extra anslag.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
<i>att utgå från statskontoret:</i>			
I hufvudtiteln	1,320,000	100,000	1,420,000
II »	3,851,550	207,350	4,058,900
III »	641,950	23,850	665,800
IV »	28,284,289	9,923,511	38,207,800
V »	8,692,395	13,472,105	22,164,500
VI »	5,851,200	8,618,900	14,470,100
VII »	22,256,590	5,036,510	27,293,100
VIII »	14,507,524	3,069,676	17,577,200
IX »	3,519,600	1,540,000	5,059,600
Utom hufvudtitlarne	—	5,771,000	5,771,000
Säger	88,925,098	47,762,902	136,688,000
<i>att utgå från riksgäldskontoret:</i>			
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m., <i>förslagsvis</i>		792,000: —	
räntor och afbetalningar å statsskulden 14,802,300: — efter afdrag af de till riksgälds- kontoret ingående ränte- och ka- pitalbetalningar	4,251,300: —		
<i>förslagsvis</i>		10,551,000: —	11,343,000
Afsättning till arbetareförsäkringsfonden			1,400,000
Afsättning till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfalls- försäkring och sjukkassors bildande			250,000
	Summa kronor		149,681,000

Kongl. Maj:t föreslår i sammanhang härmed enligt beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 13 innevarande januari,*) att Riksdagen må medgifva, att vid statsregleringen för år 1901 de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 Maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingarna å hufvudtitlarne fortfarande må blifva gällande.

Utgifter utom riksstaten.

Beträffande slutligen de under sjetta hufvudtiteln omförmälda anslag:	
till fortsättning af statsbanan mellan Gellivare	
och riksgränsen	kronor 10,100,000: —
till fortsättning af statsbanan från Göteborg till	
Skee	» 2,000,000: —
samt till statsbanan mellan Krylbo och Örebro....	» 1,787,000: —
eller tillsammans kronor 13,887,000: —	

föreslår, jemlikt nyssnämnda statsrådsprotokoll,*) Kongl. Maj:t, som anser det omförmälda sammanlagda beloppet böra bestridas af upplånta medel, att samma belopp, 13,887,000 kronor, må anvisas till utgående af riksgäldskontoret.

Samtliga de i denna proposition åberopade eller för öfrigt med statsregleringen sammanhang egande handlingar skola Riksdagens statsutskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

HANS WACHTMEISTER.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Finansplanen".

Bilagor

till

Kongl. Maj:ts

nådiga proposition

om statsverket år 1900.

107519

Inkomstberäkningen.
Utgifterna å I—IX hufvudtitlarne.
Finansplanen.
Propositionens justering.

Inkomstberäkningen.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari
1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
greffe WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN,
RESTADIUS.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet greffe Wachtmeister anhöll att få underställa Kongl. Maj:ts pröfning de delar af statsregleringen vid nu instundande riksdag, som rörde beräkningen af statsverkets tillgångar för de behof, hvilka vid ifrågavarande statsreglering borde fyllas, dervid departementschefen, efter att hafva anmält statskontorets den 9 december nästlidet år afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning, hvilken berättelse finnes detta protokoll bilagd under litt. A, vidare anförde:

Beträffande först resultatet af 1898 års statsreglering har statskontoret i underdänig skrifvelse den 25 juli sistlidet år anmält, att å

1898 års
statsreglering.

statsverkets inkomster samt ordinarie och extra förslagsanslag uppstått ett nettoöfverskott af kronor 22,666,515: 64
hvertill borde läggas:

af myntverkets behållning för år 1898 enligt
nådiga brefvet den 5 maj år 1882 ,, 1,608,553: —
besparing å nionde hufvudtitelns anslag »bi-
drag till folkskolelärares pensionering» ,, 500: —
odisponerade behållningar å en del extra
statsanslag ,, 64,427: 64

så att öfverskottet på det hela uppginge till ... kronor 24,339,996: 28.

I samma skrifvelse redogjorde statskontoret jemväl för den i riks-
hufvudboken under benämning af »fonden för reserverade medel» upp-
lagda särskilda räkning öfver öfverskott och brister i statsregleringarna,
hvaraf inhemtas, att behållningen å denna fond vid 1898 års början
utgjorde kronor 48,160,220: 39
hvertill komme ofvannämnda öfverskott ,, 24,339,996: 28

tillsammans kronor 72,500,216: 67

att, om derifrån afräknades hvad i 1898 års riks-

stat blifvit anvisadt att från fonden utgå ,, 14,229,000: —
uppkomme det belopp af kronor 58,271,216: 67,
hvertill enligt 1898 års rikshufvudbok behållningen å ofvannämnda sär-
skilda räkning vid samma års slut uppginge; samt att af denna behåll-
ning vore disponerade enligt 1899 års riksstat 12,615,000 kronor och
enligt 1900 års riksstat 21,316,000 kronor, i följd hvaraf återstode att
disponera en summa af 24,340,216 kronor 67 öre; och hemställer jag,
att detta belopp måtte få under benämning *öfverskott å statsregleringarna
för år 1898 och föregående år* tagas i beräkning för 1901 års stats-
reglering, dervid summan torde få jemnas till 24,340,000 kronor.

1899 års
statsreglering.

Såvidt hittills kan vara känt och beräkneligt, hafva följande öfver-
skott uppstått å 1899 års statsreglering:

	Kronor.
<i>Jernvägstrafikmedel</i> , hvilka för år 1899 beräknats till 10,000,000 kronor, hafva influtit med 10,500,000 kronor och således lemnat ett öfverskott af	500,000
<i>Skogsmedel</i> . Enligt meddelande från domänstyrelsen hafva skogsmedlen för år 1899 belöpt sig till 7,133,290 kronor 51 öre. Af detta belopp hafva dock särskildt disponerats:	
Transport	500,000

	Kronor.
Transport till åtgärder mot insekten nunnan 175,000 kronor, till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet 106,000 kronor samt för inköp af vissa Klotens aktiebolag tillhöriga hemman 1,500,000 kronor, eller tillsammans 1,781,000 kronor, hvadan af skogsmedlen återstå 5,352,290 kronor 51 öre, hvilken summa öfverskrider den beräknade, 4,000,000 kronor, med i jemnadt tusental	500,000
<i>Tullmedel</i> , för år 1899 beräknade till 41,000,000 kronor, hafva, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, belöpt sig till 60,400,413 kronor 44 öre och således öfverskridit beräkningen med i jemnadt tusental	1,352,000
<i>Stämpelmedel</i> , för år 1899 beräknade till 4,400,000 kronor, hafva influtit med 7,987,000 kronor och lemna alltså ett öfverskott af	19,400,000
<i>Bränvinstillverkningskatten</i> , för år 1899 beräknad till 15,500,000 kronor, har, enligt uppgift från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, influtit med 20,870,374 kronor 60 öre. För denaturerad bränvin restituerades samma år, likaledes enligt uppgift från nämnda byrå, 1,093,737 kronor 88 öre, hvadan behållna inkomsten af bränvinstillverkningskatten under år 1899 komme att utgöra 19,776,636 kronor 72 öre, hvilken summa öfverstiger beräkningen med i jemna tusental	3,587,000
<i>Bevillning af fast egendom samt af inkomst</i> , för år 1899 beräknad till 5,600,000 kronor, kan, med ledning af förhållandena under föregående år, antagas lemna ett öfverskott af omkring	4,276,000
Summa	800,000
Deremot har <i>hvitbetssockertillverkningsafgiften</i> , i riksstaten för år 1899 beräknad till 9,000,000 kronor, under samma år debiterats med allenast 7,483,947 kronor 60 öre, hvadan en brist af 1,516,052 kronor 40 öre uppstår, som från nämnda öfverskott afräknas med i jemnadt tusental	29,915,000
då återstoden utgör	1,516,000
	28,399,000

Inkomstberäkningen: statsrådsprotokollet.

I öfrigt å en del inkomsttitlar uppkommande öfverskott kunna antagas ungefärligen motsvara de brister, som å andra inkomsttitlar uppstått.

Enligt rikshufvudboken för år 1898 hade å samma års förslagsanslag uppstått:

brister	kronor 4,591,684: 91
besparingar	„ 2,550,074: 99
eller en nettobrist af	kronor 2,041,609: 92.

I nämnda besparingar ingick äfven besparing å det från riksgäldskontoret utgående anslaget till riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m., räntor och afbetalningar å statsskulden med 1,544,406 kronor 91 öre. Af 1899 års enahanda anslag innestodo hos statskontoret vid årets slut 400,507 kronor 27 öre, och, enligt meddelande från riksgäldskontoret, lär en återbäring till statskontoret af derifrån lyftade medel vara att förvänta till belopp af 1,283,768 kronor 72 öre. Besparingen å detta förslagsanslag skulle sålunda för år 1899 belöpa sig till omkring 1,684,000 kronor. Emellertid torde med säkerhet kunna antagas, att utgifterna å en del andra förslagsanslag, exempelvis lindring i rustnings- och roteringsbesvären, ersättning till städerna för mistad tolag, lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor med flera, uppstått brister till afsevärda belopp, och torde med afseende å anförda förhållanden nettobristen å 1899 års förslagsanslag kunna beräknas uppgå till omkring 2,000,000 kronor.

Om från beräknade öfverskottet å inkomsterna för år 1899	kronor 28,399,000: —
drages denna nettobrist	„ 2,000,000: —
skulle öfverskottet å 1899 års statsreglering blifva omkring	kronor 26,399,000: —.

I fråga om dispositionen af detta öfverskott finner jag väl icke anledning att ifrågasätta annat, än att den nu under en längre tid iakttagna praxis, att öfverskottet för det år, som närmast föregått det, under hvilket statsregleringen för ett visst gifvet år uppgjorts, icke tagits i beräkning för denna statsreglering, utan reserverats för den närmast följande, äfven denna gång må i hufvudsak tillämpas.

Jag anser mig likväl böra förorda, att en jemförelsevis mindre del af det ifrågavarande betydande öfverskottet nu tages i anspråk för genomförande af en åtgärd, som redan vid de två senaste statsregleringarna bragts å bane och afser att för framtiden bereda ökad stadga åt statsregleringen.

Då jag den 14 januari 1898 understälde Eders Kongl. Maj:ts pröfning frågan om beräkningen af statsverkets inkomster för då närmast förestående statsregleringsperiod, ifrågasatte jag, huruvida icke skäl kunde förefinnas att åt en del af det, enligt hvad redan då kunde förutses, betydliga öfverskottet å 1897 års statsreglering söka bereda en sådan användning, att derigenom på ett verksamt och varaktigt sätt bereddes styrka åt kommande statsregleringar. Det hade nemligen sedan längre tid tillbaka anmärkts såsom en oegentlighet, att flera inkomstitlar och främst bland dem bevillningen af fast egendom samt af inkomst inflöte till statsverket först under året näst efter det, till bestridande af hvars utgifter de påräknats. Tydligt vore, att, om anordningar kunde vidtagas, genom hvilka sagda inkomster kunde beräknas såsom tillgång för det år, under hvilket de verkligen inflöte, härigenom skulle för all framtid beredas en mot ifrågavarande inkomsters belopp svarande tillökning i statsverkets rörelsekapital eller kassaförlag. Det vore endast en tidsfråga, när den direkta beskattningen komme att intaga ett mera betydande rum i statens skattesystem än ditills, och det vore icke länge sedan en tilläggsbevillning till lika belopp med bevillningen utgick. Det vore derföre önskvärdt, att en förändrad ordning för särskildt bevillningens upptagande i riksstaten låte sig genomföras.

Eders Kongl. Maj:t fann godt förordna om närmare utredning af den sålunda väckta frågan.

Sedan den sålunda föreskrifna utredningen blifvit af vederbörande myndigheter verkställd, föreslogos i den till 1899 års Riksdag aflåtna nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof åtgärder för reformens genomförande, men frågan vann då ej sin lösning.

Det lär ej kunna förnekas, att det ligger en oegentlighet deruti, att, då riksstaten för ett visst år uppgöres, bland de tillgångar, som påräknas för att möta detta års utgifter, upptagas inkomster, hvilka inflyta först året derefter. I en enskild hushållning skulle ett sådant tillvägagående anses afgjort olämpligt; i statens kunna olägenheterna i viss mån motvägas derigenom, att statsverket besitter ett kassaförlag, som vid behof träder emellan med förskott. Men i ögonen fallande är, på sätt jag tillförene till statsrådsprotokollet anförte, att statsregleringen skulle beredas en väsentligt ökad styrka, derest anledningarna till detta årligen återkommande, så att säga normala behof af förskott undanröjdes, likasom det väl äfven måste anses naturligast, att de under ett år beräknade utgifter täckas af under samma år inflytande inkomster.

De inkomster, som inflyta först året efter statsregleringsåret, äro grundskatt, kavalleriregementenas hästvakansspanmål, afgifter för per-

sedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet, den af rusthåll utgående tross-passevolansafgiften, tillfälliga rotevakansafgifter, soldatvakansafgift, båtsmansvakansafgift, arrendemedel, mantalspenningar och bevillning af fast egendom samt af inkomst. Af dessa inkomstitlar äro samtliga, med undantag af arrendemedlen, mantalspenningarne och bevillningen, af sådan natur, att de jemlikt föreskrifterna i lagarne af den 2 december 1892 komma att inom kort upphöra att utgå eller ock ersättas de skattskyldige till hela sitt belopp, och torde derföre, på sätt till statsrådsprotokollet den 13 januari 1899 anfördes, skäl saknas att vidtaga någon förändring i fråga om tiden för deras upptagande i riksstaten, likasom, af skäl som till nämnda statsrådsprotokoll anfördes, med åtgärden i fråga om arrendemedlen och mantalspenningarne torde kunna anstå. Deremot anser jag, med fästadt afseende på statsverkets nuvarande gynsamma läge, tidpunkten synnerligen lämplig för ett förnyadt upptagande af frågan om bevillningens uppförande i riksstaten ett år senare än för närvarande eger rum.

Det mål, som nu närmast bör eftersträfvast, är, att den bevillning, som inbetalas vid uppbördsstämman i början af ett visst gifvet år — 1900, 1901 eller 1902 — äfven upptages i riksstaten för samma år. Har man vunnit detta, är reformen genomförd, ty sedan har man endast att fortgå på samma väg. Svårigheten ligger i öfvergången till den nya ordningen. 1900 års Riksdag åtager sig, enligt nu gällande ordning, en bevillning att upptagas i 1901 års riksstat, men att inflyta först år 1902. Nu vill man exempelvis, att den bevillning, som inflyter år 1902, äfven skall upptagas i riksstaten för år 1902. Men den bevillning, som enligt 1900 års Riksdags beslut inflyter år 1902, kan icke upptagas i 1902 års riksstat, emedan den redan förut är upptagen i 1901 års riksstat och icke kan tjena två gånger. Då man öfvergår till en sådan ordning, att bevillningen användes till bestridande af statsutgifterna det år, under hvilket den inflyter, är det klart, att, om allt i öfrigt går som dittills och inga särskilda åtgärder vidtagas, två särskilda bevillningar komma att sammanträffa under ett år. Lika klart är, att de särskilda åtgärder, som måste vidtagas för att undvika detta sammanträffande under ett år af två bevillningar, måste bestå deri, att en årsbevillningssumma elimineras bort. Det är detta, som fordras för den nya ordningens genomförande.

Genast bör erinras, att detta borteliminering af en årsbevillningssumma icke kan ske derigenom, att de skattskyldige befrias från utgörande af ett års bevillning. Detta vore visserligen den enklaste utvägen, men, så länge bevillningen utgör grunden för politisk och kom-

munal rösträtt äfvensom för flerehanda utskylder och afgifter, kan den icke för ett år undvaras. Bevillningen måste således som förut ärligen påföras och utgöras. Härei inträder ingen ändring. Åtgärderna för bortelimineringen af en årsbevillningssumma måste inskränkas till riksstaterna, så att, medan bevillningens utgörande ostördt fortgår, riksstaten så uppgöres, att *en* sådan bevillningssumma kan undvaras, vare sig nu utelemnandet i sin helhet förlägges till en riksstat eller fördelas på två. På detta sätt invinnes, kan man säga, ett år och sammanträffandet af två bevillningar under ett år förebyggas.

För uteslutandet i sagda syftemål af en årsbevillningssumma ur riksstaten hafva hufvudsakligen tre särskilda utvägar varit ifrågasatta. Två af dem hafva afsett att låta uteslutningen i sin helhet drabba *ett* års riksstat. Enligt den utväg, som ifrågasattes i den till 1898 års Riksdag aflåtna statsverksproposition, skulle 1900 års Riksdag icke åtaga sig någon bevillning för år 1901, men 1901 års Riksdag åtaga sig bevillning för samma år, 1901, att inbetalas år 1902. Här vore det således året 1901, som skulle, i den bemärkelse jag nyss tagit ordet, invinnas, i det att 1900 års bevillning, betalbar år 1901, upptoges i riksstaten för år 1900 och 1901 års bevillning, betalbar år 1902, upptoges i 1902 års riksstat, medan 1901 års riksstat uppgjordes utan beräkning af någon bevillning.

Enligt en annan utväg, föreslagen af statskontoret och kammarrätten i underdånigt utlåtande af den 19 november 1898, skulle i stället staten för året 1900, så att säga retroaktivt, uppgöras utan bevillning. 1900 års Riksdag skulle nemligen besluta, att den i riksstaten för samma år, 1900, redan uppförda bevillningen skulle ur densamma uteslutas och ersättas med andra tillgångar samt i stället öfverflyttas till riksstaten för år 1901. Då den sålunda till öfverflyttning föreslagna 1900 års bevillning inflyter år 1901 och enligt förslaget skulle uppföras i 1901 års riksstat, vore förändringen redan sistnämnda år genomförd. Den bevillning, som 1901 års Riksdag för samma år, 1901, skulle åtaga sig, skulle naturligen upptagas i riksstaten för år 1902, hvilket år den inflyter.

Jag behöfver icke nu mot hvarandra väga dessa båda förslag. Mot båda har erinrats, att, ehuru enligt såväl det ena som det andra förslaget bevillning hvarje år skulle af de skattskyldige erläggas, likväl enligt båda förslagen riksstaten för ett år — enligt det förstnämnda förslaget 1901 och enligt det senare 1900 — skulle uppgöras utan anlitande af bevillning, och att, då i § 9 riksdagsordningen stadgas, att till ledamöter i Första Kammaren äro, bland andra, valbara män, som

minst tre år näst före valet skattat för viss inkomst af kapital eller arbete, tvekan skulle kunna uppstå, huruvida en person kan anses hafva »skattat» ett år, i hvars riksstat ingen bevillning finnes upptagen. Frågan härom beror på tolkning af sagda grundlagsparagraf, och, äfven om man skulle anse den såsom möjlig anmärkta tolkningen mindre sannolik, kan ej förnekas, att försigtigheten bjuder att icke utsätta sig för den eventualiteten, att, efter skedd framflyttning af bevillningen, åt paragrafen komme att i domstolsväg gifvas en sådan tolkning, att grundlagsbestämmelserna om valbarhet till Första Kammaren skulle i väsentliga delar för en tid mista sin tillämplighet.

Den tredje utvägen för åvägbringande af bevillningens framflyttning är den, som föreslogs i den till 1899 års Riksdag aflättna statsverksproposition. Enligt denna skulle bevillningen icke i sin helhet uteslutas ur något års riksstat, men *en* årsbevillningssumma ändock uteslutas derigenom att i *två* riksstater bevillning toges i beräkning endast till halfva beloppet mot det vanliga. 1900 års Riksdag skulle för år 1901 åtaga sig en bevillning att upptagas i 1901 års riksstat och inbetalas år 1902, allt således i vanlig ordning, men med den skilnad, att bevillningen endast skulle utgå med halfva beloppet af den nuvarande bevillningen eller med 3 öre för hvarje fulla 100 kronor af det uppskattade värdet af jordbruksfastighet, med 2½ öre för samma belopp af det uppskattade värdet af annan fastighet och frälseränta samt ½ procent af uppskattad beskattningsbar inkomst. Vidare skulle 1901 års Riksdag för år 1902 åtaga sig likaledes half bevillning att upptagas i 1902 års riksstat och inbetalas samma år 1902. Förändringen vore härmed genomförd, då den bevillning, 1902 års Riksdag åtog sig för år 1903, komme att sistnämnda år inflyta o. s. v.

Mot detta förslag kan icke riktas samma anmärkning som mot de båda förut omförmälda, i det att bevillning icke allenast erlagts hvarje år, utan äfven upptagits i riksstaten för hvarje år. I två års riksstater upptages bevillning endast till halft belopp, men hvarje år erlägges bevillning till fullt belopp, i det att den halfva bevillning, som 1900 års Riksdag för år 1901 skulle åtaga sig, skulle inbetalas år 1902 vid samma uppbördsstämmor, då den bevillningshälft, som 1901 års Riksdag skulle åtaga sig för år 1902, vore afsedd att inbetalas.

I fråga om berörda förslag anfördes vidare till statsrådsprotokollet den 13 januari 1899, att några ändringar i hittills gällande bestämmelser emellertid erfordrades. Om än, såsom statskontoret och kammarrätten i deras ofvan omförmälda utlåtande af den 17 november 1898

anfört, åtgärderna för bevillningens påförande måste vidtagas under året näst före det, då bevillningen erlades, och dessa åtgärder måste förberedas och delvis verkställas redan innan Riksdagen kunde komma i tillfälle att besluta om den bevillning, som skulle i nästföljande års riksstat uppföras och samma år erläggas, syntes det dock icke vara nödvändigt att, såsom af embetsverken ifrågasattes, från sjelfva bevillningsförordningen utbryta och i en särskild tills vidare och intill dess annorlunda förordnades gällande författning upptaga alla de i bevillningsförordningen nu befintliga föreskrifter om uppskattning af fast egendom samt af inkomst genom dertill särskildt utsedda taxeringsmyndigheter, om verkställighet af och besvärns anförande öfver dessa myndigheters beslut, om debitering, uppbörd och redovisning äfvensom instruktionen för taxeringsmyndigheterna. Då nemligen taxeringsnämnderna sammanträdde först efter den 20 juni samt den af Riksdagen efter den nya ordningens införande antagna bevillningsförordning kunde utfärdas och vara tillgänglig före denna tid, vore dessa nämnder i tillfälle att tillämpa de af Riksdagen sist antagna bevillningsstadgar. De föregående taxeringsåtgärderna afsåge hufvudsakligen insamlande af erforderliga uppgifter, och bevillningsberedningarne uppgjorde endast förslag till uppskattningar, hvilket arbete alltid komme de blifvande taxeringarne till godo, äfven om de blifvit verkställda efter den förut gällande bevillningsförordningen. Då det för öfrigt vore antagligt, att med bevillningsförordningen måste företagas en väsentlig omarbetning med anledning af det förslag, som från den af Eders Kongl. Maj:t tillsatta komité för utredning angående sättet för kommunalbeskattningens skiljande från bevillningen vore att förvänta, borde för det dåvarande ändringar i bevillningsförordningen begränsas så långt möjligt vore. Af 1898 års Riksdag hade såsom vanligt föreskrifvits, att då gällande bevillningsförordning skulle lända till efterrättelse för år 1899 och intill slutet af det år, under hvars lopp ny förordning angående denna bevillning blefve af Riksdagen fastställd. Då det beslut om bevillningen för 1901, hvilket 1900 års Riksdag komme att fatta, måste kunna omedelbart tillämpas, på det att samma bevillning måtte kunna under år 1901 inflyta, hade det antagits, att 1899 års Riksdag skulle besluta om då gällande bevillningsförordnings tillämpning, icke till slutet af år 1900, utan till dess annorlunda af Riksdagen förordnades; hvarjemte det ansetts klart, att de i sjelfva bevillningsförordningen intagna skattesatserna »sex öre», »fem öre» och »en för hundra» skulle af 1899 års Riksdag ändras till respektive »tre öre», »två och ett halft öre» samt »en half procent». Om till äfventyrs erforderlig höjning af det i § 70 af då gällande

bevillningsförordning till viss procent af bevillningssumman bestämda belopp, som skulle användas till arvoden och bestridande af andra kostnader för taxeringen, komme 1900 års Riksdag att besluta.

Sagda förslag ledde dock, såsom ofvan blifvit antydt, icke till åtgärd, då hel bevillning af nästlidet års Riksdag togs i anspråk för uppgörande af staten för år 1900. I utlåtande n:o 33 med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande anförde emellertid samma Riksdags bevillningsutskott, bland annat, att enligt utskottets åsigt en bevillning, som Riksdagen åtog sig för ett visst år, alltid måste vara den bevillning, som efter verkställd taxering påfördes den för samma år mantalsskrifna befolkningen; och det syntes därför kunna ifrågasättas, huruvida det icke vore lämpligare att bestämma, att, sedan 1900 års Riksdag — jag inskjuter här i stället för de af utskottet anförda årtal, dem, om hvilka nu är fråga — åtagit sig half bevillning för år 1901 att upptagas i 1901 års riksstat och inbetalas år 1902, 1901 års Riksdag skulle åtaga sig ytterligare half bevillning för samma år (men ej för 1902), likaledes att inbetalas år 1902, men att upptagas i sistnämnda års riksstat.

Nekas kan ej, att öfvergången till den nya ordningen i vissa afseenden varder underlättad, derest hädanefter såsom hittills den bevillning, som t. ex. år 1901 påföres de skattskyldige, äfven anses vara 1901 års bevillning, ehuru den uppföres i 1902 års riksstat, hvilket då bör ske med angifvande att den utgör 1901 års bevillning. Om den bevillning, som påföres år 1901, i olikhet med hittills anses utgöra bevillning, icke för år 1901, utan för år 1902, i hvars riksstat den uppföres, kan i fråga om kommunalutskylder, landstingsskatt, bidrag till skjutsentreprenader m. fl. afgifter, som utgå i visst förhållande till bevillningen, ovisshet stundom tänkas uppstå, till hvilket års bevillning de vore hänförliga, och vissa rubbningar härigenom kunna uppkomma. Och vidare vinnes den fördelen, att de båda halfva bevillningar, som enligt 1900 och 1901 årens Riksdagars beslut skulle åtagas att utgå år 1902, så väl den ena som den andra vore bevillningar för år 1901 — då 1901 års Riksdag åtager sig half bevillning för år 1901, torde denna lämpligen förklaras jemte den af 1900 års Riksdag förut åtagna bevillningen för 1901 utgöra samma års bevillning — och derföre kunna i de debetsedlar, som skola liqvideras vid 1902 års uppbördsstämmer, sammanföras till *en* summa. Detta har den fördelen, att ingen som helst rubbning behöfver ske i beräkningen af de kommunalutskylder, som skola påföras i förhållande till 1901 års bevillning. Om deremot 1901 och 1902 årens bevillningar endast skulle utgå med halfva det nor-

mala beloppet, måste antingen i kommunernas debiterings- och fyrktalslängder för dessa år skatten per fyrk — under i öfrigt lika skattebehof — fördubblas eller ock en öfvergångslag utfärdas, enligt hvilken för de ifrågavarande åren en fyrk påfördes för hvart femte i stället för hvart tionde öre o. s. v. Detta undvikes naturligtvis om båda bevillningshälfterna, i stället för till olika, hänföra sig till samma år. I sådant fall erfordras ej heller förändrade bestämmelser i fråga om beloppet af den så kallade bevillningsprocenten eller provisionen för uppbörden af bevillningen.

Någon tvekan om grundlagsenligheten deraf, att 1901 års Riksdag i riksstaten för år 1902 uppför en för år 1901 åtagen bevillning lär ej kunna uppstå. 1901 års Riksdag har att reglera staten för år 1902, att — för att använda ordalagen i § 62 regeringsformen — pröfva statsverkets behof och en deremot svarande bevillning sig åtaga. Bevillningen skall användas för 1902 års behof, men grundlagen lägger intet hinder i vägen för dess påförande redan år 1901 till inbetalning år 1902. Erinras må, att 1867 års Riksdag, som anvisat en summa af $1\frac{1}{2}$ million riksdaler, att för anskaffande af tidsenliga vapen till stärkande af rikets försvarskraft utgå med $\frac{1}{2}$ million under år 1867 och 1 million under år 1868, såsom bidrag till täckande af denna anslagssumma beviljade en särskild tillägsbevillning att under namn af vapensskatt utgå på grund af 1867 års bevillningstaxering och inbetalas vid de under år 1868 infallande uppbördsstämmor, äfvensom att 1879 års Riksdag, som åtog sig en tilläggsbevillning för år 1880, att utgå på grund af sistnämnda års bevillningstaxering och inbetalas vid 1881 års uppbördsstämmor, tillika, såsom bidrag till betäckande af en å statsregleringen för år 1878 uppkommen brist åtog sig en särskild tilläggsbevillning att utgå på grund af bevillningstaxeringen för det löpande året — 1879 — och inbetalas vid 1880 års uppbördsstämmor.

Genomförandet af den nu ifrågavarande åtgärden rörande bevillningen kräfver, såsom redan blifvit erinradt, samverkan af 1900 och 1901 årens Riksdagar. Hela åtgärden gestaltar sig synnerligen enkel. För målets vinnande kräfves af 1900 års Riksdag allenast, att densamma i vanlig ordning åtager sig bevillning för år 1901, dock endast till halfva beloppet af det normala, samt besluter om bevillningsförordningens tillämpning, icke till slutet af det år — 1901 — under hvars lopp, ny förordning angående bevillningen varder af Riksdagen fastställd, utan till dess annorlunda af Riksdagen förordnas. 1901 års Riksdag har derefter att åtaga sig bevillning till enahanda belopp, med

den afvikelse likväl från den vanliga ordningen, att bevillningen åtages för samma år, 1901.

Om man skulle antaga, att, efter det 1900 års Riksdag vidtagit de åtgärder, som på den ankomma för reformens genomförande, 1901 års Riksdag mot förmodan skulle undandraga sig att lemna sin medverkan till dess fullföljande, i det att sistnämnda Riksdag icke, såsom enligt planen för reformen vore afsedt, endast åtog sig half bevillning för år 1901, utan i stället i hittills vanlig ordning åtog sig hel bevillning för år 1902, erfordras en förändring i beloppet af den s. k. bevillningsprocent, som enligt § 70 i bevillningsförordningen af den 3 december 1897 skall af 1901 års bevillning användas till arfvoden och bestridande af andra kostnader för taxeringen. Enligt mom. 1 i berörda § eger i hvarje län pröfningsnämnden för ändamålet använda och fördela högst ett belopp, motsvarande 3 procent af de första 100,000 kronor, hvartill länets hela bevillningssumma uppgår, 2 procent af derpå följande 50,000 kronor och 1 procent af allt hvad bevillningssumman öfverstiger 150,000 kronor. I Stockholms stad eger pröfningsnämnden enligt mom. 3 i samma § för enahanda ändamål disponera ett belopp, som svarar mot högst $1\frac{1}{2}$ procent af samma stads hela bevillningssumma för året. Om 1901 års Riksdag icke, utöfver den af 1900 års Riksdag beslutade halfva bevillningen för 1901, åtager sig ytterligare en half bevillning för samma år, kommer årets bevillningssumma endast att uppgå till hälften af hvad den under normala förhållanden skulle utgjort och bevillningsprocenten följaktligen äfven att bestiga sig till allenast hälften af det normala beloppet. Det besvär och de kostnader i och för bevillningstaxeringen, till hvilkas bestridande bevillningsprocenten anvisats, äro emellertid oförändrade, och synes derföre, under den nu antagna förutsättningen, lämpligt, att 1901 års Riksdag, utan ändring af ordalydelsen i § 70, särskildt beslutar, att vid beräkning af de belopp, som jemlikt sagda § mom. 1 och 3 må för år 1901 af vederbörande pröfningsnämnder högst användas till bestridande af arfvoden och andra kostnader för taxeringen, till grund för beräkningen för hvarje län och för Stockholms stad må läggas en bevillningssumma, uppgående till dubbla beloppet af det, hvartill bevillningssumman enligt taxeringslängderna för året uppgår.

I fråga slutligen om den anordning, som, under förutsättning att den nu ifrågasatta förändringen beträffande sättet för bevillningens upptagande i riksstaten kommer till stånd, erfordras för att revision af räkenskaperna rörande de statsinkomster, som komme att i riksstaten upptagas ett år senare än för närvarande och sålunda anses tillhöra

detta senare år, ändock komme att ega rum på samma tid och i samma ordning som nu, torde, på sätt statskontoret och kammarrätten i ofvan omnämnda underdåniga utlåtande af den 19 november 1898 föreslagit, böra dermed så förfaras, att bevillningen fortfarande upptages i uppbördsräkenskaperna (fögderiernas och städernas specialräkningar) för det år, hvarunder debitering af bevillningen eger rum, dock endast inom linien för att i räkenskaperna för det följande året, då bevillningen inflyter, utföras i kolumn, samt med iattagande att alla handlingar rörande debitering och uppbörd af bevillningen bifogas uppbördsräkenskaperna för förstnämnda år. Jemlikt nådiga brefvet den 5 juli 1884 lärer på statskontoret ankomma att vidtaga de jemkningar i räkenskapsformulären, som af förändringen påkallas.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t — under förklarande att, då Eders Kongl. Maj:t anser bevillningen af fast egendom samt af inkomst böra upptagas i riksstaten för det år under hvilket den inflyter, samt denna åtgärd böra på sådant sätt genomföras, att 1900 års Riksdag för år 1901 åtager sig bevillning till hälften af det nu utgående beloppet att uppföras i sistnämnda års riksstat samt att 1901 års Riksdag likaledes för samma år åtager sig bevillning till hälften af det nu utgående beloppet att uppföras i riksstaten för år 1902, Eders Kongl. Maj:t förty icke ifrågasätter, att instundande Riksdag skulle åtaga sig större bevillning af fast egendom samt af inkomst än till belopp af 3,000,000 kronor — ville i särskild nådig proposition föreslå Riksdagen att besluta, att 1 och 7 §§ af nådiga förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst den 3 december 1897 skola erhålla följande förändrade lydelse, nemligen:

1 §.

För all inom riket belägen *fast egendom*, hvartill ock räknas *frälseränta*, skall, med de undantag, som i 4 § upptagas, bevillning utgöras efter fastighetens uppskattade värde.

Denna bevillning utgår:

a) för *jordbruksfastighet* med tre öre för hvarje fulla ett hundra kronor samt

b) för *all annan fastighet* och *frälseränta* med två och ett halft öre för hvarje fulla ett hundra kronor af uppskattningsvärdet.

Uppgår den sålunda uträknade bevillningen icke till jemnt öretal, nedsättes bevillningens belopp till närmast lägre jemna öretal.

7 §.

För all behållen *inkomst*, vare sig af *kapital* eller *arbete*, skall, med de undantag, som i 11 § omförmälas, bevillning erläggas med en half för hundra af inkomstbeloppet.

Under förutsättning af bifall härtill skulle i riksstaten för år 1901 inkomsttiteln bevillning af fast egendom samt af inkomst allenast upptagas med 3,000,000 kronor, eller med hälften af det belopp, hvartill inkomsttiteln enligt statskontorets beräkning skulle uppgå. I ersättning härför borde af 1899 års, enligt hvad jag redan haft tillfälle nämna till 26,399,000 kronor beräknade öfverskott böra för den nu förestående statsregleringen tagas i anspråk ett belopp af 3,000,000 kronor; och hemställer jag förty, att i förslaget till riksstat för år 1901 måtte såsom tillgång få af *öfverskottet å 1899 års statsreglering* upptagas berörda belopp, 3,000,000 kronor.

Ordinarie inkomster.

I fråga om beräkningen af statsverkets inkomster för år 1901 och dervid först de *ordinarie inkomsterna*, anhåller jag att rörande en ifrågasatt omflyttning af en mindre inkomstpost mellan två ordinarie inkomsttitlar få anföra följande.

*Grundskatt.
Skogsmedel.*

Statskontoret, som den 1 mars 1898 afgaf infordradt underdånigt utlåtande angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande af grundskatt m. m., fäste i detta sammanhang uppmärksamheten, bland annat, å den rekognitionsavgift, som jemlikt nådiga brefvet den 29 januari 1824 åsatts kronoskogar, hvilka till vissa jerngrufvor upplåtits att för grufvornas behof och nytta begagnas. I fråga om denna rekognitionsavgift erinrade statskontoret, att densamma, som enligt lemnad utredning uppginge till sammanlagdt 222 kronor 10 öre, icke vore i kronans jordeböcker upptagen, utan redovisades i räkenskaperna såsom grundskatt. Då till följd af föreskriften i lagen den 2 december 1892 angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter inkomsttiteln grundskatt med år 1904 torde komma att ur riksstaten utgå, skulle, enligt hvad statskontoret vidare anförde, rekognitionsavgiften framdeles komma att under annan inkomsttitel redovisas, hvadan och då denna afgift vore att anse såsom afgäld för rätt till begagnande af vissa kronans skogar, statskontoret hölle före, att rekognitionsavgiften borde upptagas bland skogsmedlen och såsom sådana redovisas.

I infordradt underdånigt utlåtande af den 30 september nästlidet år hafva kammar- och kommerskollegierna anført, att, om ock inkomst-

titeln grundskatt ej, på sätt statskontoret antagit, skulle komma att utan vidare försvinna med år 1904, det likväl syntes föreligga giltig anledning att redan nu till annan inkomsttitel omföra ifrågavarande rekognitionsafgift, hvilken i afseende å redovisningen syntes kunna jemställas med de skogsräntor, som funnes omnämnda i nådiga kungörelsen den 26 maj 1899 angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande af grundskatt m. m.; och hemställde alltså embetsverken, i anslutning till hvad statskontoret härutinnan föreslagit, att rekognitionsafgiften måtte afföras från titeln grundskatt och redovisas såsom skogsmedel.

Då för den föreslagna öfverflyttningen af rekognitionsafgiften till skogsmedlen tala väsentligen enahanda skäl, som föranledt de nyssnämnda skogsräntornas omföring från titeln grundskatt till skogsmedlen, är jag sinnad att vid blifvande underdånig anmälan af det ärende, för hvilket jag nu delvis redogjort, föreslå, att rekognitionsafgiften från och med år 1901 öfverföres till skogsmedlen. Ehuru en dylik åtgärd, med afseende å berörda afgifts jemförelsevis obetydliga belopp, icke inverkar på beräkningen af någondera af de båda inkomsttitlarna, har jag likväl i detta sammanhang ansett mig böra omnämna förhållandet.

Skogsmedlen, som i riksstaten för år 1900 äro upptagna med 4,600,000 kronor, äro af statskontoret för år 1901 beräknade till 5,500,000 kronor. Sagda medel hafva år 1898 belöpt sig till 7,554,845 kronor och år 1899 till 7,133,290 kronor. I skrifvelse af den 29 sistlidne december har domänstyrelsen meddelat mig, att, på grund af nu kända eller beräkneliga förhållanden, skogsmedlen för år 1900 kunna antagas komma att uppgå till 7,740,553 kronor.

Med stöd af dessa uppgifter och då jag är sinnad föreslå Eders Kongl. Maj:t att af nästkommande Riksdag äska en icke obetydlig höjning i anslaget till skogsväsendet för åvägabringande i sin mån af en mera intensiv hushållning å statens skogar, anser jag skogsmedlen för år 1901 böra beräknas till 5,800,000 kronor, med hvilket belopp jag alltså hemställer, att skogsmedlen må i riksstaten för sagda år upptagas.

Beträffande öfriga ordinarie inkomster hemställer jag, att desamma må upptagas i riksstaten med de af statskontoret beräknade belopp.

Tullmedlen, i riksstaten för år 1900 upptagna med 45,200,000 kronor, äro af statskontoret för år 1901 beräknade till 46,000,000 kronor. Denna summa motsvarar den afjemnade medelinkomsten, 45,917,337 kronor, under treårsperioden 1896—1898. Tullmedlen hafva influtit

*Bevillningar.
Tullmedel.*

år 1897 med	kronor	43,537,911: —
„ 1898 „	„	52,012,881: —
„ 1899 „	„	60,400,413: —
eller i medeltal för dessa tre år med	„	51,983,735: —

Den starka stegringen i tullmedelsuppbörden under de två senast tilländagångna åren har icke berott på några under dessa år vidtagna tullförhöjningar, utan är i hufvudsaklig mån att tillskrifva landets ökade konsumtionsförmåga, om ock derjemte en eller annan mera tillfällig orsak bidragit, såsom då den på grund af det ogynsamma utfallet af 1898 års sockerbetskörd framkallade sockerimporten under år 1899 medfört en ökning af sockertullen i jämförelse med föregående år af nära 3,000,000 kronor. Nedsättning i tullsatser, som faststälts till sina nuvarande belopp, ej i främsta rummet för att tillföra statsverket inkomster, utan för att bereda skydd åt landets näringar, lärer ej böra ifrågasättas; och om äfven helt naturligt ganska starka vexlingar i tullinkomsterna kunna från det ena året till det andra inträffa, synes mig likväl en beräkning, enligt hvilken tullinkomsterna under år 1901 skulle komma att understiga 1899 års enahanda inkomster med närmare 14 $\frac{1}{2}$ millioner kronor, vara försigtigare än nödvändigheten bjuder. Då det i öfrigt icke kan vara önskvärdt, att en alltför stor åtskilnad uppkommer mellan det belopp, hvartill en inkomstitel beräknats, och det, hvartill den i verkligheten uppgår, anser jag en höjning i den af statskontoret föreslagna beräkning böra ega rum; och hemställer jag, att tullmedlen må för år 1901 beräknas till ett belopp, som med 3,000,000 kronor öfverstiger den af statskontoret beräknade afkastningen, 46,000,000 kronor, eller således till 49,000,000 kronor, hvilken summa i allt fall med omkring 3,000,000 kronor understiger den ofvan angifna medelinkomsten för treårsperioden 1897—1899.

*Bevillning af
fast egendom
samt af in-
komst.*

Hvad derefter angår öfriga bevillningar, får jag, hvad bevillningen af fast egendom samt af inkomst beträffar, med åberopande af hvad jag förut anfört rörande denna bevillning, hemställa, att densamma må i riksstaten upptagas till hälften af det af statskontoret beräknade belopp eller 3,000,000 kronor, samt att öfriga hit hänförliga inkomstitlar må beräknas till de belopp, statskontoret föreslagit.

*Inkomsternas
uppsättning.*

Ehuru jag hemställer, att statsverkets inkomster för år 1901 må med de belopp jag föreslagit få i statsverkspropositionen upptagas i den ordningsföljd, som hittills varit iakttagen, och likaledes med den vanliga fördelningen i *ordinarie inkomster* och *bevillningar*, torde det

tillåtas mig att, likasom vid föregående tillfällen egt rum, här låta införa en gruppering af dessa inkomster, som bättre än den sedvanliga uppställningen lemnar en öfversigt af dessa inkomsters olika natur ur finansiell synpunkt och närmare sammanför inkomster af närbeslägtad art.

Denna öfversigt angifver såsom

Statsverkets inkomster:

A. Inkomster, som ej utgöra skatter:

arrendemedel	kronor	2,200,000: —	
skogsmedel	„	5,800,000: —	
jernvägstrafikmedel	„	10,000,000: —	
postmedel	„	11,590,000: —	
telegrafmedel	„	1,610,000: —	
bötesmedel	„	290,000: —	
extra uppbörd	„	100,000: —	31,590,000: —

B. Skatter:

a) allmänna:

tullmedel	kronor	49,000,000: —	
bränvinstillverk-			
ningsskatt	„	18,000,000: —	
hvitbetssockertill-			
verkningsafgift	„	9,000,000: —	
stämpelmedel	„	5,000,000: —	
mantalspenningar	„	700,000: —	
bevillning af fast			
egendom samt			
af inkomst	„	3,000,000: —	84,700,000: —

b) af viss fastighet:

grundskatt	kronor	960,000: —	
kavallerirege-			
mentenas häst-			
vakansspanmål	„	270,000: —	

Transport kronor 1,230,000: — 84,700,000: — 31,590,000: —

Transport kronor 1,230,000: — 84,700,000: — 31,590,000: —

avgifter för per- sedelunderhål- let vid rusthålls- infanteriet	„	49,000: —		
trosspassevolans- avgift	„	19,000: —		
tillfälliga rote- vakansavgifter	„	175,000: —		
soldatvakansavgift	„	38,000: —		
båtsmansvakans- avgift	„	150,000: —	1,661,000: —	
c) särskilda avgifter: fyr- och båkmedel kronor 1,500,000: —				
kontrollstämpel- medel	„	40,000: —		
bevillningsavgif- ter för särskilda förmåner och rättigheter	„	850,000: —	2,390,000: —	88,751,000: —
			Summa kronor	120,341,000: —

*Riksbankens
vinstmedel.*

Enligt mig från fullmäktige i riksbanken tillhandakommen upp-
gift är riksbankens behållna vinst för år 1899 approximativt beräknad
till 4,355,000 kronor.

Af riksbankens behållna årliga vinst skola, jemlikt 26 § i lagen
om Sveriges riksbank den 12 maj 1897, minst 10 procent afsättas till
bankens reservfond, intill dess denna uppgått till minst 25 procent af
bankens grundfond, hvilket ännu icke skett.

Under de senaste tjugufem åren har, med undantag för åren 1885,
1887 och 1898, för hvilka hela bankovinsten bibehållits åt banken, minst
hälften af sagda vinst öfverlemnats åt statsverket. Jag hemställer, att
Eders Kongl. Maj:t ville hos Riksdagen göra framställning, att af riks-
bankens vinst för år 1899 måtte för statsverkets behof anvisas ett belopp
af 2,000,000 kronor, att från riksbanken utbetalas de tider under år
1901, Riksdagen bestämmer.

Om, under förutsättning af bifall till hvad jag nu föreslagit, till slutsumman af statsverkets ofvan beräknade inkomster kronor 120,341,000: —
läggas:

det af mig såsom öfverskott å statsregleringarna för år 1898 och föregående år beräknade belopp	„	24,340,000: —
af öfverskottet å 1899 års statsreglering	„	3,000,000: —
och af riksbankens vinstmedel för år 1899	„	2,000,000: —
så erhålles för statsregleringen för år 1901 en tillgång af		kronor 149,681,000: —

De af föredragande departementschefen sålunda i afseende å beräkningen af statsverkets ofvan omnämnda tillgångar och dermed sammanhängande ämnen gjorda hemställanden och förslag, i hvilka statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla.

Ex. protocollo:
Waldemar Roos.

Bil. Litt. A.

Till Konungen.

Till åtlydnad af föreskriften i § 2 af den för statskontoret gällande instruktion får embetsverket härmed underdånigst afgifva berättelse om statsverkets inkomster för sistförflutna år jemte förslag till deras beräkning för år 1901.

I detta hänseende får statskontoret till en början *dels* åberopa sin under den 29 sistlidne augusti afgifna underdåniga berättelse om

statsverkets tillstånd och förvaltning år 1898, hvarmed öfverlemnats ett tryckt exemplar af det kapitalkonto till rikshufvudboken för samma år med dertill hörande tablåer och bilagor, som blifvit härstädes upprättadt, *dels ock* i underdånighet hänvisa till statskontorets underdåniga skrifvelse den 25 derförutgångne juli, angående riksbokslutet för år 1898, deri statskontoret beträffande resultatet af nämnda års statsreglering anmält, att å statsverkets inkomster samt ordinarie och extra ordinarie förslagsanslag uppstått ett nettoöfverskott af kronor 22,666,515: 64 hvartill borde läggas:

af myntverkets behållning för år 1898, enligt		
nådiga brefvet den 5 maj 1882,	»	1,608,553: —
besparing å nionde hufvudtitelns anslag »bi-		
drag till folkskolelärares pensionering»	»	500: —
odisponerade behållningar å en del extra stats-		
anslag	»	64,427: 64
så att öfverskottet på det hela uppginge till	kronor	24,339,996: 28.

Vidare anfördes i samma skrifvelse, beträffande förhållandet med den uti rikshufvudboken under benämning af »fonden för reserverade medel» upplagda särskilda räkning öfver öfverskott och brister i statsregleringarne, *att* behållningen å denna fond vid 1898 års början utgjorde

..... kronor	48,160,220: 39
hvar till komme ofvannämnda öfverskott	» 24,339,996: 28
summa kronor	72,500,216: 67
<i>att</i> om derifrån afräknades hvad i 1898 års riks-	
stat blifvit anvisadt att från fonden utgå	» 14,229,000: —

uppkomme det belopp af kronor 58,271,216: 67, hvartill, enligt 1898 års rikshufvudbok, behållningen å nyssnämnda särskilda räkning vid samma års slut uppginge; *samt att* af denna behållning vore disponerade enligt 1899 års riksstat 12,615,000 kronor och enligt 1900 års riksstat 21,316,000 kronor, i följd hvaraf återstode att disponera en summa af 24,340,216 kronor 67 öre.

Vid upprättande af sitt förslag till inkomstberäkning för år 1901, hvilket innefattas uti här bifogade tabell litt. a), har statskontoret fäst afseende *dels* å medeltalen af de senaste tre årens inkomstbelopp, angifna å tabellen litt. b), *dels* derpå huruvida inkomsterna varit i jemnt stigande eller fallande, *dels ock* på de vid vissa titlar förekommande särskilda förhållanden, för hvilka statskontoret får här nedan närmare redogöra.

Ordinarie inkomster.

Grundskatt. Genom nådiga förordningen den 11 september 1885 föreskrefs, bland annat, att skattefrälseräntor och kronotionde, som innehades under enskild eganderätt, samt arbets- och hofveriskyldighet till skattesåld kronoegendom skulle, derest anbud derom af vederbörande egare framställdes inom ett år från kungörelsens utfärdande, för statsverkets räkning på vissa vilkor inlösas, samt att inlösta räntor och kronotionde skulle med iakttagande af de beräkningsgrunder, som gälde för utgörande af kronans räntor och tionde näst före utfärdandet af kongl. kungörelsen den 11 maj 1855 angående de i ordinarie räntan ingående persedlars omsättning och förenkling, omsättas enligt föreskrifterna i nämnda kungörelse och kongl. förordningen den 23 juli 1869 samt till statsverket utgöras för tiden från räntornas och kronotiondens indragning, hvarvid för desamma skulle gälla enahanda bestämmelser som för annan till staten utgående grundskatt. Genom nådiga kungörelsen den 13 juli 1887 förordnades, att sådan inlösen skulle fortfarande ega rum, derest vederbörande egare derom gjorde anmälan inom utgången af år 1888. Tiden för anmälan om inlösen af skattefrälseräntor m. m. blef vidare utsträckt genom nådiga kungörelsen den 29 maj 1891 till utgången af år 1892 och senast genom nådiga kungörelsen den 8 mars 1895 till utgången af år 1896.

Löseskillingarne för skattefrälseräntor och kronotionde, om hvilkas inlösen anbud inkommit till kammarkollegium och derstädes intill den 1 innevarande månad handlagts, hafva, enligt uppgift från kammarkivet, beräknats utgöra:

för skattefrälseräntor	kronor 3,113,728: 70
» kronotionde	» 122,271: 50
tillsammans kronor 3,236,000: 20.	

Någon inlösen af hofveriskyldighet har, enligt hvad samma uppgifter gifva vid handen, icke blifvit af kammarkollegium beviljad.

För inlösen af skattefrälseräntor och kronotionde voro i riksstaterna för åren 1887—1891 anvisade tillhoppa 3,070,000 kronor, hvilka till fullo utgifvits; hvarförutom, jemlikt nådiga brefvet den 3 december 1897, för samma ändamål under förskottstitel af statskontoret anordnats dels år 1898 kronor 9,858: 85, hvilka af innevarande års Riksdag ersatts, dels ock under år 1899 kronor 2,090: 75. Sammanlagda

beloppet af hvad för ifrågavarande ändamål utgifvits utgör alltså 3,081,949 kronor 60 öre.

Enligt lagen den 2 december 1892, angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter, skola de skatter och utlagor, som med tillämpning af bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 5 juni 1885, angående nedsättning i samma grundskatter, samt § 4 i ofvan berörda nådiga förordning den 11 september sistnämnda år, angående inlösen af skattefrälseräntor m. m., blifvit nedsatta med trettio procent, afskrifvas under loppet af tolf år, räknadt från och med år 1893, i sådan ordning, att, under iakttagande i tillämpliga delar af föreskrifterna i berörda nådiga kungörelse, skatterna och utlagorna nedsättas från och med hvart och ett af åren 1893, 1894, 1896, 1898, 1900 och 1902 med tio procent af det belopp, hvarå nedsättningen enligt nämnda kungörelse beräknats, hvarefter återstoden af skatterna och utlagorna från och med år 1904 skall eftergifvas.

Enligt den utredning, som meddelats i de vid Eders Kongl. Maj:ts till 1892 års urtima Riksdag aflåtna nådiga propositioner angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter med flere dermed sammanhang egande ämnen bifogade utdrag af protokollet öfver finansärenden den 14 oktober samma år, beräknades den grundskatt, hvarå afskrifning kunde ega rum, utgöra 4,604,819 kronor 29 öre. Tio procent derå motsvara 460,481 kronor 92 öre, eller i rundt tal 461,000 kronor. I riksstaten för år 1900 är grundskatten upptagen med 983,000 kronor, deri till följd af ytterligare afskrifning icke bör ifrågasättas någon nedsättning för år 1901. Men då å inkomsttiteln under en följd af år uppstått brister till stigande belopp:

år 1894	kronor 19,583: 30
„ 1895	„ 18,043: 34
„ 1896	„ 22,943: 92
„ 1897	„ 22,885: 30
„ 1898	„ 27,656: 48

vill det synas statskontoret som om grundskatten borde af detta skäl i riksstaten för år 1901 upptagas med ett till 960,000 kronor nedsatt belopp.

Kavalleriregementenas hästvakansspanmål erlägges, årligen och intilldess annorlunda kan varda förordnad, af rusthållen vid det afsutna kavalleriet och blef i riksstaten för år 1900 beräknad till 270,000 kronor. Beroende på vexlande markegångspris, har denna afgäld, som

för år 1898 influtit med 284,441 kronor 68 öre och i medeltal för åren 1896—1898 belöpt sig till 276,065 kronor, i tabellen upptagits med oförändradt belopp, 270,000 kronor.

Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet. Enligt 1885 års Riksdags beslut och nådiga kungörelsen den 23 december 1885 öfvertog statsverket från och med år 1886 den rusthållarne vid rusthållsinfanteriet åliggande skyldighet att anskaffa och underhålla beklädnads-, bevärnings- och remtygspersedlar, under vilkor att till staten med eganderätt samtidigt öfverlemnades af rusthållarne anskaffade motsvarande persedlar till det antal och i det skick, som för godkännande vid generalmönstring erfordrades, och att rusthållarne för besvärets upphörande erlade en årlig ersättning af 20 kronor af hvarje rusthållsnummer att af Eders Kongl. Maj:t för persedlarnes anskaffande och underhåll användas. Ifrågavarande afgifter redovisades till en början hos arméförvaltningen under det å riksstatens fjärde hufvudtitel då uppförda reservationsanslag »till anskaffande och underhåll af beklädnads-, bevärnings-, remtygs- samt häst- och sadelmunderingspersedlar vid det berustade kavalleriet och det berustade infanteriet.» Till följd af viss vid 1888 års riksdag gjord förändring med berörda reservationsanslag samt för åstadkommande af förenkling i redovisningen upptogs från och med år 1890 dessa »avgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet» bland statsverkets inkomster, hvilken inkomsttitel uppfördes med ett efter rusthållens dåvarande antal, 2,545, beräknadt belopp af 51,000 kronor. Inkomsttiteln har emellertid varit i ständigt sjunkande och har under senaste treårsperiod i medeltal uppgått till endast 49,840 kronor. Med anledning häraf och då vid det afsutna kavalleriet de effektiva rusthållens antal, som år 1898 utgjorde 2,477, innevarande år, enligt här förvarade handlingar, uppgår till 2,455, hemställer statskontoret i underdånighet, att inkomsttiteln må beräknas till 49,000 kronor.

Trosspassevolansavgiften. På grund af med vederbörande rusthållare träffade och genom särskilda resolutioner fastställda aftal, enligt hvilka Kongl. Maj:t och kronan åtagit sig att både i freds- och krigstid ombesörja anskaffandet, underhållandet och fortskaffningen af rusthållsregementenas och kårernas tross, äfvensom tillhandahållandet af trosskuskar och trosshästar, fullt munderade, emot en viss, från hvarje helt rusthåll utgående passevolansavgift, erlägges af rusthållarne vid nedannämnda regementen sådan afgift till följande belopp, nemligen:

3 kronor 75 öre i fredstid och 4 kronor 37 öre i krigstid vid de skånska indelta kavalleriregementena enligt kongl. resolutionen den

18 december 1775; vid Vestgöta regemente enligt kongl. resolutionen den 18 mars 1776 och vid Smålands husarregemente och Smålands grenadierkår enligt kongl. resolutionen den 2 maj 1776;

4 kronor 37 öre både i freds- och krigstid vid Östgöta kavalleriregemente (andra lifgrenadierregementet) enligt kongl. resolutionen den 21 maj 1776; och

4 kronor 75 öre för alla tider vid lifregementet till häst (lifregementets dragon-, husar- och grenadierkårer) enligt kontrakt den 15 januari 1778.

Denna statsinkomst var i riksstaterna för åren 1878—1894 beräknad till 26,000 kronor och belöpte sig för treårsperioden 1890—1892 till 26,515 kronor, deraf

för 1,000 rusthåll vid skånska husarregementet	kronor 3,750: —
för 1,000 rusthåll vid skånska dragonregementet	„ 3,750: —
	summa kronor 7,500: —

Enligt 1892 års urtima Riksdags beslut och nådiga brefvet den 30 maj 1893 skola emellertid rusthållen vid sistnämnda båda regementen, de tillfälligt karlvakanta genast och de öfriga i mån af dåvarande ryttares afgång, för regementenas ombildning till värfvade sättas på vakans mot erläggande såsom vakansafgift af ett belopp, motsvarande de i lagen af den 5 juni 1885, med deri i vederbörlig ordning beslutade förändringar, rustningstungan vid dessa regementen åsatta värden, med rätt för rusthållarne att tillgodonjuta den lindring, som i lagen bestämdes, men mot viss stadgad skyldighet beträffande aflemnande eller underhåll af nummerhäst. Uti den sålunda fastställda vakansafgiften ingår jemväl trosspassevolansafgiften, hvilken alltså, i den mån vakanssättningen fortgår, kommer att upphöra. Enligt ett vid Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen den 14 oktober 1892, angående förbättrad härordning, fogadt förslag till öfvergång från nuvarande till föreslagna organisationen för dessa båda regementen skulle regementenas ombildning från indelta till värfvade kräfva en tid af 25 år. Uti sin underdåniga skrifvelse den 6 december 1893, med förslag till beräkning af statsverkets inkomster vid nästföljande statsreglering, yttrade statskontoret, att med afseende å den ringa betydenhet denna statsinkomst och särskildt den del deraf, som motsvarade afgifterna från nyssnämnda båda regementen, egde, syntes det statskontoret som en årligen, under hela den tid vakanssättningen komme att försiggå, skeende, efter vakanssättningen rättad minskning af inkomstiteln ej vore behöflig, utan borde

redan då från inkomstberäkningen kunna uteslutas hela beloppet af den trosspassevolansafgift, som erlades för rusthållen vid dessa regementen. Denna statskontorets uppfattning blef af Eders Kongl. Maj:t gillad och af Riksdagen biträdd; och är i anledning häraf denna inkomstitel, för år 1894 beräknad till 26,000 kronor, i riksstaterna från och med år 1895 upptagen med ett med summan af afgifterna för de båda nämnda regementena, 7,500 kronor, minskadt belopp, eller i jemnadt tusental 19,000 kronor, hvilken summa af berörda skäl uppförts i bifogade tabell, ehuru trosspassevolansafgift i medeltal för åren 1896—1898 influtit med 23,696 kronor.

Tillfälliga rotevakansafgifter. Enligt § 1 i lagen den 2 december 1892, angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, skall i dessa besvär på sätt och under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som i lagen omförmälas, lindring ega rum, att årligen utgå från och med år 1893 med fyratio procent, från och med år 1894 med femtio procent, från och med år 1896 med sextio procent, från och med år 1898 med sjuttio procent, från och med år 1900 med åttio procent och från och med år 1902 med nittio procent, allt af dessa besvärs uppskattade värde, samt från och med år 1904 med hela beloppet af samma värde; varande dels i lagens § 2 stadgadt, att vid uppskattning af rustnings- och roteringsbesvärerna för det i § 1 angifna ändamål prestationerna för hvarje rusthåll och rote skola, vid båtsmanshållet kompanivis samt för tiden intill år 1900 vid rust- och rotehållet i öfrigt regements- och kårvis, bestämmas till de i §§:na nämnda värden, samt dels i § 3 föreskrifvet, att år 1899 och derefter hvar tionde år, hvarje gång för de närmast följande åren, rustnings- och roteringsbesvärens värde skall för det i § 1 angifna ändamål af Eders Kongl. Maj:t bestämmas efter viss föregående utredning.

Då kännedom om de värden, som kunde varda bestämda att gälla från och med år 1900, saknades vid tiden för afgifvande af statskontorets förslag till inkomstberäkning för samma år, lades till grund för beräkningen af nu ifrågavarande inkomstitel de i ofvannämnda lag bestämda värden å rustnings- och roteringsbesvärerna.

Enligt nådiga kungörelsen den 27 sistlidne oktober, angående ny uppskattning af rustnings- och roteringsbesvärerna vid indelta armén, har emellertid Eders Kongl. Maj:t förordnat, att vid uppskattning af rustnings- och roteringsbesvärerna vid indelta armén för det i § 1 af nämnda lag angifna ändamål skola under tio år, räknadt från början af år 1900, prestationerna för hvarje rusthåll eller rote bestämmas till

de i kungörelsen angifna förändrade värden, hvilka statskontoret nu lagt till grund för beräkningen af denna inkomsttitel.

Tillfälliga rotevakansafgifter inflyta:

af rusthåll och rotar för uraktlåten rekrytering;

af de vid 1878 års början till statsverket tillsvidare indragna afgifterna af åtskilliga till underofficerares aflöning förut anslagna vakanta rusthåll och rotar;

af rusthåll och rotar vid infanteriet, som jemlikt 1892 års urtima Riksdags beslut samt nådiga brefven den 2 december 1892, den 28 september 1893, den 5 oktober 1894, den 15 november 1895 och den 15 april 1898 blifvit vakanssatta för infanteriets omorganisation;

af rusthåll vid skånska husar- och dragonregementena, hvilka i mån af ryttarnes afgang, jemlikt samma Riksdags beslut och nådiga brevet den 30 maj 1893, blifvit satta på vakans för regementenas ombildning till värfvade;

af dubbelrotar vid Jemtlands hästjägarekår, hvilka jemlikt nämnda Riksdags beslut blifvit vakanssatta för kårens ombildning till värfvadt regemente.

Belöpande afgifter för sådana rusthåll och rotar vid båtsmanshållet, som jemlikt nådiga kungörelsen den 13 juli 1887 angående båtsmanshållets sättande på vakans inflyta, skola redovisas under titel »båtsmansvakansavgift»; dock hafva, på sätt statskontoret i föregående berättelser angående statsverkets inkomster meddelat, afgifterna för de år, hvarunder vakanssättningen medgifvits, i räkenskaperna upptagits under förevarande inkomsttitel.

Afgifterna för uraktlåten rekrytering, som år 1898 uppgingo till 7,544 kronor 49 öre, hafva i medeltal för åren 1889—1898 utgjort 8,718 kronor 46 öre och i medeltal för åren 1894—1898 6,539 kronor 57 öre. Då inkomsten emellertid är af växlande natur och åren 1896 och 1897 endast uppgick till respektive 4,741 kronor 55 öre och 4,656 kronor 95 öre, torde den icke böra beräknas till högre belopp än 5,000 kronor.

För de vid 1878 års lönereglering till statsverket indragna rusthåll och rotar kunna, enligt härstädes på grund af de uti nådiga kungörelsen den 27 sistlidne oktober fastställda värden verkställd beräkning, vakansafgifterna för år 1901 antagas komma att, efter afdrag af 80 procent lindring, erläggas med omkring 19,000 kronor.

Vakansafgifterna af de för indelta infanteriets omorganisation vakanssatta rusthåll och rotar, hvilkas antal, enligt här förvarade handlingar för innevarande år, utgör 126 af de förra och 1,152 af de senare,

kunna, med beräkning efter förenämnda värden och sedan medgifven lindring blifvit afdragen, antagas år 1901 inflyta med omkring 52,710 kronor.

Enligt till statskontoret från länsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus län inkomna handlingar i fråga om den rusthållen vid skånska husar- och dragonregementena för innevarande år tillkommande lindring i rustningsbesväret har vakanssättning för regementenas ombildning till värfvade egt rum för 475 rusthåll vid det förra och 490 rusthåll vid det senare regementet. Vakanssättningen har beräknats år 1900 komma att fortgå sålunda, att med visshet kunde antagas, att under nämnda år rustningen komme att effektivt fullgöras af högst 410 rusthåll vid hvartdera regementet eller vid båda regementena 820 rusthåll. Enligt meddelande från landtförsvarsdepartementet har effektiva rusthållens antal vid dessa båda regementen beräknats vid 1901 års slut utgöra högst 360 vid hvartdera eller vid båda regementena tillsammans 720. Vakansernas antal skulle alltså komma att år 1901 uppgå till omkring 640 vid hvartdera regementet, eller tillsammans 1,280. Vakansafgifterna, beräknade efter de i nådiga kungörelsen den 27 sistlidne oktober bestämda värden, skulle oafkortade uppgå till:

vid skånska husarregementet	kronor 224,000:—
» » dragonregementet	» 217,600:—
tillsammans kronor	441,600:—
Om härifrån drages å rusthållen belöpande	
rustningsunderstöd, beräknade till	» 2,000:—
återstå kronor	439,600:—

derå lindring skall tillgodonjutas med 80 % eller 351,680 kronor. Ifrågavarande vakansafgifter kunna alltså beräknas år 1901 inflyta med omkring 89,920 kronor.

Af handlingarne angående den rotehållen vid Norrlands dragonregemente för innevarande år tillkommande lindring inhemtas, att vakanssättningen för detta regementes ombildning till värfvad fortgått så, att intill innevarande år 120 nummer äro satta på vakans. Vakanssättningen har beräknats år 1900 fortgå sålunda, att 68 dubbelrotar komme att under år 1900 utgöra roteringen effektivt, i följd hvaraf vakansernas antal, då regementet består af 200 dubbelrotar, alltså skulle komma att uppgå till 132. Enligt en från vederbörande fördelningschef till statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet inkommen uppgift, af hvilken statskontoret undfått del, kommer antalet rotar, som

under år 1901 fullgöra roteringen effektivt, att uppgå till omkring 70. Vakansernas antal skulle alltså blifva omkring 130, och vakansafgifterna, beräknade efter det i nådiga kungörelsen den 27 sistlidne oktober bestämda värde, skulle oafkortade uppgå till kronor 42,900: —

Om härifrån dragas de å rotarne belöpande roterings-

understöd, approximativt beräknade till » 5,000: —

återstå kronor 37,900: —

hvarå lindring bör tillgodokomma rotarne med 80 % eller 30,320 kronor. Dessa vakansafgifter kunna alltså beräknas år 1901 inflyta med omkring 12,580 kronor.

Inkomsttiteln kan alltså för år 1901 approximativt beräknas sålunda:

Afgifter för uraktlåten rekrytering kronor 5,000: —

Vakansafgifter för rusthåll och rotar, indragna till statsverket i följd af ny lönereglering för arméns befäl, » 19,000: —

Dito för dito dito, indragna till statsverket för indelta infanteriets omorganisation, » 52,710: —

Dito för rusthåll, indragna för skånska husar- och dragonregementenas ombildning till värfvade regementen, » 89,920: —

Dito för dubbelrotar vid Jemtlands hästjägarekår, indragna för kårens ombildning till värfvadt regemente, » 12,580: —

summa kronor 179,210: —

hvertill komma afgifter för under år 1901 eventuellt vakanssatta rotar och rusthåll vid båtsmanshållet samt rotefrihetsmedel; hemställande statskontoret, att inkomsttiteln må beräknas till 175,000 kronor.

Soldatvakansafgiften kan, enligt härstädes, på grund af förenämnda genom nådiga kungörelsen den 27 nästlidne oktober fastställda värden samt med iakttagande af 80 % lindring, verkställd approximativ beräkning, antagas för år 1901 inflyta med följande belopp, nemligen:

Afgifter af ny ordinarie rotering för 810,041 rotar kronor 29,979: 04

Dito för 3 rotar i Särna, Idre och Hede byar i Kopparbergs län » 12: —

Dito af bergslagsrotar:

hel afgift för 5,733 rotar 229: 28

half dito för 362,595 » 7,139: 86 » 7,369: 14

eller tillsammans kronor 37,360: 18

Transport kronor 37,360: 18

	Transport kronor	37,360: 18
hvertill komma knekterotefrihetsmedel, beräknade till	»	40: —
och retroaktiva afgifter m. m., som torde inflyta med		
omkring	»	500: —
summa kronor		37,900: 18,

hvilket belopp, afjemnadt till 38,000 kronor, torde få upptagas i riksstaten för år 1901.

Båtsmansvakansafgiften. Vid 1887 års riksdag beslöts, att båtsmanshållet skulle sättas på vakans samt derigenom inflytande vakansafgifter, beräknade efter de i lagen om lindring i rustnings- och rotationsbesvärerna den 5 juni 1885 bestämda värden, ingå bland statsverkets inkomster; dock finge vakanssättningen under öfvergångstiden till den i sammanhang dermed beslutade organisationen af en sjömanskår icke ega rum med mera än en åttendedel af dåvarande effektiva rotar årligen. Den tillökning i båtsmansvakansafgiften, som härigenom vore att påräkna, antogs uppgå i jemnadt tal till 45,000 kronor för hvart och ett af de följande åren. I sjelfva verket har tillökningen för hvart och ett af åren 1888—1892, under hvilka år afkortning å afgifterna egde rum med trettio procent, belöpt sig endast till:

år 1888 (inkomst af vakanssättningen kronor	37,033: 81)	kronor	37,033: 81
» 1889 (» » » »	73,328: 49)	»	36,294: 68
» 1890 (» » » »	108,197: 91)	»	34,869: 42
» 1891 (» » » »	137,199: 52)	»	29,001: 61
» 1892 (» » » »	163,657: 01)	»	26,457: 49.

Under år 1893, då lindring egde rum med fyrtio procent, belöpte sig inkomsten af vakanssättningen till 160,074: 19.

För åren 1894 och 1895, då lindring var medgifven med femtio procent, och för åren 1896 och 1897, då lindringen utgjorde sextio procent, belöpte sig inkomsten:

år 1894 till	kronor	148,990: 46
» 1895 »	»	166,707: 12
» 1896 »	»	148,701: 83
» 1897 »	»	169,974: 93.

För år 1898, då lindring utgick med sjuttio procent, belöpte sig inkomsten till 166,746 kronor 93 öre.

Med afseende å den fortgående vakanssättningen och deraf motsedda ökning i inkomst vidtogts vid beräkningen för år 1900 icke någon

förändring i den för år 1899 antagna beräkningen 150,000 kronor, ehuru lindring för år 1900 skall utgå med åttio procent. Då i sistnämnda förhållande ingen förändring inträder år 1901, hemställer statskontoret, att båtsmansvakansafgiften, under hvilken inkomsttitel jemväl ingå afgifter af ny båtsmansrotering, af utsockne frälsehemman i Halland och af städernas båtsmanshåll m. m., må i riksstaten för år 1901 upptagas med enahanda belopp, hvartill denna afgift är i 1900 års riksstat uppförd, eller 150,000 kronor.

Arrendemedlen blefvo, med fäst afseende å den enligt Riksdagens beslut fortgående försäljningen af mindre kronoegendomar och då inkomsten alltsedan år 1893 varit i fallande, i riksstaten för år 1897 upptagna med ett från 2,400,000 kronor till 2,300,000 kronor nedsatt belopp, hvilken beräkning bibehölls äfven i riksstaten för år 1898. I riksstaten för år 1899 upptogs denna statsinkomst med ett till 2,200,000 kronor ytterligare nedsatt belopp, hvilket, oaktadt inkomsten fortfarande var i fallande, men likväl intet år understigit 2,300,000 kronor, bibehölls jemväl vid beräkningen för år 1900. Under sistförflutna år har den influtna inkomsten ytterligare sjunkit till 2,261,366 kronor, hvilket emellertid icke torde böra föranleda någon ytterligare nedsättning, hvadan inkomsttiteln i bifogade tabell fortfarande upptagits med 2,200,000 kronor.

Mantalspenningarne, som med hänsyn till inkomstens stigande tendens i riksstaten för år 1900 upptogos med ett till 700,000 kronor förhöjdt belopp och i medeltal under åren 1896—1898 influtit med 717,906 kronor, hafva i bilagda tabell upptagits med enahanda belopp som för år 1900.

Bötesmedel. Denna inkomsttitel, i 1900 års riksstat beräknad till 250,000 kronor, är visserligen af tillfällig beskaffenhet, men då inkomsten under en följd af år varit i stark stegring och årligen från och med 1896 öfverskridit 290,000 kronor samt för år 1898 influtit med 352,757 kronor, torde densamma kunna uppföras i riksstaten för år 1901 med ett till 290,000 kronor förhöjdt belopp.

Kontrollstämpelmedlen uppgingo i medeltal för åren 1893—1895 till 33,228 kronor, för åren 1894—1896 till 36,904 kronor, för åren 1895—1897 till 41,888 kronor samt för senaste treårsperioden till 48,131 kronor. Med hänsyn till den fortgående stegringen i denna inkomst torde kontrollstämpelmedlen, som i 1900 års riksstat upptagits till 30,000 kronor och för år 1898 influtit med icke mindre än 55,791 kronor 99 öre, kunna för år 1901 i riksstaten uppföras med ett till 40,000 kronor förhöjdt belopp.

Fyr- och båkmedel, hvilka från och med år 1894 varit i riksstaten upptagna till 1,400,000 kronor, uppfördes, med hänsyn till inkomstitelns stigande tendens, i riksstaten för år 1900 med ett till 1,500,000 kronor förhöjdt belopp, hvilket upptagits i bifogade tabell.

Telegrafmedlen äro i riksstaten för år 1900 upptagna med 1,510,000 kronor och hafva, enligt hvad statskontoret inhemtat, af telegrafstyrelsen beräknats för år 1901 till 1,610,000 kronor, hvilken summa i bilagda tabell upptagits.

Jernvägstrafikmedel. Efter hvad statskontoret inhemtat, har jernvägsstyrelsen, hvilken det jemlikt § 3 i nådiga instruktionen för styrelsen med underlydande distriktsförvaltningar den 15 oktober 1897 åligger att före utgången af november månad hvarje år till Eders Kongl. Maj:t afgifva förslag till beräkning af den behållna inkomst af statens jernvägar, som må upptagas i riksstaten för året näst efter det påföljande, beräknat denna inkomstittel för år 1901 till 10,000,000 kronor; varande detta belopp upptaget i omförmälda tabell.

Skogsmedlen, hvilka upptagas uti 1900 års riksstat med 4,600,000 kronor, hafva utgjort:

år 1896	kronor 4,242,128: —
» 1897	» 5,426,312: —
» 1898	» 7,554,845: —
eller i medeltal för dessa tre år	» 5,741,095: —

Enligt från domänstyrelsen erhållen uppgift hafva statsverkets skogsmedelsinkomster under innevarande års tre första kvartal belöpt sig till 6,213,281 kronor. I händelse skogsmedelsuppbörden under fjerde kvartalet komme att motsvara uppbörden under samma kvartal af sistlidet år, 439,422 kronor, skulle inkomsten af skogsmedel för år 1899 alltså komma att uppgå till 6,652,703 kronor och öfverstiga den senast antagna beräkningen med något öfver 2,000,000 kronor. I detta sammanhang anser sig statskontoret böra erinra derom, att Eders Kongl. Maj:t genom särskilda nådiga bref den 26 sistlidne maj *dels* bemyndigat domänstyrelsen att till bestridande af de kostnader för kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, till hvilka det för innevarande år för berörda ändamål anvisade reservationsanslag icke lemnade tillgång, under innevarande år förskjuta ett belopp af högst 106,000 kronor att af samma års skogsmedel ersättas, *dels ock* bemyndigat Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Kopparbergs län att mot en köpeskilling af 1,500,000 kronor för kronans räkning inköpa åtskilliga Klotens aktiebolag tillhöriga egendomar i

Örebro och Kopparbergs län, hvilken köpeskilling, enligt nådig föreskrift, förskottsvis utbetalats af statskontoret mot ersättning af innevarande års skogsmedel, hvarjemte Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 29 mars innevarande år bemyndigat domänstyrelsen att, för vidtagande af vissa åtgärder till bekämpande af insekten nunnans härjningar, af innevarande års skogsmedel använda ett belopp af 175,000 kronor.

Ehuru denna statsinkomst är beroende af förhållanden, som ej på förhand kunna med någon säkerhet beräknas, torde dock, med hänsyn till de senare årens starka stegring, skogsmedlen kunna i riksstaten för år 1901 upptagas med ett till 5,500,000 kronor förhöjdt belopp.

Extra uppbörd. Denna inkomstitel har visserligen under de senare åren afsevärdt öfverskridit det beräknade beloppet, men då titeln är af fullkomligt tillfällig och vexlande natur, torde densamma böra i riksstaten för år 1901 upptagas med oförändradt belopp af 100,000 kronor.

Bevillningar.

Tullmedlen hafva enligt räkenskaperna inbragt:

år 1896	kronor 42,201,218: —
» 1897	» 43,537,911: —
» 1898	» 52,012,881: —
eller i medeltal för dessa tre år	» 45,917,337: —

För januari—november månader innevarande år hafva, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, debiterade tullmedlen utgjort 55,769,375 kronor och skulle, i händelse uppbörden för innevarande månad blefve lika med den för december månad sistlidet år, eller 4,698,000 kronor, för innevarande år uppgå till 60,467,375 kronor.

Denna statsinkomst befinner sig alltså under de två sista åren i en stark stegring, med anledning hvaraf en väsentlig förhöjning i beräkningen från det i 1900 års riksstat upptagna belopp af 45,200,000 kronor kunde anses påkallad, men med afseende derpå att statens inkomst särskildt af tullmedel beror på konjunkturförhållanden, hvilka icke låta sig med någon tillförlitlig grad beräknas för den tid 1901 års statsreglering afser, finner sig statskontoret böra hemställa, att tullmedlen för nyssnämnda år beräknas till ett mot medelinkomsten under åren 1896—1898 svarande afjemnadtt belopp af 46,000,000 kronor.

Postmedlen. Statskontoret har inhemtat, att generalpoststyrelsen

vid afgifvande af förslag till postverkets inkomst- och utgiftsstater, som böra till nästkommande års Riksdags pröfning öfverlemnas, beräknat inkomsten af postmedlen till 11,590,000 kronor, hvadan denna summa blifvit å bilagda tabell uppförd.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. De särskilda avgifter, som innefattas under denna titel, hafva enligt räkenskaperna debiterats med:

	år 1896.		år 1897.		år 1898.	
för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar	1,739	63	1,739	63	1,404	91
af bankbolag med sedelutgifningsrätt	631,765	34	712,459	93	779,530	93
„ vissa handlande och handels-expediter	248,100	—	266,100	—	275,600	—
„ utländingar för konserter och dramatiska eller andra föreställningar	13,486	50	8,425	50	8,628	—
summa	895,091	47	988,725	06	1,065,163	84

Denna inkomsttitel var för år 1898 beräknad till 850,000 kronor, men med fäst afseende å den minskning i bankbolags sedelutgifning, som under innevarande år tilläfsventyrs kunde ega rum i följd af stadgandet i § 41 i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1898, beräknade sistnämnda års Riksdag bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter för år 1899 till ett nedsatt belopp af 750,000 kronor. Omförmälda lagrum innehåller, bland annat, att enskilda banker ega att intill utgången af år 1903 utgifva egna sedlar, samt att från början af år 1899 till utgången af år 1903 enskild bank, som, efter minst tre månader förut hos chefen för finansdepartementet derom gjord anmälan, afstått från sin rätt att utgifva egna sedlar samt icke indragit något af sina den 1 januari 1896 befintliga afdelningskontor, eger åtnjuta hos riksbanken vissa förmåner.

Med sistlidne års utgång upphörde en enskild sedelutgifvande bank, Vesterbottens enskilda bank, med sin rörelse, som då öfvertogs af ett nybildadt bankaktiebolag. De bevillningsavgifter denna bank erlagt hafva under sistförflutna femårsperiod i medeltal utgjort 29,937 kronor.

Enligt hvad statskontoret inhemtat har styrelsen för Mälareprovinsernas enskilda bank hos chefen för finansdepartementet anmält, att bankens delegare å ordinarie bolagsstämma den 8 sistlidne mars beslutit, att banken vid 1902 års utgång skall upplösas för att ombildas till bankaktiebolag. I öfrigt har ingen anmälan, som haft afseende å upphörande af enskilda bankers sedelutgifning, till finansdepartementet inkommit.

Då denna inkomst under senaste åren befunnit sig i stegring och i medeltal för åren 1896—1898 uppgått till 981,306 kronor samt för år 1898 influtit med icke mindre än 1,065,422 kronor, anser sig statskontoret böra, oafsedt möjligheten deraf att en eller annan bank kommer att redan under de begge närmaste åren upphöra med sin sedelutgifning, hemställa, att ifrågavarande statsinkomst måtte i riksstaten för år 1901 upptagas med det belopp, 850,000 kronor, hvarmed inkomstiteln var uppförd i riksstaten för år 1898.

Stämpelmedlen, som för år 1900 beräknats till 4,700,000 kronor, hafva utgjort:

år 1896	kronor 5,240,923: —
» 1897	» 5,957,170: —
» 1898	» 6,845,553: —
eller i medeltal för dessa tre år	» 6,014,549: —

Stämpelafgiften för spelkort, som före den 1 juli 1896 utgått med 1 krona 50 öre och derefter med 50 öre för hvarje kortlek, ingick i nämnda belopp med:

år 1896	kronor 83,661: —
» 1897	» 111,832: —
» 1898	» 128,422: —

Under januari—november månader innevarande år hafva i länens ränterier och till statskontoret influtit stämpelmedel med 7,466,000 kronor, deraf 100,578 kronor kortstämplingsafgift, och skulle, i händelse uppbörden för innevarande månad blefve lika med den för december månad sistlidet år, stämpelmedlen för innevarande år uppgå till 8,036,018 kronor, deraf 112,646 kronor kortstämplingsafgift. Härvid bör erinras, att häri ingår stämpelafgift för en bouppteckning med omkring 1,800,000 kronor.

Enligt i finansdepartementet utarbetade uppgifter för åren 1896, 1897 och 1898 å beloppet af de stämpelar, som användts till nedan-nämnda handlingar, har detta belopp utgjort:

	år 1896		år 1897		år 1898.	
handlingar till lagfartsprotokoll ...	1,616,653	30	1,787,031	95	2,446,043	10
dito till inteckningsprotokoll	269,287	27	329,896	78	435,752	36
dito till äktenskapsförordsprotokoll	4,645	—	4,411	—	3,981	20
dito till bouppteckningsprotokoll..	1,107,903	90	1,400,414	65	1,524,124	65
summa kronor	2,998,489	47	3,521,754	38	4,409,901	31

Ny förordning angående stämpelafgiften är af Eders Kongl. Maj:t utfärdad under den 2 sistlidne juni, men denna innefattar icke någon förändring, som torde för beräkningen af denna inkomsttitel vara af betydelse.

Den stegring, denna inkomst under senare år utvisar, synes statskontoret påkalla en höjning i inkomsttitelns beräkning, men då den väsentligaste delen af skatttiteln är af växlande natur, torde större förhöjning icke böra vidtagas, än att stämpelmedlen i riksstaten för år 1901 upptagas med ett belopp af 5,000,000 kronor.

Bränvinstillverkningsskatt. Enligt räkenskaperna har bränvinstillverkningen i riket utgjort:

år 1894	liter	33,068,884
„ 1895	„	34,886,895
„ 1896	„	32,804,168
„ 1897	„	36,295,172
„ 1898	„	38,654,829
utgörande medeltalet för femårsperioden	„	35,141,990.

Medeltalet för femårsperioden 1893—1897 uppgick till 33,755,239 liter.

Tillverkningen under innevarande år intill den 1 i denna månad har, enligt meddelande från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, uppgått till

och om härtill lägges tillverkningen under december månad sistlidet år

skulle, under förutsättning att sistnämnda litertal komme att motsvara tillverkningen för samma månad innevarande år, detta års tillverkning blifva liter 46,615,070,4.

Beträffande tillverkningsskatten meddelas följande öfversigt för femårsperioden 1894—1898.

	Influten skatt.	Restitution för		Statsverket behållet.
		denatur- reradt bränvin.	för högt erlagd skatt.	
		Kronor.	Kronor.	
år 1894	16,277,549	606,960	4,712	15,665,877
„ 1895	16,558,451	710,025	1,709	15,846,717
„ 1896	17,545,976	744,617	5,279	16,796,080
„ 1897	18,438,057	919,989	5,643	17,512,425
„ 1898	20,004,608	992,768	6,481	19,005,359

Bränvinstillverkningsskatten är för år 1900 af Riksdagen beräknad till 17,000,000 kronor.

Enligt hvad förestående öfversigt utvisar belöpte sig statsverkets behållna inkomst af bränvinstillverkningsskatten år 1898 till 19,005,359 kronor. Under innevarande år intill den 1 dennes är dylik skatt inbetald med 18,336,632 kronor 85 öre, och under förutsättning att inkomsten för denna månad kommer att inflyta med lika stort belopp som under december månad sistlidet år, eller 2,322,916 kronor 60 öre, skulle årets inkomst uppgå till 20,659,549 kronor 45 öre. Om derifrån afräknas hvad för denaturerad bränvin under innevarande år blifvit eller än vidare kan varda restitueradt, här förslagsvis beräknadt till 1,100,000 kronor, skulle återstå 19,559,549 kronor 45 öre. Den starka stegringen i denna statsinkomst torde böra föranleda en höjning i beräkningen till 18,000,000 kronor.

Hvitbetssockertillverkningsafgift. Under nedannämnda tillverkningsår, hvilka jemlikt nådiga förordningen den 19 maj 1893 räknas från och med den 1 september till och med den 31 augusti nästföljande år, har, enligt erhållna uppgifter från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, vid samtliga fabriker inom landet afverkats följande myckenhet betor:

	September —december. ton.	Januari —augusti. ton.	Summa ton.	Högsta antalet under tillverk- ningsåret i gång varande fabriker.
1894—1895	400,191	228,283	628,474	17
1895—1896	493,125	45,584	538,709	18
1896—1897	624,897	265,343	890,240	19
1897—1898	660,349	55,792	716,141	19
1898—1899	478,625	2,307	480,932	19

Enligt meddelande från ofvannämnda byrå har afverkningen under nu löpande tillverkningsår utgjort:

oktober	ton 186,741,8
november	» 282,125,9
tillhopa ton 468,867,7.	

Under motsvarande tid sistlidet år utgjorde betafverkningen 377,347,3 ton.

Inkomsten af denna skattetitel har utgjort för kalenderår:

år 1894	kronor 4,723,275: —
» 1895	» 7,139,148: —
» 1896	» 7,726,387: —
» 1897	» 11,008,906: —
» 1898	» 6,317,671: —

I medeltal för de tre åren 1896—1898 har inkomsten belöpt sig till 8,350,988 kronor.

Enligt meddelande af ofvannämnda kontroll- och justeringsbyrå har tillverkningsavgiften under januari—november månader innevarande år debiterats med 5,792,454 kronor 7 öre. Under december månad 1898 afverkades 101,277,2 ton betor, och om myckenheten af under innevarande månad afverkade betor blefve lika med afverkningen under december månad 1898, skulle den debiterade avgiften för innevarande månad komma att, efter 12 kronor 33 öre per ton, belöpa sig till 1,248,747 kronor 88 öre och 1899 års inkomst till 7,041,201 kronor 95 öre.

Denna statsinkomst är i 1899 års riksstat uppförd med 9,000,000 kronor. Innevarande års Riksdag ansåg, att minskningen i inkomsten af ifrågavarande skattetitel under år 1898 icke borde föranleda nedsättning i beräkningen för år 1900. Orsaken till nyssberörda minskning låge i den svaga skörden af hvitbetor nästlidet år och vore sålunda af tillfällig natur. Härtill komme, att från och med nu pågående tillverkningsårs början, den 1 september innevarande år, endast en fabrik egde åtnjuta nedsättning i utbytesberäkningen. Då betafverkningen hvarje år till största delen afslutades före december månads utgång samt utbytet från och med den 1 september 1900 skulle jämväl vid denna fabrik beräknas enligt den i allmänhet gällande grund, eller 10,5 procent, kunde nämnda förmån icke synnerligen inverka på den under år 1900 från ifrågavarande fabrik inflytande skatten, på

grund hvaraf hvitbetssockertillverkningsafgiften upptogs i riksstaten för år 1900 med 9,000,000 kronor, hvilket belopp jemväl blifvit uppfördt i vidfogade tabell.

Bevillning af fast egendom samt af inkomst, i nästkommande års riksstat uppförd med 6,000,000 kronor, har belöpt sig år 1896 till 5,730,320 kronor, år 1897 till 6,108,078 kronor och år 1898 till 6,746,055 kronor, eller i medeltal för dessa tre år till 6,194,818 kronor; hemställande statskontoret, att denna statsinkomst måtte i riksstaten för år 1901 upptagas med oförändradt belopp 6,000,000 kronor.

Stockholm den 9 december 1899.

Underdånigst:

ALB. ANDERSON.

C. G. SYLVAN.

F. W. HOFFSTEDT.

CHR. L. TENOW.

Föredragande.

C. Kinberg.

Tab. Litt. a.

Statsverkets inkomster.

Ordinarie inkomster.		Kronor.
Grundskatt	960,000	—
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	270,000	—
Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet	49,000	—
Trosspassevolansafgift	19,000	—
Tillfälliga rotevakansafgifter	175,000	—
Soldatvakansafgift	38,000	—
Båtsmansvakansafgift	150,000	—
Arrendemedel	2,200,000	—
Mantalspenningar	700,000	—
Bötesmedel	290,000	—
Kontrollstämpelmedel	40,000	—
Fyr- och båkmedel	1,500,000	—
Telegrafmedel	1,610,000	—
Jernvägstrafikmedel	10,000,000	—
Skogsmedel	5,500,000	—
Extra uppbörd	100,000	—
Säger	23,601,000	—
Bevillningar.		
Tullmedel	46,000,000	—
Postmedel	11,590,000	—
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	850,000	—
Stämpelmedel	5,000,000	—
Bränvinstillverkningsskatt	18,000,000	—
Hvitbetssockertillverkningsafgift	9,000,000	—
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	6,000,000	—
Säger	96,440,000	—
Summa	120,041,000	—

Statsverkets

Ordinarie inkomster.		Beräknade i rikstaten för år 1900.
Grundskatt	983,000	—
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	270,000	—
Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet	51,000	—
Trosspassevolansafgift	19,000	—
Tillfälliga rotevakansafgifter	150,000	—
Soldatvakansafgift	28,000	—
Båtsmansvakansafgift	150,000	—
Arrendemedel	2,200,000	—
Mantalspenningar	700,000	—
Bötesmedel	250,000	—
Kontrollstämpelmedel	30,000	—
Fyr- och båkmedel	1,500,000	—
Telegrafmedel	1,510,000	—
Jernvägstrafikmedel	10,000,000	—
Skogsmedel	4,600,000	—
Extra uppbörd	100,000	—
	Säger	22,541,000 —
Bevillningar.		
Tullmedel	45,200,000	—
Postmedel	10,800,000	—
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	750,000	—
Stämpelmedel	4,700,000	—
Bränvinstillverkningsskatt	17,000,000	—
Hvitbetssockertillverkningsafgift	9,000,000	—
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	6,000,000	—
	Säger	93,450,000 —
	Summa	115,991,000 —
Tillkomma:		
Kyrkotonde	—	—
Tilläggsbevillning	—	—

inkomster.

Tab. Litt. b.

Enligt räkenskaperna				Statskontorets beräkning för år 1901.
För år 1896.	För år 1897.	För år 1898.	Medium.	
1,882,056	1,882,115	1,416,344	1,726,838	960,000
264,476	279,276	284,442	276,065	270,000
50,220	49,840	49,460	49,840	49,000
24,272	23,675	23,141	23,696	19,000
202,762	268,744	221,263	230,923	175,000
61,371	62,451	47,746	57,189	38,000
230,279	243,443	207,454	227,059	150,000
2,348,955	2,309,988	2,261,366	2,306,770	2,200,000
705,871	716,974	730,872	717,906	700,000
291,467	319,671	352,757	321,298	290,000
40,388	48,213	55,792	48,131	40,000
1,581,458	1,664,659	1,659,377	1,635,165	1,500,000
1,520,224	1,624,208	1,702,314	1,615,582	1,610,000
9,800,000	13,800,000	11,000,000	11,533,333	10,000,000
4,242,128	5,426,312	7,554,845	5,741,095	5,500,000
110,680	120,483	249,846	160,336	100,000
23,356,607	28,840,052	27,817,019	26,671,226	23,601,000
42,201,218	43,537,911	52,012,881	45,917,337	46,000,000
9,035,371	9,704,637	10,310,473	9,683,494	11,590,000
886,668	991,828	1,065,422	981,306	850,000
5,240,923	5,957,170	6,845,553	6,014,549	5,000,000
16,796,080	17,512,425	19,005,359	17,771,288	18,000,000
7,726,387	11,008,906	6,317,671	8,350,988	9,000,000
5,730,320	6,108,078	6,746,055	6,194,818	6,000,000
87,616,967	94,820,955	102,303,414	94,913,780	96,440,000
110,973,574	123,661,007	130,120,433	121,585,006	120,041,000
207,786	211,891	218,114		
1,473,064	— —	1,118		
112,654,424	123,872,898	130,339,665		

Utgifterna.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 januari
1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN,
RESTADIUS.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet grefve Wachtmeister
anförde i underdånighet:

I en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift hafva embets- och
tjenstemän inom statsdepartementen och andra derunder lydande, till
Stockholm förlagda embetsverk, under åberopande af den betydande

prisstegring, som i hufvudstaden inträdt å nästan alla slag af lefnadsförmödenheter, i underdånighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för afhjelpande af de svårigheter, hvaruti nämnda samhällsklass i allmänhet blifvit genom prisstegringen försatt, dervid hufvudsakligen anförts, att denna prisstegring, hvars tryckande verkningar högst få af hufvudstadens invånare torde undgå att erfara, gifvetvis måste drabba dem tyngst, hvilka, såsom förhållandet vore med statens embets- och tjenstemän, för fyllandet af sina lefnadsbehof vore hänvisade till en bestämd inkomst; att den aflöning, statens embets- och tjenstemän för närvarande åtnjöte, derjemte dels för flertalet vore fastställd redan för omkring 20 år sedan, efter hvilken tid en betydande nedgång i penningevärdet egt rum, och dels ej heller kunnat från början så tillmätas, att den medgåfve en ökning af utgifterna i den grad, nu rådande priser med nödvändighet påkallade; att följden af en otillräcklig aflöning för statens tjenare i regel måste blifva, att de, hvilka ej hade ett kapital att tillita, drefves att antingen helt och hållet öfvergifva statens tjenst för att söka sin utkomst på områden, der ett dugande arbete bättre ersattes, eller ock beträda skuldsättningens farliga väg, i båda fallen säkerligen till skada för staten; att en af sakkunnig person verkställd, den underdåniga skriften bilagd statistisk utredning rörande den inträffade prisstegringens omfattning och höjd utvisade, att genom prisstegringen värdet af sökandenas aflöning numera minskats med 25 å 30 procent i förhållande till värdet af samma aflöning vid tiden för dess fastställande; att, om således tillvaron af ett betänkligt missförhållande emellan de nuvarande lefnadskostnaderna och den till sökandena utgående aflöningen finge anses ådagalagd, det å andra sidan vore alldeles ovisst, huru länge detta missförhållande på grund af de höga prisernas fortvaro skulle komma att räcka, samt att sökandena till följd häraf anhölle om en tillfällig löneförbättring, sådan den under liknande förhållanden förut af Eders Kongl. Maj:t beredts embets- och tjenstemännen i form af så kalladt dyrtidstillägg.

Innan jag går att redogöra för hvad statskontoret, som i ärendet hörts, i sitt underdåniga utlåtande af den 30 sistlidne november anført, tillåter jag mig till en början återkalla i minnet hvad som förekom åren 1873 och 1874, då frågan om dyrtidstillägg åt statens embets- och tjenstemän varit föremål för behandling hos Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen. Af det vid Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till 1874 års Riksdag angående statsverkets tillstånd och behof fogade statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 19 december 1873 inhemtas,

hurusom med afseende på den betydliga stegring i priset på bostäder, bränsle, arbetsbiträden, åtskilliga delar af beklädnad samt de oundgängligaste födoämnen, som efter 1856—1858 årens lönerreglering egt rum, statsdepartementens chefer på nådig befallning i början af september månad 1873 anmodat embetsverk och myndigheter att en hvar för sina embets- och tjenstemän inkomma med underdånigt förslag, i den mån de kunde anses af omständigheterna påkallade, i syftning af lönevilkorens förbättring vare sig genom en fast löneförhöjning på ordinarie stat eller genom ett tillfälligt efter prisförhållandena lämpadt lönetillägg. De utlåtanden och förslag, som i följd deraf inkommit från förvaltningens särskilda grenar, hade vid jemförelse inom statsdepartementen befunnits icke blott i föreslagna anordningars särskilda delar, utan äfven i de allmänna grundsatser, som vid deras uppgörande tagits till ledning, innefatta en mångfald så stor och vexlande mellan så olika åsikter i fråga om arbetsfördelning, lönegrader, aflöningsens fördelande i lön och tjenstgöringspenningar m. m., att dessa ämnens sammanföring till ett öfverskådligt helt och deras bearbetande till ett förslag, som kunde göras till föremål för Eders Kongl. Maj:ts och der- efter för Riksdagens pröfning, befunnits omöjligt att verkställa under den korta tid, som till riksmötets början återstode. För frågans bringande till en lycklig lösning fann Eders Kongl. Maj:t derföre nödigt att åt en komité uppdraga att, efter tagen kännedom af de inkomna yttrandena, afgifva underdånigt utlåtande och förslag rörande reglering af de förvaltande embetsverkens och myndigheternas löneförhållanden, med rätt att dervid jemväl, i den mån komiterade kunde finna det af omständigheterna påkalladt, göra framställning om förändringar i dåvarande organisation af förvaltningspersonalen och anordning af dess arbete.

I afbidan på en dylik omfattande regleringsplan och då det syntes ovedersägligt, att de dåvarande aflöningsbeloppen, jemförda med stegrade pris och deraf beroende lefnadsbehof, påkallade förhöjning, men en sådan på sakens dåvarande ståndpunkt ej kunde, med undantag för vissa stater, der slutlig reglering på grund af redan vunnen erfarenhet ansågs kunna ega rum, såsom för häradshöfdingeembetena samt Eders Kongl. Maj:ts kansli, ske under annan form än genom ett tillfälligt och i sjelfva sin benämning motiveradt dyrtidstillägg, vid hvars bestämmande hänsyn måste företrädesvis tagas till den allmänna prisstegringens inverkan på lefnadsbehofven, såvidt denna kunde oberoende af rent individuela förhållanden uppfattas i sammanhang med allmän- giltiga förutsättningar, beslöt Eders Kongl. Maj:t på grund deraf och

enär efter föregående regleringen priset å de allmännaste lefnadsbehofven såsom ett helt betraktade ökats, såvidt erfaras kunde, med minst 30 procent, aflåtande till Riksdagen af den nådiga framställning, att för hvarje å rikets stat uppförd penningelön eller arfvode, der icke af särskild anledning blefve annorlunda bestämdt, måtte anvisas för åren 1874 och 1875 ett dyrtidstillägg, hvartdera året af 30 procent; dock icke högre än 1,500 kronor för något aflöningsbelopp, dervid rörande dyrtidstilläggets utbetalning borde till vederbörande verks och myndigheters efterrättelse stadgas de inskränkningar, att dylikt tillägg till den, som af statens medel åtnjöte lön eller arfvode för två eller flera befattningar, finge utbetalas endast för en af dessa, nemligen för den, som medförde högsta aflöningen, eller, derest denna på mer än ett ställe vore lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad, samt att å dyrtidstillägget skulle afdragas hvad tjenstens innehafvare på grund af särskildt medgifvande egde uppbära såsom personel godtgörelse för upphörda inkomster i tjensten.

I underdånig skrifvelse den 17 maj 1874 anförde Riksdagen, att det med afseende å de stegrade pris på de flesta förnödenheter, som efter förenämnda allmänna lönereglering för de civila tjenstemännen egt rum, vore uppenbart, att statens embets- och tjenstemän, hvilka för sin utkomst vore hänvisade till en viss betämd inkomst, befunne sig i afseende å aflöningsförhållanden i vida sämre ställning än den, som genom samma reglering dem bereddes. Då emellertid under den korta tid, som förflutit, sedan statsregleringen för år 1874 af Riksdagen fastställdes, någon så betydlig förändring i prisförhållandena icke egt rum, att den skulle kunna anses nödvändiggör rubbning af samma statsreglering och påkalla förhöjningar i aflöningar, som till en del för en redan förfluten tid belöpte, ansåg Riksdagen någon förbättring för samma år i redan fastställd aflöning icke böra medgifvas annorlunda än i särskilda undantagsfall, der omständigheterna dertill föranledde. Beträffande åter de för år 1875 ifrågasatta dyrtidstillägg för sådana embetsverk och stater, för hvilka reglering icke blifvit föreslagen, hade Riksdagen funnit sådana tillägg i allmänhet icke lämpligen böra annorlunda än på det af Eders Kongl. Maj:t angifna sätt eller efter en för alla lika procentberäkning bestämmas; men denna procentberäkning hade ej endast grundats på förhållandet af den allmänna prisstegringen, utan hade dervid jemväl tagits hänsyn dertill, att icke den utgående aflöningen med dyrtidstillägget komme att uppgå till sådant belopp, att deraf kunde uppstå svårighet vid en blifvande definitiv lönereglering. Vidare hade dervid iakttagits, att, då fråga vore endast om en tillfällig, af

den stegrade lefnadskostnaden föranledd löneförbättring, sådan förbättring icke kunde anses för de embetsmän, som vore med högre löner försedda, vara af nöden eller åtminstone icke erfordrades i lika grad som för dem, hvilkas aflöning vid tiden för dess reglerande endast varit afsedd för uppehållandet af en tarfligare lefnadsställning.

Efter att hafva från dessa olika synpunkter skärskådat frågan hade Riksdagen såsom allmän grund för pröfningen af framställningarne om dyrtidstillägg för år 1875 antagit den mening, att sådant tillägg borde utgå med 20 procent å alla löner och arfvoden, som ej öfverstege 5,000 kronor, att å löner och arfvoden från 5,000 kronor till och med 9,000 kronor, tillägget, der sådant beviljades, borde utgöra 1,000 kronor, samt att å löner eller arfvoden, som öfverstege 9,000 kronor, något dyrtidstillägg icke borde medgifvas; och hvad anginge villkoren för utbetalning af dyrtidstillägg hade Riksdagen godkänt de af Eders Kongl. Maj:t i sådant hänseende föreslagna inskränknings.

I sitt förenämnda underdåniga utlåtande har statskontoret anført, hurusom af den vid den nu föreliggande framställningen fogade statistiska utredningen inhemtades, att efter den lönereglering för rikets civila embets- och tjenstemän, som egde rum i slutet af 1870-talet och början af 1880-talet och som sedermera utgjort den väsentliga grunden för de civila aflöningsförhållandena, priset i hufvudstaden å bostäder och lifsförnödenheter såsom ett helt betraktade stigit med minst 25 procent. Det ville ock med afseende å den alltjemt fortgående stegringen synas, som skulle någon nedgång i lefnadskostnaderna ej vara att emotse under innevarande år och sannolikt ej heller under år 1901. Med anledning häraf och på grund af hvad i den underdåniga framställningen i öfrigt anförts, ansåge statskontoret åtgärd böra vidtagas för att åt embets- och tjenstemännen i de till Stockholm förlagda embetsverken för de berörda två åren bereda en löneförbättring, hvilken syntes böra beräknas å den för hvarje embete eller tjenst af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen bestämda aflöning, ålderstillägg och personliga lönetillägg deri dock ej inräknade, samt utgå för de med lägre lön försedda tjenstemännen med belopp, som någorlunda motsvarade skillnaden mellan värdet af aflöningen för det närvarande och värdet deraf vid tiden för dess fastställande, och för embets- och tjenstemän, som åtnjote högre aflöning, efter någon lägre beräkning, med iakttagande i bådaddera fallen att, der med embete eller tjenst följde rätt till fri bostad, löneförbättringen borde i någon mån minskas, enär embets- eller tjensteman, som åtnjote dylik förmån ej i samma grad

som de, hvilka ej deraf vore i åtnjutande, berördes af de stegrade lefnadskostnaderna. Statskontoret tilläte sig i sådant hänseende föreslå, att Eders Kongl. Maj:t tacktes, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, som af 1874 års Riksdag följdes vid pröfning af då föreliggande framställningar om dyrtidstillägg, hos Riksdagen göra framställning om beviljande för hvartera af åren 1900 och 1901 af dyrtidstillägg åt embets- och tjenstemän, hvarom nu vore fråga, i syfte att sådant tillägg måtte, der ej för särskilda fall någon afvikelse kunde anses böra ega rum, utgå med 20 procent å aflöning, som ej öfverstege 5,000 kronor, samt å aflöning utöfver 5,000 kronor med 1,000 kronor, under iakttagande att, för den händelse embets- eller tjensteman åtnjöte fri bostad, det honom eljest tillkommande dyrtidstillägg borde minskas med en fjerdedel; och syntes det statskontoret jemväl böra föreslås, ej mindre att i de fall, der aflöningen utgjordes af arfvode, dyrtidstillägget måtte erhålla enahanda natur, men att eljest två tredjedelar af dyrtidstillägget skulle betraktas såsom lön och en tredjedel såsom tjenstgöringspenningar, än äfven att i fråga om dyrtidstilläggens utbetalning till den, som af statens medel åtnjöte lön eller arfvode för två eller flera befattningar, stadgades enahanda inskränkningar, som bestämdes rörande de af 1874 års Riksdag beviljade dyrtidstilläggen; varande af statskontoret tillika uppgjord en beräkning öfver de belopp, som med tillämpning af nu föreslagna grunder skulle i dyrtidstillägg tillkomma ifrågavarande embets- och tjenstemän, med undantag af Sveriges geologiska undersökning, jernvägsstyrelsen, rikets allmänna kartverk och den till tullstaten i Stockholm hörande personalen, beträffande hvilka statskontoret af angifna skäl icke kunnat uppgifva de för dessa verk belöpande dyrtidstillägg. Tillika hemställde statskontoret, att anslagen för år 1900 måtte, i likhet med hvad som under enahanda förhållanden egde rum år 1874, upptagas såsom tillägg till 1900 års riksstat samt anvisas att utgå från den vid 1898 års slut till 24,340,216 kronor 67 öre uppgående odisponerade behållning å fonden för reserverade medel.

I en till Eders Kongl. Maj:t ingifven petition hafva vidare 265 postmästare, postkontrollörer och postexpeditörer i underdanighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t tacktes hos nästa Riksdag äska ett tillfälligt anslag att utgå redan under loppet af år 1900 och ända tills postverket erhöle ny normalstat, på det att utom annat vederbörande posttjenstemän måtte komma i åtnjutande af dyrtidstillägg antingen såsom tillfällig löneförbättring eller såsom tillfällig hyresersättning, till belopp och på vilkor, som Eders Kongl. Maj:t med hänsyn till lefnads-

omkostnaderna å respektive orter ansåge sig böra bestämma för vederbörande tjänstegrader.

Öfver såväl berörda petition som ock först omförmälda framställning, i hvilken jemväl tjänstemän hos generalpoststyrelsen förenat sig med tjänstemän från andra centrala embetsverk i hufvudstaden, har bemälda styrelse på grund af särskilda nådiga remisser afgifvit underdånigt utlåtande, deri styrelsen, med förmälan tillika att hos styrelsen gjorts framställningar i enahanda syfte dels af åtskilliga grupper af posttjänstemän, dels ock af vaktmästarne hos generalpoststyrelsen och af postvaktbetjente å vissa orter, hemställt, att Eders Kongl. Maj:t behagade till Riksdagen göra framställning, att dyrtidstillägg för år 1900 måtte i enlighet med de grunder, som blefve för statens verk i allmänhet fastställda, och de särskilda regler, som derutöfver, på generalpoststyrelsens underdåniga förslag, kunde blifva af Eders Kongl. Maj:t i nåder bestämda, utgå till de lägre aflönade bland postpersonalen, samt att, om för statens verk i allmänhet medgäfves dyrtidstillägg äfven åt personal med högre aflöningsförmåner, än som tillkomme den del af postpersonalen, styrelsen nu närmast afsett, jemväl andra postverkets embets- och tjänstemän måtte i lika mån med motsvarande personal inom andra verk få komma i åtnjutande af dyrtidstillägg.

Med anledning deraf att i först omförmälda framställning förenat sig med öfrige embets- och tjänstemän i till Stockholm förlagda embetsverk jemväl embets- och tjänstemän i telegrafstyrelsen, tjänstemän och ritbiträden vid rikets allmänna kartverk samt Sveriges geologiska undersöknings tjänstemän, hafva infordrade underdåniga utlåtanden afgifvits af telegrafstyrelsen, för såvidt framställningen anginge styrelsens embets- och tjänstemän, rikets allmänna kartverk, för såvidt framställningen afsåge personalen vid berörda kartverk, samt Sveriges geologiska undersökning, i hvad framställningen beträffade tjänstemännen hos sistnämnda embetsverk; och hafva samtliga dessa embetsverk i underdånighet tillstyrkt bifall till ifrågavarande framställning.

I särskilda underdåniga skrivelser hafva ledamöterna, tjänstemän och betjente dels i Göta hofrätt dels ock i hofrätten öfver Skåne och Blekinge anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för afhjelpande af de svårigheter, som föranledts af den betydande prisstegring, hvilken i hela riket inträdt å nästan alla slag af lifsförnödenheter.

Vidare hafva sekreteraren och de i Stockholm bosatta kassörerna vid fortifikationen hos Eders Kongl. Maj:t gjort, af chefen för fortifikationen tillstyrkt underdånig ansökning om tillfällig förbättring i deras aflöningsförmåner; och har statskontoret, som erhållit nådig befallning

att häröfver afgifva underdånigt utlåtande, dervid hemställt, att, enär de af statskontoret i dess förstnämnda underdåniga utlåtande om beredande af tillfällig löneförbättring åt embets- och tjenstemän vid statens till Stockholm förlagda embetsverk för en dylik löneförbättring anförda skäl egde tillämplighet jemväl å sistbemälda sökande, Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställning om beviljande af dyrtidstillägg jemväl åt dessa.

Sedan underdåniga framställningar i enahanda syfte gjorts dels af telegrafdirektören N. R. Curman med flera för de ordinarie tjenstemännen vid Stockholms centraltelegrafstation med underlydande filialstationer, dels af Sofie Bildt med flera telegrafister vid telegrafverket för landsortens qvinliga telegrafkår, dels ock af de manliga ordinarie tjenstemännen vid Göteborgs, Malmö och Sundsvalls telegrafstationer, så har telegrafstyrelsen på grund af särskilda nådiga remisser häröfver afgifvit underdåniga utlåtanden, deri styrelsen tillstyrkt aflåtande af proposition till Riksdagen om anslag af uppgifvet belopp såsom dyrtidstillägg till vissa tjenstemän af kommissarie-, assistent- och telegrafistgraderna.

Hos Eders Kongl. Maj:t hafva vidare direktören och lektorerna vid skogsinstitutet samt den derstädes anställda planteringsvaktaren af anförda orsaker i underdånighet anhållit om en tillfällig förbättring i nu utgående aflöningar; och hafva såväl domänstyrelsen som statskontoret, hvilka i ärendet hörts, tillstyrkt bifall till berörda ansökning.

Efter det embets- och tjenstemän hos generaltullstyrelsen samt vid tullverkets i Stockholm lokalförvaltning förenat sig i förstomförmälda, af öfriga embets- och tjenstemän vid statens till Stockholm förlagda embetsverk gjorda framställning, har generaltullstyrelsen, som anbefalts att öfver framställningen i berörda afseende afgifva underdånigt utlåtande, dervid meddelat, att från lokaltullförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen i olika delar af riket till styrelsen inkommit framställningar i enahanda syfte, äfvensom, efter det styrelsen verkställt utredning rörande förevarande fråga omfattande samtliga i tullverkets tjenst anställda embets- och tjenstemän samt betjente, hemställt, att Eders Kongl. Maj:t behagade aflåta nådig proposition till Riksdagen om beviljande för hvartera af åren 1900 och 1901 af dyrtidstillägg åt tjenstemän samt betjente vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.

Slutligen hafva i en till Eders Kongl. Maj:t ingifven underdånig ansökning vaktmästarne i högsta domstolen, statsdepartementen och andra derunder lydande till Stockholm förlagda embetsverk anhållit,

att Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställning om beviljande af en tillfällig förbättring i sökandenas nuvarande aflöning med 30 procent, till stöd hvarför sökandena särskildt framhållit, hurusom ej mindre hyreskostnaderna dels på grund af stegringen i materiel och arbetskostnader, dels i följd af för Stockholm säregna förhållanden ökats med ett belopp, som för de smärre lägenheter, som för sökandena ifrågakomme, utgjorde fulla 50 procent och derutöfver af hvad förut varit vanligt, än äfven prisen å lifsförnödenheter ökats med ett belopp, som i medeltal motsvarade 40 procent af äldre priser, hvilken stegring uppenbarligen vore mest kännbar för den del af statens tjenare, hvilkas aflöningar helt naturligt beräknats, mera än de högre ställes, med enbart afseende på fyllande af de oundgängliga behofven; och då den ifrågasatta löneförbättringen, för att fylla sitt ändamål, borde snarast möjligt medgifvas, hafva sökandena anhållit, att densamma måtte få räknas från ingången af innevarande år samt bestämmas nu eller sedermera för så lång tid framåt, som de nu rådande undantagsförhållandena med afseende på lifsförnödenheternas pris föranledde.

Statskontoret, som jemväl anbefalts att häröfver afgifva underdånigt utlåtande, har dervid, under åberopande af hvad statskontoret anført i här ofvan omförmälda utlåtande angående beredande af dyrtidstillägg åt embets- och tjenstemän inom statsdepartementen och andra embetsverk i Stockholm, hemställt, att Eders Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra framställning om beviljande för hvarterdera af åren 1900 och 1901 af dyrtidstillägg åt ifrågavarande vaktmästare.

De många till Eders Kongl. Maj:t inkomna framställningarna om dyrtidstillägg föranleda mig till en början till den erinran, att, då lönerna för en tjenstemannaklass reglerats genom fastställandet af aflöningsstat för vederbörande embetsverk eller kår, detta naturligen skett med full vetskap derom, att prisen på förnödenheter af olika slag vexla från år till annat och att sålunda den lön, staten består, icke har samma köpkraft det ena året som det andra. Den höjning af den allmänna prisnivån, som under många svängningar fram och tillbaka under tidernas lopp gör sig gällande på grund af den ekonomiska lagen om penningens sjunkande värde, framkallar emellertid tid efter annan behofvet af löneregleringar, hvilka då helt naturligt resultera uti nya lönestater med förhöjda aflöningsbelopp. En sådan lönereglering har gemenligen föregåtts af en öfvergångstid, under hvilken dyrtidstillägg medgifvits. Sakens natur medför, att en återgång från den högre aflöning, som ett dylikt dyrtidstillägg innebär, måste, helst om dyrtids-

tillägget åtnjutits under något längre tid än allenast ett år, vara förenad med mycken svårighet. Försigtigheten bjuder derföre, att, innan dyrtidstillägg medgifves, noga pröfva, huruvida den prisstegring, som skall motivera lönetillägget, är af den art och den stabilitet, att den häntyder på en definitiv höjning af den allmänna prisnivån, eller om den tilläfsventyrs är att hänföra till de nyss omtalade svängningar i prisen, på hvilka en löntagare måste vara beredd.

Resultatet af den statistiska utredning rörande prisförhållandena i Stockholm, som finnes bifogad den af tjenstemän vid statsdepartementen och de centrala embetsverken m. fl. gjorda framställning om dyrtidstillägg, sammanfattas sålunda, att, om det ena väges mot det andra, lefnadskostnadernas stegring i Stockholm från 1879 till 1899 uppgått till 25 procent. Hvad lifsmedlen angår, motväges visserligen den inträdda stegringen i priset på ett antal dylika till en viss grad af den betydliga nedgången i priset på så viktiga artiklar som socker, kaffe, hvetemjöl och mjölk, men stegringen under rubrikerna hyra, bränsle och tjenstefolkslöner är, så väl hvad hufvudstaden som det öfriga landet angår, otvifvelaktigt mycket betydande och känt är, att en ytterligare höjning af hyresbeloppen allmänneligen inträdt sistlidne höst.

En granskning af den tabell, i hvilken nyssnämnda utredning innefattas och som upptager prisuppgifter för åren 1879, 1880, 1884, 1886, 1895, 1897 och januari—augusti 1899, utvisar emellertid, att, med undantag hufvudsakligen för rubriken tjenstefolkslöner, prisstegringarna i mera afsevärd utsträckning och mera allmänt inträda först i kolumnen för år 1899. Äfven om på grund af kända förhållanden prisstegringen i väsentlig mån kan anses hafva inträdt redan år 1898, har man, synes det mig, *ännu* icke rätt att i de antydda stegringarne se mer än en tillfällig prishöjning — om ock medgifvas måste, att inga tecken för närvarande tyda på en snar nedgång i prisen.

Jag finner sålunda ställningen icke ännu vara sådan, att jag för närvarande skulle ega skäl tillstyrka medgifvandet af ett allmänt dyrtidstillägg till statstjenstemännens löner. Skulle ett sådant anses böra ifrågakomma, är det för öfrigt klart, att det borde medgifvas samtliga klasser af tjenstemän, icke allenast dem, som nu petitionerat. Men, ehuru tiden, såsom sagdt, icke ännu synes mig vara inne att på grund af rådande prisförhållanden vidtaga en vare sig provisorisk eller definitiv löneförhöjning, kan staten, som ju i stor skala är arbetsgifvare, lika litet som en enskild sådan undandraga sig pligten att tillse, att dess arbetstagare icke må lida verklig nöd. Detta bör icke förutsättas kunna

inträffa i fråga om dem bland statens tjenstemän, som äro i åtnjutande af en något högre aflöning. Det åt dem tillmätta lönebeloppet erbjuder en marginal, inom hvilken under ett år af dyr tid lefnadsbehofven böra kunna begränsas, ehuru naturligen en, om ock tillfällig, nedsättning i en under billigare tider intagen lefnadsställning icke utan svårighet kan ega rum. På annat sätt gestaltar sig deremot förhållandet, då det blir tal om de lägst aflönade statstjenarne, om betjentklassen i dess helhet och de lägsta aflöningskategorierna bland tjenstemännen. Hvad dessa statens tjenare beträffar, äro de naturligen i hög grad beroende af växlingarna i prisen och om dem torde kunna sägas, att de i regeln icke kunna, utan att verkligt betryck uppstår, vidkännas en mera afsevärd inskränkning i de tillgångar, hvilka de för sitt lifsuppehälle påräknat.

Omständigheterna synas mig derföre vara sådana, att staten bör gent emot de lägst aflönade bland sina tjenare träda hjelpande emellan med ett tillfälligt tillskott till deras löner. Detta lönetillskott torde lämpligen böra bestämmas till 20 procent af aflöningen, dock att, der bostads- eller boställsförmån in natura åtnjutes, tillskottet, med afseende på den högst betydande andel, de stegrade hyrorna intaga bland de ökade lefnadskostnaderna, bör utgå med allenast 10 procent af aflöningen. Att lönetillskottet, hvilket lämpligen kan benämnas »dyrtidstillägg», ehuru det skulle bestå i mindre omfattning, än den i hvilken dylika vid föregående tillfällen utgått, i första rummet bör tillkomma samtliga statens betjente, framgår af det förut anförda. Hvar gränsen i fråga om tjenstemännen bör dragas, kan vara föremål för någon tvekan. Då man utgår från den förutsättningen, att dyrtidstillägget endast bör tillkomma de lägst aflönade tjenstemännen, erbjuder likväl den för flertalet civila tjenstemannakårer fastställda fördelningen i lönegrader en lämplig anknytningspunkt. Dyrtidstillägg torde i enlighet härmed endast böra medgifvas de tjenstemän, hvilkas aflöning icke öfverstiger den, som består civila tjenstemän i första lönegraden, med iakttagande dervid att till utgångspunkt för beräkningen tages den normala aflöningen, det vill säga aflöningen utan ålderstillägg i denna lönegrad eller 3,000 kronor. Dyrtidstillägg skulle således icke tillkomma tjensteinnehafvare till högre belopp, än att hans aflöningsförmåner jemte dyrtidstillägget uppgå till 3,600 kronor.

Oundvikligt är, att vissa ojemnheter uppkomma, då gränsen för rätten till dyrtidstillägg skall sättas vid en bestämd punkt på aflönings-skalan. Anmärkningar, hvilkas befogenhet icke kan jäfvas, låta nog

rikta sig mot förhållanden, som varda en följd af en sålunda bestämd gräns. Det bör sålunda icke möta svårighet att uppvisa fall, då en yngre, ogift tjänsteman erhåller, men en äldre tjänsteman, som är familjefader och endast åtnjuter obetydligt högre lön än den förre, icke erhåller dyrtidstillägg. Då nu emellertid *icke* är fråga om beredande af dyrtidstillägg till statens tjänstemän i allmänhet, utan man endast afser att bereda de lägst aflönade bland statstjänarne ett tillfälligt understöd, synes skäl icke vara för handen att meddela dess mera detaljerade bestämmelser, utan fastmera att låta alla tjänstemän och betjente inom en faststald lönegräns vederfaras lika förmåner.

Följande grunder torde böra uppställas för medgifvandet af dyrtidstillägg, nemligen:

att, der aflöningen utgöres endast af penningar, dyrtidstillägget utgår med 20 procent af densamma;

att, der åter aflöningen består dels af penningar och dels af bostads- eller boställsförmån in natura, vare sig denna är i stat beräknad till visst belopp eller icke, dyrtidstillägget utgår med 10 procent af det kontanta aflöningsbeloppet;

att dyrtidstillägg beräknas å lön, tjenstgöringspenningar, ålders- tillägg, kontant bostads- eller inqvarteringsersättning och arfvode samt tillfällig löneförbättring, men icke å missräkningspenningar samt skrivarearfvode;

att, om tjensteinnehafvare har mera än en tjenst, summan af hans aflöningsförmåner vid de särskilda tjensterna lägges till grund för beräkningen, huruvida och till hvilket belopp dyrtidstillägg bör tillkomma honom;

att dyrtidstillägg icke tillkommer tjensteinnehafvare till högre belopp, än att hans till grund för beräkningen liggande aflöningsförmåner, inberäknadt värdet af bostad eller boställe, der sådant är i stat angifvet, jemte dyrtidstillägget uppgå till 3,600 kronor;

att dyrtidstillägget anses tillhöra lönen; samt

att äfven amanuenser med fast arfvode erhålla dyrtidstillägg.

För utrönande af det belopp, hvartill ett enligt förestående grunder utgående dyrtidstillägg för år 1900 skulle uppgå, hafva uträkningar verkstälts, enligt hvilka beloppet skulle utgöra:

för tjänstemän och betjente under justitiedepartementet	kronor	107,787:—
för tjänstemän och betjente under utrikesdepartementet (å Sveriges andel i aflöningen)	»	3,829:41

Transport kronor 111,616:41.

	Transport kronor	111,616: 41.
för tjenstemän och betjente under landtförsvards-		
departementet	»	985,000: —
för tjenstemän och betjente under sjöförsvardsde-		
partementet (utom lotsverket)	»	197,680: 36
för tjenstemän och betjente under civildeparte-		
mentet	»	1,653,040: 26
(deraf å statsjernvägarnes personal belöpa		
1,313,000 kronor och å patent- och		
registreringsverket 11,345 kronor.)		
för tjenstemän och betjente under finansdeparte-		
mentet	»	1,171,687: 16
(deraf belöpa å tullverket kronor 286,242: 50,		
å postverket kronor 684,613 och å tele-		
grafverket — telefonväsendet oberäknadt		
— kronor 130,144.)		
för tjenstemän och betjente under ecklesiastik-		
departementet	»	521,930: 95
Summa kronor		4,640,955: 14

Härtill komma: för lotsverket 37,750 kronor, för statens telefonväsende 150,000 kronor och för postsparbanksbyrån 14,176 kronor. Beträffande dessa verk utgå aflöningsbeloppen från respektive fyr- och båkmedlen, telefonmedlen samt postsparbankens inkomster, hvilka medel Eders Kongl. Maj:t eger disponera till bestridande af aflöningsarna inom de respektive verken.

Då med afseende på den karakter af ett tillfälligt understöd åt de lägst aflönade statstjenarne, det föreslagna dyrtidstillägget skulle erhålla, bäst öfverensstämmer, att detsamma icke nu beviljas för en period, som ligger något längre fram i tiden, utan hänför sig till nu bestående förhållanden, anser jag mig böra förorda, att Eders Kongl. Maj:t nu endast begär anvisande af dyrtidstillägg för år 1900, lemnande till framtida pröfning, huruvida sådant äfven för år 1901 må vara erforderligt. Strängt taget borde måhända rätteligen de för år 1900 ifrågasatta dyrtidstilläggen upptagas i en särskild tilläggsstat till 1900 års riksstat, men, då dylika rubbningar i en redan fastställd riksstat i möjligaste mån böra undvikas, synes en sådan anordning vara att föredraga, att dyrtidstilläggen upptagas i 1901 års riksstat; lärande Eders Kongl. Maj:t, om dessa dyrtidstillägg af Riksdagen beviljas, vilja anbefalla statskontoret att under år 1900 förskjuta beloppen.

I fråga om dyrtidstilläggen till jernvägs-, post-, telegraf- och tull-

staterna samt patent- och registreringsverket, skulle visserligen, då den normala aflöningen till personalen vid dessa verk utgår af verkens egna medel, kunna ifrågasättas, att äfven dyrtidstilläggen borde af samma medel utgå. Detta skulle, hvad jernvägsstaten samt patent- och registreringsverket angår, hafva den betydelse, att, då af jernvägstrafikmedlen endast det beräknade nettoöfverskottet upptages i riksstaten och de till patent- och registreringsverket inflytande afgifter, af hvilka kostnaderna för detta verk bestridas, alls icke uppföras i riksstaten, ej heller dyrtidstilläggen till personalen skulle komma till synes i riksstaten. Reservationsanslaget till telegrafverket upptages, oberoende af den summa, hvarå telegrafverkets stater sluta, i riksstaten till samma belopp, hvar till telegrafmedlen beräknats, hvadan, om dyrtidstillägget till telegrafpersonalen skulle utgå direkt af nämnda medel, dyrtidstillägget ej skulle föranleda någon ökning i riksstaten. Då nu emellertid endast är fråga om beredande af ett tillfälligt understöd åt de lägst aflönade bland statens tjenare, synes lämpligast, att hela dyrtidstilläggs-summan, utgörande, enligt hvad jag redan meddelat, 4,640,955 kronor 14 öre, fördelad på de särskilda hufvudtitlarna som extra anslag å 1901 års riksstat uppföres. Omfattande uträkningar, hvilka i regeln hänfört sig till hvarje person särskildt, hafva verkstälts för utrönande af det belopp, till hvilket ett dyrtidstillägg enligt ofvan angifna grunder skulle uppgå. Full noggrannhet har naturligen icke kunnat uppnås, då i flera fall tillämpningen af grunderna är beroende på löntagarens individuella förhållanden — således ej enbart på de i vederbörande stater upptagna siffror — och sagda förhållanden kunna under året vexla. Åt de extra anslagen till dyrtidstillägg torde därför böra gifvas egenskapen af förslagsanslag.

I det förestående har jag icke vidrört gjorda framställningar om beredande af dyrtidstillägg äfven åt *extraordinarie* telegrafister och telefonister; kommande denna fråga att i annan ordning behandlas.

Hvad föredragande departementschefen sålunda anfört, deruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen godkänna; och skulle utdrag af detta protokoll tillställas de öfriga departementen för behörigt iakttagande vid uppgörande af förslag till reglering af utgifterna under vederbörande hufvudtitlar i riksstaten.

Ex protocollo:

Sven Köhler.

Första hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari
1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN,
RESTADIUS.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet grefve Wachtmeister
anförde vidare:

Beträffande regleringen af första hufvudtiteln hemställer jag, att
i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof må för

Ordinarie anslag

under denna hufvudtitel beräknas enahanda belopp, som nu finnes för
sagda ändamål anvisadt, eller 1,320,000 kronor.

Bih. till Riksd. Prot. 1900. 1 Saml. 1 Afd.

I fråga om

Extra anslag

under denna hufvudtitel anförde departementschefen:

Yttre restaurering af Stockholms slott.

[1.] Sedan med anledning af en utaf Eders Kongl. Maj:t gjord framställning 1897 års Riksdag för yttre restaurering af Stockholms slott beviljat 500,000 kronor och deraf på extra stat för hvartera af åren 1898, 1899 och 1900 anvisat en femtedel eller 100,000 kronor, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att å extra stat för år 1901 af nämnda anslag bevilja ytterligare en femtedel eller 100,000 kronor.

Häruti instämde statsrådets öfrige ledamöter.

Hvad statsrådet sålunda hemställt och föreslagit beträffande anslagen under första hufvudtiteln behagade Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ex protocollo:
Waldemar Roos.

Andra hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
lördagen den 13 januari 1900*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN,
RESTADIUS.

Departementschefen statsrådet Annerstedt föredrog de frågor,
som rörde regleringen af andra hufvudtiteln stat, och yttrade dervid
beträffande

Ordinarie anslag.

Justitiedepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli.

Under förutsättning, att den af Eders Kongl. Maj:t beslutade
proposition med förslag till lag om straffregister varder af Riksdagen
Bih. till Riksd. Prot. 1900. 1 Saml. 1 Afd.

[1.]
*Höjning af
anslaget till
departementets
afdelning af
Kongl. Maj:ts
kansli.*

bifallen, lära erforderliga medel för straffregistrets handhavande böra anvisas. Enligt nyssnämnda lagförslag skall straffregistret finnas i justitiedepartementet; det skall innehålla uppgifter angående dem, som genom utslag af rikets domstolar blifvit dömda till dödsstraff, straffarbete eller fängelse eller för snatteri till böter eller förklarats ovärdiga att i rikets tjänst nyttjas eller att föra andras talan inför rätta eller blifvit för brott ställda under framtiden, och skall för en hvar, om hvilken blifvit så dömdt, från domstolen lemnas särskild uppgift till registret; uppgifterna skola i justitiedepartementet hållas ordnade efter de dömdes namn; drages målet under högre rätts pröfning, skall om dess utgång derstädes uppgift lemnas till registret, likasom i fall, der Konungen af nåd efterskänker eller mildrar straff eller annan påföljd, hvarom straffregistret skall innehålla upplysning, anteckning derom bör göras. Fångvårdsstyrelsen skall till registret lemna uppgift dels å dem, som från straffanstalterna frigifvits efter undergående af bestraffning för vissa brott, dels ock å aflidna fångar; uppbördsman, som indrifvit för snatteri ådömda böter, skall anmäla sådant till registret; straffuppgift skall ur registret afskiljas, då högre rätts beslut dertill gifver anledning, då den dömda aflidit, eller då nittio år förflutit från hans födelseår; och slutligen skall utdrag af registret meddelas i de i förslaget angifna fall.

På sätt särskilde komiterade, hvilka den 30 september 1892 aflemnat underdånigt förslag till förordning angående straffregister, beräknat, skulle hela antalet straffuppgifter, som årligen komme att till straffregistret insändas, uppgå till omkring 3,500 eller i medeltal ungefär 12 för hvarje söckendag, hvartill komme ingående meddelanden om utståndet straff, högst 8 i medeltal för hvarje dag, samt ett mindre antal underättelser om bland fångar inträffade dödsfall; hvarje uppgift skulle komma att vid anstalten förvaras under en tid af 65 år i medeltal, och anstalten skulle, sedan den nått sin fulla utveckling, komma att innehålla omkring 227,500 uppgifter; om upplysning komme att begäras rörande alla för gröfre och ringare brott tilltalade och rörande dem, som häktats för lösdrifveri, skulle enligt komiténs beräkning dagligen komma att expedieras omkring 50 meddelanden; men då en mycket stor del af de tilltalade lagförts endast för ringa förbrytelser, ansåg komitén, att siffran i verkligheten blefve lägre.

Såsom af mig den 14 januari 1897, då enahanda fråga var föremål för behandling inför Eders Kongl. Maj:t, redan framhållits, synes, med afseende å sammanhanget mellan de nya straffuppgifterna och de uppgifter, som enligt gällande bestämmelser skola för rättsstatistiken insändas till justitiedepartementet, straffregistret lämpligast kunna föras

i detta departements statistiska byrå. Ett särskildt diarium bör derstädes inrättas, upptagande, förutom statistiska ärenden, alla till straffregistret inkommande uppgifter och förfrågningar med anteckning om vidtagna åtgärder. Alla uppgifter måste, innan de inläggas i sina fack, underkastas en omsorgsfull granskning, hvarvid bör tillses, att de äro affattade i föreskrifven form, att de innehålla allt hvad de skola innehålla, att inga otydligheter förekomma med mera. I händelse något är att anmärka mot en straffuppgift, bör skrifvelse med begäran om nödiga rättelser eller kompletteringar genast aflåtas till vederbörande. När straffuppgift är i det skick, att den kan inläggas i sitt fack, bör af densamma tagas en afskrift för att användas för rättsstatistiken. Straffuppgifterna skola sedermera ordnas och inläggas i sina fack. När begäran om registerutdrag inkommer, skall vederbörligt fack genomgås och svar expedieras. Om ingen straffuppgift rörande den ifrågasvarande personen finnes och svaret således blifver helt enkelt nekande, torde en anteckning i diariet vara tillfyllest för kontroll derå, att svar blifvit behörigen expedieradt, men i annat fall bör ett koncept uppsättas och justeras samt en utgående expedition i öfverensstämmelse dermed utfärdas. Å straffuppgifterna skola, när anledning dertill förekommer, verkställas anteckningar om högre domstols beslut, om verkställda straff med mera.

Det arbete, som förandet af straffregistret och meddelandet af begärda upplysningar derur kräfver, synes, på sätt komitén ock antagit, kunna verkställas af byråchefen för statistiska ärenden i justitiedepartementet med tillhjelp af en kanslisekreterare, hvilken jemväl bör föra diariet, samt nödigt skrifbiträde. Den närmare fördelningen af göromålen mellan byråchefen och kanslisekreteraren torde icke, innan nödig erfarenhet under arbetets utförande vunnits, böra definitivt fastslås, utan göromålen behöriga gång till en början bäst befordras, om de båda samfäldt deltaga i arbetet och således utan bestämd fördelning af göromålen lemna hvarandra det biträde, som af behovet påkallas. Byråchefen bör följaktligen, utöfver ledningen och kontrollen af arbetet i dess helhet, jemväl personligen deltaga i göromålen i alla deras detaljer. Ansvar för straffregistrets behöriga handhavande måste emellertid hvila å byråchefen, som därför sjelf bör granska hvarje inkommen straffuppgift samt, i händelse af behof, genom skriftvexling med vederbörande inhemta de för rättelsers vinnande eller straffuppgifters kompletterande erforderliga upplysningar och sålunda bringa straffuppgifterna i det skick, att de kunna i registerskåpen inläggas, likasom det torde böra tillkomma byråchefen att å straffuppgifterna

göra anteckningar om högre domstols beslut och om verkställda straff äfvensom att afskilja uppgifter ur registret i de fall, då sådan åtgärd skall vidtagas, samt tillse, att diariet föres med ordning och fullständighet, att svar å inkomna förfrågningar blifva noggrant och skyndsamt expedierade, samt i allmänhet att allt arbete med straffregistret blifver behörigen fullgjordt. Då byråchefens tid synes blifva fullt upptagen med det arbete, som för straffregistrets handhafvande tillika med rättsstatistikens bearbetning kräfves, torde det icke kunna ifrågasättas, att han skall fortfarande vara underkastad den förpligtelse, som vid 1878 års lönereglering blef med afseende å beskaffenheten af byråchefens dåvarande göromål honom ålagd, nemligen att antingen sjelf verkställa en del af de beräkningar, som kunde af biträden utföras, eller ock med någon del af sin egen aflöning bekosta hvad till räknebiträden åtginge utöfver det af anslaget till amanuenser, vikariatsersättningar, renskrifning med mera för närvarande till biträde åt byråchefen anvisade belopp 2,000 kronor. Det arbete, som byråchefen på grund af omförmälda särskilda förpligtelse haft att bekosta, torde, derest han icke sjelf medhinner detsamma, för framtiden böra bestridas af nyssnämnda anslag, hvaraf jemväl bör utgå kostnaden för skrifbiträde, som i och för straffregistrets förande och deraf föranledd expedition blifver af nöden. I nämnda anslag, hvars nuvarande belopp icke medgifver bestridande af dessa kostnader, erfordras följaktligen en tillökning med 2,000 kronor, hvilken förhöjning synes vara tillräcklig för fyllande af det ökade behovet.

Det sätt, på hvilket sålunda den för straffregistrets förande erforderliga personalen skulle åvägabringas, synes mig fortfarande vara det lämpligaste. Dock torde under den tid, som måste förflyta, till dess straffregistret nått sin fullständiga utveckling, den årliga kostnaden för registrets förande kunna i någon mån nedbringas derigenom, att under sagda tid, då göromålen ännu icke uppnått sin fulla omfattning, byråchefen tills vidare handhafver desamma, biträdd af, i stället för en kanslisekreterare, en vid den statistiska byrån, i likhet med hvad som eger rum å registratorskontoret i nedre justitierevisionen, anställd kanslist med aflöning enligt följande tilläggsstat:

	lön	tjenstgörings- penningar	summa	
1 kanslist:	1,500	1,200	2,700	efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen:

att, under förutsättning att propositionen med förslag till lag om straffregister varder af Riksdagen bifallen, öka anslaget till justitiedepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli dels, enligt förestående förslag till tilläggsstat, med aflöning till en kanslist 2,700 kronor och dels med förhöjning i anslaget till amanuenser, vikariatsersättningar, renskrifning med mera 2,000 kronor, hvadan hela anslaget till justitiedepartementets afdelning af kansliet, nu upptaget till 35,800 kronor, skulle i 1901 års riksstat uppföras med 40,500 kronor;

samt att för åtnjutande af de i tilläggsstaten upptagna löneförmåner stadga enahanda villkor, som äro föreskrifna för innehafvare af löner å 1878 års aflöningsstat.

Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat.

Under år 1878 ingåfvo Norra Ångermanlands domsagas representeranter i Riksdagens andra kammare en underdånig ansökning, att Eders Kongl. Maj:t ville hos Riksdagen göra framställning, att nämnda domsaga, som utgöres af Nätra, Nordingrå, Själevads och Arnäs tingslag, måtte vid dåvarande innehafvaren häradshöfdingen Johan Åkerbloms afgång delas i två domsagor sålunda, att Nätra och Nordingrå tingslag komme att utgöra den ena domsagan samt Själevads och Arnäs tingslag den andra.

Såsom skäl för ifrågavarande anhållan hafva sökandena hufvudsakligen anført, att sedan antalet invånare i Norra Ångermanlands domsaga, med en areal af icke mindre än 62,81 kvadrattmil, ökats till mera än 43,000, det måste förutsättas, att rättsskipningen icke kunde af en häradshöfding handhåvas på ett tillfredsställande sätt; att i anledning af domsagans vidsträckta omfång och den årligen växande mängden af domarens göromål domarembetet ock under senare tiden utöfvats af två personer, som troligen dermed haft full sysselsättning; samt att den tillökning i folkmängden och antalet af industriella anläggningar, som kunde antagas blifva en följd af norra stambanans framdragande genom en del af domsagan, torde komma att än ytterligare öka domarens göromål och försena rättsskipningen.

De särskilda tingslagens invånare hafva öfver ansökningen blifvit

[2.]

*Delning af
Norra Ångermanlands
domsaga.*

hörda inför domhufvanden genom socknevis valda ombud, hvilka enhälligt biträdt sökandenas framställning.

Dessutom äro yttranden i ärendet afgifna af två domhufvande, som förordnats att samtidigt förvalta hvar sin del af domsagan, af Eders Kongl. Maj:ts befallningshufvande i Vesternorrlands län och af Svea hofrätt. De båda domhufvandena hafva vitsordat behöfvet af domsagans delning och funnit detsamma bekräftadt genom sin erfarenhet, i det att de för närvarande hade full sysselsättning med domsagans skötande.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshufvande har, under erinran, hurusom samma myndighet redan vid fråga om delning af dåvarande Södra Ångermanlands domsaga framhållit behöfvet af jemväl Norra Ångermanlands domsagas delning, yttrat, att de skäl, som då anfördes för sistnämnda domsagas delning, sedan dess icke förringats utan fast hellre så stadgats, att de numera innebure en oafvislig nödvändighet, hvadan Eders Kongl. Maj:ts befallningshufvande tillstyrkte delning, på sätt sökandena hemställt.

Svea hofrätt har med hänsyn till mängden af de vid domstolarna inom domsagan förekommande mål och ärenden, domsagans vidsträckta område och antalet af dess invånare, hvilka förhållanden föranledt, att domsagans förvaltning alltsedan den 1 februari 1882, med undantag allenast af fjorton dagar under 1885 års sommar, varit delad mellan två domhufvande, ansett domsagans delning vara af behöfvet synnerligen påkallad, i följd hvaraf och då det i ansökningen föreslagna sättet för domsagans delning, hvilket blifvit förordadt ej mindre af Eders Kongl. Maj:ts befallningshufvande och den ene tillförordnade domhufvanden än äfven af samtliga menigheter inom domsagan, hvilka i ärendet yttrat sig, beredde domsagans befolkning fördelen af den snabbare lagskipning, kongl. förordningen den 17 maj 1872 afsåge att åvägabringa, och såväl derigenom som i öfrigt syntes vara egnadt att tillgodose ortens intressen, hofrätten hemstälde, att Norra Ångermanlands domsaga måtte vid nuvarande innehafvarens afgång från embetet delas i två domsagor, bestående den ena af Själevads och Arnäs tingslag och den andra af Nätra och Nordingrå tingslag.

Enligt statistiska centralbyråns officiella uppgift funnos den 31 december 1898 i Nätra och Nordingrå tingslag tillsammans 24,318 invånare och i Själevads och Arnäs tingslag tillhopa 25,871 invånare.

På de skäl, som för domsagans delning blifvit anförda, synes densamma vara af behöfvet påkallad; och torde delningen böra ske sålunda, att Nätra och Nordingrå två tingslag komma att utgöra en domsaga, hvilken lämpligen kan benämnas Nätra och Nordingrå domsaga, och

att Själevads och Arnäs båda tingslag bilda en domsaga under benämning Själevads och Arnäs domsaga. Som häradshöfdingeembetet för närvarande är obesatt, torde intet hinder möta för delningens omedelbara verkställande.

Beträffande det anslag, som för delningens genomförande erfordras, äro åt domhufvanden i den odelade domsagan af statsmedel anvisade 4,500 kronor i lön och 2,400 kronor såsom tjänstgöringspenningar. Då invånarnes och de afgjorda målens antal är något högre i Själevads och Arnäs än i Nätra och Nordingrå tingslag, torde tjänstgöringspenningarna böra, i öfverensstämmelse med de vid reglering af härads-höfdingarnes löneförmåner följda grunder, på de båda nya domsagorna sålunda fördelas, att på Själevads och Arnäs domsaga komma 1,300 kronor och på Nätra och Nordingrå domsaga 1,100 kronor. Då anledning att föreslå beredande af förvaltningskostnadsbidrag ej förefinnes, skulle domsagans delning således för statsverket medföra en ökad utgift af allenast beloppet af en häradshöfdingelön eller 4,500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att för delning af Norra Ångermanlands domsaga, på sätt af mig nu blifvit ifrågasatt, i stället för de åt domhufvanden i nämnda domsaga å ordinarie stat anvisade aflöningsbelopp af tillsammans 6,900 kronor, å ordinarie stat bevilja:

för häradshöfdingen i Nätra och Nordingrå domsaga:			
lön	kronor	4,500: —	
tjänstgöringspenningar.....	„	1,100: —	5,600. —
för häradshöfdingen i Själevads och Arnäs domsaga:			
lön	kronor	4,500: —	
tjänstgöringspenningar.....	„	1,300: —	5,800. —

Genom bifall härtill skulle det i nu gällande riksstat under rubrik »Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat» uppförda anslag, 666,287 kronor, förhöjas till 670,787 kronor.

Fångvården.

I underdånig skrifvelse har fångvårdsstyrelsen anmält, att samtliga kamrerare vid de centrala fångvårdsanstalterna, med undantag af kamreraren vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona, anhållit om vidtagande

[3]
Höjning af
lönen för
kamrerarne
vid vissa
fångvårds-
anstalter.

af åtgärd till beredande åt dem af förbättrad aflöning, motsvarande deras uppbördsansvar och den förlust, de lidit i inkomster. Dessa, hvilka till väsentlig del berodde på afskrifningsprocent å de under kamrerarnes vård befintliga proviantvaror samt på kamrerarne tillkommande så kallad utminuteringsprocent å artiklar, som fångarne egt af sin arbetsförtjenst under namn af premievaror tillhandla sig ur förråd vid centralanstalterna, hade nemligen under årens lopp betydligt sjunkit i följd af minskning i fångantalet och ändrade föreskrifter rörande fångarnes arbetsförtjenst.

Fångvårdsstyrelsen har med afseende å denna framställning anført, att den kamrerarne tillkommande afskrifningsprocent utginge af statsmedel på grund af nådiga afskrifningsreglementet den 11 augusti 1812. Den härpå beroende inkomsten, till hvilken uttryckligen togs hänsyn, då kamrerarnes aflöningar af 1874 års Riksdag reglerades till sina nuvarande belopp, hade sedan denna tid nedgått synnerligast vid de centrala fångvårdsanstalterna å Långholmen och i Karlskrona. På grund hufvudsakligen af det dåvarande höga fångantalet vid dessa anstalter utgjorde nämnda inkomst i medeltal för de fem åren 1870—1874 vid den förra anstalten 1,430 och vid den senare 1,150 kronor, under det att densamma för år 1898 uppgick till endast 715 och 560 kronor vid samma anstalter. Under de senaste femton åren hade berörda inkomst vid de särskilda anstalterna visserligen i mån af fångantalet och prisen å förnödenheterna vexlat men dock i det hela taget stått sig någorlunda konstant. Utminuteringsprocenten, som likaledes af ålder utgått till kamrerarne, utgjorde ersättning till dem för besvär och tidspillan genom bestyret med premievarorna och för förlust genom deras utminutering. Den hade utgjort tolf procent å varornas inköpspris och godtgjordes kamrerarne genom höjning af detta samt betalades sålunda af fångarnes arbetsförtjenst. Beträffande den betydelse, de så kallade premievarorna egt med hänsyn till kamrerarnes sportelinkomster, erinrade fångvårdsstyrelsen, att vid de centrala fångvårdsanstalterna medgifvande förr lemnats fångarne att af sin rätt stora arbetsförtjenst använda hufvudsakligare delen till inköp af premievaror men att numera inskränkning häri skett i fångvårdens intresse, så att blott en mindre myckenhet af ett fåtal födoämnen hädanefter få såsom premievaror tillhandahållas fångarne. Men denna inskränkning hade för kamrerarne medfört, att deras på utminuteringsprocenten grundade inkomst sjunkit till en sådan obetydlighet, att den kunde anses hafva i det närmaste upphört.

Om den obetydliga ännu återstående ovissa inkomsten i utminuteringsprocent ej medräknades, utgjorde kamrerarnes förmåner enligt gällande stat med tillägg af i medeltal för de sista femton åren beräknad afskrifningsprocent följande belopp:

	å Lång- holmen	i Malmö	å Nya Varfvet	å Svart- sjö	i Karls- krona	i Lands- krona	i Norr- köping
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
lön	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
skrifvarearfvode	450	450	300	300	300	300	300
afskrifningsprocent	685	780	540	360	550	500	200
arfvode vid kronohäktet å Långholmen	150						
d:o vid tvångsarbets- anstalten å Nya Varf- vet			300				
Summa	2,785	2,730	2,640	2,160	2,350	2,300	2,000

hvertill komme åt en hvar af kamrerarne ålderstillägg med 300 kronor efter fem och ytterligare 200 kronor efter tio år samt tjenstebostad och löneved eller ersättning derför. För direktören och redogöraren vid centralfängelset i Göteborg, hvilken åtnjöte, förutom bostad och vedbrand, i lön som direktör 1,500 kronor och i arfvode som redogörare 500 kronor samt dessutom två ålderstillägg om tillsammans 500 kronor, uppginge afskrifningsprocenten i medeltal till 90 kronor, så att hans sammanlagda inkomst med frånräkning af ålderstilläggen utgjorde omkring 2,090 kronor.

Med särskild hänsyn till den betydliga uppbörd, som anförtröddes åt fångvårdens kamrerare, måste det ligga i statens intresse, att de icke aflönades så knappt, att de, såsom för närvarande vore förhållandet, nedtvingades i ekonomiska bekymmer. Till afhjelpande af nu inträdda missförhållanden ansåge styrelsen såväl billighet som kloket fordra, att kamrerarnes inkomster höjdes till belopp, ej understigande hvad vid afvägandet af deras nu å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll uppförda aflöningar torde beräknats; och ansåge styrelsen detta böra ske dels genom höjning af sjelfva lönen dels genom beredande af arfvoden, motsvarande den inkomst, som under de senare tiderna genom mistad utminuteringsprocent gått för dem

förlorad. Då emellertid fråga af styrelsen väckts om indragning af centralfängelset i Malmö, borde beträffande kamreraren derstädes i nämnda afseenden för närvarande icke sättas i fråga annan åtgärd, än att åt honom för den tid, fängelset kunde komma att bibehållas, beredd ersättning för den förlorade utminuteringsprocenten.

Kamreraren vid centralfängelset å Långholmen, hvilket vore det största i riket, borde enligt styrelsens åsigt aflönas något högre än öfrige kamrerare. Styrelsen ansåge därför skäligt, att lönen höjdes med 700 kronor för kamreraren vid centralfängelset å Långholmen och med 500 kronor för en hvar af de öfrige kamrerarne, med undantag af kamreraren i Malmö, samt att ersättningsarfvoden för förlorad utminuteringsprocent medgäfvos kamrerarne med uppgifna belopp.

Hvad fängvårdsstyrelsen sålunda anført anser jag mig böra biträda, såvidt angår förslaget till löneförhöjning såsom ersättning för minskad afskrifningsprocent, till hvilken inkomst uttryckligen togs hänsyn, då kamrerarnes aflöningar af 1874 års Riksdag reglerades och deri minskning i följd af förändrade förhållanden vid fängvården följaktligen torde böra af staten ersättas. Då utminuteringsprocenten deremot icke synes vid löneregleringen hafva tagits i betraktande, och densamma för öfrigt, enligt hvad fängvårdsstyrelsen anført, utgör ersättning för besvär och tidspillan genom bestyret med premievarornas anskaffande och utminutering samt för den dervid uppkomna förlust, men dessa bestyr och sagda förlust minskas i samma mån som utminuteringsprocenten upphör, torde fängvårdsstyrelsens hemställa beträffande ersättning för utminuteringsprocent icke böra föranleda någon framställning till Riksdagen.

Jag får alltså i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

dels att lönen höjes med 700 kronor för kamreraren vid centralfängelset å Långholmen och med 500 kronor för en hvar af kamrerarne å Nya Varfvet och Svartsjö samt i Karlskrona, Landskrona och Norrköping, att utgå af bestämda anslaget till fängars vård och underhåll, *dels ock* att föreskrift meddelas, att för åtnjutande af de sålunda tillökade löneförmåner, tillsammans 3,200 kronor, skola gälla enahanda villkor, som föreskrifvits för innehafvare af lön å nu gällande af Riksdagen antagna lönestat för tjenstemän vid fängvårdsanstalterna.

Fångvårdsstyrelsen har vidare, med erinran att de centrala fångvårdsanstalterna å Nya Varfvet och i Norrköping numera blifvit ordnade och utvidgade för ändrad eller ny användning, framhållit, dels att härigenom det förra fängelset inträdt i likställighet med centralfängelserna å Långholmen och i Malmö, samt att å Nya Varfvet de vanliga fängelsedirektörsgöromålen ökats genom den större omtanke, som der måste egnas åt fängelsearbetena, hvilka derstädes drifvas, icke såsom i allmänhet annorstädes genom entreprenörer utan af fångvården sjelf och för dess räkning, samt genom underhållsbestyren för den mängd kronan tillhörande byggnader, som låge spridda på det synnerligen vidsträckta fängelseområdet, dels ock, rörande anstalten i Norrköping, att efter dennas nu skedda förändring till tvångsarbetsanstalt för qvinnor direktörens göromål derstädes blifvit betydligt mer betungande än förr, bland annat genom den ökning i skrifgöromålen, som blifvit en följd af anstaltens större och i medeltal till mera än 150 qvinnor uppgående fångpersonal samt den stora omsättning, som deri på grund af de korta tvångsarbetstiderna egde rum. Styrelsen ansåge därför rättvist, såväl att lönen till direktören vid centralfängelset å Nya Varfvet höjdes från sitt nuvarande belopp, 3,000 kronor, till enahanda belopp, hvarmed den utginge för direktörerna å Långholmen och i Malmö, eller till 3,500 kronor, som ock att skrifvarearfvodet till direktören vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping, hvilket nu vore bestämdt till 300 kronor, för framtiden utginge med samma belopp som motsvarande arfvode vid samtliga de centrala fångvårdsanstalterna för män, eller med 500 kronor för år.

[4.]
Höjning af lö-
nen för direk-
tören vid cen-
tralfängelset å
Nya Varfvet
samt af skrif-
varearfvodet
till direktören
vid tvångs-
arbetsanstalten
i Norrköping.

Med hänsyn till storleken af fångvårdsanstalterna å Nya Varfvet och i Norrköping synes billigheten fordra, att direktörlönen vid det förstnämnda fängelset och direktörens skrifvarearfvode vid det senare höjas till de af fångvårdsstyrelsen föreslagna belopp.

Jag hemställer därför i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att lönen för direktören vid centralfängelset å Nya Varfvet höjes med 500 kronor och skrifvarearfvodet till direktören vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping med 200 kronor eller tillsammans 700 kronor för år, att af bestämda anslaget till fångars vård och underhåll utgå under enahanda vilkor, som

föreskrifvits för innehafvarne af lön å nu gällande af Riksdagen antagna lönestat för tjenstemän vid fängvårdsanstalterna.

[5.]

*Direktören vid
indragna cen-
tralfängelset å
Norrmalm C.
R. Wibergs,
predikanten
vid samma
fängelse A.
Löfgrens samt
kamreraren
vid indragna
kronarbets-
stationen å
Tjurkö T.
Grahls öfver-
flyttning å all-
männa indrag-
ningsstaten.*

Kamreraren vid kronoarbetsstationen å Tjurkö, Theodor Grahl, hvilken på grund af konstitutorial å denna befattning åtnjutit 1,200 kronor lön och 300 kronor arfvode jemte bostad och vedbrand, blef, efter det kronoarbetsstationen med utgången af juli månad 1894 indragits, af Eders Kongl. Maj:t förklarad berättigad att i afbidan på utredning af frågan, huruvida skäl kunde föreligga att till Riksdagen göra framställning om pension åt honom å allmänna indragningsstaten, åtnjuta ett hans samtliga löneförmåner motsvarande belopp af 2,300 kronor efter år räknadt. Enligt nådig proposition till 1895 års Riksdag uppfördes Grahl å allmänna indragningsstaten med en hans lön motsvarande pension af 1,200 kronor. Men Grahl instämde derefter till Stockholms rådstufvurätt Kongl. Maj:t och kronan med yrkande, att Grahl, som från 1896 års början icke kommit i åtnjutande af förenämnda med kamreraretjensten förenade löneförmåner, måtte utbekomma så stor del af dessa löneförmåner, uppskattade till 2,300 kronor om året, som vid blifvande dom i saken kunde vara till betalning förfallen. I dom den 28 maj 1896 förpligtade rådstufvurätten Kongl. Maj:t och kronan att till Grahl utgifva den för de fem första månaderna af 1896 förfallna andel af samtliga Grahl tillkommande löneförmåner. Hofrätten ogillade visserligen, med ändring af rådstufvurättens dom, Grahls i saken förda talan, men Kongl. Maj:t har, på Grahls ändringssökande, i dom den 17 maj 1899, enär Grahl icke blifvit från sin befattning entledigad samt af i öfrigt anförda skäl, pröfvat lagligt att, med ändring af hofrättens dom, fastställa rådstufvurättens beslut. På underdånig ansökning af Grahl om aflönings åtnjutande för tid efter ingången af juni månad 1896 medgaf Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 21 juli 1899, att till Grahl finge af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll från och med den 1 juni 1899, till dess annorlunda kunde varda förordnad, utbetalas aflöning efter 2,300 kronor för år.

Innan rättegången med Grahl blifvit afgjord, hemstälde i underdånighet fängvårdsstyrelsen — som utgick från den förutsättning, att samtliga sådana befattningshafvande vid centralfängelset å Norrmalm och det dermed förenade kronohäktet, hvilka icke kunde vid detta fängelses förestående indragning förflyttas till tjenstgöring vid andra fängvårdsanstalter men hade berättigade anspråk att det oaktadt få för sina innehafvande tjenester fortfarande åtnjuta aflöning eller ersätt-

ning derför, skulle för pensions erhållande öfverflyttas å allmänna indragningsstaten -- att Eders Kongl. Maj:t täcktes *dels* medgifva, att efter centralfängelsets indragning följande aflöningsförmåner finge tills vidare intill år 1898 af fångvårdsanslagen utbetalas till nedannämnda befattningshafvande vid fängelset, nemligen till direktören C. R. Wiberg:

lönen vid centralfängelset.....	kronor 3,000 —
arfvodet vid kronohäktet	” 300 —
två ålderstillägg, tillsammans.....	” 700 —
vederlag för mistad bostad	” 1,000 —
” ” ” ved.....	” 175 —
Summa kronor 5,175 —	

hwaremot ett till Wiberg utgående skrifvarearfvode å 400 kronor efter upphörandet af Wibergs tjenstgöring icke vidare syntes böra till honom utgå,

och till predikanten August Löfgren:

arfvodet vid centralfängelset.....	kronor 1,400 —
” ” kronohäktet	” 300 —
ett ålderstillägg	” 500 —
hyresersättning	” 600 —
vederlag för mistad ved.....	” 100 —
Summa kronor 2,900 —	

dels ock föreslå Riksdagen att öfverflytta Wiberg och Löfgren till allmänna indragningsstaten med rätt för dem att derå från början af år 1898 uppbära pension, Wiberg med 5,175 kronor och Löfgren med 2,900 kronor.

I häröfver infor dradt underdånigt utlåtande tillstyrkte statskontoret bifall till fångvårdsstyrelsens hemställan, i hvad den afsåg Wiberg. Beträffande Löfgren, för hvilken befattningar såväl vid centralfängelset som vid kronohäktet icke å stat uppförts lön utan endast arfvode af respektive 1,400 och 300 kronor, förklarade sig statskontoret väl anse, att Löfgren borde tills vidare och intill dess han kunde användas vid annan straffanstalt eller vinna annan befordran i statens eller kyrkans tjenst, få af fångvårdsmedel tillgodonjuta berörda arfvoden med ålderstillägg jemte hyresersättning och vederlag för mistad vedbrand, hwaremot statskontoret, med afseende derå att någon lön ej vore förenad med Löfgrens befattningar vid fångvården och hans anställning såsom predikant alltså icke kunde anses vara så fast, att han vid indragningen af predikantsbefattningen skulle ega rätt att för all framtid bibe-

hållas vid dermed förenade aflöningsförmåner, fann sig icke kunna tillstyrka Löfgrens öfverflyttande på allmänna indragningsstaten.

Genom nådigt bref den 29 januari 1897 förklarade Eders Kongl. Maj:t, att Löfgren finge bibehållas vid sina aflöningsförmåner till den 30 april 1897, men att Eders Kongl. Maj:t ej funnit skäl att hos Riksdagen göra framställning om Löfgrens öfverflyttande på allmänna indragningsstaten. I fråga om Wiberg deremot föreslog Eders Kongl. Maj:t 1897 års Riksdag att medgifva uppförande åt honom å allmänna indragningsstaten af ett mot hans förenämnda aflöningsförmåner svarande belopp af 5,175 kronor. Vid behandling af denna fråga anförde Riksdagen, under åberopande af rådstufvurättens dom i rättegången mot Grahl och enär denna rättegång då vore på hofrättens pröfning beroende, att vid detta förhållande Riksdagen ansåge, att, innan slutligen blifvit afgjort, huruvida Kongl. Maj:t och kronan skulle anses skyldig att vid en tjensts indragning godtgöra tjensteinnehafvaren till större belopp, än som motsvarade sjelfva den med tjensten förenade lönen, det icke vore lämpligt bestämma, hvilket belopp borde för Wiberg å allmänna indragningsstaten uppföras, samt att frågan om Wibergs öfverflyttande å nämnda stat därför borde tills vidare anstå.

På särskilda framställningar från fängvårdsstyrelsen har derefter Eders Kongl. Maj:t medgifvit, att Wibergs löneförmåner må till och med år 1900 till honom utbetalas af fängvårdsmedel.

Efter det rättegången mot Grahl blifvit afgjord, har ofvanbemälde Löfgren i underdånig ansökning anhållit, att då genom Kongl. Maj:ts dom i sagda rättegång syntes hafva uppkommit ett prejudikat, som styrkte Löfgrens rätt att utan afseende å de förfoganden, som vidtagits med den tjenstebefattning, hvartill han konstituerats, fortfarande åtnjuta de med tjensten förenade förmåner, Eders Kongl. Maj:t ville vidtaga åtgärder i syfte, att Löfgren för tiden efter den 1 maj 1897 måtte komma i åtnjutande af de honom såsom predikant vid centralfängelset och kronohäktet å Norrmalm tillkommande löneförmåner till belopp af 2,900 kronor för år räknadt.

Fängvårdsstyrelsen har i anledning af domen angående Grahl samt Löfgrens nyssnämnda ansökning i underdånighet anført, att, för såvitt genom sagda dom finge anses vara slutligen afgjort, att kronan skall vara skyldig vid en tjensts indragning godtgöra konstituerad innehafvare deraf med hela den aflöning, som honom i tjensten tillförsäkrats, torde Wiberg, hvilkens tjensteställning i förevarande afseende syntes vara fullkomligt likartad med den, som Grahl intagit, böra anses fortfarande berättigad att uppbära aflöning, motsvarande honom till-

försäkrade förmåner, tillsammans 5,175 kronor. Och då de Wiberg och Grahl tillkommande aflöningar syntes lämpligast bära för framtiden utgå från allmänna indragningsstaten, hemställde styrelsen, att Eders Kongl. Maj:t måtte *dels* förnya sin till 1897 års Riksdag aflåtna proposition om Wibergs öfverflyttande å allmänna indragningsstaten, med rätt för honom att under vissa villkor å sagda stat från och med år 1901 uppbära årlig lön till belopp af 5,175 kronor, *dels ock* föreslå Riksdagen att å allmänna indragningsstaten, uppföra den Grahl nu tillerkända aflöning att från och med 1901 af honom uppbäras med 2,300 kronor för år; hvarjemte styrelsen hemställt, huruvida icke Eders Kongl. Maj:t, för den händelse Eders Kongl. Maj:t skulle pröfva skäligt bifalla Löfgrens ansökning, täcktes finna lämpligt föreslå Riksdagen att jemväl åt Löfgren uppföra hans aflöning å allmänna indragningsstaten under enahanda villkor som för Wiberg.

Statskontoret har, med afseende å hvad i ärendet nu förekommit, i underdånighet hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning om Wibergs, Grahls och Löfgrens öfverflyttande å allmänna indragningsstaten med rätt för dem att derå från och med år 1901 uppbära en hvar de af fängvårdsstyrelsen för honom tillstyrkta belopp under de villkor och inskränkningar beträffande Wiberg och Löfgren, som af nämnda styrelse föreslagits.

Beträffande Löfgren har jag inhämtat, att han den 8 februari 1899 förordnats att vara predikant vid Danviks hospital med en aflöning af 1,000 kronor jemte fri bostad. Då sålunda Löfgren numera kommit i åtnjutande af en med sagda förmåner förenad presterlig tjänst, synes den för honom å indragningsstat föreslagna ersättning bära minskas med, förutom nyssnämnda kontanta belopp 1,000 kronor, jemväl hyresersättningen 600 kronor, och Löfgren å indragningsstat bära beredas en ersättning af 1,300 kronor.

På grund af hvad sålunda förekommit får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att direktören vid indragna centralfängelset å Norrmalm Carl Robert Wiberg, predikanten vid samma fängelse August Löfgren samt kamreraren vid indragna kronoarbeta stationen å Tjurkö Theodor Grahl måtte få å allmänna indragningsstaten öfverflyttas med rätt för dem att å sagda stat från och med år 1901 under sin återstående listtid uppbära årlig lön till belopp, Wiberg af 5,175 kronor, Löfgren af

1,300 kronor och Grahl af 2,300 kronor; dock med vilkor, beträffande Wiberg, att, i händelse han efter förflyttning till indragningsstaten befordras i statens eller kommunens tjänst, han skall vara pliktig att i allo frånträda lönen å indragningsstaten, derest denna understiger eller är lika med den nya lönen, samt att å lönen å indragningsstaten, derest den öfverstiger berörda nya lön, vidkännas mot denna senare svarande afdrag, och angående Löfgren, att, derest han efter förflyttning till indragningsstaten på statens, kyrkans eller kommunens stat, erhåller högre aflöning än den, hvartill hans inkomster såsom predikant vid Danviks hospital nu uppskattats, eller 1,600 kronor, lönen å indragningsstaten skall minskas med skilnaden mellan besagda högre aflöning, å ena, och nyssnämnda belopp, 1,600 kronor, å andra sidan, eller upphöra, der denna skilnad uppgår till 1,300 kronor.

I händelse af bifall till denna framställning skulle från bestämda anslaget till fångars vård och underhåll kunna afföras hvad derifrån hittills utgått till aflönande af direktören vid centralfängelset och kronohäktet å Norrmalm, nemligen lön 3,000, arfvode 300 och skrifvarearfvode 400 kronor eller tillsammans 3,700 kronor.

Det i Wibergs aflöning ingående ålderstillägg, 700 kronor, utbetalas från förslagsanslaget till dylika tillägg, och bostads- samt vedbrandersättningarna, 1,175 kronor, utgå från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll. Emellertid hafva de efter gällande grunder upprättade och af Eders Kongl. Maj:t godkända stater till ålderstillägg under en lång följd af år visat sig öfverskrida den i anslaget därför beräknade summan, och då jemväl förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, hvilket för år 1898 varit fastställt till något högre belopp än för år 1900, under förstnämnda år, enligt hvad fångvårdsstyrelsen anmält, i någon mån öfverskridits, samt utgifterna å anslaget i anledning af nu rådande höga pris å proviant- och andra förnödenheter icke kunna förväntas under den närmare framtiden komma att nedgå, torde någon nedsättning af dessa anslag såsom en följd af öfverflyttning till allmänna indragningsstaten af aflöningen till Wiberg icke böra ifrågasättas. Nedsättning i fångvårdsanslagen med deraf till Grahl och Löfgren anvisade aflöningsbelopp har redan förut skett en-

ligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 31 maj 1895 och den 20 maj 1898. Annan anledning till förändring af nyssnämnda två förslagsanslag torde ej heller förefinnas.

För presterligt biträde vid fängelserna å Långholmen finnes å bestämda anslaget till fångars vård och underhåll uppfördt arfvode af 2,400 kronor med vilkor att, derest tjenstebostad kunde åt samma biträde beredas, afdrag å arfvodet skulle göras med 300 kronor. Sedan numera dylik bostad anvisats, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

[6].

*Minskning af
bestämda an-
slaget till fän-
gars vård och
underhåll.*

att från bestämda anslaget till fångars vård
och underhåll afföra sistnämnda belopp 300 kronor.

Hvad fångvårdsstyrelsen i anledning af underdåniga framställningar från bevakningspersonalen vid rikets fängelser angående förbättrade lönevilkor hemställt, torde ej böra föranleda annan åtgärd än den, som kan varda till beredande af dyrtidstillägg åt vissa statens tjenstemän vidtagen. Beträffande ordinarie anslagen till fångvårdsstyrelsen samt till vård och underhåll af läns- och kronohäkten finnes icke anledning att ifrågasätta förändring.

Bifalles hvad ofvan hemstälts, kommer bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, som nu utgör 499,100 kronor, att upptagas till kronor 499,000: —
samt fångvårdsanslaget i sin helhet, som nu
utgör 1,695,975 kronor, att upptagas till „ 1,695,875: —

Öfriga ordinarie anslag.

Beträffande öfriga ordinarie anslag har jag icke att föreslå någon förändring.

*Öfriga ordi-
narie anslag.*

Extra anslag.

För fortsatt uppehållande af lagbyråns verksamhet torde Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen:

[7].

Lagbyrån.

att på extra stat för år 1901 anvisa ett belopp af 25,000 kronor.

I sammanhang härmed torde angående lagbyråns verksamhet under år 1899 böra meddelas, att lagbyrån under nämnda år utarbetat, förutom åtskilliga författningsförslag af mindre omfattning, förslag till lag om inteckning i fartyg äfvensom förslag till ändrad lydelse af 17 och 31 kap. rättegångsbalken jemte dermed sammanhängande författningar. Härförutom hafva ledamöter i lagbyrån inför högsta domstolen föredragit vissa lagförslag.

[8].
*Krigshof-
rätten.*

Då, efter det högsta domstolen i anledning af utarbetadt förslag till lag om krigsdomstolar och rättegången derstädes, enligt hvilket krigshofrätten skulle i väsentlig mån omorganiseras, afgifvit yttrande af beskaffenhet att föranleda en genomgripande omarbetning af förslaget, frågan om krigshofrättens organisation ännu icke kommit i det skick, att densamma kan för Riksdagen framläggas, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen:

att för år 1901 till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militäre ledamöter på extra stat anvisa enahanda belopp, som för närmast föregående år der- till anslagits, eller 3,250 kronor.

[9.]
*Nya hägnader
och fånggård-
dar vid läns-
fängelserna i
Malmö och
Örebro samt
vid krono-
häktet i
Uddevalle.*

På sätt af protokollet öfver justitiedepartementens ärenden den 13 juni 1899 angående regleringen af andra hufvudtiteln stat framgår, hade fångvårdsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 30 sept. 1898 an- fört, att reservationsanslaget till vård och underhåll af läns- och krono- cellfängelserna, hvilket vid 1882 års riksdag bestämdes till 30,000 kronor, alltsedan bibehållits oförändradt vid sagda belopp, som jemte vissa kommuners bidrag af tillsammans omkring 2,400 kronor om året utgjorde den tillgång, som för nyssnämnda ändamål stode till fång- vårdsstyrelsens förfogande. Efter 1882 hade emellertid dels uppförts nya kronohäkten och dels anordnats nya bostäder åt vaktbetjente, hvilket i förening med den omständighet, att behovet af underhåll af fängelserna i mån af deras ålder ökats, under det att priset å bygg- nadsmaterialier och dagsverken betydligt stigit, föranledt, att allt större svårighet mött att få reservationsanslaget att räcka till för de arbeten, som för fängelsebyggnadernas vidmakthållande varit mest nödvändiga. Hvad särskildt anginge de vid fängelserna befintliga plank, som i all-

mänhet vore uppförda för omkring fyrtio till femtio år sedan, hade dessa, så länge de ännu kunnat repareras, erhållit det nödtorftiga underhåll, reservationsanslaget kunnat medgifva utan äfventyr för beståndet af andra viktigare byggnadsdelar; men planken vid vissa fängelser hade nu börjat visa sig till stomme och beklädnad så uppruttna, att de icke vidare kunde tjena sitt ändamål eller repareras utan måste ersättas med nya hägnader. Detta behof hade under de senaste åren visat sig så trängande, att fängvårdsstyrelsen nödgats att i sina underdåniga förslag till stater å reservationsanslaget upptaga nybyggnad af fänggårdarne vid en del af fängelserna. Men följden deraf, att sålunda betydliga summor undandragits det egentliga byggnadsunderhållet, hade blifvit, att i och för sig synnerligen behöfliga reparationsarbeten måst år efter år uppskjutas, till dess det nu blifvit nödvändigt att bereda utväg för deras verkställande. I följd häraf och då reservationsanslaget hade till uppgift att lemna nödiga medel till vidmakthållande af befintliga fängelsebyggnader och sålunda icke torde böra till sitt belopp bestämmas efter ett tillfälligt och mera sällan återkommande behof såsom det ifrågavarande, hvilket borde betraktas såsom nybyggnad och tillgodoses genom anvisande af extra anslag, hemställde fängvårdsstyrelsen, att Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning om anvisande af ett extra anslag å 73,500 kr. för uppförande af nya hägnader och fänggårdar vid ett antal af rikets läns- och kronocellfängelser. Med anledning af denna hemställan fann sig Eders Kongl. Maj:t böra till 1899 års Riksdag göra framställning om ett anslag å 31,305 kronor till nya hägnader och fänggårdar vid fyra länsfängelser, hvilket anslag ock af Riksdagen beviljades.

Under hänvisning till sin ofvanberörda skrifvelse har fängvårdsstyrelsen den 19 sistlidne oktober inkommit med instrument öfver besigtningar, som under år 1899 verkstälts vid vissa länsfängelser samt kronohäktet i Uddevalla, äfvensom beräkningar af kostnaden för ombyggnad af fänggårdar och hägnader vid sagda fängelser; och har fängvårdsstyrelsen hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för uppförande af nya hägnader och fänggårdar vid samma fängelser anvisa ett extra anslag af 46,500 kronor. Sagda handlingar utvisa, att vid besigtningar, som efter förordnande af vederbörande magistrater företagits vid kronohäktet i Uddevalla samt länsfängelserna i Malmö och Örebro, fänggårdarne vid kronohäktet och såväl fänggårdar som omfattningshägnader vid länsfängelserna vore i så dåligt skick, att deras ombyggande ansetts nödvändigt. Enligt beräkning, som af fängvårdsstyrelsens arkitekt uppgjorts med ledning

af de värderingar af dessa ombyggnadsarbeten, som verkstälts vid sjelfva besigtningarna eller efter besigtningarna af sakkunnige män, som i dem deltagit, skulle kostnaden för nämnda ombyggnadsarbeten uppgå till 34,600 kronor, om samtliga ombyggnaderna utfördes af tegel, och till 31,200 kronor, om fånggårdarne byggdes af sten och omfattningshägnaderna af trä.

Då emellertid trakten närmast fängelset i Örebro vore till stor del bebyggd med trähus, från hvilka, derest träplank uppfördes, eldfara kunde hota fängelset, och den beräknade skilnaden i kostnad för hägnader af tegel och af trä vid länsfängelset i Malmö vore obetydlig, eller endast 400 kronor, har fångvårdsstyrelsen ansett tegel böra användas till alla de nu ifrågakvarande ombyggnaderna.

Beträffande fånggårdarne vid länsfängelset i Malmö har fångvårdsstyrelsen meddelat, att ombyggnandet af dessa visserligen varit upptaget till belopp af 4,500 kronor i den af Eders Kongl. Maj:t fastställda stat å reservationsanslaget till vård och underhåll af läns- och kronohäkten för år 1898, men att ombyggnaden det oaktadt i anseende till den högre kostnad, arbetet visat sig betinga, samt nödvändigheten af anslaget anlitande för andra oförutsedda arbeten, i särskild promemoria upptagna till belopp af 6,460 kronor 17 öre, icke kunnat komma till verkställighet.

Då af hvad sålunda förekommit framgår, att ett oafvisligt behof förefinnes, att medel anvisas till ombyggnad af hägnader och fånggårdar vid ofvannämnda tre fängelser, samt hvad fångvårdsstyrelsen anfört synes utgöra giltigt skäl för jemväl hägnadernas uppförande af sten, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att för uppförande af nya hägnader och fånggårdar vid länsfängelserna i Malmö och Örebro samt vid kronohäktet i Uddevalla för år 1901 anvisa ett extra anslag af 34,600 kronor.

[10.]
Bostadshus åt
vaktbetjente
vid länsfängel-
set i Stockholm.

I underdånig skrifvelse den 24 januari 1899 har fångvårdsstyrelsen anfört, att 1890 års Riksdag på framställning af Eders Kongl. Maj:t dels bifallit, att till de å ordinarie stat uppförde vaktbetjente vid fångvården, som vore gifta eller enklingar med familj och icke på kronans bekostnad åtnjote förmånen af fri bostad, finge utgå hyresersättning till belopp af högst 150 kronor för år, och dels medgifvit Eders Kongl. Maj:t att, om och i den mån besparing uppstode å förslagsanslaget till fångars vård och underhåll, å samma anslag utanordna medel till an-

skaffning af de ytterligare bostadslägenheter, som för den vid fångvårdsinrättningarna anställda bevakningspersonal pröfvades nödiga, försåvidt sådana bostadslägenheter kunde i kronans redan befintliga hus utan nybyggnad beredas. Genom de bostäder, som i följd häraf blifvit anordnade, jemte förut befintliga vaktbetjentsbostäder hade numera något mera än halfva antalet af fångvårdens gifta vaktbetjente blifvit beredda fria bostäder i kronans hus. Hvad de öfriga anginge, hade de genom erhållande af hyresersättning i allmänhet kunnat anskaffa bostäder utan afsevärda tillskott från dem sjelfva till hyrans betalande. Men i de större städerna, der under senare åren bostadshyrorna i synnerlig grad uppdrifvits, hade för de vaktbetjente, som uppbure hyresersättning, uppstått ett förhållande, hvarigenom de blifvit satta i särdeles ofördelaktig ställning i jemförelse med sina kamrater å andra platser, så mycket mera som i de större städerna de numera i allmänhet höjda lefnadskostnaderna icke obetydligt öfverstege samma kostnader å andra orter, och derigenom svårigheten ytterligare ökats att af den i allt fall rätt begränsade vaktbetjentslönen jemväl betala det nödiga tillskottet till bostadshyran. Hvad särskildt anginge hufvudstaden, der nu påpekade missförhållande för de vaktbetjente, som uppbure hyresersättning, måste i jemförelsevis hög grad göra sig kännbart, blefve detsamma för fångelserna å Långholmen inom den närmaste tiden afhjelpat genom utförandet af den af Eders Kongl. Maj:t medgifna inredningen af 16 vaktbetjentsbostäder i gamla straffängelsets södra länga. I fråga om det nya länsfängelset i Stockholm, hvilket i slutet af år 1898 tagits i bruk, hade styrelsen hoppats, att af de enligt nådiga brefvet den 31 maj 1895 för detta och andra fängelsebyggnadsarbeten till styrelsens disposition ställda medel så stora besparingar skulle vinnas, att erforderligt belopp skulle deraf kunna anvisas till uppförande i sammanhang med den öfriga fängelsebyggnaden af ett mindre bostadshus åt vaktbetjente vid fängelset. Men då i följd af den under senare åren inträdda betydliga stegringen af arbetslöner och pris å byggnadsmaterialier samt andra under byggnadstiden tillstötande omständigheter numera visat sig, att dessa medel till fullo åtginge för de arbeten, som blifvit genom nyssnämnda nådiga bref föreskrifna, kunde behovet af ett bostadshus för vaktbetjente vid ifrågavarande länsfängelse icke afhjelpas på annat sätt än genom anvisande för ändamålet af särskildt anslag. Enligt gällande stat vore vid detta fängelse anstälde, förutom tre vaktqvinnor, en vaktmästare och sex vaktkonstaplar. Af dessa hade vaktmästaren familjebostad åt sig anordnad i fängelsets ekonomiflygel, och åt en vaktkonstapel, hvilkens hustru

tjenstgjorde som portvakt, hade upplåtits fängelsets af ett rum och kök bestående portvaktslägenhet. Vaktqvinnorna och en vaktkonstapel, som vore ogift, bebodde för ogifta afsedda rum inom fängelset. De öfriga fyra vaktkonstaplarna uppbure hyresersättning till belopp af 150 kronor för år. I afgifvet tjenstememorial hade fängelsets direktör meddelat, att smärre lägenheter på ett rum och kök i den del af staden, der fängelset vore beläget, betingade en årlig hyra af 300 à 325 kronor, men att derstädes rådde sådan brist å dylika lägenheter, att det under hösten 1898 varit omöjligt att der få hyra en sådan. Deremot hade det lyckats en af konstaplarna att hyra en från en handelslägenhet afskild och därför jemförelsevis billig bostad om två rum och kök i fängelsets närhet för ett årligt pris af 406 kronor. Eljest kostade tvårumslägenheterna i denna del af staden 450 à 500 kronor eller till och med mera. De återstående tre konstaplarna hade nödgats hyra så långt bort från fängelset som i Vasastaden och Karlbergsallén, der de för sina lägenheter, hvilka bestode af ett rum och kök, betalade 250 à 275 kronor för år. De konstaplar, som erlade i hyra 275 och 406 kronor, hade för att skaffa sig något bidrag till denna utgift mottagit främmande personer i sina hem som »inneboende». Det vore tydligt, att de förhållanden, hvarom direktören sålunda upplyst, måste vara till skada både för fängelset och konstaplarna. Genom hyresersättningens otillräcklighet frestades de senare att hyra sig bostäder, hvarhelst sådana kunde billigast erhållas. Härigenom och genom bristen på lämpliga lägenheter i fängelsets närhet förlorade fängelset den med hyresersättningarnas införande för fångvårdsbetjente jemväl för fångvården afsedda fördelen, att dess betjente skulle kunna skaffa sig bostäder inom sådana afstånd från fångvårdsanstalterna, att deras tjänstgöring icke blefve deraf lidande. Och konstaplarna sjelfve ginge genom de långa afstånden till sina hem till stor del förlustige den välbehöfliga hvila från tjensten, som fristundernas tillbringande i hemmen borde bereda. För öfrigt torde den vederqvickelse, som ett väl ordnad hemlif vore egnadt att skänka, i väsentlig mån gå förlorad för konstaplarna, om de icke ens kunde behålla sina anspråkslösa hem för sig sjelfva utan nödgades att, såsom med några af dem nu vore fallet, för hyresutgiftens nedbringande dela bostäderna med »inneboende». Slutligen torde med hänsyn till den afgörande betydelse, som prisfrågan måste ega vid valet af bostad, den fara finnas för handen, att en lägenhet komme att hyras, som vore för trång för familjen, osund och kanske dertill belägen bland en af ekonomiskt betryck eller annat förfall sjunken omgifning, från hvars inflytande det måste vara af vigt för fängelset

att draga konstaplarna. Då det sålunda af mångahanda skäl vore synnerligen angeläget att bereda ifrågavarande konstaplar bostäder vid sjelfva fängelset, hade styrelsen låtit uppgöra ritningar till en byggnad å fängelsetömtan i två våningar med två bostadslägenheter i hvarje våning och till en enligt bilagdt kostnadsförslag beräknad kostnad af 21,000 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts har styrelsen hemställt, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till uppförande af ett bostadshus åt vaktbetjente vid länsfängelset i Stockholm bevilja ett extra anslag af 21,000 kronor.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län, som blifvit i ärendet hörd, har, med vitsordande af fångvårdsstyrelsens uppgifter angående svårigheten för vaktbetjeningen att mot något så när skälig ersättning skaffa sig lämpliga bostäder i hufvudstaden och med tillkännagifvande, att intet vore att erinra mot det uppgjorda byggnadsförslaget, förordat bifall till fångvårdsstyrelsens framställning.

I infordradt underdånigt utlåtande har öfverintendentsembetet anført, att embetet icke funnit anledning till erinran mot de ifrågavarande ritningarna men beträffande det dertill hörande kostnadsförslag ansett sig böra anmärka, att då en deri upptagen post å 359 kronor för oförutsedda utgifter torde få anses otillräcklig, samma förslags slutsumma, 21,000 kronor, borde höjas till 21,500 kronor.

Härefter har direktören vid länsfängelset på anmodan inkommit med uppgift å vaktkonstaplarnes bostäder och hyresbelopp från den 1 oktober 1899, utvisande, att två af dem, efter att förgäfves hafva i fängelsets närhet sökt bostäder på ett rum och kök, ej långt från fängelset förhyrt lägenheter om två rum och kök för 400 och 406 kronor men sett sig nödsakade att inhysa så kallade inneboende, samt att de två andra konstaplarna i Vasastaden hyrt lägenheter om ett rum och kök för 280 kronor.

Då af hvad sålunda förekommit synes framgå, att det vore synnerligen önskligt, att åt ifrågavarande fyra vaktkonstaplar bereddades fri bostad i fängelsets närhet, får jag, med afseende tillika å den af öfverintendentsembetet framställda anmärkning mot det uppgjorda kostnadsförslaget, i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen:

att för uppförande af ett bostadshus åt vaktbetjente vid länsfängelset i Stockholm för år 1901 anvisa ett extra anslag af 21,500 kronor.

[11.]
Östra natt-
cellfängelns vid
centralfängel-
set å Lång-
holmen in-
redande med
celler för en-
rumsfångar.

Fångvårdsstyrelsen har vidare i underdånig skrifvelse den 17 mars 1899 erinrat, att styrelsen vid afgifvande af underdånigt yttrande rörande vissa ändringar i 1885 års lösdrixfvarelag anmält, hurusom centralfängelset i Malmö icke längre torde behöfva för sitt nuvarande ändamål tagas i anspråk utan i händelse af behof skulle kunna upplåtas till tvångsarbetsanstalt, dertill det väl lämpade sig icke blott på grund af sina stora arbetssalar utan ock genom sin tillhörande cellbyggnad, hvilken senare genom sina 137 dagceller erbjöde önsklig möjlighet att afskilja företrädesvis unge lösdrixfvare sins emellan och från de äldre. Så länge lösdrixfvarelagens nuvarande bestämmelser fortfore att gälla, föreläge visserligen icke behofvet att inrätta en ytterligare anstalt för tvångsarbete och i sådant syfte indraga centralfängelset i Malmö såsom straffanstalt. Men å ena sidan torde omtänksamheten fordra, att på förhand sådana anordningar planlades, hvilka från fångvårdens sida möjliggjorde tillämpningen af de förändrade lagbestämmelser beträffande lösdrixfvares behandling, styrelsen föreslagit såsom enligt dess åsigt nyttiga och nödiga; och å andra sidan kunde styrelsen icke förbise, att, oafsedt detta, sådana förhållanden numera inträdt, att centralfängelsets i Malmö indragning såsom straffanstalt måste anses från ekonomisk synpunkt med nödvändighet påfordrad. Styrelsen hade därför ansett sig utan afvaktan å den möjliga framgången af sitt förslag till förändringar i lösdrixfvarelagen redan nu böra till Eders Kongl. Maj:tingå med framställning i afseende å nämnda fängelses utrymmande och de åtgärder, hvilka såsom förutsättning härför erfordrades. Af tabell, upptagande för åren 1892—1898 medeltalet af de vid de manliga centralfängelserna, nemligen de å Långholmen, i Malmö och å Nya Varfvet intagna fångar, alla dömde till straffarbete på längre tid än två år, framginge, att såsom en naturlig följd dels af de genom lagen den 20 juni 1890 för vissa fall inträdda lindrigare straffbestämmelser och dels af den utsträckning af enrumsstraffets användning, som genom lagen den 29 juli 1892 inträdde, gemensamhetsfångarnes antal nedgått till mindre än tredjedelen, under det att enrumsfångarnas antal samtidigt stigit till betydligt mera än det tredubbla. Då gemensamhetsfångarnes antal så starkt sjunkit, hade deraf måst blifva en följd, att utrymmet inom centralfängelserna, som varit inredda hufvudsakligen för mottagande af detta slag af fångar, till betydlig del stode utan användning. De tre manliga centralfängelserna innehölle sålunda sammanlagdt 700 för gemensamhetsfångar afsedda nattceller, under det att antalet sådana fångar under år 1898 i medeltal utgjorde allenast 247. Det framginge häraf, att antalet centralfängelser för män under nuvarande

förhållanden kunde och borde nedbringas. Vid samma fängelser funnes nu celler för enrumsfångar till ett antal af 508, medan enrumsfångarnes medelantal under år 1898 uppgick till 404. Vid centralfängelset i Malmö funnes 284 nattceller och, såsom förut erinrats, 137 celler, afsedda för enrumsfångar. Om nu detta fängelse ej vidare toges i anspråk för straffångar, skulle för dessa återstå 416 nattceller för gemensamhetsfångar, nemligen 300 vid centralfängelset å Långholmen och 116 å Nya Varfvet, samt 371 celler för enrumsfångar, nemligen 200 å Långholmen och 171 å Nya Varfvet. Dessa siffror visade, att, i händelse Malmöfängelset utrymdes, ett öfverskott af 169 nattceller för gemensamhetsfångarne dock fortfarande skulle förefinnas, men att en brist af 33 celler för enrumsfångar skulle uppkomma, allt under beräkning efter medelantalet fångar under år 1898. Då nyssnämnda stora antal nattceller, 169, skulle stå utan användning, och anledning vore att antaga, att gemensamhetsfångarnes antal komme att ännu mera nedgå, erbjöde sig såsom den enligt styrelsens åsigt mest lämpliga åtgärden till fyllande af bristen på celler för enrumsfångarne och vinnande af nödig reserv deraf att omändra och med dylika celler inreda en af nattcellflyglarne vid centralfängelset å Långholmen, hvarigenom en för det närvarande alldeles öfverflödig byggnad åter skulle komma till gagn. I sådant afseende syntes den östra flygeln i följd af sitt läge vara den mest passande. Enligt hvad verkställd utredning gäfvade vid handen och på sätt vid skrifvelsen fogade, af styrelsens arkitekt uppgjorda ritningar och kostnadsberäkningar utvisade, kunde för en kostnad af 60,000 kronor, med omändring af nämnda flygels 150 nattceller, erhållas 72 för enrumsfångar afsedda celler, med afseende å storlek och öfriga anordningar jemförliga med de å senare tider inredda celler för enrumsfångar. Efter genomförandet af den sålunda föreslagna förändringen skulle vid centralfängelserna å Långholmen och å Nya Varfvet finnas 266 nattceller för gemensamhetsfångar och 443 celler för enrumsfångar.

Kronans årliga utgifter för centralfängelset i Malmö, med afdrag för kostnaderna för fångarnas underhåll med mera, som ju vid deras förflyttning till annat fängelse skulle kvarstå, belöpte sig till omkring 70,000 kronor. Visserligen skulle till en tid en stor del af detta utgiftsbelopp kvarstå, derest fängelset icke mera skulle varda för fångvårdsändamål använt, enär under denna förutsättning aflöningar fortfarande måste utgå till den derstädes anställda tjenstepersonal, som ej kunde till andra platser inom fångvården förflyttas; men styrelsen hade dock redan inskränkt antalet af sagda personal genom att, der så ske kunnat,

lemna uppkomna ledigheter obesatta, och låte sig angeläget vara att, i den mån detta utan äfventyrande af fängelsets säkerhet låte sig göra, härmed vidare fortsätta. Genom fängelsets utrymmande skulle ock undgås åtskilliga i annat fall förestående kostnader för reparationer och nya anordningar till belopp af 52,000 kronor. Skulle åter en förändrad lösdrifvarelagstiftning medföra, att Malmö centralfängelse behöfde tagas i användning såsom tvångsarbetsanstalt, skulle nedläggandet af straffängelsets verksamhet medföra en vinst, motsvarande kostnaderna både för den nödiga tjenstepersonalens aflönande och för anordnandet af en ny tvångsarbetsanstalt. Om än behovet af nyssnämnda reparation i detta fall skulle qvarstå, blefve likväl utgiften härför obetydlig, jemförd med de belopp, hvilka för sistberörda nybyggnadsändamål skulle erfordras.

På grund af det sålunda anförda och under erinran, att fängelsets indragning icke kunde ske, förr än ombyggnaden å Långholmen hunne fullbordas, hemställde styrelsen, att Eders Kongl. Maj:t måtte medgifva, att den östra nattcellflygeln vid centralfängelset å Långholmen finge under de närmaste åren omändras så, att den komme att innehålla, i stället för nuvarande 150 nattceller, 72 celler för enrumsfångar, samt för nämnda arbetes påbörjande från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll för år 1899 anvisa ett belopp af 15,000 kronor.

Sedan fängvårdsstyrelsen emellertid i skrifvelse den 11 sistlidne juli anmält, att nämnda förslagsanslag för år 1898 något öfverskridits och antagligen komme att fortfarande för någon tid visa sig väl knappt beräknadt, fann Eders Kongl. Maj:t enligt nådigt beslut den 20 sistlidne oktober, enär förslagsanslaget desto mindre borde för ifrågavarande arbeten användas, som, enligt hvad fängvårdsstyrelsen dåmera upplyst, anslaget i allt fall sannolikt komme att öfverskridas, fängvårdsstyrelsens hemställan ej kunna bifallas.

I sitt den 29 september 1899 afgifna förslag angående anslagen till fängvården för år 1901 har fängvårdsstyrelsen hemställt, att Eders Kongl. Maj:t på de i skrifvelsen den 17 nästförutgångne mars af styrelsen anförda skäl tacktes föreslå Riksdagen att för ofvanberörda ändamål anvisa ett extra anslag för år 1901 af 60,000 kronor

Då på de skäl, fängvårdsstyrelsen anfört, det synes lämpligt, att såsom förberedande åtgärd till centralfängelsets i Malmö indragning eller förändring till tvångsarbetsanstalt ena nattcellflygeln å Långholmen inredes till celler för enrumsfångar, och, efter hvad af fängvårdsstyrelsens skrifvelse framgår, sagda arbete bör kunna med ett belopp af

15,000 kronor påbörjas, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

att för östra nattcellflygelns vid centralfängelset å Långholmen inredande med celler för enrumsfångar på extra stat bevilja 60,000 kronor och för påbörjande af sagda arbete till utgående under år 1901 af detta anslag anvisa 15,000 kronor.

Under åberopande af hvad chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet den 8 i denna månad anført i fråga om beredande [12.]
åt statens betjente och de lägst aflönade bland dess tjenstemän af ett Dyrtidstillägg.
dyrtidstillägg för år 1900 att uppföras i riksstaten för år 1901, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen:

att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet den 8 i denna månad angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjenstemän och betjente i justitiedepartementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli samt till justitiedepartementet hörande embetsverk och kårer å extra stat för år 1901 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 107,787 kronor, utjemnadt till 108,000 kronor.

Statsrådets öfrige ledamöter biträdde hvad föredragande departementschefen sålunda hemstält;

och täcktes Hans Maj:t Konungen dertill i nåder lemna bifall.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.

Tredje hufvudtiteln.

*Protokoll öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari
1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN,
RESTADIUS.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena föredrog regleringen af
utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel för år 1901 och yttrade beträffande:

Ordinarie anslag.

Ordinarie
anslag.

»Med afseende å *kabinettskassans* utgifter för år 1901 beräknades behovet i det budgetförslag, som förelades Eders Kongl. Maj:t den 30 sistlidne november, till 680,500 kronor för de Förenade Rikena tillsammans. Som Eders Kongl. Maj:t emellertid denna dag vid förnyad underdånig föredragning i sammansatt svenskt och norskt statsråd af samma budgetförslag behagat i nåder besluta, att det såsom lön för en tredje militärattaché uppförda belopp, 6,000 kronor, icke skulle i förslaget upptagas, utgör kabinettskassans utgiftsbehof 674,500 kronor. Af detta belopp skulle Sverige bestrida dels hela det till hemliga utgifter beräknade anslaget, 9,900 kronor, dels ock af återstoden, 664,600 kronor, enligt vedertagen proportion, $\frac{12}{17}$ eller 469,100 kronor, således tillhopa 479,000 kronor.

- [1.] Af de i budgetförslaget ingående anslag är löneanslaget till *departementschefen*, ministern för utrikes ärendena, uppfördt med samma belopp som i nu gällande riksstat, eller 24,000 kronor.
- [2.] Samma förhållande eger rum med anslaget till *utrikesdepartementet*, som alltså upptagits till 32,365 kronor.
- [3.] Anslaget till *ministerstaten* är — genom den af Eders Kongl. Maj:t den 30 november och denna dag föreslagna öfverflyttningen från konsulskassan till kabinettskassan af det hittills såsom kontorsbidrag utgående anslaget till Kongl. nederländska beskickningen i Tokio samt genom den föreslagna förhöjningen af anslaget till Eders Kongl. Maj:ts beskickning i Madrid — ökad från 478,750 kronor till 496,750 kronor, af hvilket senare belopp enligt proportionen 12:5 belöper på Sverige 350,647 kronor.
- [4.] Till följd af Eders Kongl. Maj:ts ofvan omförmälda, förut denna dag i sammansatt statsråd fattade nådiga beslut, upptages anslaget till *militärattachéer* med oförändradt belopp eller 8,471 kronor
- [5.] Det gemensamma anslaget till *skrifmaterialier, expenser och extra utgifter* har för år 1901 beräknats till samma belopp, som det i budgeten för år 1900 upptagna, eller 95,900 kronor. Den på Sverige belöpande andelen deraf, som i 1900 års budget utgjorde 63,523 kronor, har i budgetförslaget för 1901, för vinnande af hela hundratal i slutsummorna för Sveriges och Norges andeler i kabinettskassans utgifter, uppförts med ett till 63,517 kronor jemkadt belopp.

Hvad *konsulskassan* angår, äro inkomster och utgifter i detta budgetförslag beräknade till 622,900 kronor, deraf 267,800 kronor beräknats be-

löpa på Sverige och 355,100 kronor på Norge, efter proportionen mellan de under år 1898 till konsulskassan influtna konsulatafgifter af svenska och norska fartyg, svenska och norska expeditionsavgifter samt statsanslagen från båda rikena. Denna proportion, som utgjorde 42,9925 % för Sverige och 57,0075 % för Norge, har jemväl lagts till grund vid fördelningen af utgifterna under de särskilda rubrikerna.

Dessa äro:

Utrikesdepartementet. Af det från konsulskassan beräknade bidraget, [6.]
20,600 kronor, är alltså den svenska andelen uppförd med 8,857 kronor.

Konsulsstaten. Slutsumman utgör 561,750 kronor och har således ett [7.]
belopp af 241,510 kronor uppförts för Sverige.

Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter. Af det beräknade anslaget [8.]
till denna rubrik, 40,550 kronor, har den svenska andelen blifvit utförd med 17,433 kronor.

Under *utgifter, som bestridas af svenska statsmedel allena*, uppföres un- [9.]
derstöd åt *svenska kyrkan i Paris* med oförändradt belopp af 2,950 kronor.

Extra anslag.

Å tredje hufvudtiteln finnes i riksstaten för 1900 uppfördt endast ett *Extra anslag.*
extra anslag, nämligen för utgifvande af »Sveriges traktater».

Den framstående lärde, som genom utgifvandet af detta verk beredt sig [10.]
ett varaktigt minne, afled den 17 sistlidne mars. Efter kanslirådet O. S. Rydberg har professorn vid Upsala universitet O. Alin på uppdrag af min företrädare i embetet åtagit sig arbetets fullföljande. Den nye utgifvaren har om verkets fortskridande lemnat följande redogörelse:

»Såsom af förut afgifna redogörelser för arbetets fortgång synes, hade kanslirådet Rydberg, då han den 17 mars sistlidet år af döden kallades från fullföljandet af detta sitt storartade verk, sedan år 1891 samtidigt arbetat på tvenne afdelningar deraf, den ena omfattande tiden 1630—1814, den andra tiden från och med år 1815. Arbetets tyngdpunkt låg emellertid på den senare afdelningen, hvaraf ett band, omfattande tiden 1815—1845, utkom år 1896, och ett band, omfattande tiden 1846—1867, år 1898. För att denna afdelning af verket måtte kunna så skyndsamt som möjligt föras fram till det år, som för närvarande är bestämdt att blifva dess slutpunkt, år 1900, har hela arbetet under den del af sistlidet år — från den 24 april — hvarunder dess ledning varit mig anförtrödd, nedlagts på denna afdelning och

med det resultat, att dess 3:dje band, hvaraf vid kanslirådet Rydbergs död fem ark förelågo färdigtryckta, kommer att denna månad utgifvas. Detta band omfattar tiden 1868—1877 och utgör ungefär fyrtio ark. Under innevarande år är 4:de bandet af den afdelning af traktatverket, som omfattar tiden från och med år 1815, afsedd att utgifvas. Detta band skall, likasom det som nu utgifves, utgöra ungefär 40 ark. Samtidigt med arbetet derå skall arbetet å den förra afdelningens 5:te band återupptagas.»

Jag hemställer, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att för fortsatt utgifvande af »Sveriges Traktater» för år 1901 bevilja ett extra anslag af 4,500 kronor.

- [11.] Vidare får jag erinra, att Eders Kongl. Maj:t genom nådiga bref den 19 maj och den 27 oktober 1899 anbefalt statskontoret att till utrikesdepartementet utbetala godtgörelse för de af departementet förskottsvis bestridda kostnaderna för Sveriges deltagande i den under år 1899 i Haag hållna fredskonferensen, uppgående till 15,499 kr. 81 öre; och får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställning att till gäldande af nämnda utaf statskontoret under förskottstitel utbetalda belopp må å extra stat för år 1901 anvisas motsvarande summa, som för undvikande af öretal i riksstaten torde uppföras med 15,500 kronor.

- [12.] Under åberopande af hvad chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet den 8 i denna månad anført i fråga om beredande åt statens betjente och de lägst aflönade bland dess tjenstemän af ett dyrtidstillägg för innevarande år att uppföras i riksstaten för år 1901, får jag, med förmälan att summan af de utrikesdepartementets tjenstemän och betjente, enligt de af Eders Kongl. Maj:t fastställda grunder, tillkommande dyrtidstillägg utgör 5,425 kronor, deraf enligt den vedertagna proportionen för Sveriges och Norges deltagande i kabinettsskassans utgifter, 12: 5, på Sverige belöper 3,829 kronor 41 öre och på Norge 1,595 kronor 59 öre, i underdånighet föreslå, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjenstemän och betjente i utrikesdepartementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli å extra stat för år 1901 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 3,850 kronor, motsvarande i afrundadt tal Sveriges andel i ifrågavarande dyrtidstillägg.
-

På grund af hvad jag nu i olika punkter anført och föreslagit, får jag i underdånighet hemställa:

att Eders Kongl. Maj:t måtte af Riksdagen för år 1901 äska de anslag under tredje hufvudtiteln, som finnas intagna i kolumnen *b* af den i likhet med hvad föregående år egt rum utarbetade tablå, som torde böra fogas vid denna dags protokoll såsom bilaga A;

att de ordinarie anslagen måtte föreslås att utgå mot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda vilkor som hittills;

och att afskrifter af protokollen vid föredragning i sammansatt statsråd den 30 sistlidne november angående de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien och angående den för de Förenade Rikenas gemensamma utrikesbudgeten för år 1901 samt denna dag angående samma utrikesbudget måtte såsom bilagor B och C åtfölja protokollet öfver denna föredragning.»

Jemlikt öfrige statsrådsledamöters tillstyrkande

behagade Hans Maj:t Konungen, med gillande af det föredragna förslaget till riksstatens tredje hufvudtitel för år 1901 samt af hvad herr ministern för utrikes ärendena i öfrigt hemställt och föreslagit, befalla, att afskrift af detta protokoll skulle till finansdepartementet öfverlemnas för att tjena till ledning vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

In fidem:
Fredrik Rappe.

Bil. A.

Ordinarie anslag.		Riksstaten 1900.	Förslag till riksstat 1901.	Norges andel i utrikes- budgeten 1901.	Sveriges och Norges ge- mensamma utrikesbud- get 1901.
<i>Kabinettskassans utgifter.</i>		a kronor.	b kronor.	c kronor.	d (b + c) kronor.
1	Departementschefen, ministern för utrikes ären- dena.....	24,000	24,000	—	24,000
2	Utrikesdepartementet.....	32,365	32,365	13,485	45,850
3	Ministerstaten.....	337,941	350,647	146,103	496,750
4	Militärattachéer.....	8,471	8,471	3,529	12,000
5	Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter....	63,523	63,517	32,383	95,900
Säger		466,300	479,000	195,500	674,500
<i>Konsulskassans utgifter.</i>					
6	Utrikesdepartementet.....	8,923	8,857	11,743	20,600
7	Konsulsstaten.....	231,198	241,510	320,240	561,750
8	Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter....	15,399	17,433	23,117	40,550
		255,520	267,800	355,100	622,900
Afgår hvad som här af beräknas kunna bestridas af inflytande konsulat- och expeditiönsafgifter		95,520	107,800	235,100	342,900
Säger		160,000	160,000	120,000	280,000
Summa		626,300	639,000	315,500	954,500
<i>Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena.</i>					
9	Svenska kyrkan i Paris.....	2,950	2,950		
Säger		2,950	2,950		
Summa		629,250	641,950		
Extra anslag.					
10	För fortsatt utgifvande af »Sveriges Traktater»	4,500	4,500		
11	Ersättning för de af statskontoret förskottsvis bestridna kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationela fredskonferensen i Haag		15,500		
12	Dyrtidstillägg för 1900 åt en del tjänstemän och betjente i utrikesdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli, såsom förslagsanslag		3,850		
Säger		4,500	23,850		
Summa		633,750	665,800		

A n m ä r k n i n g a r.

{ Till *kabinettskassans* utgifter bidrager Sverige med $\frac{12}{17}$ och Norge med $\frac{5}{17}$. Anslagen till ministerstaten och till militärattachéer äfvensom till skrifmaterialier, expenser och extra utgifter må användas utan hinder af deras fördelning å särskilda utgiftstitlar eller inskränkning till något visst år.
1 { Sverige bestrider allena löneanslaget till departementschefen, men, för vinnande af ofvan angifna proportion mellan slutsumman för Sveriges andel och slutsumman för Norges andel i kabinettskassans utgifter, är Norges bidrag till anslagsrubriken 5 beräknadt högre än proportionen.

5 I slutsumman, Kr. 95,900, ingår för hemliga medel Kr. 9,900, att betalas af Sverige ensamt.

{ *Konsulskassans* utgifter bestridas med dels de vid de lönade konsulaten inflytande konsulatavgifter af svenska och norska fartyg samt expeditionsavgifter (angående beräkningen af dessa båda slag af avgifter, se sid. 22—24 här nedan), dels statsanslag, till hvilka Sverige bidrager med $\frac{4}{7}$ och Norge med $\frac{3}{7}$ (se svensk-norska konsulatkomiténs den 4 november 1876 afgifna betänkande sid. 53 och följ. samt sid. 170 och följ., jmf. konsulförordningen den 4 november 1886, § 126).

Bil. B.

*Protokoll öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i sammansatt statsråd å Stockholms slott den
30 november 1899.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens norske herr statsministern BLEHR,

Statsråden: WIKBLAD,

ANNERSTEDT,

VON KRUSENSTJERNA,

grefve WACHTMEISTER,

CLAËSON,

DYRSSEN,

CRUSEBJÖRN,

RESTADIUS,

THILESEN,

LØVLAND.

1:o.

T. f. chefen för utrikesdepartementet hans excellens herr statsministern föredrog i underdånighet frågan om de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien:

Med anledning af till utrikesdepartementet ingångna upprepade klagomål öfver den genom nådigt beslut den 11 november 1870 träffade ordning af de Förenade Rikenas konsulära representation i Japan behagade Kongl. Maj:t vid underdånig föredragning i sammansatt statsråd den 14 maj 1897 besluta att åt lämplig person, som för tillfället borde förses med diplomatisk karakter, lemna i uppdrag att begifva sig till Japan och Kina för att undersöka bästa sättet för de Förenade Rikenas representation i dessa

länder, och genom nådigt beslut i ministerielt statsråd samma dag behagade Kongl. Maj:ts uppdraga åt dåvarande legationssekreteraren vid Kongl. Maj:ts beskickning i London O. Gude att i egenskap af ministre plénipotentiaire ad hoc begifva sig till Japan och Kina för att utföra ifrågavarande uppdrag enligt den instruktion, som för ändamålet borde honom af ministern för utrikes ärendena meddelas.

Sedan minister Gude i hemlanden rådgjort med såväl svenske som norske exportörer, tillträdde Gude resan från Havre den 17 juli 1897 och återvände till Marseille den 4 mars 1898 efter att hafva besökt Tokio, Yokohama, Kobe, Kioto och Nagasaki i Japan, Peking, Tientsin, Chefoo och Shanghai i Kina samt dessutom Hongkong, Saigon och Singapore.

Af minister Gudes efter hemkomsten afgifna rapport hade följande trenne delar offentliggjorts i »Svensk Export» och »Beretningar om Handel og Sjöfart» för 1898, nemligen:

1. Berättelse om handels- och sjöfartsförhållandena i Japan.
2. » » » » » i Kina.
3. Sveriges och Norges handel på Kina och Japan.

Rapportens öfriga delar utgjordes af:

4. Förslag till de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien.
5. » » » » » diplomatiska » » »
6. Rapport angående de Förenade Rikenas sjöfart på Ostasien.

Uti rapportens 4:de del rörande de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien, som herr statsministern nu utbad sig att få i underdånighet föredraga, och som i öfversättning finnes detta protokoll bilagd, hade minister Gude på anförda skäl framställt följande förslag till ordnande af de Förenade Rikenas konsulära representation i Japan och Kina.

A. Japan.

1. Upprättande af ett lönadtt generalkonsulat för hela Japan i *Kobe* med särskildt distrikt omfattande dels ön Nippon vesterom departementen Kanagawa, Gifon, Aichi och Tson, dels öarne Shikoku, Awaji och Oki. Aflöningsförmåner skulle utgöras af:

generalkonsulns lön	kr. 17,000
anslag till japansk tolk och skrifvare	» 1,000
beräknad konsulatavgift	» 1,500
	<u>kr. 19,500.</u>

2. Upprättande af ett olönadt konsulat i *Yokohama* med distrikt omfattande öarne Yezo och Kurilerna, den östliga delen af ön Nippon innefattande departementen Kanagawa, Gifon, Aichi och Tson afvensom den öster om dessa belägna delen, ön Sado med

närliggande öar äfvensom ögruppen Bonin. Konsulatärendena skulle anförtros åt den nederländske vicekonsuln mot

anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet af	kr. 2,000
äfvensom beräknad konsulatafgift	» 1,200 kr. 3,200.

3. Upprättande af ett lönadtt konsulat i *Nagasaki* med distrikt omfattande öarne Kiuschiu, Iki, Isushima äfvensom de närliggande Liou-Kiou-öarne. Aflöningsförmånerna skulle utgöras af:

konsulns lön	kr. 15,000
anslag till japansk tolk och skrifvare	» 1,000
beräknad konsulatafgift	» 2,000 kr. 18,000.

4. Upprättande af ett olönadt konsulat i *Twatutia* vid hamnstaden Tamsui med distrikt omfattande ön Formosa med rättighet för innehafvaren att uppbära konsulat-afgift.

B. *Kina.*

1. Bibehållande af det nuvarande generalkonsulatet i *Shanghai* för hela Kina såsom lönadtt och med särskildt distrikt omfattande provinserna Kiangsu, Chekiang och Fokien samt hamnarne vid Yangtsekiang-floden. Aflöningsförmånerna skulle utgå sålunda:

generalkonsulns lön	kr. 18,000
kontorsanslag mot redovisningsskyldighet	» 6,000
lön för sekreterare	» 9,000
beräknad konsulatafgift	» 5,200 kr. 38,200

mot det då utgående anslaget af kr. 28,000 jemte konsulatafgifter.

2. Upprättande af ett lönadtt konsulat i *Hongkong* för Syd-Kina med distrikt omfattande den britiska kolonien Victoria och de kinesiska provinserna Kwang-tung och ön Hai-nan. Aflöningsförmånerna skulle utgå sålunda:

konsulns lön	kr. 15,000
anslag till kinesisk tolk och skrifvare	» 1,000
beräknad konsulatafgift	» 2,500 kr. 18,500.

3. Upprättande af ett lönadtt konsulat i *Tientsin* för Nord-Kina med distrikt omfattande provinserna Chili och Shangtung. Aflöningsförmånerna skulle utgå sålunda:

konsulns lön	kr. 15,000
anslag till kinesisk tolk och skrifvare	» 1,000
beräknad konsulatafgift	» 2,600 kr. 18,600.

C. *Singapore.*

Upprättande af ett lönad konsulat i *Singapore* med distrikt omfattande Straits Settlements. Aflöningsförmånerna hade föreslagits sålunda:

konsulns lön	kr. 16,000
anslag till kontorskostnader	» 3,000 kr. 19,000.

Genomförandet af minister Gudes ofvannämnda förslag beräknades då medföra en ökad utgift för konsulskassan af kr. 92,000 förutom reseersättningar till konsulerne.

D. *Vladivostok.*

Tillsättande i denna stad af en handelsagent utan lön.

E. *Ersättning för konsulernas resekostnader.*

Utan att formulera något förslag uppgjorde minister Gude en beräkning af kostnader såväl vid resor inom distriktet som för resan ut till Ostasien. Beträffande de förra ansåg han dock, att dagtraktamentet icke torde kunna sättas under kr. 20.

För hvad anginge Shanghai, hade minister Gude derjemte påpekat ändamålsenligheten af att derstädes inköpa ett hus till embetsbostad för generalkonsuln.

Med skrivelser den 22 november 1898 hade minister Gudes ofvannämnda förslag remitterats tillyttrande af kommerskollegium och Kongl. Norska regeringens departement för det inre.

Herr statsministern, som erinrade, hurusom dels genom nådigt beslut den 4 augusti 1899 den för kontorsbiträdet vid generalkonsulatet i Shanghai anvisade lön höjts med kr. 3,000 eller till kr. 9,000 årligen, dels genom nådigt beslut den 29 september 1899 anslaget till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet vid sagda generalkonsulat höjts med 2,000 kr. eller till kr. 6,000 för år, genom hvilket senare beslut den af minister Gude väckta frågan om inköp af ett konsulathus kunde anses hafva förfallit, redogjorde derefter för de från kommerskollegium och Kongl. Norska regeringen afgifna underdåniga utlåtanden.

Uti sitt den 29 september 1899 afgifna, af Kongl. Norska regeringen tillträdde underdåniga betänkande, som finnes detta protokoll bilagdt, hade departementet för det inre, som ansett sig böra anmoda vederbörande börskomitéer att, såvidt möjligt med tillkallande af representanter för skeppsfarten och andra intresserade, underkasta Gudes förslag en ingående granskning och derefter öfver detsamma afgifva yttrande, till en början redogjort för de från börskomitéerna ingångna yttranden, äfvensom för innehållet af en från direktörerna i »det Oversöiske kompani» inkommen skrifvelse den 21 augusti 1899 angående det föreslagna generalkonsulatet i Kobe, samt derefter, och under framhållande af hurusom departementet, oaktadt hvad utrikesministern vid föredragning i sammansatt statsråd den 13 januari 1899 anført angående ändamålsenligheten af upprättandet af en beskickning i Kina, funne sig böra fasthålla vid sitt i underdånigt utlåtande den 3 i samma månad gjorda uttalande, hvarigenom afstyrktes upprättandet af en beskickning i Peking, för egen del anført,

angående Japan,

att departementet tillstyrker upprättandet af ett lönadtt generalkonsulat för Japan med station i Kobe, med årlig lön för generalkonsuln af kr. 18,000 samt till kontorskostnader — deri inbegripet tolk- och skrifvarearvode — kr. 3,000 mot redovisningsskyldighet samt med rätt för generalkonsuln att enligt insända och af utrikesdepartementet godkända räkningar från konsulskassan erhålla godtgörelse för utresa till Japan och återresa efter embetets frånträdande; vid generalkonsulatet inflytande konsulat- och expeditionsafgifter antog departementet böra i likhet med vid andra lönade konsulat ingå i konsulskassan;

att departementet tillråder upprättandet af ett oleönadt vicekonsulat i Yokohama med ett anslag till kontorskostnader af kr. 1,000 utan redovisningsskyldighet, för så vidt det skulle visa sig vanskligt att utan sådant anslag få platsen tillfredsställande besatt;

att departementet tillstyrker upprättandet af ett olönadt vicekonsulat i Nagasaki, så framt dess upprättande icke föranleder någon kostnad;

att departementet deremot ej finner sig kunna tillstyrka upprättande af ett vicekonsulat i nordligaste delen af Japan eller på ön Formosa;

att departementet förutsätter, att efter omordnandet af konsulatväsendet i Japan, det hittills från konsulskassan utgående kontorsbidraget af kr. 4,000 till nederländska beskickningen i Tokio kommer att, derest detsamma anses fortfarande böra utgå, öfverföras till ministerkassan;

att departementet, ehuru det är enigt med Gude i afseende å betydelsen af, att, med hänsyn till i Japan och Kina rådande förhållanden, dervarande underordnade konsulära representanter tilldelas en så hög rang som möjligt, dock af hänsyn till dithörande bestämmelser i konsulatförrordningen, med hvars förutsättningar den af Gude föreslagna anordningen att gifva de underordnade konsulära representanterna titel af konsul, ehuru de i administrativt hänseende skulle lyda under vederbörande generalkonsul, skulle strida, icke finner sig kunna tillstyrka en sådan ordning och ej heller att i stället för vicekonsulat upprättas konsulat, som efter gällande bestämmelser tilläggas särskilda ambetsdistrikt;

angående Kina,

att departementet icke finner sig kunna tillstyrka upprättandet af lönade konsulat i Tientsin och Hongkong, utan anser för behofvet tillräckligt, att det lönade generalkonsulatet i Shanghai bibehålles med distrikt omfattande kinesiska riket och Hongkong, och tillstyrker departementet,

att lönen för generalkonsuln bestämmes till kr. 24,000 utan förpligtelse att som hittills af densamma bekosta utgiften för resor inom distriktet;

att generalkonsuln erhåller ett bidrag till kontorskostnader af kr. 6,000 mot redovisningsskyldighet;

att lönen för vicekonsuln i Shanghai bestämmes till kr. 9,000 eller samma belopp, som enligt nådig resolution den 4 Augusti 1899 anslagits till aflöning åt generalkonsulns nuvarande biträde;

att såväl generalkonsuln som vicekonsuln tillerkännes godtgörelse för utresa till och återresa från Kina i likhet med hvad föreslagits för generalkonsuln i Japan;

att vicekonsulerna i Kina, så länge de uppbära konsulatafgifter, icke tillerkännas något kontorsbidrag;

att med afseende å godtgörelse för konsulernas resor inom distrikten någon afvikelse från konsulatförordningens bestämmelser icke bör för Ostasien särskildt införas.

Slutligen anför departementet, att, då man enligt departementets förmening icke bör arbeta för en sådan omordning af förhållandena i Japan och Kina som den nu föreslagna utan att saken förelagts Stortinget, departementet tillråder, att vederbörande belopp, under förutsättning af nådigt bifall till departementets ofvan anförda förslag, upptagas i det förslag till utrikes budget, som skall föreläggas nästa Storting. För hvad Kina angår, förutsättes, att den föreslagna omorganisationen under ingen omständighet träder i verket, förrän generalkonsulsbefattningen i Shanghai efter inträdd ledighet ånyo tillsättes.

Det af Gude föreslagna upprättandet af en handelsagentur i Vladivostok och af ett lönad konsulat i Singapore förklarar sig slutligen departementet icke kunna tillstyrka.

Uti sitt den 24 oktober 1899 afgifna underdåniga utlåtande hade kommerskollegium, efter att hafva redogjort för handels- och sjöfartsnämndernas författningsenligt afgifna yttranden samt ett från styrelsen för Sveriges exportförening infordradt uttalande, för egen del anført, att kollegium bestämdt förordade en sådan anordning af de Förenade Rikenas konsulära representation i Kina och Japan, att åtminstone den högsta ledningen af vårt konsulatväsende derstädes blefve anförtrodd åt lönad generalkonsul af svensk eller norsk nationalitet och att förty, med bibehållande för Kina af generalkonsulatet i Shanghai, ett lönad generalkonsulat upprättades äfven för Japan.

Kollegium yttrar vidare:

»Rörande omfattningen i öfrigt af de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien, har collegium ansett sig böra fästa särskildt afseende vid hvad från norsk sida härutinnan ansetts erforderligt. Det är nämligen redan i det föregående framhållet, och det framgår äfven af statistiken, att sjöfarten med svenska fartyg i de ostasiatiska farvattnen hittills varit och ännu är mycket obetydlig, samt att enahanda är förhållandet med den direkta handeln mellan Sverige och Ostasien.

För Norge åter är, äfven om dess handel på Ostasien torde vara utan nämnvärd betydelse, sjöfarten med norska fartyg på dessa trakter och fraktfarten mellan olika orter derute likväl anseelig.

För det närvarande måste det alltså vara i alldeles öfvervägande grad med särskild hänsyn till Norges sjöfart, som frågan om omfattningen af den gemensamma konsulära representationen bör tagas i betraktande, medan åter denna fråga, hvad beträffar Sveriges intressen, hufvudsakligen torde hafva sin betydelse i den utveckling, befintligheten af ett ordnad konsulatväsen kan förväntas i framtiden medföra för våra handels- och sjöfartsförbindelser med dessa trakter.

Med hänsyn härtill har collegium ansett det icke böra ifrågakomma att från svensk sida, allenast med blicken fäst på en eventuell framtida utveckling, nu påyrka upprättande af konsulär representation i Ostasien i vidsträcktare omfattning, än hvad från norsk sida anses erforderligt för Norges intressen.»

Kollegium, som derefter redogör för inredepartementets betänkande, hvilket blifvit collegium delgifvet, yttrar slutligen:

»Hvad sålunda af Kongl. Norska regeringen föreslagits och hemställts i fråga om de Förenade Rikenas konsulära representation i Kina och Japan, biträder äfven collegium; dock anser collegium, med afseende å hvad minister Gude anført rörande angelägenheten af att konsulära tjänstemän i Ostasien intoge en så god social ställning som möjligt, de Förenade Rikenas konsulära representanter i Yokohama och Nagasaki böra vara konsuler i stället för, såsom af Kongl. Norska regeringen föreslagits, vicekonsuler.

Konsulatens distrikt torde böra omfatta den respektive staden, hvadan sagda städer alltså borde undantagas från generalkonsulns i Kobe distrikt, men åt denne icke desto mindre uppdragas inseendet öfver nämnda konsuler, på sätt i § 12 af konsulatförordningen förutsättes kunna ske i land utom Europa.

Genom sådan anordning skulle visserligen enligt nu gällande bestämmelser dessa båda konsuler komma att odeladt uppbära utom expeditionsavgifterna äfven konsulatavgifterna uti ifrågavarande hamnar, hvilka avgifter uppgått i medeltal under åren 1895—1898 i Yokohama till kr. 1,390 och i Nagasaki till kr. 2,100 årligen, men då med denna anordning något särskildt anslag till kontorskostnad till konsulatet i Yokohama icke torde böra utgå, komme skillnaden i kostnad för upprättande af konsulat i stället för vicekonsulat i Yokohama och Nagasaki icke att blifva af någon nämnvärd betydelse, hvaremot en sådan anordning möjligen skulle underlätta erhållandet af lämpliga personer till befattningarne.

Af enahanda skäl synes, då generalkonsulatet i Shanghai blir ledigt och en reglering af detsamma ifrågakommer, de nuvarande vicekonsulaten i Hongkong och Tientsin böra förändras till konsulat med distrikt, det förra af britiska kolonien Victoria och det senare af staden Tientsin eller möjligen något område derutöfver, hvilka distrikt således skulle undantagas från generalkonsulatets i Shanghai distrikt, med bibehållande likväl af generalkonsulns inseende öfver nämnda konsuler. Dessa konsuler skulle då också ega odeladt behålla konsulat- och expeditiönsafgifterna i likhet med andra olönade konsuler.

Äfven rörande öfriga delar af minister Gudes förslag biträder kollegium Kongl. Norska regeringens mening, dock med uttalande, beträffande frågan om upprättandet af en handelsagentur i Vladivostok, att, äfven om denna fråga icke nu i sammanhang med ordnandet af de Förenade Rikenas konsulära representation finnes böra föranleda någon åtgärd, frågan därför icke bör, hvad Sverige beträffar, anses förfallen. Hvad om de kommersiella förhållandena å nämnda plats blifvit upplyst, synes nämligen kollegium vara förtjent af uppmärksamhet. Frågan härom synes emellertid lämpligen böra tagas i öfvervägande vid behandling af frågan om användningen af anslaget till handelsstipendier eller eljest i sammanhang med åtgärder från statens sida till befrämjande af export af svenska varor.»

Herr statsministern yttrade derefter:

»Af ofvanstående redogörelse för innehållet af de från kommerskollegium och departementet för det inre inkomna yttranden framgår, att dessa myndigheter icke ansett sig kunna förorda upprättande af lönade konsulat i Ostasien i den omfattning som af minister Gude föreslagits. Den af myndigheterna förordade anordningen anser jag som ett minimum, men jag finner mig dock, vid det förhållande att Norges intressen för närvarande äro de öfvervägande i Ostasien, icke föranlåten att, gent emot de uttalanden som framkommit från norsk sida, för närvarande hos Eders Kongl. Maj:t tillstyrka en mera ytterliggäende reglering. Jag har således icke ansett mig kunna tillstyrka Gudes förslag angående upprättande af lönade konsulat i Nagasaki, Tientsin, Hongkong och Singapore eller af ett olönadt konsulat på Formosa och en handelsagentur i Vladivostok, ehuru jag särskildt beträffande Nagasaki anser upprättandet af ett lönadt konsulat derstädes synnerligen önskvärdt. Ty den sedan flera år tillbaka tjenstgörande konsuln, tyske konsuln Müller-Beeck, anhöll redan år 1896 att i anseende till konsulatgöromålens mängd befrias från uppdraget såsom svensk och norsk konsul, och det var endast på grund af upprepade uppmaningar från vår sida och under förutsättning af en snart förestående aflösning som Müller-Beeck förmåddes att stanna. Den nu föreslagna ordningen med upprättandet af ett olönadt vicekonsulat i Nagasaki motsvarar endast föga våra intressen, enär det enligt min åsigt torde blifva mycket svårt, om ens möjligt, att bland dervarande köpmän finna en lämplig kandidat för tillvaratagandet af skeppsfartens intressen; hittills har det åtminstone icke lyckats att få anvisning på en sådan person.

I sammanhang med frågan om omregleringen af generalkonsulatet i Shanghai och upprättandet af ett lönad generalkonsulat i Kobe torde det tillåtas mig framhålla lämpligheten af att de blifvande innehafvarne af dessa befattningar äfvensom af vicekonsulsbefattningen i Shanghai ega juridisk utbildning. Visserligen är det numera endast i Kina, der anstälde konsuler ega rätt och skyldighet att utöfva jurisdiktion och sålunda böra besitta juridisk utbildning, men en sådan torde jemväl vara af behovet påkallad hos de lönade konsulerna i Japan, der de nya lagarnes tillämpning gent emot vår handel och sjöfart bör följas med uppmärksamhet.

Enligt departementets för det inre åsigt bör med verkställandet af generalkonsulatets i Shanghai reglering anstå, intill dess generalkonsulsbefattningen blifver ledig. Häremot har jag intet att anmärka och vill nu endast erinra, att genom anställande af en lönad vicekonsul den hittills utgående aflöningen (kr. 9,000) till ett biträde hos generalkonsuln kommer att bortfalla.

I sitt ofvannämnda förslag har minister Gude framhållit önskvärdheten af, att de underordnade konsulatstjenstemännen i Kina och Japan erhöles titel af konsul, och i sitt underdåniga utlåtande den 24 oktober 1899 har kommerskollegium, på sätt ofvan anförts, tillstyrkt detta förslag. I sitt underdåniga betänkande den 29 sept. 1899 har departementet för det inre deremot funnit sig af hänsyn till hithörande bestämmelser i konsulatförordningen, mot hvilka en sådan anordning enligt departementets åsigt skulle strida, för det närvarande icke kunna tillstyrka densamma lika litet som upprättandet af sjelfständiga konsulat med särskilda distrikt. Oafsedt frågan angående anordningens öfverensstämmelse med förutsättningarna i konsulatförordningen eller ej, anser jag mig icke heller för närvarande kunna tillråda, att något beslut härom fattas, så länge det icke med bestämdhet kan förutses, att lämpliga kandidater för öfvertagande af en olönad konsulsbefattning kunna erhållas.

Med departementet för det inre är jag enig, att några särskilda föreskrifter angående konsulernas inspektionsresor utöfver de i konsulatförordningen redan intagna icke äro af behovet påkallade, samt att det på grund af Kongl. Maj:ts beslut den 11 november 1870 till Eders Kongl. Maj:ts beskickning i Tokio utgående bidrag af kr. 4,000 för år öfverflyttas från konsulskassan till kabinetskassan, under förutsättning af att nu ifrågasatta organisation vinner Riksdagens och Stortingets bifall.

Under samma förutsättning skulle, i den utsträckning som i konsulatförordningen föreskrifves för lönade konsulat, konsulat- och expeditionsafgifterna i och med den nya organisationens ikraftträdande tillfalla konsulskassan. Enligt de af minister Gude uppgjorda beräkningar skulle desamma utgöra, för Shanghai kr. 7,750 samt för Kobe kr. 3,100.

Såsom ofvan omförmäldt, har departementet för det inre i sitt underdåniga betänkande den 29 september 1899 förutsatt, att man för Norges del icke borde anordna de Förenade Rikenas konsulära representation i Japan och Kina utan att ärendet förelagts Stortinget. Departementet ville tillråda, att de af departementet föreslagna belopp, derest de vunne nådigt bifall, måtte uppföras i det förslag till utrikesbudget, som

komme att föreläggas nästa Storting. För egen del har jag så mycket mindre att erinra häremot, som frågan om anslagets förhöjning kommer att föreläggas äfven den svenska Riksdagen. För öfrigt måste den anordning som nu ifrågasättes alltid betraktas som provisorisk och behöfva ändras och förbättras, allt efter som vår kännedom om och våra förbindelser med Ostasien utvecklas.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer jag, det Eders Kongl. Maj:t tacktes i nåder medgifva, att i förslaget till de Förenade Rikenas utrikesbudget för år 1901 upptages följande organisation af de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien:

dels att i staden Kobe upprättas ett lönadtt generalkonsulat med distrikt omfattande kejsarriket Japan,

att de vid hufvudstationen inflytande konsulat- och expeditiönsafgifter äfvensom de från vicekonsulsstationerna inflytande konsulatafgifter redovisas till konsulskassan i enlighet med de för lönade konsulat i allmänhet gällande bestämmelser,

att å konsulskassan anvisas att årligen utgå:

lön för generalkonsuln i Kobe	kr. 18,000
anslag till kontorskostnader att inför utrikesdepartementet redovisas	» 3,000
Summa kr. 21,000,	

att generalkonsulatets innehafvare tillerkännes rätt till ersättning för resekostnader enligt ingifna och godkända räkningar till och från Kobe vid ut- och hemresan;

dels att å konsulskassan till ett olönadtt vicekonsulat i Yokohama, i händelse af behof, anvisas ett årligt anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet af kr. 1,000;

dels att i staden Shanghai vid inträffande ledighet upprättas ett lönadtt generalkonsulat med distrikt omfattande Kinesiska Riket och britiska kolonien Hongkong;

att de vid hufvudstationen inflytande konsulat- och expeditiönsafgifter äfvensom de från vicekonsulsstationerna inflytande konsulatafgifter redovisas till konsulskassan i enlighet med de för lönade konsulat i allmänhet gällande bestämmelser;

att å konsulskassan anvisas att årligen utgå:

lön för generalkonsuln i Shanghai	kr. 24,000
» » vicekonsuln till samma belopp som genom Eders Kongl. Maj:ts beslut den 4 augusti 1899 bestämts för kontorsbiträdet	» 9,000
anslag till kontorskostnader att inför utrikesdepartementet redovisas enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 29 sept. 1899	» 6,000
Summa kr. 39,000	

att generalkonsulatets och vicekonsulsbefattningens innehafvare tillerkännes rätt till ersättning för resekostnader enligt ingifna och godkända räkningar till och från Shanghai vid ut- och hemresan;

dels slutligen, under förutsättning af upprättandet af ett lönad t generalkonsulat i Kobe, att det nu från konsulskassan under rubriken kontorskostnader utan redovisnings-skyldighet jemlikt Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 11 november 1870 till beskickningen i Tokio utgående anslag af kr. 4,000 för år öfverflyttas till kabinettskassan under rubriken ministerstaten.

Till denna hemställan, deruti öfrige närvarande svenske och norske statsrådsledamöter i underdånighet sig förenade, behagade Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall.

2:o.

Herr statsministern anhöll nu att få föredraga förslag till de Förenade Rikenas gemensamma utrikesbudget för år 1901 och anförde i underdånighet:

Uti den fastställda utrikesbudgeten för år 1900 äro de särskilda utgiftsposterna på kabinettskassan upptagna till följande bolopp:

ministern för utrikes ärendena	kr. 24,000
utrikesdepartementet	» 45,850
ministerstaten	» 478,750
militärattachéer	» 12,000
skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	» 95,900
eller tillsammans kr. 656,500	

I det förslag till utrikesbudget för år 1901, för hvilket jag nu ber att få för Eders Kongl. Maj:t redogöra, har jag uppfört utgiftsrubrikerna ministern för utrikes ärendena, utrikesdepartementet samt skrifmaterialier, expenser och extra utgifter med oförändrade belopp, hvaremot slutsummorna af de öfriga två rubrikerna, ministerstaten och militärattachéer, blifvit förhöjda, den förra rubriken med kr 18,000 från kr. 478,750 till kr. 496,750 och den senare med kr. 6,000 från kr. 12,000 till kr. 18,000.

Förhöjningen å rubriken *ministerstaten* har föranledts dels deraf, att det hittills jemlikt nådiga beslutet den 11 november 1870 från konsulskassan såsom kontorsbidrag utgående anslaget af kr. 4,000 till Kongl. nederländska beskickningen i Tokio, hvilken tillvaratager de Förenade Rikenas diplomatiska intressen i Japan, blifvit, i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts förut denna dag fattade nådiga beslut angående omreglering af konsulatväsendet i Ostasien, öfverflyttadt till kabinettskassan under nu ifrågavarande rubrik, dels ock att jag ansett mig böra föreslå ökning af anslaget till Eders Kongl. Maj:ts beskickning i Madrid med kr. 14,000.

Anslaget till sistnämnda beskickning utgjorde enligt 1765 års ministerreglemente rdr hamb. banco 7,720, motsvarande kr. 30,880, deraf kr. 28,000 för ministern och kr. 2,880 för en legationsssekreterare. Sedermera undergick detta anslag tid efter annan för-

ändring och upptogs i 1869 års stat till rdr hamb. banco 4,500, motsvarande kr. 18,000, utgörande allenast traktamente för en ministerresident. Vid sistnämnda belopp bibehölls anslaget till år 1877, då traktamentet höjdes med kr. 2,000.

Redan kort derefter framhöll dåvarande ministerresidenten i nämnda stad vid flere särskilda tillfällen såväl otillräckligheten af berörda traktamente till följd af de i Madrid rådande höga lefnadskostnaderna, som ock behovet af anställande vid beskickningen af en legationssekreterare för att biträda beskickningschefen vid handläggningen af de alltjemt växande göromålen och vid förfall för ministern kunna öfvertaga beskickningen. Vid underdånig föredragning den 20 december 1880 af de Förenade Rikenas utrikesbudget för 1882 förklarade också dåvarande ministern för utrikes ärendena, att han skulle hafva velat föreslå Eders Kongl. Maj:t att af Riksdag och Storting begära medel till förstärkning af de löner å ministerstaten, hvilka visat sig vara otillräckliga, såsom fallet synnerligen vore med den, som utginge till ministern i Madrid, äfvensom till anställande vid beskickningen derstädes af en legationssekreterare, men att han afhölle sig derifrån allenast på den grund, att statsverkens dåvarande ställning fortfarande påbjöde ett uppskof. Vid framläggande för Eders Kongl. Maj:t den 21 december 1883 af förslag till utrikesbudget för 1885 återkom utrikesministern till frågan. Jemte framhållande att ministern i Madrid icke utan att till sitt förfogande ega ett biträde kunde medhinna utförandet af de talrika göromålen på beskickningen, hemställde utrikesministern, att i Madrid finge anställas en legationssekreterare med lön af kr. 6,000 och med rätt att af beskickningschefen uppbära ersättning för bostad och vivre äfvensom arvode såsom chargé d'affaires under ministerns frånvaro; hvarjemte ministern för utrikes ärendena föreslog, att den otillräckliga lönen för beskickningschefen, hvilken med afseende på de viktiga underhandlingar, som blefvo honom under 1882 anförtrödda, erhållit rang af ministre plénipotentiaire, måtte höjas från kr. 20,000 till kr. 33,000. Dessa förslag vunno dock icke Riksdagens bifall, hvarför den till norska Stortinget gjorda framställning i ärendet återtog.

Sedermera och efter det besparing å annan post uppkommit, ökades ministerlönen i Madrid under år 1887 med kr. 2,000 till kr. 22,000, med hvilket belopp den fortfarande utgår. Legationssekreterare eller annat biträde åt ministern har icke blifvit vid beskickningen anställd.

Jemväl den nuvarande innehafvaren af ministerposten i Madrid har vid upprepade tillfällen framhållit ministerlönens otillräcklighet. Lefnadskostnaderna i Madrid hade under de senare åren alltjemt ökats, så att Madrid nu utan tvifvel vore en af de dyraste hufvudstäder i Europa. Enligt en af ministern afgifven detaljerad uppgift å de en gift beskickningschef i Madrid påhvilande nödvändiga utgifter, kunde dessa icke sättas lägre än till kr. 32,000.

Derjemte har ministern flera gånger påpekat det ohållbara i det nuvarande förhållandet, att beskickningschefen lemnades utan hvarje arbetshjelp och sålunda vore hänvisad till att sjelf af egna medel bekosta erforderlig sådan. På grund dels af de i Spanien rådande invecklade administrativa förhållandena, dels ock af mängden af för nämnda land säregna reklimationsärenden, hade, enligt hvad af ministern anförts, beskick-

ningen ovilkorligen behof af ett praktiskt biträde med kännedom om såväl spanska förhållanden i allmänhet som de lokala förhållandena i Madrid, personligen bekant med de särskilda underordnade myndigheterna och mäktig särskildt spanska språket. I snart sagdt hvarje angelägenhet, som beskickningen egde att handlägga, erfordrades det, och särskildt vid behandlingen af de talrika reklamationsmålen, förutom skriftliga framställningar — i regeln på spanska — till de centrala embetsverken, upprepade muntliga anbefallningar och påminnelser hos de olika underordnade myndigheter, genom hvilka ärendet skulle passera. För verkställande af dessa ständigt återkommande förhandlingar med de underordnade tjenstemännen äfvensom för utförande af öfversättnings- och andra kansliarbeten hade ministern hemställt, att vid beskickningen måtte anställas en fast kanslist med en lön af exempelvis kr. 4,000 om året. För beklädande af en sådan post finnes en lämplig kandidat i en i Madrid bosatt norrman, hvilken vore anställd hos ministern såsom privatsekreterare, efter att förut under en följd af år hafva innehaft samma befattning hos den nästföregående beskickningschefen, och som egde vana vid ärendenas behandling i de olika spanska embetsverken.

För min del är jag öfvertygad om nödvändigheten att höja den för ministerposten i Madrid nu fastställda lön. Det är en känd sak, att lefnadskostnaderna i Madrid äro synnerligen höga, och den utredning som verkställts har ställt utom allt tvifvel, att den nuvarande lönen är alldeles otillräcklig, i all synnerhet för en gift beskickningschef, äfvensom att den icke kan sättas lägre än till kr. 32,000, för att motsvara de utgifter, som påhvila postens innehafvare. Den nuvarande ministerns företrädare i embetet, som äfvenledes var gift, representerade visserligen de Förenade Riken på ett fullt värdigt sätt oaktadt den otillräckliga lönen, men detta berodde på, att han vid sidan af sin lön egde en betydande enskild förmögenhet, ett undantagsförhållande, hvartill man väl icke kan eller bör taga hänsyn vid fastställande af aflöningen för en beskickning. Erfarenheten har för öfrigt visat, att de flesta af dem, som hos oss egna sig åt den diplomatiska banan, icke besitta nämnvärda egna tillgångar, och för tjensten måste det vara till gagn, att någon dylik hänsyn ej behöfver tagas, hvarken när inträdessökande skola antagas, eller vid befordran eller förflyttning.

Likaså är jag öfvertygad om det behöfliga i en ökning af personalen vid beskickningen i Madrid. De intressen, hufvudsakligen af ekonomisk art, som denna beskickning har att bevaka, äro ingalunda oviktiga. De Förenade Rikenas handel och sjöfart på Spanien äro redan nu betydande och befinna sig i stadig ökning. Beskickningens mellankomst i hithörande ärenden tages oupphörligt i anspråk, och frukterna af dess bemedanden äro ock påtagliga. Sålunda, för att endast anföra en sida af dess verksamhet, lyckas det beskickningen icke sällan att genom sin bemedling hos de spanska myndigheterna erhålla lättnader för våra fartyg i gällande karantänsbestämmelser samt att utverka befrielse från böter, som för öfverträdelse af tull- och andra reglementen blifvit ådömda svenska och norska rederier och affärsmän, äfvensom återbetalning af tullskillnader, uppkomna genom oriktig tillämpning af tulltaxan och tullreglementet — allt fall som, på grund af i Spanien gällande stränga bestämmelser i hithörande ämnen och i

öfrigt säregna förhållanden, derstädes torde inträffa oftare än i de flesta andra länder. Ensam under det senast förgångna året uppgick, enligt beskickningens arbetsredogörelser, den sammanlagda summan af sålunda återbördade belopp till i det närmaste 44,000 pesetas och året derförinnan till öfver 73,000 pesetas.

Den erforderliga arbetshjelpen kan beredas genom anställande vid beskickningen af antingen en legationssekreterare eller en kanslist. På grund af hvad ministern i Madrid anförut angående det arbete, som skulle af biträdet utföras, anser jag, då man ställes inför valet, att en fast anställd kanslist, som man kan göra räkning på att få behålla under en längre tidsrymd, är att föredraga framför en legationssekreterare, som oftare ombytes. Genom anställande af en kanslist åstadkommes också en besparing, då löneförmånerna för en legationssekreterare näppeligen skulle kunna sättas lägre än till kr. 10,000 om året, medan det årliga arfvodet för en kanslist enligt ministrernas förslag kunde bestämmas till allenast kr. 4,000.

Jag har alltså i 1901 års budgetförslag upptagit anslaget till beskickningen i Madrid med ett med kr. 14,000 förhöjdt belopp i följande poster:

lön till ministern	kr. 32,000
arfvode till en kanslist	» 4,000
tillhopa kr. 36,000.	

Derest, såsom jag vågar hoppas, det nu framställda förslaget om löneförhöjning och arbetsbiträde till ministern i Madrid, vinner Riksdagens och Stortingets bifall, torde Eders Kongl. Maj:t vilja besluta en sammanslagning af beskickningen i Lissabon med den i Madrid — en åtgärd, som redan förut varit påtänkt. Det lönade generalkonsulatet i Lissabon skulle då bibehållas, derest ett sådant pröfvas fortfarande behöfligt, men dess innehafvare icke längre förses med diplomatisk karakter, på sätt nu är fallet, utan ministern i Madrid, som skulle erhålla titeln af envoyé, blifva ackrediterad jemväl vid portugisiska hofvet. En anordning såsom den nu angifna skulle enligt min förmening i praktiskt hänseende visa sig bättre och verksammare än den nuvarande, och möjligen ock medföra någon besparing.

För närvarande finnas på utrikesdepartementets stat uppförda löner till två *militärattachéer*, hvardera lönen å kr. 6,000. De nuvarande innehafvarne af dessa löner äro anställda, den ene i Paris och den andre i St. Petersburg, men tidtals har en af lönerna uppburits af den i Berlin anstälde. Behovet af att hafva en ständig militärattaché i Berlin, för att på nära håll följa det tyska krigsväsendets utveckling äfvensom tillhandagå de talrika svenske och norske officerare, som för sin utbildning eller för utförande af militära uppdrag utsändas till Tyskland, är påtagligt. För tillfället har man hjälpt sig med att derstädes som militärattaché anställa en svensk officer likasom förut under någon tid en norsk, som befunnits villig att utan särskild aflöning från utrikesdepartementet hufvudsakligen af egna medel bekosta sitt uppehälle utomlands, men, förutom att en sådan anordning icke alltid kan vara att påräkna, torde den i hvarje händelse få betraktas som

en nödfallsutväg, som endast undantagsvis bör tillgripas. Lönen för denne tredje militärattaché torde böra sättas till samma belopp som en hvar af de båda nuvarande militärattachélönerna eller kr. 6.000 om året; och har därför i budgetförslaget rubriken militärattachéer blifvit ökad med berörda belopp.

En jämförelse mellan kabinettsskassans utgifter enligt den fastställda budgeten för 1900 och enligt det nu framlagda förslaget för 1901 visar följande skiljaktigheter:

<i>Ordinarie utgifter:</i>			
	1900.	1901.	Ökning.
Ministern för utrikes ärendena.....	kr. 24,000	kr. 24,000	—
Utrikesdepartementet	» 45,850	» 45,850	—
Ministerstaten	» 478,750	» 496,750	kr. 18,000
Militärattachéer	» 12,000	» 18,000	» 6,000
Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	» 95,900	» 95,900	—
	kronor 656,500	kr. 680,500	kr. 24,000.
Af slutsumman för 1901 års utgiftsförslag belöper på Sverige			
hela anslaget till hemliga utgifter		kr. 9,900	
samt af återstoden, kr. 670,600, enligt den vedertagna proportionen 12: 5		» 473,365	
		tillsammans kr. 483,265	
samt på Norge		» 197,235	
		Summa kr. 680.500.	

Summan af de från kabinettsskassan utgående *expektanslöner och pensioner* har under innevarande år minskats med den pension å kr. 6,000 om året, som uppburits af numera aflidne f. d. envoyén F. T. Lindstrand. Som emellertid under innevarande år en af de Förenade Rikenas ministrar uppnått pensionsåldern och under nästinstundande år ytterligare en uppnår samma ålder, har jag icke ansett mig böra ifrågasätta ändring af den i 1900 års budget för denna utgiftspost upptagna siffra. En annan förändring rörande ifrågavarande rubrik, hvilken dock icke inverkar på dess slutsumma har inträffat derigenom, att Eders Kongl. Maj:ts minister i Paris envoyén F. Due, vid erhållande af nådigt afsked från ministerposten den 7 februari innevarande år, fått sig tillerkänd en årlig pension af kr. 6,000, att utgå från och med den 1 derpåföljande maj, samt att den till envoyén H. Åkerman utgående expektanslön till samma belopp, kr. 6,000 för år, genom hans utnämmande till minister i Paris från samma tid bortfallit.

Konsulskassans inkomster af konsulatafgifter beräknades i 1900 års budgetförslag till kr. 291,900. Med ledning af beloppet af de konsulskassans tillkommande konsulatafgifter för 1898 kan antagas, att ett ej obetydligt högre belopp än det nyssnämnda

kommer att under år 1901 inflyta till konsulskassan vid de konsulat, hvilka redan nu till utrikesdepartementet redovisa för konsulatafgiftsuppbörden. Härtill kommer att, derest det förslag till organisation af de Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien, hvilket jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut denna dag upptagits i förevarande budgetförslag, vinner Riksdagens och Stortingets bifall, till konsulskassan komma att ingå de vid generalkonsulaten i Kobe och Shanghai inflytande konsulatafgifter, beräknade till ett sammanlagdt belopp af kr. 10,850 för år. Jag anser mig därför kunna hemställa, att för åstadkommande af jemvigt emellan konsulskassans inkomst- och utgiftsposter konsulskassans inkomst af konsulatafgifter måtte för år 1901 få upptagas med ett till kr. 324,900 ökad belopp. Jag erinrar härvid, att uppkommande öfverskott å konsulskassan, enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 4 december 1893, skola fördelas mellan Sverige och Norge efter proportionen af de båda rikenas bidrag till konsulskassan såväl genom statsbidrag som genom erlagda konsulat- och expeditiönsavgifter. Inkomsten torde således med ledning af de under 1898 inflyttna konsulatafgifter kunna upptagas med följande belopp:

från Antwerpens distrikt:

från hufvudstationen	kr. 8,700	
» vicekonsulaten	» 1,900	kr. 10,600

från Archangels distrikt

» Barcelonas	» 1,700	
» Bilbaos	» 4,900	
» Genuas distrikt:	» 6,700	

från hufvudstationen	kr. 4,300	
» vicekonsulaten	» 500	» 4,800

» Hamburgs distrikt:

från hufvudstationen	kr. 12,600	
» vicekonsulaten	» 1,100	» 13,700

» Havres distrikt:

från hufvudstationen	kr. 5,800	
» vicekonsulatet i Bordeaux	» 2,500	
» de olönade vicekonsulaten	» 11,700	» 20,000

» Helsingfors' distrikt

» Kobes distrikt

» Konstantinopels distrikt

» Köpenhamns distrikt:

från hufvudstationen	kr. 11,200	
» vicekonsulatet i Helsingör	» 400	
» de öfriga vicekonsulaten	» 11,100	» 22,700

Transport kr. 97,600

		Transport kr.	97,600
från Leiths distrikt:			
från hufvudstationen	kr.	3,100	
» vicekonsulaten	»	19,800	» 22,900
» Lissabons distrikt			» 3,800
» Londons distrikt:			
från hufvudstationen	kr.	34,700	
» vicekonsulatet i Cardiff	»	14,500	
» » i Liverpool	»	10,300	
» » i Newcastle	»	24,900	
» » i The Hartlepoons	»	4,400	
» de öfriga vicekonsulaten	»	51,950	» 140,750
» Lybecks distrikt:			
från hufvudstationen	kr.	4,300	
» vicekonsulaten	»	3,400	» 7,700
» Newyorks distrikt			» 29,800
» Rigas distrikt:			
från hufvudstationen	kr.	5,000	
» vicekonsulaten	»	2,200	» 7,200
» Rio de Janeiros distrikt:			
från hufvudstationen	kr.	3,700	
» vicekonsulaten	»	3,700	» 7,400
» Shanghais distrikt			» 7,750
		Summa kr.	324,900,

hvaraf med ledning af 1898 års siffror i runda tal kr. 100,427 eller 30,⁹¹ procent antagas belöpa på svenska och kr. 224,473 eller 69,⁰⁹ procent på norska fartyg.

Konsulskassans inkomster af expeditionsafgifter, som för 1900 beräknades till kr. 18,000, torde kunna uppföras med samma belopp. På grund af 1898 års uppbörd kunna ifrågavarande afgifter i runda tal beräknas utgöra för svenska ärenden omkring kr. 7,337 eller 40,⁷⁶ procent, för norska ärenden kr. 10,591 eller 58,³⁴ procent samt för sådana ärenden, hvilka äro att betrakta såsom för båda rikena gemensamma, kr. 72 eller 0,⁴⁰ procent.

Om till den beräknade inkomsten af konsulatafgifter	kr.	324,900
samt af expeditionsafgifter	»	18,000
läggas statsbidrag till samma belopp, hvarmed dessa under en följd af år utgått och jemväl för 1900 blifvit beviljade, nämligen kr. 160,000 från Sverige och kr. 120,000 från Norge eller tillsammans	»	280,000
skulle konsulskassans <i>inkomster</i> komma att utgöra i det hela	kr.	622,900.

Beträffande härefter konsulskassans *utgifter* upptages bidraget till utrikesdepartementet med oförändradt belopp, kr. 20,600.

I fråga om rubriken *löner och arvoden* inträder ökning

dels på grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut denna dag, att i förslaget till de Förenade Rikenas utrikesbudget för år 1901 skall ej mindre upptagas lön för en generalkonsul i Kobe..... kr. 18,000

samt lön för en vicekonsul i Shanghai » 9,000

än äfven den nuvarande lönen till generalkonsuln i Shanghai, kr. 18,000, ökas till kr. 24,000 eller med » 6,000

dels ock derigenom, att vice konsulslönen i Newyork genom nådigt beslut den 17 innevarande månad blifvit ökad från kr. 6,000 till kr. 9,000 eller med » 3,000 kr. 36,000

Å andra sidan inträder minskning i rubriken derigenom,

dels att den genom nådiga beslutet den 4 augusti innevarande år till kr. 9,000 årligen förhöjda, men i budgeten för 1900 till kr. 6,000

upptagna lön till biträdet vid generalkonsulatet i Shanghai kommer att bortfalla från den tid, den nya vicekonsulslönen vid generalkonsulatet börjar att utgå;

dels att de för vicekonsuln i Newyork i 1900 års stat uppförda två ålderstillägg å tillhopa » 1,000
upphört att utgå genom den senaste innehafvaren af befattningen Chr. Ravns den 30 sistlidne juni skedda utnämning till konsul i Newyork;

dels ock att lönen för generalkonsuln i Köpenhamn blifvit jemlikt nådigt beslut den 27 nästlidne oktober nedsatt från kr. 15,000 till kr. 12,000 eller med » 3,000 » 10,000
utgörande sålunda hela ökningen på ifrågavarande rubrik kr. 26,000.

En ytterligare, denna rubrik rörande förändring, hvilken dock icke inverkar på rubrikens slutsumma, är, att Eders Kongl. Maj:t den 4 augusti innevarande år, jemte förklarande att de Förenade Rikenas konsulat i Archangel skall upphöra att benämnas generalkonsulat, beslutat, att till innehafvaren af konsulsbefattningen skall anslås en lön af kr. 8,000 för år och en resekostnadsgodtgörelse i ett för allt af kr. 4,000 för år, sålunda tillhopa kr. 12,000, eller samma belopp som i 1900 års budget är uppfördt såsom lön åt generalkonsuln i Archangel.

I afseende å anslag till *kontorskostnader mot redovisningsskyldighet* uppstår ökning derigenom, att Eders Kongl. Maj:t *dels* genom nådigt beslut den 29 sistlidne september

bestämt, att ifrågavarande anslag till generalkonsulatet i Shanghai skall från och med 1899 års början höjas från kr. 4,000 till kr. 6,000, sålunda med kr. 2,000
dels ock genom förut omförmälda nådiga beslutet af denna dag förordnat, att i budgetförslaget för år 1901 skall för generalkonsulatet i Kobe upptagas anslag till kontorskostnader att inför utrikesdepartementet redovisas af » 3,000
 kommande sålunda denna rubrik att ökas med kr. 5,000.

Anslagen till *kontorskostnader utan redovisningsskyldighet* hafva minskats med det jemlikt nådiga beslutet den 11 november 1870 till beskickningen i Tokio nu utgående belopp af kr. 4,000
 hvilket, såsom ofvan omförmäls, på grund af Eders Kongl. Maj:ts förut åberopade nådiga beslut af denna dag skall, under därför gifven förutsättning, till kabinettsskassan under rubriken ministerstaten öfverflyttas. Å andra sidan har konsulskassans förevarande anslagsrubrik ökats med » 1,000
 hvilket belopp, jemlikt sistnämnda beslut, skall i händelse af behof anvisas de Förenade Rikenas olönade vicekonsulat i Yokohama. Hela minskningen å anslagsrubriken utgör således kr. 3,000.

Utgifterna till *pensioner* hafva icke undergått någon förändring.

Hvad beträffar posten *skrifmaterialier, expenser och extra utgifter*, som i 1900 års budgetförslag upptogs med kr. 35,550, får jag i underdånighet hemställa, det densamma måtte under rubriken diverse utgifter ökas med kr. 5,000, motsvarande approximativt beräknade ersättningar dels till vikarier, som på grund af vakans eller ordinarie innehafvare meddeladt uppdrag förordnas att förestå lönad konsuls-, vicekonsuls- eller kontorstbefattning på annan ort än der vikarie är bosatt, för kostnaderna för de af dem i anledning af förordnandena företagna resor, kr. 3,000, dels ock, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts förut denna dag fattade nådiga beslut, till de blifvande innehafvarne af de föreslagna lönade konsulära befattningarna i Japan och Kina för resekostnaderna till och från tjänstgöringsorten vid ut- och hemresan.

Konsulatförordningen medgifver för närvarande icke ersättning för konsulattjenstemäns på grund af förordnanden företagna resor. Dylika förordnanden förekomma regelbundet, ehuru antalet förordnanden kunna variera under olika år. Sålunda har under de 3 senaste åren förekommit:

år 1899:

Vicekonsulsförordnande i Newyork	(från Havre)
Generalkonsuls d:o	» London (» Leith)
Konsuls d:o	» Leith (» London)
Generalkonsuls d:o	» Antwerpen (» London).

år 1898:

Vicekonsulsförordnande i Köpenhamn (från Helsingfors)

D:o	d:o	» Cardiff	(» London)
Konsuls	d:o	» Newyork	(» Genua)
Generalkonsuls	d:o	» Barcelona	(» London)
D:o	d:o	» Antwerpen	(» London)
D:o	d:o	» Archangel	(» S:t Petersburg).

år 1897:

Generalkonsulsförordnande i Genua (från Lybeck)

Vicekonsuls d:o » Bordeaux (» Paris);

hvarjemte vikarier förordnats att uppehålla kontoristbefattningarna vid generalkonsulatet i London. Som det emellertid i de flesta fallen är omöjligt att förutse, när ett dylikt vikariatförordnande kan inträffa, eller hur lång tid detsamma kan komma att räcka, är det oundvikligt, att en vikarie, som utan uppskof och på obestämd tid eger att på befallning begifva sig till annan tjänstgöringsort, får vidkännas jemförelsevis dryga kostnader, för hvilka ingen ersättning för närvarande beredes honom. Jag anser därför rättvist, att vikarien under sådana omständigheter af statsmedel får ersättning enligt ingifna och godkända räkningar för åtminstone sina resekostnader till och från den tillfälliga tjänstgöringsorten. Det belopp af kr. 3,000 för år, som nu förslagsvis uppförts till sådan resekostnadsgodtgörelse, torde under vanliga förhållanden vara tillräckligt.

Konsulskassans *utgifter* år 1901 skulle alltså omfatta:

utrikesdepartementet	kr. 20,600
konsulsstaten:	
a) löner och arfvoden	kr. 410,900
b) anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet »	81,000
c) anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet »	58,300
d) pensioner	» 11,550 » 561,750
skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	» 40,550
Summa utgifter kr. 622,900.	

Denna summa motsvaras af den ofvan gjorda inkomstberäkningen.

En sammanställning af beräkningarna för 1900 och 1901 skulle hafva följande utseende:

<i>Inkomster:</i>	1900.	1901.	Ökning.	Minskning.
statsverkens bidrag	kr. 280,000	kr. 280,000	—	—
konsulatafgifter	» 291,900	» 324,900	kr. 33,000	—
expeditionsavgifter	» 18,000	» 18,000	—	—
Summa	kr. 589,900	kr. 622,900	kr. 33,000	—

Tredje hufvudtiteln.

<i>Utgifter:</i>	1900.	1901.	Ökning.	Minskning.
utrikesdepartementet	kr. 20,600 kr.	20,600	—	—
konsulsstaten:				
a) löner och arfvoden	» 384,900 »	410,900 kr.	26,000	—
b) anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet	» 76,000 »	81,000 »	5,000	—
c) anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet	» 61,300 »	58,300	—	kr. 3,000
d) pensioner	» 11,550 »	11,550	—	—
skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	» 35,550 »	40,550 »	5,000	—
	Summa kr. 589,900 kr.	622,900 kr.	36,000 kr.	3,000.

De summor, som för tillfälliga och oförutsedda utgifter samt till betäckande af möjligen bristande inkomster skulle behöfva begäras af Stortinget, anser jag böra i likhet med föregående år beräknas till kr. 12,000 för kabinettskassan och kr. 16,000 för konsulskassan. För Sveriges del lär Eders Kongl. Maj:t vilja af Riksdagen begära samma dispositionsrätt öfver uppkommande besparingar, som hittills varit medgifven.

Jag hemställer i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t behagade öfver de af mig uppgjorda förslag och beräkningar infordra Kongl. Norska regeringens betänkande.

Till hvad hans excellens herr statsministern sålunda hemställt och deruti öfrige närvarande svenske och norske statsrådsledamöter i underdånighet sig förenade, behagade Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall.

In fidem:

C. H. Strömfelt.

Bilaga N:o 1.

Minister O. Gudes rapport öfver en honom i nåder anbefald resa till Japan och Kina för undersökning af bästa sättet för organisation af de Förenade Rikenas representation i dessa länder.

IV.

De Förenade Rikenas konsulära representation i Ostasien.

Frågan, huruvida upprättandet af en egen konsulskår må anses nödvändigt för att skydda de Förenade Rikenas intressen i Japan och Kina, bör, för att kunna tillfyllestgörande besvaras, betraktas från tre väsentligt olika sidor af konsulär verksamhet i dessa länder. Den bör ses från handels-, från sjöfartens och från jurisdiktionens synpunkter.

Om man tager hänsyn till den roll, en konsul kan spela i afseende å utvecklingen af de Förenade Rikenas handel, är det tydligt, hvilken stor skilnad, såväl ifråga om förmåga som vilja att tjena detta mål, som förefinnes mellan en egen konsulskår och en konsulskår, som i första hand tjänar sitt eget land och först i andra hand de Förenade Rikena. Bristen på förmåga hos den sistnämnda härleder sig till en del ur bristande kunskap. Man kan icke räkna på att en främmande makts konsulära tjänstemän skola ega nödig kunskap om de Förenade Rikenas produktion och de egenskaper hos de olika varorna, som skulle göra dessa lämpliga till att konkurrera med andra länders produkter på den särskilda marknaden, konsulerna äro satte att öfvervaka och iakttaga. Äfven med den bästa vilja lära de dock i allmänhet icke ega förmåga att lemna så tillfyllestgörande upplysningar angående de utsigter, den främmande marknaden erbjuder, som ofta erfordras för att vägleda hemlandets produktion till frambringande af konkurrensdugliga varor. De äro alltför upptagna af samma arbete i sitt eget lands intresse. Brist på kännedom om skandinaviska språk, handelsoutmer och arbetsmetoder tillkommer dessutom såsom hindrande egenskap; och äfven om förmåga skulle finnas hos mången af

dessas, för tillvaratagande af de Förenade Rikenas intressen antagna främmande konsulat-tjenstemän, äro de ofta rent af i saknad af vilja. Detta gäller i alla de tillfällen, då våra länders intressen komma i konflikt med en dylik tjenstemans eget lands intresse. Hans pligt förbjuder honom helt enkelt att tillvarataga våra intressen på bekostnad af hans eget lands, om han är »consul missus» för det landet, och hans vilja lär i allmänhet bindas af samma hänsyn, äfven om han är en »consul electus» af en främmande nationalitet. Hos en dylik träder också ofta skötandet af hans egna affärer hindrande i vägen för hans verksamhet såsom representant för våra länder. Isynnerhet gäller detta i Ostasien, hvarest alla leveranser till allmänna inrättningar ske genom »licitation». Inbjudan sker till inlemnande af »tenders», anbud på ett visst kvantum af en viss vara. Om konsulns egen firma handlar med denna vara, lär han i sitt eget intresse väl akta sig för att öka antalet konkurrenser genom att underrätta våra producenter om ett sådant tillfälle till afsättning. Detta är ur handels synpunkt den viktigaste invändningen mot att såsom konsuler anställa personer, hvilka antingen i egenskap af »consules missi», för sitt eget lands, eller såsom köpmän, för sin egen verksamhets skull, kunna komma i konflikt med ett fackmessigt och effektivt utöfvande af konsulär verksamhet för våra länder.

Från sjöfartens sida är det också allt skäl att önska upprättandet af en egen konsulskår. Af alla kaptener, jag träffat under min resa i östern, hör jag detsamma. De önska icke många konsulat, men att de, som anses nödvändiga, besättas med skandinaver och helst med särskildt utsända konsuler. Här spela språk och kännedom om våra sjöfartsförhållanden den viktigaste rollen. En främmande konsul kan, isynnerhet om han är »consul missus» för ett annat land, visserligen handlägga vanligen förekommande konsulatgöromål, såsom in- och utklareringar, af- och påmönstringar, på ett tillfredsställande sätt, men frågan gestaltar sig annorlunda, så snart det gäller konsulns uppträdande såsom sjöfartens representant gentemot de lokala myndigheterna, hvilket i de många mål, som här kunna uppstå till följd af missförstånd och de lägre lokala myndigheternas, särskildt polisens, ofta brutala och hänsynslösa uppträdande, kan blifva nödvändigt. Här erfordras för en tillfyllestgörande representation mera än som kan begäras af en främmande makts representant, först och främst den kännedom om våra språk och våra sjömans förhållanden, som kan gifva honom ett klart begrepp om den förevarande sakens betydelse och vikt samt om värdet af befälhafvares eller besättningsförklaringar. Gäller detta för en främmande »consul missus», gäller det naturligtvis i ännu högre grad för en främmande »consul electus», som ju, utom att han saknar kunskap i sjörätt, aldrig kan hafva samma auktoritet gentemot de lokala myndigheterna som en utsänd konsul. Detta är en sak af stor vikt i Östern, der intet embete respekteras, som icke är utrustadt med full officiell auktoritet. Och »consules electi» på en plats, der det eljest fins »consules missi», åtnjuta icke den auktoritet, som i många fall är nödvändig och i hvarje fall önskelig.

Konkurrensen spelar också hvad sjöfarten angår en icke obetydlig roll. Det är klart, att i de fall, då en främmande makts »consul missus» kan låta sitt eget lands fartyg komma i åtnjutande af en eller annan förmån framför våra fartyg, det är hans pligt

såsom sitt eget lands representant att först och främst låta denna förmån komma de förstnämnda fartygen till godo. En köpmanskonsul å andra sidan, som i allmänhet själf är befraktare, ofta agent för ett af de stora japanska eller kinesiska ångfartygsbolagen, stundom själf redare, befinner sig inför frågan om pligt eller eget intresse bör ega företräde, och det är icke tvifvelaktigt, att vågskålen kommer att luta åt det håll, som är fördelaktigast för vederbörande själf. Mea härmed äro icke våra rederier betjenta.

Om man betraktar frågan angående fördelen af en egen konsulskår i jemförelse med representation genom främmande antingen »consules missi» eller »electi» ur jurisdiktionens synpunkt, skall fördelen af egna konsuler blifva ännu mera i ögonen fallande. Det må erinras, att konsulerna i dessa länder ega fullständig domaremyndighet i alla mål, som röra deras respektive länders undersåtar, såväl sinsemellan som i förhållande till andra europeer och de infödda japanerna eller kineserna. Det är helt enkelt en omöjlighet för en utlänning, äfven om han är »consul missus» och möjligen jurist, att kunna döma enligt svensk eller norsk rätt, hvori han saknar till och med den allra enklaste kunskap. När härtill kommer svårigheten för många af vårt sjöfolk att uttrycka sig på ett främmande språk, är det klart, att våra landsmän utan egen sakkunnig representation och domaremyndighet befinna sig i en mycket ofördelaktig ställning jemfördt med andra länders undersåtar. Detta är af den allra största betydelse för vår sjöfart och för landsmän, som hafva bosatt sig eller tänka på att bosätta sig i dessa aflägsna länder. Det har också redan i många fall visat sig, att svårigheter uppstått af denna orsak.

Det kunde för många synas som om i framtiden denna uppfattning endast skulle gälla ifråga om Kina, hvarest naturligtvis den konsulära jurisdiktionen ännu i öfver-skådliga tider måste blifva bestående, men icke beträffande Japan, hvarest denna jurisdiktion skall upphöra från de nya traktaternas trädande i kraft år 1899. Jag vill i detta hänseende citera ett uttalande — i ett bref, som jag sedermera under »Nagasaki» tillåter mig intaga i sin helhet — af vår representant, tyske konsuln Müller-Beeck i Nagasaki, en man med stor erfarenhet och af erkänd duglighet. Han säger i sin skrifvelse till utrikesdepartementet den 8 januari 1897 bland annat följande, som visar, dels hvad slags ärenden under senaste tiden förekommit i Nagasaki, dels hans uppfattning af ställningen i Japan med hänsyn till jurisdiktionen efter traktaternas ikraftträdande:

»Då de flesta norrmän endast ofullkomligt tala engelska, och de främmande konsuler, som förestå de svensk-norska konsulatet, icke förstå norska, lida de norska intressena mycket på grund af denna omständighet. Detta olyckliga förhållande gör sig isynnerhet gällande beträffande alla jurisdiktionela ärenden. Under förra året infördes i detta konsulats matrikel öfver norska medborgare 4 norrmän, och redan hafva flera klagomål anmälts för konsulatet.

Dessa ärenden hafva dock dels kunnat afgöras genom vänskaplig öfverenskommelse utan rättsligt afgörande, dels afvisats. De angingo betalning af utestående fordringar, fordringar angående lön, tvister angående ett hyreskontrakt och en anklagelse för stöld.

Ett brottmål mot en svensk för våld mot hans styrman öfverlemnades till konsulatet i Kobe till dess vidare handläggning. Vidare utfärdades två arresteringsorder mot tvenne rymda matroser.

Dessutom förorsakade under förlidet år det norska ångfartyget »Freya»s sammanstötning med en japansk ångare här i hamnen många förhandlingar, liksom konsulatet fortfarande hade att göra med »Skarpsno»-målet.

Enligt min ringa åsigt kommer *upphäfvandet af den konsulära jurisdiktionen som-maren 1899 att med afseende å konsulernas verksamhet endast öka deras arbete*, då redan blott på grund af de tvistande parternas bristande kännedom om hvarandras språk talrika meningsskiljaktigheter och missförstånd måste uppstå, och här tala — fränsetd några af prefektorens tjänstemän — de japanske embetsmännen, såvidt de öfver hufvud taget tala något främmande språk, endast en högst bristfällig engelska.

Särskildt i sjöfartsärenden kan man med säkerhet emotse många reklamationer, då det för ögonblicket icke finnes något hamnreglemente och icke någon hamnkapten. Men häri torde en förändring ske efter 1899. De till ett hamnreglemente hörande straff skola då utan tvifvel gifva de vid full ankringsfrihet vana fartygsbefälhafvarne anledning till klagomål o. s. v. De japanske tull- och polistjänstemännens anspråksfulla uppträdande och deras benägenhet att alltid framställa den obetydligaste öfverträdelse såsom ett verkligt brott, kommer också ofta att gifva konsulerna tillfälle att uppträda i den lugnt tänkande medlarens roll. »Skarpsno»-målet visar på det tydligaste, huru äfven norska intressen kunna utsättas för att komma i fara.»

Jag måste helt och hållet instämma i dessa uttalanden. Afskaffandet af den konsulära jurisdiktionen i Japan skall icke, i hvarje fall under den första mansåldern, medföra någon minskning af de fall, i hvilka en konsul har att uppträda såsom medlare och tolk mellan tvistande parter, utan tvärtom öka dem. Och den stämning af högdragenhet, ren fiendtlighet och delvis hat mot alla främlingar, som nu visar sig hos den japanska befolkningen, hos hvilken de i krigen vunna segrarne stigit åt hufvudet på ett för europeiska intressen farligt sätt, kommer att gifva anledning till många slitningar och sannolikt ofta blodiga uppträden, hvarvid en duglig konsuls energiska ingripande till skyddande af nationela intressen kommer att behövas.

Men härtill erfordras särskildt utsända konsulter och helst sådana med juridisk utbildning. Till Kina, der en konsul när som helst kan komma att uppträda såsom domare, borde aldrig skickas andra än juridiskt utbildade konsulter.

Jag måste därför på det hela taget gifvet förorda, att vi till Japan utsända egna konsulter i stället för de främmande dels »consules missi», dels »electi», som nu representera våra länders intressen derute.

Då jag från detta allmänna åskådningssätt gjort ett undantag beträffande Yokohama, har det skett af särskilda skäl, som angifvas under den särskilda redogörelsen för förhållandena i denna stad.

För hvad Kina angår måste jag förorda utsändandet af flere yrkeskonsulter än den ende, som vi nu hafva i Shanghai.

Japan.

I detta land hafva vi hittills representerats af de holländska konsulerna. Detta är ännu fallet i Yokohama, der Holland sedan ett par år tillbaka representerats genom en utsänd yrkes-(vice)konsul, för närvarande hr van Reüss. Deremot hafva köpmanskonsuln hr Braess i Kobe och tyske konsuln Müller-Beeck i Nagasaki upphört att vara holländska konsuler. I Kobe äro de holländska intressena anförtrordade åt den ryske, i Nagasaki åt den franske konsuln. I Kobe ansågo holländarne det nödvändigt att i saknad af en egen utsänd konsul i alla fall representeras af en främmande »consul missus», och den ryske konsuln åtog sig värfvet. Emellertid förklarade såväl den ryske konsuln i Kobe som den franske i Nagasaki, att de omöjligen kunde åtaga sig också de svenska och norska intressena, då dessas ordentliga skötande skulle kräfva för mycken tid. Följden häraf blef, att hr Braess i Kobe och konsul Müller-Beeck i Nagasaki fortfarande representera Sverige och Norge. Begge hafva emellertid, hr Müller-Beeck flere gånger skriftligen, hr Braess muntligen till mig, förklarat, att detta endast sker provisoriskt och i afvaktan på att snart se posterna besatta med utsända yrkes-konsuler, något som de begge ansågo alldeles nödvändigt.

Att en dylik olämplig sakernas ordning icke kan fortfara, torde vara tydligt, och af min föregående utredning af frågan följer, att, till och med om man på de platser, der vi hittills varit representerade, skulle kunna finna personer, hvilka såsom »consules electi» eller köpmanskonsuler skulle vara lämpliga och villiga att åtaga sig värfvet såsom våra representanter, måste jag på det bestämdaste afråda valet af sådana personer. Till och med om någon af de på dessa platser etablerade främmande yrkes-konsuler skulle finnas villig att åtaga sig värfvet, skulle jag icke i vår handels och sjöfarts intresse kunna tillråda att vi begagna oss uteslutande deraf.

De öppna hamnar, der det nu kan blifva fråga om anställande af konsuler äro: Kobe, Yokohama, Nagasaki och Hakodate. Nijgata har alltför ringa betydelse för att komma i betraktande, hvaremot det kan vara värdt att taga under öfvervägande, huruvida icke Tamsui på Formosa bör göras till station för en konsul.

Kobe.

När jag i mitt förslag till en egen konsular representation för de Förenade Rikena i Japan nämner Kobe först och som den viktigaste platsen samt föreslår upprättandet derstädes af ett generalkonsulat för hela Japan, sker det på följande grunder.

Det har redan i min redogörelse för Japans handel blifvit nämnt, att Kobe i jernförelse med Yokohama, den enda plats, som i detta afseende skulle kunna göra Kobe rangen stridig, har gått framåt med jettesteg och redan, hvad införseln af främmande varor angår, har öfverflyglat sin rival. Kobe är in- och utförselshamn för de stora och rika industristäderna Osaka och Kyoto och kommer att växa i betydelse allt

efter som dessa städers industri ökas, och behovet af europeiska varor tilltager. När Yokohamas export ännu (1896) visar högre siffror (yen: 61,696,108) än Kobes och Osakas (41,459,141), har detta förhållande sin orsak i den stora exporten derifrån af silke, hvilken likväl icke eger betydelse för oss. Huru Kobe gått framåt beträffande import i jämförelse med Yokohama, ses af följande tabell.

	Införselns värde i yen.				
	1875	1885	1890	1895	1896
Kobe och Osaka	5,726,797	8,525,146	35,381,585	65,612,293	86,760,383
Yokohama	21,953,909	18,630,379	40,603,546	56,062,560	72,803,799

Kobe, som sålunda utgör medelpunkten för Japans import och den naturliga exporthamnen för de stora industrierna, är också f. n. centrum för sjöfarten på Japan. Under 1895 föll på Kobes och Osakas del $36\frac{1}{2}$ procent af till hela Japan ankomna fartyg mot $18\frac{1}{2}$ på Yokohamas. Af den sammanlagda dräktigheten föll $37\frac{1}{2}$ procent på förstnämnda mot 21 procent på sistnämnda plats. År 1896 inkommo (i första inkläring) till Kobe och Osaka 497 fartyg från utlandet med en dräktighet af 665,876 ton, till Yokohama 299 med 514,952 ton. Motsvarande tal för 1895, för Kobe och Osaka 358 fartyg med 452,365 ton, för Yokohama 249 fartyg med 420,252 ton, utvisa ökningen under 1896.

Förhållandet mellan de olika staternas deltagande i sjöfarten på Kobe framgår af följande tabell öfver år 1895 dit ankomna fartyg.

	Ångfartyg.		Segelfartyg.		S u m m a.	
	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.
Britiska	691	1,355,687	11	20,524	702	1,376,211
Tyska	185	194,702	2	2,720	187	197,422
Franska	53	112,022	—	—	53	112,022
Japanska	116	85,269	—	—	116	85,269
Norska	80	66,502	—	—	80	66,502
Förenta Staternas ...	14	35,911	13	20,676	27	56,587
Österrikiska	12	30,532	—	—	12	30,532
Holländska	10	9,658	—	—	10	9,658
Transport	1,161	1,890,283	26	43,920	1,187	1,934,203

	Ångfartyg.		Segelfartyg.		S u m m a.	
	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.
Transport	1,161	1,890,283	26	43,920	1,187	1,934,203
Koreanska	20	7,321	2	84	22	7,405
Spanska	5	2,982	—	—	5	2,982
Danska	2	1,536	—	—	2	1,536
Hawaiiska	—	—	4	768	4	768
Nicaraguas	—	—	1	447	1	447
Ryska	1	190	3	229	4	419
Summa	1,189	1,902,312	36	45,448	1,225	1,947,760

Att Frankrike står framför Japan och Norge i tonnage har sin orsak i de stora oceanångarne, som gå i fast route (messageries maritimes).

År 1896 nedgick antalet norska fartyg, som inkaraderades till Kobe, till 71 ångfartyg med 54,000 tons dräktighet och år 1897 till 41 ångfartyg med 37,717 ton. Det stora tonnaget åren 1895 och 1896 grundade sig på den höga fraktmarknaden under och efter kriget med Kina, under det året 1897 väl snarare representerar förhållandenas normala tillstånd. Till Yokohama inkommo under åren 1895, 96 och 97 respektive 9, 17 och 19 norska ångfartyg samt under 1895 1 svenskt ångfartyg. Det visar sig alltså, att till och med 1897, då den norska ångfartygsflottan nedgick till hälften af hvad den representerade 1895, var den dock dubbelt så stor som i Yokohama.

Konkurrensen med de engelska, tyska och japanska fartygen är stor, och ett vaket öga och energisk kraft äro nödvändiga för att tillvarataga vår sjöfarts intressen på denna viktiga plats.

Men dessutom finnes ett ytterst viktigt skäl att utse Kobe till säte för en generalkonsul för Japan i dess läge i centrum mellan de tre viktiga städerna Yokohama och hufvudstaden Tokio i öster samt Nagasaki i sydväst. I fall vi få en egen diplomatisk representation i Tokio och konsuler på båda de andra nämnda platserna, kommer generalkonsuln i Kobe alltid att vara i stånd att på kort tid kunna begifva sig till hvilken som helst af dessa platser. Jernvägsförbindelsen med Yokohama och Tokio sätter honom i stånd till att på omkring 16 timmar begifva sig dit. Jernvägen till Nagasaki kommer sannolikt att fullbordas i en mycket snar framtid, och med ångfartyg kommer man redan nu på halfannan dag från Kobe till Nagasaki. Det kommer således icke att finnas någon svårighet för den blifvande generalkonsuln att i förekommande viktigare fall personligen konferera med ministern i Tokio och konsulerna i Yokohama och Nagasaki samt eventuellt verksamt ingripa.

Om på denna plats sättes en erfaren och energisk man, kommer han, med de utmärkta post- och telegrafförbindelser, som nu finnas i Japan, att kunna icke blott följa utvecklingen af handel och industri öfver hela landet, utan också befrämja sjöfartens intressen med hela styrkan af den auktoritet, hans ställning gifver honom.

Då handeln, industrien och sjöfarten mer och mer koncentrera sig i Kobe, blir också konkurrensen mellan de olika länderna större och större just på denna plats. Om än det engelska inflytandet ännu är öfvervägande äfven här, börjar dock det tyska att i de flesta brancher starkt framträda, och det just i de rigtningar, hvori våra intressen skulle kunna göra sig mera gällande än de olyckligtvis hittills hafva gjort. En stor import af jern och stål eger rum, och — om än de svenska jern- och stålprodukterna ännu blott funnit ringa afsättning på grund af sin alltför goda kvalitet och höga priser — är det dock icke absolut omöjligt att tänka sig en utvidgning af vår marknad, om vi ville rätta vår produktion något mera efter det här förefintliga behovet. Det kan icke heller råda något tvifvel derom, att med tiden japanerna skola lära sig att sätta värde på en bättre vara, och att marknaden då skall öppnas. Att till handelsmuseet i Osaka skicka en sändning profver på svenska jern- och stålprodukter, spik och verktyg är att anbefalla såsom ett lämpligt medel för att visa, hvad som hos oss i den rigtningen kan presteras. Jag besökte detta museum, och direktören förklarade sig synnerligen villig att taga emot och på ett fördelaktigt sätt utställa artiklar, som skickades honom. Detsamma torde gälla beträffande andra artiklar från våra länder såsom prof på vår träindustri, trämassa och papper.

Andra länders konsuler i Kobe. Storbritannien, Tyskland, Nordamerikas Förenta Stater och Kina hafva egna yrkeskonsuler i Kobe. Engelske konsuln representerar också Österrike-Ungern, den tyske Italien; Ryssland, Frankrike och Spanien hafva yrkeskonsuler, som dock endast hafva titel af vice-konsul. Den ryske representerar sedan 1897 också Holland, den franske Portugal.

Köpmans-konsuler representera Sverige och Norge, Danmark, Belgien, Peru och Hawaii.

Att icke ofvannämnda stormakter hafva generalkonsuler i Kobe, beror dels derpå, att en del af deras diplomatiska representanter (så förhåller sig med England, Italien och Spanien) tillika äro generalkonsuler för Japan, dels derpå att deras konsulära representation ordnats, innan Kobe vuxit upp till den betydelse, staden nu har och framgent kommer att få. Jag har upprepade gånger hört erfarne kolleger i Tokio gilla planen att i detta hänseende lägga hufvudvigten på Kobe.

Aflöning. Hvad bestämmandet af aflöningen för en generalkonsul beträffar, komma härvid flera omständigheter i betraktande. Det kan visserligen sägas, att det är jemförelsevis billigt att lefva i Kobe liksom i Japans öfriga större städer, i det att såväl hyra för hus som de flesta nödvändighetsartiklar såsom kött, fisk, ris, the etc. äro billigare än i Europa, men dervid får icke förbises, dels att prisen på dessa varor och särskildt hyrorna befinna sig i jemnt stigande, dels att prisen på alla importerade varor som erfordras för ett europeiskt hushåll äro betydligt dyrare.

Dernäst bör man lägga märke till, att en yrkeskonsuls ställning i socialt hänseende är en annan, än den han intager i Europa. Faktiskt representerar konsuln härute statens såväl exekutiva som administrativa makt. Han är domare och polischef, ingen rättstvist kan slitas utan att vädja till hans afgörande, ingen försäljning eller köp kan avslutas på ett rättsgiltigt sätt utan hans medverkan, intet arf tillträdas, intet äktenskap ingås, utan att det sker under hans tillsyn och registrering. Landets invånare se upp till honom som till den der representerar europeisk statsmyndighet och rätt, och europeerna se i honom sitt naturliga försvar och värn i alla frågor, som beröra skyddandet af deras och deras familjers personer, egendom och intressen. Följden är, att det också fordras mera af dem i afseende å yttre uppträdande och representation, än hvad som fordras af en yrkes-konsul i Europa, och ett visst yttre uppträdande är nödvändigt för att upprätthålla ställningens anseende.

Vidare är en konsul härute tvungen att lefva på samma fot som sina kolleger. Gemensamma intressen att bevaka gentemot de infödda myndigheterna och det gemensamma uppträdandet såsom konsuls-kår göra, att konsulerna i dessa länder ständigt underhålla och måste underhålla förbindelsen sinsemellan, och det deraf följande sociala umgänget gör, att en konsul, som är dåligt aflönad och icke kan lefva på samma fot som kollegerna, snart förlorar sitt inflytande.

Till jämförelse anföras här några af de främmande konsulernas löner.

Den *engelske* generalkonsuln i Yokohama har 1,000 £ St. = 25,000 francs; den *engelske* konsuln i Kobe 900 £ St. = 22,500 francs, båda dock väl att märka med fri bostad.

Den *tyske* konsuln i Kobe har 18,000 mark = 22,500 francs per år och fri bostad.

Den *spanske* generalkonsuln i Yokohama har 20,000 guld-pesetas = 20,000 francs (något mindre på grund af den låga kursen på pesetas) allt i allt, fördeladt i 7,500 såsom personlig lön, 7,500 i representationspenningar och 5,000 i kontorsanslag utan redovisningsskyldighet. Konsuln i Kobe på samma sätt tillsammans 13,000 pesetas.

Den *belgiske* konsuln i Yokohama har 17,000 francs per år samt alla inkomster af expeditonsafgifterna, som ofta vid försäljning och köp af hus till eller af belgiska undersåtar uppgå till höga belopp. Dock anses hans aflöning för otillräcklig efter den stora stegringen af prisen på alla lifsförnödenheter och skall med snaraste ökas.

Slutligen har den *holländske* vicekonsuln i Yokohama, som är den sämst aflönade, 6,000 fl. = 12,000 francs, men förslag har gjorts att höja detta belopp, som visat sig absolut otillräckligt.

Jag anser, att ett belopp af 17,000 kronor per år utan kontorsanslag men med rättighet att tills vidare behålla konsulatafgifterna, som år 1897 uppgingo till yen 962 och kunna anslås till 1,500 kronor, med tillägg af 1,000 kronor till en japansk tolk, skall vara tillräckligt för en generalkonsul i Kobe för att upprätthålla postens värdighet.

Konsulatets budget skulle alltså se ut på följande sätt:

konsulns lön	17,000 kronor
till japansk tolk	1,000 »
	Summa 18,000 kronor
Om de beräknade konsulatafgifterna c:a	1,500 »
tilläggas, komma generalkonsulus sammanlagda inkomster att utgöra c:a	19,500 kronor

Då i trots af de för ögonblicket höga frakterna ingen sannolikhet finnes för en synnerligen stor ökning af det norska tonnaget på Kobe, i det att fluktuationerna väl äro för snabbt växlande på fraktmarknaden här för att locka särdeles många af våra fartyg hit ut från de också hemma ökade frakterna, tror jag det finnes grundad anledning anse 1897 års tonnageavgift för ett medeltal, som kommer att fortfarande hålla sig någorlunda jemnt, såvida icke extraordinära händelser såsom t. ex. ett krig åter skulle medföra en plötslig, stor ökning af tonnaget, såsom under åren 1894—95.

Generalkonsulatets distrikt bör omfatta hela Japan, derunder inbegripet de under generalkonsulatet hörande konsulatens eller vicekonsulatens särskilda distrikt. De särskildt under generalkonsulatet hörande distrikten blifva då: den del af ön Nippon, som ligger vester om departementen Kanagawa, Gifon, Aichi och Tson, samt öarne Shikoku, Awaji och Oki.

Yokohama.

Såsom den näst viktigaste hamnen i hänseende till handel och sjöfart samt på grund af dess läge i hufvudstaden Tokio's omedelbara närhet kommer Yokohama i betraktande vid afgörandet af frågan om upprättande af egna konsulat i Japan. Såsom handelsstad har den, oafsedt att den är den största exporthamnen för silke, sin stora betydelse såsom hamn för millionstaden Tokio, hvarför allt som föres till denna stad med dess rika omnejd går genom Yokohamaköpmännens händer. Om också stadens införsel, såsom nämnts under Kobe, sjunkit till siffror, som äro lägre än denna stads, är dess handel öfverhufvudtaget ännu större än Kobes, i det den 1895 utgjorde 53 $\frac{0}{100}$ af hela Japans utrikes handel emot Kobes 38 $\frac{0}{100}$. År 1896 infördes till Yokohama för 72,803,799 yen och utfördes för 61,696,108 yen.

År 1896 inklarerades från utlandet till Yokohama 239 ångfartyg med 465,152 ton och 60 segelfartyg med 49,800 ton. Af ångfartyg utklarerades 166 med 356,612 ton och af segelfartyg 57 med 37,838 ton.

De svenska och norska fartygens antal i Yokohama har betydligt ökat under de senare åren, såsom framgår af följande tabell:

	Antal		Ton
	Svenska	Norska	
1893.....	—	3	2,787
1894.....	—	5	4,590
1895.....	1	9	12,071
1896.....	—	17	19,256
1897.....	1	18	26,638

Äfven om Yokohama i afseende å sjöfarten står långt efter Kobe och såsom handelsstad snart kommer att öfverflyglas af denna stad, får man dock icke glömma, att staden, som ligger på ett afstånd af blott en timmes järnvägsresa från Tokio, för hvad angår den utrikes handeln och sjöfarten på visst sätt representerar hufvudstaden. Alla de stora firmorna i östern äro här representerade.

Jag skulle också obetingadt hafva föreslagit upprättandet af ett eget konsulat i Yokohama, om förhållandet icke vore, att holländarne, som hittills tillvaratagit våra intressen i Japan, för omkring två år sedan tillsatt en yrkes-konsul i Yokohama. Före denna tid tillvaratogos våra konsulära intressen af den holländska beskickningen i Tokio på det sätt, att antingen ministern sjelf eller legationssekreteraren ett par gånger i veckan reste ned till Yokohama för att handlägga de viktigare ärendena. Det är tydligt, att denna ordning var i hög grad otillfredsställande. Sedan yrkes-konsuln blef tillsatt, har emellertid en stor förändring inträdt i detta förhållande. Vi hafva i de två konsuler, hr van Walrée och hr van Reüss, som hittills beklädt embetet, haft särdeles dugliga och nitiska konsuler, som med kraft tillvaratagit våra intressen. Hr van Walrée blef under allmän saknad förflyttad till Shanghai hösten 1897, men hr van Reüss, som strax efter sin ankomst möttes af det norska fartyget »Alette» förlisande och omsorgen om den räddade men på allt totalt utblottade besättningen, fick dervid tillfälle på ett utmärkt sätt visa icke endast sin vilja utan också sin förmåga att bistå våra landsmän.

När härtill kommer, dels att våra länders export icke står i något konkurrensförhållande till den holländska, dels att den holländska sjöfarten på Japan är så godt som ingen, och konsuln således icke lätt riskerar att komma i någon pligtkonflikt genom att representera såväl sitt eget som våra land, förefaller det mig fullt tillfredsställande, att våra intressen fortfarande anförtras åt den holländske vicekonsuln i Yokohama. Såväl den holländske ministern som hr van Reüss hafva sjelfva förklarat sig icke hafva något emot en sådan sakernas ordning; dock har hr van Reüss anhållit om ett kontorsanslag, enär de på grund af den stadigt växande norska sjöfarten tilltagande göromålen göra det nödvändigt för honom att hålla eget kontor härför i stadens affärskvarter, hvilket icke skulle vara af nöden, om han endast representerade de holländska intressena. I det jag här intager en öfversättning af hans skrifvelse till mig i denna fråga, kan jag icke annat än varmt förorda denna hans anhållan, som också ansågs fullt befogad af minister Testa i Tokio. Herr van Reüss skrifver:

»Med anledning af vårt samtal angående det svensk-norska konsulatets göromål här tillåter jag mig meddela, att dessa för det mesta bestå af ärenden, som röra den nor-

ska sjöfarten. Alla sjöfartsärenden koncentrera sig här i »settlementet», den del af Yokohama, der alla kontor finnas, och dessa ärenden göra det alldeles nödvändigt att hafva konsulatets kansli der för att när som helst kunna stå till kaptenernas och sjöfolkets förfogande.

Det nederländska yrkeskonsulat, som jag här representerar, fordrar icke detta. Dess göromål röra mest den här bosatta, icke alltför talrika holländska koloniens intressen. Denna kolonis medlemmar äro nästan utan undantag bosatta på »The Bluff», den del af Yokohama, der europeerna hafva sina bostäder. Icke heller nödvändiggör den omfattande korrespondensen med handelshus i Holland och holländska Indien något kontor i »the settlement.» I fall jag därför endast representerade Holland, skulle jag hafva mitt kansli i min privata bostad på »the Bluff», på samma sätt som konsulerna för Spanien, Belgien, Österrike-Ungern och Mexico, samtliga yrkeskonsuler.

Det svensk-norska konsulatets ärenden tvinga mig emellertid att i sjöfartens intresse hålla kansli i stadens handelscentrum och förorsaka mig på detta sätt ej obetydliga utgifter, hvarigenom inkomsterna af konsulatafgifterna från de skandinaviska fartygen nästan alldeles beröfvas mig.

Emellertid har, efter det japansk-kinesiska kriget, också i Sverige och Norge ett mycket större intresse för detta land visat sig, än som förut var fallet, och därför har också korrespondensen med skandinaviska handelshus tilltagit i betydlig grad. Om här till läggas notariela och jurisdiktionela ärenden, som fordra mycken tid, måste det medgifvas, att återstoden af konsulatafgifterna endast utgöra en särdeles ringa ersättning för det hafda arbetet. Härtill komma också utgifter för alla register och skrifmaterialier samt den japanska tolken, hvars halfva tid säkerligen är upptagen af svenska och norska ärenden.

Från början af mars månad kommer kontorshyran, som nu utgör 70 yen*, att stiga till 80 yen per månad. I det stora hela kan jag säga, att konsulatets utgifter belöpa sig till öfver 1000 yen. Å andra sidan har jag konsulatafgifterna, som under de senaste fem åren belöpte sig till:

år 1893.....	yen 81,31
» 1894.....	» 154,24
» 1895.....	» 399,04
» 1896.....	» 436,98
» 1897.....	» 956,77

alltså i medeltal yen 405,66.

Om nu den norska sjöfarten bibehåller sig oförändrad på samma höjd som år 1897, uppkommer intet betydande deficit, men genom en minskning i denna sjöfart skulle mitt arbete med svenska och norska ärenden, som jag med glädje åtager mig, förorsaka mig

* 1 yen = ca 1³/₄ eng. mynt.

direkta utgifter, hvilka i betraktande af den ringa aflöning, som från Hollands sida kommer mig till del, skulle blifva mycket kännbara för mig.

Jag tillåter mig därför anmoda Eders Högvälborehet att hos h. exc. hr ministern för utrikes ärendena anhålla om ett kontorsbidrag åt mig af 1,500 à 2,000 yen. Eders Högvälborehet torde nog vara öfvertygad om det berättigade häri. Jag skulle i ett sådant bidrag se ett erkännande af och ett vederlag för det arbete i den svenska och norska handelns och sjöfartens intresse, som jag så gerna åtager mig.»

I det jag, såsom ofvan sagts, på det varmaste får förorda denna konsul van Reüss' anhållan, tillåter jag mig föreslå ett kontorsanslag till konsulatet i Yokohama utan redovisningsskyldighet af 2,000 kronor om året. Anledningen, hvarför jag icke anser mig kunna förorda ett så högt belopp som det af konsuln såsom lägst uppförda belopp af 1,500 yen = c:a 2,625 kronor, är den, att, om det också f. n. icke finnes någon särdeles stor utsigt till en ökning af den norska sjöfarten, det dock icke heller kan sägas vara någon anledning tro, att den skall mycket understiga hvad den varit under 1897. Uppskattas inkomsten för de nästkommande åren till mellan 7 och 800 yen, är enligt min åsigt ett bidrag af 2000 kronor tillräckligt, och jag är säker på, att det af konsul van Reüss kommer att mottagas med tacksamhet.

Ett eget konsulat med utsänd yrkes-konsul skulle icke på ett värdigt sätt kunna upprätthållas i Yokohama under en utgift af minst 14,000 kronor i lön och 1,000 till japansk tolk, som tillika tjenstgör som japansk skrifvare. När vi därför kunna behålla en så duglig och intresserad representant som den nuvarande mot en relativt så ringa utgift, förefaller det mig, i hvarje fall tills vidare, ändamålsenligt att begagna oss häraf.

Jag har under Kobe anført en del af de öfriga ländernas konsulers aflöning, som också här kan tjena till jemförelse.

För att visa huru göromålen vid konsulatet i Yokohama tilltagit, sedan posten besattes med den holländske yrkeskonsuln, anför jag här antalet in- och utgående expeditioner:

för	ingående	utgående	summa
1895	22	23	45
1896	50	43	93
1897	88	112	200

Dessa siffror representera, väl att märka, endast in- och utgående skrivelser, som blifvit inregistrerade. I allmänhet har detta blott skett med den första in- eller utgående skrifvelsen i ett ärende, under det eljes inga senare in- eller utgående skrivelser rörande samma ärende erhållit eget nummer, så att skrivelsernas antal väl minst bör fördubblas. Af nämnda expeditioner år 1897 angingo 56 sjöfartsärenden, 16 handelsfrågor, 1 fiskeriärende, 2 sanitära frågor, 21 jurisdiktionela, 14 pass-, och 10 personliga ärenden.

Af skrivelserna ankommo från		och afgingo till
Utrikesdepartementet	0	5
Kommers Kollegium	2	4
Inredepartementet	5	8
Beskickningen i Tokio	4	6

Angående skriftvexlingen med beskickningen i Tokio märkes, att expeditionernas ringa antal måste tillskrifvas lättheten att få tillfälle till muntliga förhandlingar, som i många fall gjort korrespondens öfverflödig.

Konsulns distrikt bör omfatta: öarne Yezo och Kurilerna, den östliga delen af ön Nippon, omfattande departementen Kanagawa, Gifon, Aichi och Tson och dem som ligga öster om dessa, liksom ön Sado med närliggande öar och ögruppen Bonin.

Nagasaki.

Denna stad, som ligger på ön Kiuschiu's vestra kust med en förträfflig hamn, är den egentliga kolhamnen för alla fartyg i trade på Kinas, Koreas och Ostsibiriens kuster. Dels inlöpa fartygen der för att förse sig med bunkerkol, dels intaga de kollast för andra hamnar efter att hafva lossat sin ris-, socker-, bön- eller petroleumlast i Japan. Enligt den officiella statistiken är också de inklarerade fartygens antal större i denna än i någon annan japansk hamn, i det att det år 1896 uppgår till 691 första gångens inklareringar med 1,023,731 ton. De två torrdockorna locka också många fartyg dit, under det man i Yokohama och Kobe är hänvisad till marinens torrdocka i Yokohama för att verkställa rengöringar eller reparationer, och der är det svårt att få plats. Nu finnas i Nagasaki tre skeppsvarf, der fartyg af en storlek af ända upp till 6,000 ton byggas. Såsom handelsstad står Nagasaki långt efter de två andra nämnda hamnarne. Förr i tiden var ön eller rättare halfön Decima den enda plats, der europeer — likväl endast holländare — hade tillstånd att nedsätta sig och drifva handel i begränsad skala. Holländarne hafva emellertid icke förstått bevara sin fördelaktiga ställning der, och Nagasaki har som handelsplats icke följt med den eljes snabba utvecklingen af Japans hamnstäder. Följden har blifvit den, att de öfriga städerna på Kiuschiu söka tillfredsställa sina behof af utländska varor i Kobe och Yokohama, hvars stora handelshus draga fördelen häraf. Det ser dock ut, som om en förändring snart skulle inträffa häri. Ännu finnes blott ett verkligt stort handelshus i Nagasaki, nemligen den skotska firman Holme, Ringer & Co, som beherskar stadens handel, eger största delen af skeppsvartven och har så godt som monopol på handeln med engelska kol (Cardiff-kol), afsedda för de många japanska och utländska krigsfartygen liksom till annan skeppsfurnering. Det förhåller sig nemligen så, att krigsfartyg icke, eller åtminstone blott i nödfall, kunna begagna japanska kol. Emellertid hafva dock under sista tiden flere andra handelshus dykt upp, och utsigt finnes, att Nagasaki i en snar framtid kommer att draga till sig hela afsättningen till de öfriga städerna på Kiuschiu. Det blir därför lättare för nya, börjande affärsföretag att slå sig fram här, der utsigt finnes till en städse ökad

marknad och relativt obetydlig konkurrens på platsen. Konkurrenten från Kobe och Yokohama kommer efter all sannolikhet icke heller att blifva betydande, ty de gamla fast etablerade handelshusen i Kobe och Yokohama antagas icke skola vilja göra stora ansträngningar för att behålla sin nuvarande dominerande ställning, ifall de se, att de mötas af ett energiskt uppträdande från en plats, som ligger så nära afsättningsorterna. De hafva dessutom så många andra och närmare liggande intressen att bevaka.

Det finnes således också all anledning antaga, att Nagasaki i en snar framtid skall få en i hög grad ökad betydelse som handelsplats, och man kan endast önska, att ett svenskt eller norskt handelshus här ville försöka eröfra en plats också för våra produkter. Skeppsvarfven förbruka naturligtvis en hel del jern och stål, för hvilka artiklar, liksom kanske för trälast, en marknad torde kunna eröfras genom energiskt arbete. Likaledes för skeppsförnödenheter, så mycket mera som ett sådant hus väl kunde temligen säkert räkna på samtliga norska fartyg såsom kunder, hvilket skulle vara af icke så litet värde för en börjande affär.

Till stöd för upprättandet af en särskild konsulspost för de Förenade Rikena i Nagasaki kan jag icke anföra något bättre, än hvad vår förre representant, tyske konsulen Müller-Beeck skrifver i sin rapport rörande denna fråga till Kongl. utrikesdepartementet den 8 januari 1897. Han säger här:

»Efter det japansk-kinesiska kriget har ett jemnt stigande varuutbyte mellan de ostasiatiska hamnarna uppstått, särskildt börjar Nagasaki blifva en mer och mer vigtig hamn för transit och reparationer. Öppnandet af en ny torrdocka (N:o 2) i november 1896, påbörjandet af jernvägen härifrån till Takeo med anknytning till Kiuschiu-banan bör framkalla en liflig handelsförbindelse med ön Kiuschiu's stora handelsstäder, som nu äro svårt tillgängliga härifrån.

Likaså bör öppnandet af nya hamnar på den Koreanska kusten, den redan öppnade förbindelsen med Formosa och den år från år stigande trafiken på de sibiriska hamnarna höja sjöfarten på Nagasaki, som geografiskt ligger i skärningspunkten för alla förbindelselinier på Nord-Kina, Korea och Ostsibirien.

Af hänsyn till det växande antalet norska fartyg, som deltaga i denna trade, förekommer det mig önskligt, att en Kongl. svensk-norsk konsularembetsman sättes att undersöka och att tid efter annan till sin regering insända berättelser rörande dessa förhållanden samt framför allt att vaka öfver och skydda de i Ostasien använda norska fartygens intressen och samtidigt lemna handelsvärlden i hemlandet sådana upplysningar som skulle kunna främja dess intressen. Dessa uppgifter förmår, enligt min ringa åsigt, en utländsk köpman eller ett främmande lands konsul, som här representerar de svenska och norska intressena, aldrig lösa. Redan sjelfva bristen på kännedom om de svenska och norska språken och skandinaviska förhållanden föranleder dessa herrar att förhålla sig passiva, liksom å andra sidan svenska och norska undersåtar blott i nödfall komma till konsulatet för att bedja om råd eller bistånd. Under tidigare år, till 1889, var det endast få norska fartyg, som besökte hamnen, och icke heller bodde der norrmän i land. Att en härvarande köpman fick titel af tillförordnad konsul för Sverige och Norge,

var blott en utmärkelse, som knappast medförde någon förpligtelse. På detta sätt kom det sig, att under många år inga register blefvo ordentligt förda och inga lagböcker anskaffade. Ja, ännu den dag i dag är det icke genom något officiellt dokument fastslagits, huruvida den person, som här förestår konsulatet, kan upptaga (notariela) protokoll i personrättsliga ärenden, eller hur långt hans jurisdiktionella myndighet sträcker sig. Nu för tiden kräva de norska intressena, hvilka år för år ökas i Ostasien, att en norsk konsulat-tjensteman skyddar och befordrar dem.

Till denna hamn ankommo af svensk-norska fartyg:

År 1889	44	ångfartyg	om 35,712 ton.
» 1890	19	»	» 11,778 »
» 1891	45	»	» 27,272 »
» 1892	22	»	» 19,310 »
» 1893	41	»	» 28,106 »
» 1894	37	»	» 27,146 »
» 1895	83	»	» 70,469 »
» 1896	77	»	» 61,860 »

I de öfriga hamnarne på ön Kiuschiu, der det är främmande fartyg tillåtet inlöpa, om de äro befraktade för japansk räkning, är resultatet följande:

In- och utlöpande:

	Moji—Shimonoseki.	Karatsu.	Kuchinotsu.	Missumi.
1889.....	—	—	—	—
1890.....	—	—	7 = 9,569 ton.	—
1891.....	7 = 9,914 ton.	4 = 2,842 ton.	21 = 40,610 »	1 = 761 ton.
1892.....	6 = 4,975 »	2 = 1,692 »	9 = 1,692 »	—
1893.....	20 = 14,838 »	1 = 451 »	29 = 40,818 »	—
1894.....	19 = 13,482 »	2 = 3,957 »	21 = 30,300 »	—
1895.....	50 = 44,584 »	1 = 760 »	39 = 64,795 »	—
1896.....	ännu icke känt.			

Af denna tabell framgår, att de svensk-norska fartygens fart på Kiuschius fyra hamnar tilltagit i hög grad.

Under året 1895 besöktes ön af 173 svensk-norska fartyg med en sammanlagd dräktighet af 180,608 ton.

Sjöfarten på Nagasaki visar stora vexlingar, i det förhållandet ställer sig så, att ju mindre sjöfarten på Nagasaki är, desto lifligare är den på öns öfriga hamnar.

I de ofvannämnda, icke för utlänningar öppnade hamnarne på Kiuschiu finnas inga främmande konsuler. Det är därför konsulns i Nagasaki pligt att hålla ett öga på sjöfarten i dessa hamnar och i de fall, då sådant erfordras, skydda dess intressen. Detta har flere gånger varit nödvändigt under den tid, jag förestått konsulatet. Senast i an-

ledning af att ångfartyget »Skarpsno» i Kuchinotsu år 1896 skulle beläggas med kvarstad. Med hänsyn till Nagasakis ofvan omtalade geografiska läge tillåter jag mig vördsamt anmärka, att konsuln här jemnt måste hålla ett öga på den norska sjöfarten på Sibiriens kust, ty der förekommande brottmål, olyckshändelser och sjöolyckor kunna först när ångfartygen komma söderut öfver Nagasaki blifva anmälda och eventuellt här afgöras.

Kunskap i svensk och norsk sjö rätt synes mig nödvändig för att förhindra, att norska fartygsbefälhafvare i höga norden tillåta sig egenmäktigheter, som skada rederierna och assurancesbolagen. Ångaren »Hövdings» strandning på Sibiriens kust torde tjena till bevis härför. Officerarne och manskapet sändes hit för att hemförskaffas, och likaså blef en annons om vrakets försäljande offentliggjord, utan att konsuln här underrättades om, att det norska ångfartyget strandat och kondemnerats. Först senare, efter det kaptenen ankommit och afgifvit förklaring, blef saken klarerad.

Då de fleste norrmän endast bristfälligt tala engelska, och de främmande konsuler, som förestå de svensk-norska konsulaten, icke förstå norska, lida de norska intressena mycket på grund af denna omständighet. Detta olyckliga förhållande gör sig isynnerhet gällande beträffande alla jurisdiktionela ärenden. Under förra året infördes i detta konsulats matrikel öfver norska medborgare 4 norrmän, och redan hafva flere olika klagomål anmälts hos konsulatet (etc. etc. se sid. 3 och 4).

Enligt min ringa mening kan man i betraktande af de redan befintliga och alltjemnt växande intressena, särskildt de norska, icke fästa sig vid de obetydliga årliga kostnader, som skulle vara förbundna med utsändandet af en vicekonsul hit. Man behöfver i detta afseende endast taga hänsyn till aflöningen, då konsulatafgifterna täcka kontorskostnaderna. Afgifterna uppgingo 1896 till yen 1,639,33 (1 yen = 1,75 kronor).

Om man anslår till lön yen 7,500 (15,000 mark) och till bostad kronor 2,100 (2,400 mark) per år, skola de på befattningen ställda anspråk härigenom tillfredsställas, då den nye konsuln kan förena kontorslokalen med sin privata bostad. Om såsom embetsdistrikt tilldelas konsulatet icke blott Syd-Japan utan också hamnarne i Korea och Sibirien, komma uppgifter att föreligga konsuln, som icke blott skola komma den norska sjöfarten, utan äfven den svenska och norska handeln gemensamt till godo, liksom också å andra sidan många af de i nämnda länder bosatta skandinaver skola i Nagasaki kunna finna ett stöd.

Jag tillåter mig vördsamt erinra derom, att flere norrmän äro delegare i ett ryskt-japanskt hvalfiskeri, och att genom färdigbyggandet af de sibiriska jernvägarne handeln med nordiska produkter tilltager. Hvarför skulle icke också norske köpmän kunna taga del i denna trade, liksom i den import af trälast till Japan, som nu eger rum från Nordamerika?

Jag vill härmed hafva antydtt, att genom utsändande af en nitisk, påpasslig embetsman omkostnaderna för hans aflöning kunna till stor del ersättas.»

Jag kan fullständiga ofvanstående meddelanden med uppgiften att till den 29 december 1897 under årets lopp inkommit 61 norska ångfartyg, alltså en minskning från 1896 af 16 fartyg. Hvad konsulatets verksamhet i öfrigt beträffar, utvisar registret för 1896 ett antal af 168, för 1897 ett antal af 100 sjelfständiga expeditionsnummer jemte

deraf föranledda åtgärder. Emellertid kunna dessa siffror icke gifva någon bild af omfånget af konsulatets skriftliga verksamhet, sådan den skulle komma att gestalta sig, ifall en egen konsul utsändes, då konsulns verksamhet hittills naturligtvis har inskränkt sig till det allra nödvändigaste. Särskildt har konsulatet måst afstå från att insända berättelser eller rapporter till utrikesdepartementet i Stockholm eller inredepartementet i Kristiania, liksom man också endast i de mest trängande fall vänt sig till beskickningen i Tokio, då en tysk konsul icke är berättigad afgifva dylika berättelser utan särskild tillåtelse från utrikesministeriet i Berlin.

Hr Thiel, som under hr Müller-Beeck's tjänstledighet förestod konsulatet, var af den mening, att en svensk-norsk »consul missus» skulle få minst en 500 expeditionsnummer per år att handlägga. Tillika uttalade han såsom sin åsigt, att Nagasakis betydelse skulle under den närmaste framtiden betydligt ökas, och att det endast behöfdes en viss energi från vår sjöfarts och handels sida för att blifva delaktiga i det uppsving, som handeln på de kinesiska, koreanska och sibiriska hamnarna skulle få under de närmaste åren.

Förhållandena beträffande konsulatet i Nagasaki vid min ankomst till Japan voro, att den tyske konsuln hr Müller-Beeck hade anhållit att blifva befriad från förordnandet, då detta var förbundet med så mycket arbete för honom, att den franske konsuln hr Steenackers, som provisoriskt öfvertagit det holländska konsulatet, hade förklarat sig af samma orsak icke kunna åtaga sig representerandet af de svenska och norska intressena, och att därför hr Müller-Beeck hade lofvat tills vidare fortsätta sin verksamhet, dock endast i afvaktan på ett snart ordnande af förhållandena. Strax efter min ankomst skref jag till hr Thiel, som förestod konsulatet, med förfrågan, dels huruvida han trodde, att hr Müller-Beeck fortfarande godhetsfullt ville tillvarataga våra intressen i afvaktan på ett snart ordnande efter min hemkomst af frågan om konsulatets besättande, dels huruvida, för den händelse hans chef icke kunde antagas vilja gå in härpå, någon person funnes i Nagasaki, åt hvilken man trygt kunde anförtro öfvertagandet af konsulatet.

På denna förfrågan svarade mig hr Thiel,

att han sjelf under den tid, han förestod konsulatet, med nöje ville fortsätta att tillvarataga våra intressen,

att han icke vågade uttala en bestämd åsigt om, hvad hr Müller-Beeck vid sin hemkomst i februari 1898 i detta hänseende skulle besluta, men

att han antog, att denne, ifall det blott vore säkert, att ett ordnande af vår representation på platsen tagits under slutligt öfvervägande, också skulle vara villig fortsätta med sin verksamhet för oss, till dess saken afgjorts, och slutligen

att han hade så mycket större anledning tro detta, som det skulle visa sig ogörligt att i Nagasaki finna en person lämplig att provisoriskt öfvertaga befattningen. Han tillade, att i de länder, der en konsuls rättsliga pligter och befogenhet äro af en vidtöfattande och komplicerad natur, en representation genom andra än yrkeskonsuler vore till stor skada för det representerade landet, ty slitningar med kollegerna på grund af missförstånd angående rättsfrågor, intressekonflikter samt bristande kännedom om praxis kunna icke undvikas. Särskildt i Nagasaki är valet mellan personer, som skulle kunna

egna sig åt en sådan verksamhet, ytterst begränsadt. Kandidater felas icke, som på grund af dels titelsjuka, dels spekulation på de inflytande inkomsterna, skulle vara beredda att öfvertaga posten, men deras sociala ställning är icke sådan, att man med godt samvete skulle kunna föreslå dem.

Efter det jag under mitt uppehåll i Nagasaki grundligt öfverlagt med hr Thiel och dervid måst dela hans uppfattning, att man icke utan uppoffrande af ganska viktiga villkor för en värdig representation skulle kunna finna någon, som ville åtaga sig befattningen, och då hr Thiel tillika uttalade såsom sin öfvertygelse, att hr Müller-Beeck nog skulle fortsätta att förestå vårt konsulat, om dess besättande snart kunde förväntas, måste jag, med uttalande af Kongl. Maj:ts regerings tack för anbudet, nöja mig härmed. Emellertid tillåter jag mig vördsamt att kraftigt yrka på, att detta afgörande fattas så snart som möjligt. Ty på denna år efter år allt viktigare plats tål det slutliga ordnandet af vår representation intet uppskof.

Jag tillåter mig alltså att, med stöd af hvad ofvan utvecklats och af såväl hr Müller-Beeck och hr Thiel som minister Testa i Tokio varmt förordats, föreslå upprättandet af ett svenskt-norskt konsulat i Nagasaki, hvars innehafvare bör vara en utsänd yrkeskonsul med juridiska kunskaper.

De makter, som hafva yrkeskonsuler i Nagasaki, aflöna dem på följande sätt:

*Konsulns
aflöning.*

	Lön.	Jap. tolk.	Sekre- terare.	Jap. skrifvare.	Till hus.	Konsulat- afgifter etc.	Summa
Frankrike	frcs 13,000	765	—	214	1,530	2,500	17,509
Tyskland	» 19,980	1,224	3,663	306	2,754	4,845	32,772
England	» 21,290	612	1,836	2,019	3,529	7,690	36,976
Ryssland	» 24,000	1,000	7,200	5,765		6,000	43,965
N Amer. För. stater »	15,540	1,065		8,000	3,108	1,500	29,213
Spanien	» 5,000	306		5,000	5,000	250	15,256

Härvid är att märka, att de franska och spanska konsulaten i Nagasaki äro konsulat af 2 klassen, och att Frankrikes och Spaniens sjöfart, när man bortser från den franska postångfartygslinien, är nästan ingen. År 1896 ankom således hvarken något franskt eller spanskt fartyg till Nagasaki.

Såsom man af ofvan anförda bref från hr Müller-Beeck torde hafva sett, föreslår han konsulns aflöning sålunda:

lön	7,500 yen =	15,000 mark
anslag till hus	2,100 kr. =	2,400 »
hvertill skulle komma konsulatafgifterna, hvilka år 1896 uppgingo till	1,639 yen = c:a 2,850 kr. = c:a 3,300 »	
Summa 20,700 mark.		

Denna af hr Müller-Beeck föreslagna summa motsvarar i rundt tal kronor 18,500.

Jag får också här tillstyrka hr Müller-Beeck's förslag och föreslår vördsamt följande beräkning för en svensk-norsk yrkeskonsuls i Nagasaki aflöning, sådan jag på grund af *för ögonblicket* gällande priser på hus och lifsförnödenheter anser den vara tillräcklig:

konsulns lön	kr. 15,000
till japansk tolk	» 1,000
	Summa kr. 16,000,
hvertill komma beräknade konsulatavgifter (i medeltal)	kr. 2,000.
Konsulns sammanlagda inkomster skulle alltså utgöra.....	kr. 18,000.

Hvad konsul Müller-Beeck's förslag att låta hamnarne i Korea och Ostsibirien innefattas i Nagasakis konsulatdistrikt angår, är denna tanke nog riktig och skulle visst i många fall visa sig praktisk, såsom det af honom anförda exempel bevisar. Hvad särskildt Korea angår, tror jag dock man bör vänta, till dess vi i likhet med de flesta andra sjöfarande nationer fått genom traktat ordnade förhållanden till detta rike. Jag anser det snara afslutandet af en dylik traktat absolut nödvändigt för vår tilltagande sjöfart på de koreanska hamnarne, der vi nu tills vidare stå alldeles rättslösa. Så snart en traktat, som tillförsäkrar oss samma rättigheter som öfriga traktatmakter, blifvit afslutad, torde det nog visa sig nödvändigt att upprätta ett eget konsulat i Chemulpo, hufvudstadens hamn. Men jag ser icke någon tillräcklig grund att nu genast utvidga Nagasakis konsulatdistrikt till att omfatta Koreas hamnar. Man måste i dylikt fall anhålla om konsulns erkännande af den koreanska regeringen, hvilket kanhända icke vore så lätt att erhålla, innan vi ega en traktat, och i alla fall skulle lemna ett föga tillfredsställande resultat.

Beträffande de sibiriska hamnarne är det ju möjligt, att den ryska regeringen skulle erkänna eu *på annan plats* boende konsul. Hvad man vet är endast, att den icke tillstädjer, att någon utländsk konsul stationeras i någon af de ostsibiriska hamnarne. Under dessa förhållanden är det väl bättre att ordna denna fråga så som Tyskland gjort, genom tillsättande af en handelsagent i Vladivostok, hvarom mera i min särskilda rapport rörande denna stad.

I hvarje fall är detta ett steg, som måste föranleda särskilda underhandlingar med den ryska regeringen, och jag kan därför icke nu föreslå inbegripandet af de sibiriska hamnarne i Nagasakis konsulatdistrikt, som bör omfatta:

öarne i Kiuschiu, Iki och Isushima, liksom de närliggande Liou-Kiou öarne.

Hakodate.

Den norska sjöfarten på Hakodate började först 1895, under hvilket år in- och utklarerades 4 norska ångfartyg med 4,145 tons drägtighet. Samma antal fartyg med 3,017 tons drägtighet besökte hamnen 1896. För 1897 föreligga ännu inga uppgifter rörande sjöfarten, men det fins ingen grund att tro, att den tilltagit eller under den

närmaste framtiden kommer att tilltaga i någon större grad, då kustfarten dit upp förträdesvis utföres af japanska ångfartygsbolag, som också skola göra allt för att icke insläppa andra i traden. Af andra makter är det endast England och Ryssland som hålla, det förstnämnda en konsul, det sistnämnda en vicekonsul på platsen. De är nog också de enda i Hakodate bosatta europeer, och valet af en vicekonsul för de Förenade Rikena, måste därför nödvändigtvis falla på en af dessa herrar.

Jag kan emellertid icke finna anledning föreslå upprättandet ens af ett olönadt vicekonsulat på denna plats, som ännu är alltför obetydlig för såväl sjöfarten som den internationela handeln. År 1896 inklarerades der sålunda allt i allt endast 84 fartyg, hvaraf 21 ångfartyg. Den sammanlagda dräktigheten utgjorde endast 26,719 ton. Stadens sammanlagda import af främmande varor hade ett värde af 330,716 yen, exporten ett värde af 884,425.

Jag tillåter mig därför i ödmjukhet föreslå, att det olönade vicekonsulatet i Hakodate, som hittills stått obesatt, tills vidare icke återupprättas.

Formosa.

Ännu föreligger ingen officiell statistik rörande hvarken sjöfart eller handel på den genom kriget förvärfvade ön Formosa. Emellertid vet man, att japanerna, hvilka för öfrigt lika litet som förr kineserna lyckats göra sig till fullständiga herrar öfver de vilda infödda stammarne, arbeta kraftigt för att tillgodogöra sig och bruka landets rika hjälpkällor. Det är därför all anledning antaga, att handelsförbindelserna skola tilltaga, och att tillfällena för svenskt och norskt tonnage att deltaga i rörelsen skola blifva talrikare än hittills.

Åren 1896 och 1897 ankommo till och afgingo från hamnar på Formosa följande antal svenska och norska fartyg:

1896:

	Ankommo:		Ton.	Afgingo:		Ton.
	Svenska.	Norska.		Svenska.	Norska.	
Tamsui.....	—	6	4,858	—	7	5,134
Amping	—	1		—	2	
Holnug	—	1		—	1	
Takow	—	1		—	—	
Summa	—	9	4,858	—	10	5,134

1897:

	Ankommo:		Ton.	Afgingo:		Ton.
	Svenska.	Norska.		Svenska.	Norska.	
Tamsui.....	—	1	3,640	—	1	1,309
Amping	1	1		1	1	
	(segelfartyg)			(segelfartyg)		
Takow	—	1		—	—	
Summa	1	3	3,640	1	2	1,309

Visserligen har tonnaget nedgått från 1896 till 1897, men detta kan bero på särskilda omständigheter, och det är som sagdt all anledning att tro, att trade kommer att ökas, så snart lugnare förhållanden inträda på ön. Dess isolerade läge gör det också önskligt att der hafva en representant, som i fall af behof kan lemna vår sjöfart den hjälp och det skydd, som här ofta äro af nöden.

England, Frankrike, Tyskland och Spanien representeras i Twatutia (Tamsui) genom yrkeskonsuler, Nordamerikas Förenta Stater och Holland genom köpmanskonsuler. Då våra intressen här icke äro betydligare än att de mycket väl kunna anförtros åt en olönad vicekonsul, och en till mig från flere håll väl rekommenderad man hr P. Schabert, af tysk nationalitet och holländsk konsularagent på platsen, har anmält sig till posten såsom svensk och norsk konsul i Twatutia, den plats der alla de främmande konsulerna bo, genom jernväg förbunden med hamnen Tamsui och hufvudstaden Takao, tillåter jag mig härmed vördsamt föreslå, att ett olönadt konsulat med rätt att behålla samtliga konsulatafgifter må upprättas i Twatutia, samt att befattningen besättes med hr P. Schabert.

Rekapitulation.

Förslag angående svenska och norska konsulat i Japan.

1. *Generalkonsulat i Kobe:*

Generalkonsulns lön	17,000 kronor
Anslag till japansk tolk och skrifvare	1,000 »
Summa anslag	18,000 kronor.

När härtill läggas konsulatafgifterna beräknade till 1,500 kronor, kommer generalkonsulns hela årliga inkomst att uppgå till 19,500 kronor.

2. *Konsulat i Yokohama:*

Kontorsanslag.....	2,000 kronor
--------------------	--------------

3. *Konsulat i Nagasaki:*

Konsulns lön	15,000 »
Anslag till japansk tolk och skrifvare	1,000 »
Summa anslag	16,000 kronor.

När härtill läggas konsulatafgifterna beräknade till 2,000 kronor, kommer konsulns årliga inkomst att uppgå till 18,000 kronor.

4. *Olönadt konsulat i Twatutia (Tamsui) på ön Formosa med rätt att behålla konsulatafgifterna.*

Summa anslag för konsulat i Japan 36,000 kronor.

Då jag i här afgifna förslag angifvit samtliga föreslagna konsulära representanter såsom generalkonsuler och konsuler, har det skett, emedan jag fått den bestämda uppfattning af allt hvad jag hört och sett i Japan såväl som i Kina, hvarför mitt uttalande också gäller sistnämnda land, att det skulle vara mindre lämpligt att utnämna vicekonsuler här i Östern på platser, der det fordras så mycket sjelfständig verksamhet som på dem det här är fråga om. Den auktoritet som åtföljer en representant försedd med konsuls titel och värdighet kan här aldrig förvärfvas af en vicekonsul, och detta gäller, väl att märka, lika väl i förhållande till de infödda myndigheterna som i förhållande till kollegerna, de öfriga makternas representanter. Det gäller nu för oss att häfda den ställning, vi genom våra energiska redares verksamhet hafva uppnått, och att ytterligare arbeta på dess utveckling samt dessutom att upparbeta en så godt som ny marknad för våra produkter. Vi måste då också ställa våra representanter på samma fot som de andra konsulerna. Om vi icke kunna aflöna dem fullt så högt som stor-makterna, så böra vi i alla fall icke gifva dem lägre rang, till följd hvaraf de också, rent formelt sett, vid alla tillfällen blefve nödgade att vara de sista och att derigenom känna sig små och utan inflytande. Då de i alla fall måste aflönas med samma belopp, skulle intet vinnas ur budgetmessig synpunkt, men mycket, som beror på härvarande förhållanden, gå förloradt. Det är deremot icke min mening, då jag föreslår, att konsuler utnämnas i stället för vicekonsuler, att dessa konsuler skola intaga en annan ställning gentemot generalkonsuln i landet än den som vicekonsuler skulle haft. Tvärtom är det meningen, att de i administrativt hänseende skola stå under generalkonsulns kontroll, att deras rapporter böra insändas genom honom, för att han må kunna få den nödiga överblicken, och att de i viktigare mål skola inhemta hans råd eller i förekommande fall hans order.

Jag har inhemtat många af mina erfarna kollegers i Tokio mening i denna fråga, och alla delade de här ofvan utvecklade åsikter.

Hvad vi behöfva i Östern är energiska, dugliga arbetare, som, utom att de ega juridiska kunskaper, äro fullt förtroliga med våra länders sjöfart, handel och industri och som äro besjälade af ifver för att främja våra intressen; helst icke för gamla män, ty klimatet gör allt arbete svårt och tröttande. De böra dessutom vara personer med ett visst uppträdande, ty härute lägges mera vikt på många yttre saker än som göres i Europa. Man hör alltid det omdömet om de olika konsulerna: »He is a gentleman» eller »he is not a gentleman». Det kan för många tyckas, som om detta skulle vara en sak af underordnad vikt, om blott duglighet och pålitlighet förefunnes. Jag kan försäkra, att de, som möjligen hysa denna tro, taga betydligt fel och känna icke förhållandena i den fjerran Östern.

Kina.

De Förenade Rikenas nuvarande konsulära representation i Kina utgöres af ett lönadt generalkonsulat i Shanghai med en dermed förenad lönad kontoristbefattning samt

elfva olönade vicekonsulat i hamnstäderna Amoy, Canton, Chefoo, Chinkiang, Foochow, Hankow, Newchwang, Ningpo, Swatow, Tientsin, Victoria eller britiska kolonien Hongkong.

Jag har i inledningen till denna min rapport med förslag till omorganisation af vår konsulära representation i Ostasien sökt visa, hur föga effektiv en representation genom olönade köpmanskonsuler, som dertill endast hafva rang såsom vicekonsuler, är i den yttersta österns länder. Jag har likaledes sökt visa, att besättandet af dessa vicekonsulat med personer af engelsk eller tysk nationalitet, alltså våra farligaste konkurrenter, gör, att deras verksamhet i allmänhet inskränker sig till de af sjöfarten för- anledda löpande ärenden. Jag vill icke upprepa mig sjelf genom att här ingå i detaljer, utan endast fastslå, att de af mig på de olika platserna gjorda erfarenheter till fullo bevisat detta, och att flere af dessa våra konsulära tjänstemän sjelfva öppenhjertigt sagt mig, att det icke *kan* vara annorlunda. En af dessa sade mig bland annat, att det var omöjligt för honom såsom stor importör att kraftigt uppträda gentemot de lokala myndigheterna till förmån för t. ex. ett norskt fartyg, som på ett eller annat sätt lidit orätt af dessa, af det enkla skälet, att han derigenom med säkerhet skulle komma på spänd fot med vederbörande myndigheter, och detta skulle nästa gång komma att gå ut öfver honom sjelf och den af honom drifna affär.

Med all aktning för de utmärkta tyska köpmän, som nu representera oss i Kina, kan jag dock icke underlåta att framhålla, hurusom det varit ett misstag att anställa dem. Ty de äro i sin egenskap af såväl befraktare som köpmän våra värsta konkurrenter. Engelsmännen äro det också, men de sitta inne med så mycket, att de knappast kunna åtaga sig mera än de hafva, eller göra i alla händelser icke så stora ansträngningar för att ernå mera, hvaremot tyskarne sträfva att eröfra sig en ställning och arbeta därför så mycket ifrigare. Den ofantliga utvecklingen af den tyska handeln och sjöfarten utgör ett bevis på deras arbete och resultatet deraf samt måste väcka beundran. Men att låta våra riken representeras af personer tillhörande detta folk, hvilka naturligtvis endast arbeta för egen räkning, är och måste blifva ett misstag. Hädanefter böra vi därför vid besättandet af de vicekonsulsposter, som anses nödvändiga i Kina, företrädesvis anställa skandinaver och, om sådana icke skulle finnas, personer tillhörande någon af de europeiska nationer, som icke på ett så pregnant vis deltaga i täflingsstriden om eller i hvarje fall icke äro våra direkta konkurrenter på marknaden i Östern. Om åter lämpliga personer tillhörande denna kategori icke skulle kunna erhållas, böra engelsmän föredragas framför tyskar.

Att den nuvarande organisationen af våra konsulatförhållanden i Kina, med endast ett yrkeskonsulat i Shanghai och för öfrigt blott köpmanskonsuler i de öfriga delarna af det ofantliga riket, är alldeles otillräcklig för tillvaratagandet af våra intressen, så som de redan nu hafva utvecklat sig, och ännu mera otillräcklig såsom det nödvändiga och verksamma stödet för en ytterligare utveckling af våra handels- och sjöfartsintressen på denna mer och mer sig öppnande rika marknad, torde vara temligen tydligt för hvar och en, som följt händelsernas snabba utveckling i Östern. På grund af de intryck och

erfarenheter, jag samlat under min resa i Kina, der jag besökte Peking, Tientsin, Chefoo, Shanghai och Hongkong, står det klart för mig, såväl att vår nuvarande konsulära representation är otillräcklig, som att en utvidgad och bättre fördelad representation genom dertill lämpliga, intresserade och energiska män skall få den allra största betydelse för utvecklingen af vår handels och sjöfarts deltagande i den nya, nu uppblomstrande verksamheten i den fjerran Östern.

Frågan blir då: hvar böra dessa nya konsulat förläggas för att verka bäst? Svaret synes mig naturligtast utfalla sålunda: med bibehållande af generalkonsulatet i Shanghai och upprättandet af två nya yrkeskonsulat, ett för Nordkina och ett för Sydkina, dela vi landet i tre distrikt, som hvar för sig blir öfverskådligt, och der konsuln kan arbeta sig in i förhållandena och derigenom utföra ett effektivt arbete.

Att Shanghai såsom hufvudsäte för all europeisk verksamhet i Kina, såväl handel som sjöfart, bör bibehållas såsom hufvudstation och säte för en generalkonsul, som fortfarande bör vara generalkonsul för hela Kina, dock med mellersta Kina såsom särskildt konsulatdistrikt, torde icke vara tvifvel underkastadt. Af 590 under 1896 till Kinas samtliga hamnar ankomna norska fartyg inkaraderades i Shanghai 200.

Att Hongkong bör vara säte för den konsul, som skall hafva sitt verksamhetsfält i Sydkina, synes, i trots deraf att staden icke är kinesisk utan en engelsk koloni, vara lika själfklart, som att Shanghai bör vara säte för generalkonsuln. Ty ingen af de sydkinesiska städerna kan mäta sig med Hongkong i afseende å betydelse såsom handels- och sjöfartsstad. Sålunda ankommo under 1896 till det närliggande och för öfrigt mäktiga kinesiska handelscentrum Canton endast 18 norska fartyg mot 101 till Hongkong.

Svårare förefaller det deremot onekligen att välja sätet för konsuln för Nordkina. Här står man inför alternativet Tientsin eller Newchwang. Då jag i nedanstående vördsamma förslag har föredragit Tientsin framför Newchwang, i trots af att sistnämnda plats visar ett större antal inkaraderingar af norska fartyg än den förstnämnda (under 1896: 62 mot 45), är det, emedan Tientsin har större betydelse i allmänhet — såsom det europeiska kulturarbetets förpost i norr och såsom den plats, hvarifrån eröfringen af det gamla Kinas fasta hufvudstad och hittills säkra bålverk mot alla framsteg, nemligen Peking, skall utgå. Redan nu är jernvägen mellan dessa två städer öppnad såsom en första löggraf, och på 3 till 4 timmar förflyttas man nu från Tientsin till det himmelska rikets heliga stad. Från hamnplatsen Taku till Tientsin far man med tåg på ett par timmars tid. Dessutom skall, om mitt förslag om upprättande af en beskickning i Peking vinner bifall, befintligheten af ett så nära beläget konsulat vara af ovärderlig nytta för våra intressen på grund af lättheten till samarbete mellan dessa två myndigheter.

Shanghai.

De Förenade Rikenas generalkonsulat i Shanghai torde i sina årsberättelser hafva hållit Kongl. utrikesdepartementet å jour med den snabba utveckling, handel och sjöfart hafva undergått i denna stad. Jag behöfver därför här icke annat än nämna de

viktigaste punkterna till bevis för Shanghai's betydelse såsom import- och exporthamn samt såsom fraktmarknad.

Jag hemtar nedastående siffror och upplysningar närmast från »The Imperial Maritime Customs's» redogörelse för Shanghais handel och sjöfart under 1896 och måste uttryckligen fästa uppmärksamheten derpå, att vid dessa beräkningar 1 haikwan tael anses lika med 3 sh. 4 d. engelskt mynt, under det dess värde senare sjunkit till 2 sh. 7 d.

Platsens *inkomster* af dess handel och sjöfart utvisa en summa af haikwan tael 7,891,486, eller en ökning af $1\frac{3}{4}$ million tael jmfördt med föregående år. Om inkomsten af exporttullen undantages, utvisa alla öfriga inkomstkällor en stor ökning. Sålunda införseltullen $89\frac{0}{100}$ (mest för styckegods, metaller, rå bomull och petroleum) och tonnageavgifterna $5,37\frac{0}{100}$.

Värdet af *importerade främmande varor* uppgår till 130 mill. tael, utvisande en ökning af 31 mill. mot föregående år. Återutförseln till utlandet representerar $3\frac{1}{2}$ mill. tael mot nästan 6 mill. år 1895. Den stora nedgången häri beror dock väsentligen på den omständigheten, att Newchwang år 1895 en tid räknades till utlandet (besatt af japanerna) och att många fraktaftal slötos från Hongkong direkt till Vladivostok och Korea. De importerade *bomullsvarornas* värde steg från 42 mill. tael 1895 till 64 mill. 1896. *Nålar* ökades med $3\frac{1}{4}$ mill. mille eller med $100\frac{0}{100}$. *Fönsterglas*, mest begagnadt på platsen i fabriker och andra byggnader, steg från 57,297 till 82,453 lådor. *Metaller* utvisa en betydlig ökning, med undantag för bly och tenn. Den största ökningen utvisar jern till spik, gammalt jern, jernvaror och stål. Under det amerikansk petroleum steg från 16 mill. gallon under 1895 till $25\frac{1}{2}$ mill. gallon år 1896, men likväl ännu understiger 1894 års »rekord»-import, har rysk petroleum icke gjort framsteg; deremot visade sig under årets lopp petroleum från Sumatra för första gången på marknaden med 1,58 mill. gallon. Denna import är i starkt stigande och synes utlofva stor användning af våra fartyg och möjligen af skandinaviska lådbräder.

Värdet af *exporterade kinesiska produkter* uppgick till 55 mill. tael, en minskning af 15 mill. från 1895. Till denna minskning bidrager rå bomull med $6\frac{1}{2}$ mill. på grund af ökad efterfrågan på platsen och höjda priser, dernäst silkestyckegods med $1\frac{3}{4}$, råsilke med $5\frac{1}{4}$ och spunnet silke med $1\frac{1}{2}$ mill. tael. Silkemarknadens tryckta ställning var förorsakad af minskad förbrukning i Europa och den nästan fullständiga bristen på efterfrågan från Amerikas Förenta Stater. De höga arbetslönerna, som stego från 15—22 till 30—35 (mexikanska) dollar-cents per dag, gjorde, att produktionen af spunnet silke blef mycket dyr; den steg på tre år från haikwan tael 450—500 per picul* till haikwan tael 650—700, under det att de priser, till hvilka kunde säljas, icke uppgingo till dessa belopp, så att silkespinnerierna ledo kännbara förluster. Likaså har exporten af the sjunkit.

Handeln med andra platser på Kinas kust utvisar en import af inemot 54 mill. och en export af 16 mill. tael, det mesta här af i skandinaviska (norska) fartyg.

* 1 picul = 100 catties = $133\frac{1}{3}$ pund avoirdupois = 60,453 kilogram.

Sjöfarten visar 7,002 inklarerade fartyg med sammanlagdt 7,964,036 ton, en ökning af 193 fartyg och 560,384 ton från 1895. Denna ökning har egt rum väsentligen under kinesisk och skandinavisk (norsk) flagg.

Följande lista visar de olika nationernas deltagande i sjöfarten på Shanghai.

Antal och dräktighet af till Shanghai under år 1896 inklarerade och utklarerade fartyg fördelade efter de olika nationernas flaggor.

Ångfartyg.

Inklarerade:

Flagga.	Med last.		I barlast.		Summa.	
	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.
Britisk	1,633	2,196,996	58	55,911	1,691	2,252,907
Amerikansk	6	15,885	—	—	6	15,885
Tysk	226	253,414	8	7,267	234	260,681
Fransk	58	117,137	—	—	58	117,137
Holländsk	2	2,814	—	—	2	2,814
Dansk	—	—	12	7,152	12	7,152
Norsk	192	150,318	14	10,468	206	160,786
Rysk	8	14,269	4	6,995	12	21,264
Österrikisk	12	29,686	—	—	12	29,686
Japansk	108	138,449	5	7,988	113	146,437
Koreansk	2	888	—	—	2	888
Kinesisk	733	811,506	13	11,293	746	822,799
Summa ångfartyg	2,980	3,731,362	114	107,074	3,094	3,838,436

Segelfartyg.

Inklarerade:

Britisk	25	26,947	3	1,301	28	28,248
Amerikansk	42	45,684	2	1,826	44	47,510
Tysk	1	633	1	280	2	913
Norsk	4	2,332	—	—	4	2,332
Nicaraguas	2	1,594	—	—	2	1,594
Hawaiisk	1	1,518	—	—	1	1,518
Siamesisk	2	966	—	—	2	966
Kinesisk	337	63,411	10	3,676	347	67,087
Summa segelfartyg	414	143,085	16	7,083	430	150,168
Totalsumma	3,394	3,874,447	130	114,157	3,524	3,988,604

Tredje hufvudtiteln.

Ångfartyg.
Utklärerade:

Flagga.	Med last.		I barlast.		Summa.		Summa summarum.	
	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.
Britisk	1,551	2,091,044	128	161,642	1,679	2,252,686	3,370	4,505,593
Amerikansk	6	15,885	—	—	6	15,885	12	31,770
Tysk	156	192,534	77	66,038	233	258,572	467	519,253
Fransk	58	117,998	1	816	59	118,814	117	255,951
Holländsk	2	2,814	—	—	2	2,814	4	5,628
Dansk	7	4,172	4	2,384	11	6,556	23	13,708
Norsk	114	87,341	92	73,585	206	160,926	412	321,712
Rysk	7	11,679	5	9,585	12	21,264	24	42,528
Österrikisk	12	29,686	—	—	12	29,686	24	59,372
Japansk	100	129,836	14	16,114	114	145,950	227	292,387
Koreansk	2	888	—	—	2	888	4	1,776
Kinesisk	713	787,882	25	27,531	738	815,413	1,484	1,638,212
Summa ångfartyg	2,728	3,471,759	346	357,695	3,074	3,829,454	6,168	7,667,890

Segelfartyg.
Utklärerade:

Britisk	15	12,508	14	16,512	29	29,020	57	57,268
Amerikansk	8	11,375	34	32,979	42	44,354	86	91,864
Tysk	2	913	—	—	2	913	4	1,826
Norsk	3	1,628	—	—	3	1,628	7	3,960
Nicaraguas	2	1,594	—	—	2	1,594	4	3,188
Hawaiisk	1	1,518	—	—	1	1,518	2	3,036
Siamesisk	2	966	—	—	2	966	4	1,932
Kinesisk	321	64,138	2	1,847	323	65,985	670	133,072
Summa segelfartyg	354	94,640	50	51,338	404	145,978	834	296,146
Totalsumma	3,082	3,566,399	396	409,033	3,478	3,975,432	7,002	7,964,036

När man bortser från kinesiska fartyg, se vi också här, liksom i de flesta andra ostasiatiska hamnar, att Norge intager den 3:dje platsen bland de sjöfarande nationerna, representerade i denna hamn, i det att vi komma omedelbart efter England och Tyskland.

I Shanghai hafva alla de förnämsta i Kina och Japan etablerade bankinrättningar* sina hufvudsäten, liksom äfven de förnämsta handelshusen, såväl engelska som tyska och franska, här hafva sina hufvudkontor.

* Se min rapport N:o II, Kina.

Värdet af Shanghais hela handel har från 1894, då den utgjorde

i import från utlandet	haikwan tael	30,485,714
i import från Kina	»	» 6,269,184
i export	»	» 45,340,093
summa import och export	»	» 82,094,991,

och till 1896, då den utgjorde

i import från utlandet	haikwan tael	42,466,210
i import från Kina	»	» 10,737,873
i export	»	» 41,831,213
summa import och export	»	» 95,035,296,

stigit med omkring 13,000,000 hkw. tael, och Shanghai är i detta afseende vida öfverlägset de öfriga, för europeer öppna kinesiska handelsstäderna. Den dernäst viktigaste staden, Tientsin, representerar således ännu blott litet öfver hälften (hkw. tael 51,316,367) af värdet af Shanghais hela omsättning; derefter kommer Canton med hkw. tael 46,160,343 och Hankow med en totalsumma af hkw. tael 44,306,493. Swatow följer med öfver 27 millioner, Newchwang och Chinkiang med öfver 22 millioner.

Alla i handeln på Kina intresserade europeiska makter hafva generalkonsuler eller konsuler i Shanghai. Jag skall här för jämförelses skull meddela, hvilka aflöningar några af dessa embetsmän hafva.

England aflönar sin generalkonsul, som samtidigt är »chief justice», med £ st. 2,000 (c:a 36,000 kronor), dessutom en konsul, som samtidigt är »assisting judge» med £ st. 1,200 (c:a 21,600 kronor), 3 vicekonsuler, 1 «chief clerk» (kanslist) och en vaktmästare med från 700 till 200 £ st. Alla hafva de fri bostad.

Tysklands generalkonsul i Shanghai uppbär 30,000 mark, vicekonsuln 12,000, tolken-sekreteraren 12,000 och konsulatsekreteraren 7,200. Samtliga hafva fri bostad.

Frankrike gifver sin generalkonsul i Shanghai 50,000 francs och fri bostad, dessutom motsvarande löner åt de underordnade.

Österrike-Ungern aflönar sin generalkonsul med i allt 50,000 francs.

Spaniens generalkonsul uppbär 25,000 francs, som nu föreslagits skola ökas till 30,000 francs.

Holland har just i dessa dagar utnämnt en yrkeskonsul i Shanghai, hvilkens lön jag ännu icke kunnat få veta. Ministerresidenten i Peking är tillika generalkonsul för hela Kina och har i lön 15,000 floriner. Denna lön, som visat sig alldeles otillräcklig, skall dock nu ökas. Hollands generalkonsul för Sydkina (Hongkong) har likaledes 15,000 floriner (1 fl. = c:a 1,60 francs). Enligt hvad den holländske ministern i Peking meddelade mig, vore det nu meningen, att Shanghai skulle göras till generalkonsulat liksom Hongkong, och att båda skulle aflönas med 30,000 francs, hvaraf dock kostnaderna för kontor samt kinesisk tolk och skrifvare skola bestridas.

Danmark, som nyligen upprättat ett eget generalkonsulat i Shanghai, aflönar sin konsul med 15,500 kronor, fördelade i lön 6,000 kronor, traktamente 8,000 kronor och kontorsanslag 1,500 kronor.

Belgien har lönade konsuler i Shanghai, Tientsin, Hankow och Hongkong, hvar och en med 18,000 francs. Konsuln i Shanghai dock med ett tillägg af 1,000 francs till tolk.

De Förenade Rikenas generalkonsul i Shanghai är f. n. aflönad med lön	18,000 kronor
kontorsanslag	6,000 »
summa	24,000 kronor

hvertill kommer inkomsten af samtliga konsulatafgifter vid hufvudstationen i Shanghai (i genomsnitt från 1895—97)	3,522 »
och hälften af konsulatafgifterna vid de under generalkonsulatet f. n. hörande 11 vicekonsulaten (i genomsnitt från 1895—97)	6,132 »
Generalkonsulns hela inkomst blir alltså	33,654 kronor.

Denna summa har uppkommit genom en genomsnittsberäkning af de i de olika hamnarna influtna konsulatafgifterna under de 3 sista åren.

Jag intager här för öfversigtens skull den i departementet för det inre utarbetade tabellen öfver generalkonsulatets och vicekonsulatens inkomst af konsulatafgifter för norska och svenska fartyg, beräknad i genomsnitt för de 3 åren 1895—1897.

Vid generalkonsulatet	Norska fartyg.	Svenska fartyg.	Tillsammans.
vid hufvudstationen	kr. 3,522: 29	—	kr. 3,522: 29
från vicekonsulaten	» 5,706: 25	kr. 426: 21	» 6,132: 46
	kr. 9,228: 54	kr. 426: 21	kr. 9,654: 75.
Vid vicekonsulaten			
i Amoy	kr. 289: 97	kr. 102: 13	kr. 392: 10
» Canton	» 466: 74	» 38: 55	» 505: 29
» Chefoo	» 787: 48	» 55: 83	» 843: 31
» Chinkiang	» 123: 67	—	» 123: 67
» Foochow	» 250: 80	» 3: 88	» 254: 68
» Hankow	» 251: 90	—	» 251: 90
» Newchwang	» 900: 73	» 32: 00	» 932: 73
» Ningpoo	—	—	—
» Swatow	» 225: 56	» 83: 22	» 308: 78
» Tientsin	» 818: 90	—	» 818: 90
» Hongkong	» 1,590: 57	» 110: 63	» 1,701: 20
	kr. 14,934: 86	kr. 852: 45	kr. 15,787: 31.

Jag föreslår därför vördsammast, att de till hafvet gränsande kinesiska provinserna delas mellan generalkonsulatet i Shanghai och de två nu föreslagna nya konsulaten på så sätt, att generalkonsulatet, utom att vara generalkonsulat för hela riket, som sitt särskilda distrikt skulle få sig tilldelade provinserna Kiangsu, Chekiang, Fokien och hamnarna vid Yangtsekiangfloden. De under generalkonsulatet lydande vicekonsulaten skulle då blifva:

i Hankow	(hälften af konsulatavgifterna i genomsnitt)		kr.	932
i Chinkiang	(» »)		»	123
i Ningpoo	(» »)		»	—
i Foochow	(» »)		»	254
i Amoy	(» »)		»	392

Summa konsulatafgifter ved vicekonsulaten kr. 1,701.

Detta belopp skulle alltså tillfalla generalkonsuln, som, när inkomsten af hufvudstationens konsulatavgifter kronor 3,522 tilläggas, i allt skulle af dessa avgifter uppbära en summa af kronor 5,223 eller i rundt tal kronor 5,200.

Om generalkonsulns lön bibehålles sådan den nu är uppförd i budgeten, skulle hans sammanlagda inkomster kunna beräknas på följande sätt:

lön	kr. 18,000
kontorsanslag	» 6,000
	Summa anslag
	kr. 24,000
beräknade konsulatavgifter	» 5,200
	Summa inkomster
	kr. 29,200

Denna lön förefaller mig stå i lämpligt förhållande till de Förenade Rikenas framstående ställning såsom sjöfarande nation. Den kan förefalla väl hög i jämförelse med t. ex. Tysklands representants inkomster, men härvid får icke glömmas, att Tyskland låtit bygga ett sannskyldigt palats för sin representant i Shanghai, så att han icke har några utgifter för hus etc. Äfvenså må man icke lemna ur sigte, att prisen på hus och alla lifsförnödenheter äro i jemnt stigande, och att därför en lön, som tilltages knappare än nu föreslagits, snart skulle visa sig för liten.

Enligt en beräkning liknande den här ofvan beträffande Shanghai skulle konsulatet i Hongkong, ifall dess distrikt blefve bestämdt att omfatta provinserna Kvangtung och Hainan, få hälften af de vid vicekonsulaten i Swatow och Canton liksom hela beloppet af de i sjelfva Hongkong inflytande konsulatafgifterna eller tillsammans kronor 2,514, i rundt tal 2,500. Konsulatet i Tientsin åter, med distrikt omfattande provinserna Chili och Shantung, skulle af vicekonsulaten i Newchwang och Chefoo samt af Tientsin sjelft uppbära ett sammanlagdt belopp af kr. 2,593 eller i rundt tal 2,600.

Den naturliga fördelningen af provinserna med hänsyn till dessa konsulats läge medför alltså en icke alltför stor skilnad i fördelningen af konsulatafgifterna, när Shanghais stora betydelse tages i betraktande.

Jag bör redan nu påpeka, att det för visso snart skall visa sig nödvändigt att bygga eget hus åt generalkonsulatet i Shanghai. Detta är emellertid en fråga, som kan grundligare undersökas genom vår representant på platsen. Jag måste här inskränka mig till att upprepa hvad generalkonsul Bock på min anmodan meddelade mig. Hr Bock skriver:

»En tomt passande för konsulat.

På »Bund» fins ingen mark att få. Om någon vore till salu, skulle den kosta minst 20,000 tael pr mow (1 mow är 7,260 engelska kvadratfot eller omkring 84×84 kvadratfot).

En centralt belägen tomt kan möjligen erhållas för 7,000 tael pr mow; för 15,000 tael kunde ett passande jordområde fås. En lämplig konsulatbyggnad skulle kosta omkring 10,000 tael.

I betraktande af den stora svårigheten att erhålla lämpligt hus, i förening med stigande hyror samt den stora betydelse Shanghai fortfarande torde få för de Förenade Rikenas handel, sjöfart och andra intressen, får jag bestämdt tillråda, att staten inköper tomt och bygger konsulat, det vill säga: embetslokaler samt privatbostäder för general-konsuln och vicekonsuln.

Shanghai den 27 januari 1898.

Carl Bock.»

Att en aflönad sekreterare på en så viktig plats som Shanghai är nödvändig, har ju redan erkänts i och genom upprättande af denna befattning. Försöksvis anlogs åt denne sekreterare en lön af 6,000 kronor. På grund af förhållandena i Östern och den sociala ställning, konsulära embetsmän der intaga, kan det icke råda något som helst tvifvel om, att detta belopp är för lågt tilltaget. Jag konfererade med flere af konsulerna derute, och vi kommo till det resultat, att en aflöning af kr. 9,000 om året skulle vara lagom för denna befattning.

Mitt vördsamma förslag är således, att *generalkonsulatet i Shanghai* bibehålles med följande budget:

generalkonsulns lön	kr. 18,000
kontorsanslag	» 6,000
	kr. 24,000
sekreterarens lön	» 9,000
Summa anslag: kr. 33,000.	

Om till generalkonsulns fasta inkomster	kr. 24,000
läggas de beräknade konsulatavgifterna	» 5,200
kommer hans årliga inkomst att uppgå till	kr. 29,200.

Hongkong.

Såsom redan nämnts i mina föregående rapporter angående Japans och Kinas handel, finnes ingen handelsstatistik för den engelska kolonien Victoria (Hongkong). Man kan därför icke gifva någon med siffror stödd framställning af denna stads ofantliga betydelse såsom handelsplats. Det kan vara tillräckligt att anföra, att en stor del af de till Kina, Japan, Korea och Sibirien införda varor gå öfver Hongkong i transit. Såsom förut påpekats, sker detta ofta, emedan köpmän i Japan och Kina derigenom blifva i stånd att dölja varornas produktionsort, hvilket i många fall ligger i deras intresse. Af den kinesiska »Maritime Customs» statistik ses emellertid, att Hongkong vida öfverträffar hvarje annan plats eller hvarje annat land i afseende å såväl import som export till Kina, i det dessa, som år 1893 uppgingo till ett sammanlagdt belopp af 129,181,223 haikwan tael, under 1896 redan stigit till 145,409,590 haikwan tael, under det att hela Storbritanniens import och export till Kina nämnda år endast utgjorde respektive 39,823,987 och 55,853,436 haikwan tael.

För de Förenade Riken är Hongkong af den allra största betydelse på grund af den framstående roll våra fartyg spela i den stora fraktfarten på denna plats och på grund af de många fraktaftal, som der afslutas till så godt som alla ostasiatiska hamnar. Som ingen statistik finnes, kan jag icke uppgifva vår sjöfarts betydelse i jämförelse med andra nationer, men antagligen intaga vi äfven här 3:dje platsen, efter Storbritannien och Tyskland. Deremot meddelar mig vår vicekonsul på platsen följande tabell öfver våra länders deltagande i sjöfarten under de sista 6 åren:

1892	34 ångfartyg	39,772 ton
1893	60 »	65,803 »
1894	77 »	71,132 »
1895	127 »	145,360 »
1896	101 »	98,006 »
1897	162 »	162,109 »

Af de under sistnämnda år inkomna fartyg voro 12 svenska och 148 norska, de förra med 14,172, de senare med 146,379 ton. Två fartyg med 1,558 ton qvarlägo i hamnen från 1896.

Den stora ökningen under 1897 grundar sig dels på den omständighet, att flera norska fartyg voro förhyrda i »timecharter» mellan Nordamerikas Förenta Stater och Kina, dels på den betydligt ökade trade på Syd-Kina, under det trade på Nord-Kina visar ett tillbakagående från föregående år.

Enligt hvad jag hörde af vår vicekonsul på platsen, har dess *handel* under 1897 varit tryckt på grund af penningeknapphet och den låga kursen. Huru mycket som importerats af *skandinaviska varor*, är icke möjligt att få veta, på grund af att statistik saknas. Dock kunde jag konstatera, att mindre partier *svenskt jern och stål* importerats, fastän till föga tillfredsställande priser. I Hongkong såg jag för första gången i Östern åter svenska *säkerhetständstickor*, men måste tyvärr äfven här höra, att dessa såväl som de norska nästan alldeles försvunnit ur marknaden, och att utsigterna nog voro små för att kunna återeröfra den förlorade ställningen, med mindre kursen skulle stiga betydligt. Man är visserligen fullt öfverbevisad om den svenska och norska varans öfverlägsenhet öfver den japanska, men den stora massan af förbrukare tyckas finna den sistnämnda *god nog*, och dess pris är så lågt, att det hindrar hvarje konkurrens från Europa. Antagandet af guldmyntfoten i Japan har i detta hänseende icke spelat någon väsentlig roll, då kursskillnaden mellan 1 jap. yen och 1 mex. dollar (det också i Hongkong brukliga mynt) under loppet af 1897 i genomsnitt endast utgjorde några få procent.

Med *norska konserver, brännvin, kondenserad mjölk och smör* hafva en del affärer gjorts, och dessa skulle hafva framvisat ett ännu bättre resultat, om icke andra länder såsom Amerika och Australien i så hög grad konkurrerat med varor skickade under konsignation till mycket låga priser.

Någon *export* till de Förenade Rikena synes icke hafva egt rum från Hongkong. Några direkt gjorda förfrågningar från Sverige och Norge ledde icke till afslutande af affärer. De flesta af våra köpmän tyckas uppköpa sina varor i Europa. Jag intager likväl följande engelska prislista öfver vissa exportartiklar, som måhända kunna locka till inledande af mera direkta förbindelser:

Cassia Lignea	30 s. 6 d. — 30 s. 9 d.	pr Cwt.
Cassia broken	18 s. 6 d.	» »
Staraniseed Oil.....	6 s. 10 d.	» lb. English
Cassia Oil 75/80 % Aldehyd	4 s. 6 d. — 4 s. 10 ¹ / ₂ d.	» » »
Staraniseed.....	{ 110 s. — 112 s. pr. Cwt.	
	{ Francs 270—275 » 100 Kilos.	
Cassia buds	96 s. — 100 s. pr. Cwt.	
Gallnuts.....	60 s. — 62 s. » »	
Bristles Black Assorted	1 s. 7 d.	pr. lb. English
» » B.	1 s. 11 d. — 2 s. » »	» »
» » A.	3 s. 6 d.	» » »
» » Extralong	4 s. 3 d.	» » »

Af ofvanstående ses, att, om Hongkong ännu spelar så godt som ingen roll för vår handel, har det så mycket större betydelse för vår sjöfart både såsom lossnings- och lastningsplats och såsom befraktningscentrum. Om därför ett konsulat skulle upprättas för Syd-Kina, kunde, ehuru Hongkong är en engelsk koloni, ingen annan plats komma i betraktande, ty det i närheten liggande Canton är, om också icke få norska fartyg (år 1896 inklarades 19 ångfartyg med 17,115 ton) der anlöpa, dock af långt mindre betydelse för fraktfarten. I Hongkong skall en konsul alltid kunna iakttaga fraktmarknaden och vara till stor nytta för vår sjöfart.

De flesta stater hafva också väl aflönade yrkeskonsuler på platsen. *Tyskland*: 1 generalkonsul med 24,000 mark; *Frankrike*: 1 generalkonsul med 28,000 francs; *Österrike-Ungern*: föreslår i dessa dagar upprättandet af ett konsulat i Hongkong; *Holland*: 1 generalkonsul med 15,000 floriner (1 fl. = 1,60 frcs.); *Belgien*: en konsul med 18,000 francs. *Spanien* har sina konsuler i Syd-Kina i Canton och Amoy på grund af den lifliga trafiken mellan dessa och andra sydkinesiska hamnar samt Filippinerna. Aflöning 20,000 francs hvar.

Om också Hongkong såsom engelsk koloni och säte för civila och militära engelska myndigheter med deraf följande större lyx och representation nog måste anses vara en dyrare vistelseort än de flesta andra städer i Östern, tror jag likväl, att en lön af 15,000 kronor, med tillägg af beräknade konsulatafgifter 2,500 kronor årligen, tillsvidare kan anses tillräcklig.

Mitt värdsamma förslag är alltså,

att i staden Hongkong upprättas ett aflönadt konsulat, med distrikt omfattande den engelska kolonien Victoria och de kinesiska provinserna Kvangtung och Hainan, hvarjemte, såsom en följd häraf, vicekonsulaten i Swatow och Canton läggas under detta konsulat;

att konsulns lön måtte bestämmas till	kronor 15,000
anslag till kinesisk tolk och skrifvare	» 1,000
beräknade konsulatafgifter	» 2,500

Summa inkomster kronor 18,500.

Tientsin.

Tientsin har under de senaste två årtiondena gått framåt i förvånande grad. Der förr endast fanns en kinesisk stad med några få börjande europeiska firmor, reser sig nu längs floden Peihos' stränder en vackert och regelmässigt anlagd europeisk handelsstad med stora varumagasin, banker, affärsbyggnader, hoteller och all den komfort och lyx, som i form af klubbar o. s. v. följa den europeiska storhandels invasion i dessa aflägsna trakter. Liksom i Shanghai är kommunalväsendet här deladt mellan engelsmän och fransmän, hvarjemte i Tientsin det tyska elementet gör sig starkt gällande. Nya affärslokaler öppnas alltjemt, och stora massor af europeiska och amerikanska varor staplas upp i hamnstaden Taku, der nu stora kajer äro dels redan uppförda, dels före-

slagna. Man tänker också på att muddra upp floden ända till sjelfva Tientsin, så att omlastningen på jernvägen eller på läktare i Taku åtminstone delvis skall kunna undvikas. Maskiner till jernvägar och till de nyöppnade fabrikerna äfvensom till arsenalen införas i ansehliga kvantiteter, och i maskintraden från New York via Suezkanalen och indiska ocean (kanske det märkligaste prof på den moderna rederiverksamheten) äro flera stora norska, i synnerhet bergensiska ångfartyg jemnt upptagna. Peking är nominelt ännu icke öppnadt för europeer och deras handel, men likväl hafva redan tre olika (deribland en dansk, hr Kjerulf) europeiska köpmän i längre tid haft tillåtelse drifva handel der, och nu äro de flesta ostasiatiska banker också etablerade i hufvudstaden. Jernvägen är, såsom redan blifvit sagdt, färdigbygd från Tientsin till utanför Pekings murar, och Tientsins betydelse kommer att ökas mer och mer, allt efter som Peking och hela dess rika omnejd öppnas för europeiskt inflytande och europeiska varor. De rika kollagren vester om Peking och Shansidistriktets stora mineralrikedomar skola, om banan fortsättes så som påtänkts, i en snar framtid öka Tientsins betydelse och hela Nord-Kinas handelsutveckling i ofantlig grad. Redan nu har jernvägslinien norrut från Tientsin till Shanghaikwan öppnat de stora kolgrufvorna, kända under namnet Kaipinggrufvorna, för export. Hittills hafva de väsentligen tillgodosett de lokala behofven i Tientsin. Stadens betydelse såsom medelpunkt för reformarbetet efter kriget synes deraf, att de nya undervisningsanstalterna, såsom universitetet, skolor för sjö- och landtkadetter, telegrafskola och medicinsk skola, samtliga äro upprättade i Tientsin.

Stadens in- och utförsel framgår af följande tabell för 1896:

utländska varor (netto)	haikwan tael	29,490,949
kinesiska varor (netto)	»	13,263,578
Summa införsel	haikwan tael	42,754,527
export (netto)	»	8,561,840.

De största siffrorna på importlistan uppnår rysk *petroleum*, hvaraf infördes 3,246,000 gallon, dernäst amerikansk, 2,743,200 gallon. Af *nålar* infördes 1,512,950 mille och af tändstickor 1,411,869 gross, mest japanska. Dernäst komma bomullsvaror med shirtings 1,297,470 och af »american sheetings» 1,085,977 stycken. Af jern, nail rod och bar infördes 31,247 piculs*, af stål 23,243 piculs. Hur mycket häraf, som är af svenskt ursprung, är omöjligt att uppgifva, då, såsom förut anmärkts, statistiken tager den europeiska kontinenten i ett såsom exportfaktor, utan att skilja på de olika nationerna, med undantag för hvad beträffar Ryssland.

Hvad våra länder skulle kunna exportera till Tientsin skulle närmast vara stål och jern, trådspik, trämassa för papperstillverkning, omslagspapper, byggnadsmateriel såsom färdiga dörrar och fönster, möjligen färdigbyggda trähus, för öfrigt smärre ting såsom elektriska apparater, petroleum-kokare och konserver.

Af stor vikt är att hafva en vaksam konsul på denna plats, emedan bland annat alla arsenalens behof af jern och stål här utbjudas till anbud.

* 1 picul = 100 catties = 133 $\frac{1}{3}$ eng. lbs. = 60,543 kilogram.

Sjöfarten på Tientsin (hamnstadén Taku) illustreras bäst genom följande tabell:

Ångfartyg.
Inklarerade:

Flagga	Med last		I barlast		Summa	
	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.
Britisk	274	273,384	7	7,382	281	280,766
Tysk	6	4,737	—	—	6	4,737
Norsk	42	33,223	4	3,656	46	36,879
Japansk	33	27,750	—	—	33	27,750
Koreansk	1	444	—	—	1	444
Kinesisk	256	237,050	45	17,244	301	254,294
Summa ångfartyg	612	576,588	56	28,282	668	604,870

Segelfartyg.
Inklarerade:

Flagga.	Med last		I barlast		Summa	
	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.
Britisk	20	10,747	1	355	21	11,082
Amerikansk	7	3,800	—	—	7	3,800
Tysk	2	1,238	—	—	2	1,238
Summa segelfartyg	29	15,785	1	335	30	16,120
Summa summarum	641	592,373	57	28,617	698	620,990

Ångfartyg.
Utklärerade:

Flagga.	Med last.		I barlast.		Summa.		Summa in- och utklärerade	
	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	Antal.	Ton.
Britisk	210	203,360	71	77,406	280	280,766	562	561,532
Tysk	2	1,243	4	3,494	6	4,737	12	9,474
Norsk	15	13,669	31	23,210	46	36,879	92	73,758
Japansk	12	10,866	21	16,884	33	27,750	66	55,500
Koreansk	1	444	—	—	1	444	2	888
Kinesisk	266	219,593	35	34,701	301	254,294	602	508,588
Summa ångfartyg	506	449,175	162	155,695	668	604,870	1,336	1,209,740

Tredje hufvudtiteln.

Segelfartyg.

Utklarerade:

Flagga.	Med last.		I barlast.		Summa.		Summa in- och utklarerade.	
	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.
Britisk	3	1,366	17	9,381	20	10,747	41	21,829
Amerikansk	1	452	6	3,348	7	3,800	14	7,600
Tysk	—	—	2	1,238	2	1,238	4	2,476
Summa segelfartyg	4	1,818	25	13,967	29	15,785	59	31,905
Summa summarum	510	450,993	187	169,662	697	620,655	1,395	1,241,645

Jag fogar härtill den jemförande tabellen öfver utklarerade fartyg tillhörande olika nationer under de senaste fem åren:

Flagga.	1891.		1892.		1893.		1894.		1895.		1896.	
	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.	An-tal.	Ton.
Amerikansk	3	1,417	4	2,559	2	1,197	3	1,426	2	1,154	7	3,800
Österrikisk	—	—	—	—	—	—	2	1,074	4	3,044	—	—
Britisk	305	252,063	285	246,588	303	262,358	368	318,285	369	352,106	301	291,513
Kinesisk	289	208,157	306	223,592	279	209,563	199	153,366	154	125,528	301	254,294
Koreansk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	444
Dansk	—	—	—	—	—	—	—	—	1	864	—	—
Holländsk	—	—	2	1,344	—	—	4	3,288	2	1,344	—	—
Tysk	52	30,928	29	16,325	26	16,365	65	52,514	128	115,610	8	5,975
Hawaiisk	—	—	—	—	—	—	—	—	1	878	—	—
Japansk	11	8,560	19	17,336	22	19,347	19	14,369	4	2,215	33	27,750
Nicaraguas	—	—	—	—	—	—	—	—	1	673	—	—
Rysk	1	219	1	190	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsk	11	6,120	3	2,048	5	3,584	18	11,797	22	14,033	46	36,879
Summa	672	507,464	649	209,982	637	512,414	678	556,119	688	617,449	697	620,655

Af denna tabell framgår först och främst den gradvisa ökningen af antalet norska fartyg under de sista tre åren och den plötsliga ökningen från 22 år 1895 till 46 år 1896; säkert har antalet senare ökats. Anmärkningsvärdt är, att medan sammanlagda antalet fartyg af alla nationer tillsammans icke stigit synnerligen från 1895 till 1896, antalet tyska fartyg nedgått från 128 under förstnämnda till endast 8 under

sistnämnda år. Detta förklarar den stora ökningen i antalet norska fartyg; vi hafva, med andra ord, undanträngt den tyska konkurrensen, som höll på att blifva alldeles öfvermäktig.

Af öfriga makter, som här äro representerade, aflönar England sin konsul med £ st. 1,100 = c:a 19,800 kronor (fri bostad), Tyskland sin med 24,000 mark och fri bostad (dessutom anslag till tolk-sekreterare 10,000 och till kontorist 5,400 mark), Frankrike sin med 26,000 francs, Belgien sin med 18,000 francs, båda med fri bostad.

Jag anser, att en lön af 15,000 kronor med tillägg af de beräknade konsulatavgifterna i Tientsin, Chefoo och Newchwang, sammanlagdt 2,593 kr. eller i rundt tal 2,600 kr., torde vara tillräcklig för en representant för de Förenade rikena, åtminstone till en början. Hus äro icke billiga, hvaremot prisen på alla lifsmedel äro låga.

Mitt värdsamma förslag går alltså ut på,

att ett lönadt konsulat upprättas i Tientsin med distrikt omfattande provinserna Chili och Shantung, hvarjemte, såsom följd häraf, vicekonsulaten i Chefoo och Newchwang läggas under detta konsulat;

att konsulns lön måtte bestämmas till	kronor 15,000
anslag till kinesisk tolk och skrifvare	» 1,000
med beräknade konsulatavgifter	» 2,600

Summa inkomster kronor 18,600.

Angående nödvändigheten af ett särskildt anslag till kinesisk tolk och skrifvare gälla här samma synpunkter som beträffande Japan. Ett dylikt anslag beviljas af nästan alla stater oberoende af vederbörande konsuls lön och andra inkomster, emedan det anses för en alldeles nödvändig fast utgift för konsulatet, hvilken bör ersättas af staten.

Rekapitulation.

Förslag till svenska och norska konsulat i Kina.

1. Generalkonsulatet i Shanghai:

Generalkonsulns lön	kronor 18,000	
Kontorsanslag	» 6,000	
	kronor 24,000	
Vicekonsulns lön	» 9,000	
	Summa anslag kronor 33,000	33,000
När till generalkonsulns fasta inkomster	» 24,000	
läggas beräknade konsulatavgifter	» 5,200	
kommer hans sammanlagda årliga inkomst		
att uppgå till	kronor 29,200	
	Transport	33,000

2. *Konsulatet i Tientsin:*

	Transport	33,000
Konsulns lön	kronor	15,000
Anslag till kinesisk tolk och skrifvare	»	1,000
	Summa anslag	kronor 16,000
Beräknade konsulatafgifter	»	2,600
	Summa inkomster	kronor 18,600

3. *Konsulatet i Hongkong:*

Konsulns lön	kronor	15,000
Anslag till kinesisk tolk och skrifvare	»	1,000
	Summa anslag	kronor 16,000
Beräknade konsulatafgifter	»	2,500
	Summa inkomster	kronor 18,500
Summa anslag till konsulaten i Kina	kronor	65,000.

Singapore.

»The Straits Settlements», hvilka förr hörde under »the East India Company's» jurisdiktion, gjordes till en »Crown colony» år 1867. De bestå af den stora ön *Singapore*, den mindre *Penang*, *Malacca* och provinsen *Wellesley* på fastlandet, ytterligare en landremsa och ön *Pangkor*, tillsammans kända under namnet »*The Dindings*», *Cocos* öarna och *Christmas* ön. Provinsen *Wellesley* producerar socker och skall, om en jernväg ledes till det inre, sannolikt få stor betydelse. *Malacca* tyckes befinna sig i stagnation, sedan det upphört att vara exportort för halföns produkter. Dess enda exportartikel af betydelse är nu tapioca (sago), som produceras i stora kvantiteter med kinesiskt kapital och arbete. Numera kan det endast kallas en förstad till Singapore och kommer att förblifva så, tills det lyckas kineserna att tillgodogöra sig det fruktbara landet, något som dess egna malajiska befolkning är alltför försöffad för att försöka sig på.

Ehuru visserligen Singapore tagit åt sig en del af den förmånliga omsättning, som egde rum mellan *Penang* och de närliggande under Englands protektion stående malajiska staterna, visar dock statistiken en jemn ökning i sistnämnda kolonis inkomster.

Singapore är en af Ostasiens intressantaste städer. Dess läge mellan grönskande höjder, den rika tropiska vegetationen och dess mångfärgade befolkning tilldraga sig genast den resandes uppmärksamhet. Man är ju äfven från andra städer i östern van vid något af hvarje med hänsyn till de olika raser, som visa sig, men ingenstädes finnes något så brokigt som i Singapore, ty här mötas den infödde malajen och den inflyttade kinesen, kling'en, javanesaren, araben, seedy-boy'en, dyak'en och bugis blandas om hvarandra, alla klädda, så vidt de öfverhufvud taget hafva något på sig, som är värdt att nämna, i de mest brokiga klädningsstycken. Bland dessa röra sig hvitklädda och med hvita hjelmars försedda europeer, engelska officerare, engelska, tyska, franska och

holländska köpmän. Men Singapore eger utom äran att vara världens förnämsta frihamn i vår tid också flere andra särskilda egenskaper, som utmärka det framför öns andra städer, nemligen dess märkvärdiga historia full af blodsutgjutelser och omhvälfningar, än holländskt, än engelskt allt efter krigslyckan, tills det år 1830 hamnade under det ostindiska kompaniets jurisdiktion och 1867 upphöjdes till »Crown colony»; dess geografiska läge på den sydligaste spetsen af Asiens fastland, »hörnet» mellan Ostasien och den öfriga delen af verlden; och slutligen dess egenskap af att vara en af det engelska världsherradömet's vigtigaste militära stödjepunkter. Utan denna starkt befästa plats med dess ofantliga kollager skulle det nästan vara omöjligt för England att intaga den dominerande ställning i den fjerran östern, som det har.

Singapores befolkning räknar 5,254 europeer och amerikaner, deri inberäknad den engelska garnisonen af 1,160 man, 3,589 eurasier (afkomma efter europeer och infödda kvinnor), 121,908 kineser, 35,992 infödda malajer, 16,035 af olika indiska raser och 1,776 af andra nationaliteter såsom araber, japaner, siameser, singhaleser etc. etc., i allt en befolkning af 184,554 invånare. Det torde observeras, att kineserna äro de talrikaste. De äro också de driftigaste. De äro mellanhänder vid nästan hvarje handel, som afslutas. De stora europeiska handelshusen skulle icke kunna uträtta mycket utan den hjälp de få af sina kinesiska »shroffs» eller »compradors». Det gäller här som öfverallt i Östern: kinesen är handelsmannen »par excellence». Ja, äfven om man blott skall köpa ett obetydligt föremål af en malajisk handverkare eller köpman, ser man genast en utanför stående kines blanda sig i saken, uppträda som mellanhand mellan köpare och säljare, utjemna meningsskiljaktigheter i fråga om varans värde och afgöra affären så, att båda parterna anse sig hafva gjort en god handel. Tusentals missnöjda kineser lemna sin hemort för att nedsätta sig under den fria engelska flaggan, som tillförsäkrar dem likhet inför lagen, handelsfrihet och fast bestämda skatter i stället för mandarinernas tyranni och godtyckligheter. Många medlemmar af hemliga politiska kinesiska sällskap flykta hit för att undgå mandarinernas förföljelser. Talrika hemliga politiska sällskap hafva också bildats i Singapore till stor förargelse för det himmelska rikets regering, som icke har underlåtit att högljudt beklaga sig häröfver. Genom ett dekret af 1890 förbjödos officiellt dessa politiska »Umtriebe», men det är en öppen fråga, huruvida detta förbud mot bildandet eller existensen af dessa sällskap helt och hållet har kunnat utrota dem; det är väl snarare antagligt, att de fortfarande existera, men endast så mycket hemligare.

Singapores betydelse såsom import- och exporthamn framgår af följande tabell:

	införsel	utförsel
1893.....	£ st. 13,878,537	£ st. 11,889,813
1894.....	» 14,041,750	» 12,005,991
1895.....	» 14,472,688	» 12,085,213
1896.....	» 14,901,507	» 12,447,668.

Häri äro icke in- och utförsel af guld- och silfverplantsar eller myntsorter inberäknade.

De Förenade Rikena deltaga icke i denna handel; dock synes Sverige under 1895 hafva utfört för 4,128 mexikanska dollars till Singapore. Hvaraf dessa varor utgjordes, har det likväl icke lyckats mig konstatera. Villkoren för skapandet af en export från våra länder till Straits Settlements torde, såvidt jag kunnat erfara, vara ungefär desamma som beträffande Kina och Japan. Svenskt jern och stål skulle ega samma utsigter här som der, ifall prisen kunde sättas lika lågt som de engelska, hvilka här äro öfvervägande. Till Singapore infördes år 1895 för £ st. 2,009,145 och år 1896 för £ st. 1,487,682 i metaller. Jag gjorde mig särskildt underrättad angående möjligheten att importera lådbräder från Norge och Sverige. Det uppgafs för mig, att de lådor, som här användes för försändelser af »petroleumtins», tillverkades af trä från Straits Settlements sjelft och voro så billiga, att amerikanerna icke kunde konkurrera med lådbräder af deras billigaste slag, nemligen Oregon Pine. Lådan levererades här till 17 à 18 cents stycket (1 mex. dollar = 100 cents = 1 sh. 10 $\frac{1}{2}$ d. engelskt mynt, februari 1898). Storleken $1'8\frac{1}{2}'' \times 1'3'' \times 10\frac{1}{4}''$. Brädernas tjocklek för sidor, lock och botten $\frac{1}{2}''$, för ändstyckena $\frac{3}{4}''$. Dessutom meddelades det mig, att man mer och mer upphörde att använda lådor till inpackning af »petroleumtins» såsom varande onödiga. Bleckbehållarne sändas i ångfartygen sådana de äro, i det risken af förlust på grund af läckning visat sig vara mindre än den med inpackningen i trälådor förbundna kostnaden. Det synes alltså vara ringa utsigt till export af denna artikel, i motsats till hvad förhållandet är på Java och Sumatra, hvarifrån den mesta petroleum, utföres inpackad i norska lådor. Emellertid är ökningen af exporten af rysk petroleum, för hvilken här i Singapore tyckes finnas en hufvudupplagsplats för kringliggande land och städer, så stor, att man icke kan veta, om icke under förändrade förhållanden en marknad kan uppstå äfven här. En omständighet, som dock gör en sådan eventualitet mindre sannolik, är att det nu bygges allt flera tankbåtar för petroleum, hvilka föra varan direkt utan inpackning från en upplagsplats till en annan. Derför ser man också nu, att petroleumreservoarer byggas öfverallt i de stora hamnstäderna, Saigon, Hongkong, Shanghai etc. etc.

Utsigterna för export hit af färdigbygda hus, som *borde* kunna gifva ett rikligt utbyte, hafva, såsom jag hört, omöjliggjorts derigenom, att de här talrikt uppträdande hvita myrorna på otroligt kort tid förstöra allt mjukt trä. Det är endast det jernhårda »hardwood» från det inre af landet, som kan motstå dem och det i alla fall endast för en kortare tid. Till och med af petroleum genomdränkta lådbräder, som någon tid legat i lagerrummen, blifva uppätna. Om något medel kunde uppfinnas mot detta onda, skulle säkert såväl Kina som de sydligare delarne af Asien blifva en god marknad för våra vackert bygda, praktiska och billiga färdiggjorda hus. Alla, för hvilka jag visat de få ritningar och planer, jag medförde, blefvo mycket intagna af desamma och förspådde dem en god framtid — om myrorna kunde öfvervinnas.

Någon införsel af trälast eger icke rum, då behovet tillgodoses genom landets egen tillgång deraf.

Huruvida dessa här ofvan nämnda och andra varor kunna hafva någon utsigt att vinna inträde i Singapore och Straits Settlements, kommer här såsom i Kina att bero på om en skandinavisk firma etablerar sig på platsen och kan göra uppoftningar i början för att införa varorna, eller om en exportfirma i hemlanden, som härute eger pålitliga agenter eller filialer, vill göra detsamma. Att hvarje sådant företag bör understödjas af vårt konsulat, och att ett dylikt stöd kan ega en helt olika betydelse, om vi på platsen få en yrkeskonsul, säger sig sjelft.

Då Singapore med hänsyn till sjöfarten på grund af sitt läge bildar likom en mellanlänk mellan Europa, Indien, holländska Indien och det fjerran Östern, är det klart, att det för hela året sammanlagda tonnaget är ganska imponerande. Följande tabell utvisar de under 1896 in- och utklarerade fartygen efter nationalitet.

	Inklarerade		Utklarerade	
	Antal	Ton	Antal	Ton
Amerikanska	5	4,896	5	4,896
Österrikiska	26	62,315	26	62,315
Britiska.....	2,965	2,630,008	2,967	2,630,472
Belgiska	1	1,689	1	1,689
Holländska.....	842	283,777	842	284,410
Franska.....	121	182,390	121	182,390
Tyska.....	321	484,844	322	484,447
Italienska.....	53	46,318	53	46,318
Japanska.....	25	54,172	25	54,172
Ryska	9	25,503	9	25,503
<i>Svenska och Norska</i>	71	79,797	71	79,797
Spanska.....	52	110,720	52	110,720
Summa	4,491	3,966,429	4,494	3,967,129.

Af dessa inkommo 4,458 samt afseglade 4,461 med last.

Af de under 1896 ankomna lastade svenska och norska fartyg voro 15 svenska och 47 norska. Dessutom ankommo 9 i barlast, hvilkas nationalitet jag icke fått mig uppgifven.

Under 1897 växte tonnaget emellertid i öfverraskande grad, i det de norska fartygens antal uppgick till 133 med 126,809 ton, de svenska deremot nedgingo till 7 med 8,267 ton, tillsammans 140 fartyg med 135,076 ton. Att vi i trots af detta imponerande tonnage endast blifva n:o 4 i raden af här representerade nationer, beror derpå, att holländarne här rycka upp med den talrika flottan, som ombesörjer den lokala trafiken och handeln med Sumatra och Java, hvarjemte också medräknas den holländska ångfartygslinien på Europa med dess i fast route gående stora tonnage. Detta sistnämnda

förhållande spelar här liksom i öfriga ostliga hamnar en stor roll äfven vid uppskattandet af det franska och tyska tonnaget.

Liksom Hongkong är den stora befraktningsplatsen för frakter norrut till Kinas nordliga hamnar, Japan och Sibirien, är Singapore centrum för befraktningar inom ett ofantligt nät, som sträcker sig från Bombay öfver Colombo, Calcutta, Sumatra, Java, Borneo, Bangkok, Saigon, Canton, Hongkong, Filippinerna och ända till Shanghai med mellanliggande hamnar. Ris, socker och petroleum norrut och kol söderut äro de väsentligaste af de frakter, som erbjudas. Oaktadt mycket af det gods, som går till de platser, som anlöpas af de stora, i fast route gående engelska, tyska och franska ångfartygslinierna, ombesörjes af dessa, finnes tillräcklig sysselsättning för våra fartyg i frakterna på dessa och mellanliggande hamnar. Det var därför också vår härvarande vicekonsul Mr Craig's mening, att ingen anledning fans att befara en minskning af vårt tonnage här under den närmaste tiden. I synnerhet trodde han, att trade till och från Bangkok skulle ökas betydligt och sysselsätta många fartyg. På samma sätt den alltjemnt växande petroleum- och sockertrade från holländska Indien till Kina och Japan.

För farten på Bangkok skola i synnerhet moderna fartyg med stor drägtighet (cirka 2,000 ton) och ringa djupgående visa sig praktiska. Barren utanför Bangkok är endast 13,6 fot (engelska) djup, och fartyg, som vilja gå i denna trade, böra därför icke vara mycket mera djupgående för att undgå nödvändigheten af att lossa för mycket i läktare utanför barren, hvilket naturligtvis förorsakar extra kostnader. För öfrigt gälla här samma villkor för erhållande af goda frakter, som utvecklats under »sjöfart på Japan och Kina»: sidoportar å mellandäck och anordningar för infödda passagerare samt helst icke under 10 mils fart.

*Utsändande
af yrkes-
konsul nöd-
vändigt.*

Af det föregående inses, hvilken betydelse Singapore har för sjöfarten, och det gäller för oss att nu begagna de medel, som stå till vårt förfogande, för att befästa och ytterligare utveckla den fördelaktiga ställning, vår sjöfart uppnått här ute. Då vårt tonnage under ett år, 1897, som eljes icke kan sägas hafva varit synnerligen förmånligt för sjöfarten, uppgått till nästan det dubbla mot föregående årets, synes detta utgöra ett godt förebud för framtiden. Det första och viktigaste medlet för detta ändamål är anställandet af en utsänd, duglig yrkeskonsul, fullt förtrolig med våra sjöfartsförhållanden och fraktmarknaden i det hela, så att han kan vara i stånd att genom sina rapporter lemna våra redare snabba och tillförlitliga underrättelser om fraktmarknadens ställning m. m. Ty det är sant, hvad den norska konsulatkomitén af 1891 säger i sitt förslag: »Komitén anser sig i synnerhet böra förordna Singapore såsom station för den eventuelle fast aflönade konsuln, såväl på grund af hamnens centrala läge, som emedan den är medelpunkten för den asiatiska sjöfarten, hvarifrån det också är lättast att öfverskåda fraktmarknaden i sin helhet, och hvarest för visso också alla hithörande upplysningar lättast införskaffas.»

*Konsulns
aflöning.*

När jag här framkommer med förslag till konsulns aflöning, måste jag, jemte det jag hänvisar till de allmänna synpunkter, jag tillåtit mig framhålla i fråga om förslaget

rörande Japan och Kina, vördsamt fasta uppmärksamheten derå, att en konsuls ställning i Singapore blir mera representativ än i de öfriga af Österns städer, i det han här kommer i social beröring icke blott med sina kolleger, konsulerna för öfriga representerade nationer, utan också med kolonialregeringen med guvernören i spetsen och alla hans departementschefer samt med den militära administrationen.

Häraf följa sociala förpligtelser, som icke kunna undvikas, utan att man ställer sig alldeles utanför hela det sociala lifvet, hvilket åter medför ett förringande af ställningens anseende och värdighet, något hvarmed våra länder icke skulle vara betjenta härute, der det just gäller att *vinna en position*.

Jag har gjort mig underrättad om hyror, tjänstfolks löner etc. och finner prisen, i allmänhet sedt, ungefär lika dem i Kina och Japan.

Följande här representerade magter aflöna sina yrkeskonsuler på nedan angifna sätt:

Tyskland (generalkonsul) 24,000 mark, 1 sekreterare å 8,000 och 1 sekreterare å 6,000 mark, fria bostäder.

Frankrike (generalkonsul) 28,000 francs och fri bostad (sekreterarnes löner icke särskildt omnämnda i budgeten).

Holland (generalkonsul) 15,000 floriner, (1 fl. = c:a 1,50 frs).

Jag antager, att en lön af 16,000 kr. med 3,000 kr. i kontorsanslag utan rätt till konsulatafgifter skall vara tillräcklig för en svensk och norsk konsul för att upprätthålla sin ställning. Konsulatafgifterna utgjorde år 1896 mexik. doll.* 1,151 och år 1897 mexik. doll. 2,741.

Konsulns distrikt bör omfatta hela kolonien Straits Settlements, och vicekonsulatet i Penang bör bibehållas och besättas med en köpmans-konsul.

Till Penang inkommo under 1896:

	antal	ton
svenska fartyg	9	8,901
norska fartyg	15	9,969.

Penangs betydelse som handelsplats framgår af följande tabell öfver in- och utförsel.

	Införsel	Utförsel
1895.....	£ st. 4,848,416	4,584,666
1896.....	» 5,109,270	4,869,926.

De till vicekonsulatet i Penang inflytande konsulatafgifter uppgingo 1897 till mex. doll. 322.

* 1 mex. doll. nu = 1 sh. 10 ¹/₂ d.

Vladivostok.

Det var min plan att genast efter min ankomst till Japan i augusti månad begagna den varma årstiden, under hvilken i alla fall icke mycket kunde der uträttas, till en resa till Vladivostok för att undersöka förhållandena och möjligheten för ett större deltagande från våra länders sida i den med ilande hast tilltagande importen till denna vigtiga hamn af europeiska industrialster. Det visade sig tyvärr, att det händelsevis icke gick något ångfartyg dit från Japan förr än under senare hälften af september, och så länge kunde jag icke vänta; jag måste därför uppgifva planen och använda tiden till att företaga den nödvändiga resan till Peking för att framlemna mina kreditivbref till kejsaren af Kina.

Jag kan icke nog beklaga, att denna min tilltänkta resa icke kunde blifva af, ty jag är fullt öfvertygad, på grund af allt jag hörde i Japan och Kina af kompetenta affärsmän, att icke någon plats finnes i Ostasien, der vissa af våra länders industriartiklar skulle kunna finna en lättare och mera lönande marknad än i Vladivostok. Såsom den trans-sibiriska jernvägens ändpunkt, den ryska Stillahafs-flottans koncentrerings- och upplagsplats, förposten till den för möjliga operationer i yttersta Östern afsedda talrika ryska armén, erbjuder denna plats, som sjelf ännu producerar så godt som ingenting, naturligtvis den rikaste marknad för alla förnödenhetsartiklar af så godt som hvarje slag, från maskiner och ångfartyg, rails och jern samt stålvaror af alla slag ända ned till konserver, brännvin, öl och stearinljus. Allt af god vara, som föres dit, kan räkna på en snabb omsättning och höga priser. De stora skogarne i Ostsibirien äro ännu så godt som orörda, träförädlingsmaskiner komma därför att blifva och äro redan en af de vigtigaste nödvändighetsartiklarne. Ja, jag tror mig trygt kunna säga, att dugliga svenska eller norska yrkesmän med tillräckligt kapital för att anlägga sågverk och hyfvelverk etc. derute kunna vara säkra om att göra goda affärer.

I Yokohama och senare i Shanghai träffade jag en ung svensk köpman, hr M. Lindskog, som just kommit från Vladivostok, der han tydligen med flit och insigt studerat förhållandena, med en utvidgning af våra handelsförbindelser för ögonen. Jag bad honom gifva mig en resumé af sina intryck derifrån och mottog också från honom nedanstående skildring med den deri intagna intressanta skrifvelsen i samma ämne från i Vladivostok bosatte svenske ingenjören Nordström. Jag intager här dessa två skildringar, emedan jag genom samtal med andra, med förhållandena i Vladivostok bekanta män försäkrat mig om att de återgifva en riktig uppfattning af dessa förhållanden.

Hr Lindskog, som nu etablerat sig i Shanghai tillsammans med en engelsman under firma »Bickerton & Co», har agent i Vladivostok, och affärer kunna således inledas och afslutas genom honom, något hvartill jag på det bästa rekommenderar honom, då jag, såsom redan förut nämnts i min rapport om våra handelsförbindelser med Kina, anser honom för en sträfsam och ärlig ung man med stort intresse för utvecklingen af våra länders export till det fjerran Östern.

Likaledes får jag på det enträgnaste uppmana våra industriidkare att icke underlåta att begagna sig af ingenjör Nordströms i hans ofvan omförmälda bref gjorda erbjudande att stå till tjenst med hjälp och upplysningar.

Hr M. Lindskogs skrifvelse lyder sålunda:

»Vladivostok ligger på 43° 7" nordlig latitud och 131° 54" östlig longitud vid södra ändan af en lång halfö omsluten af Peter den Stores Bugt.

»Af alla hamnar i Ost-Sibirien är Vladivostok såväl i politiskt som kommersielt hänseende ojemförligt den mest betydande, i synnerhet som hamnen nu genom den nyligen från Danmark inköpta isbrytaren hålles öppen hela året.

»Staden med sitt storartade läge är på trenne sidor omgifven af höga, branta kullar, af hvilka några äro starkt beväskade. Under större delen af året ligga i hamnen flera ryska pansarbåtar, minbåtar samt krigsfartyg från olika nationer. Äfven handelsflottan är under sommaren temligen stor, och en liflig rörelse råder vid stränderna.

»Vladivostok är väl anlagd med breda gator och stora byggnader, bland hvilka senare må nämnas barackerna, jernvägsstationen, museum, ryska kyrkan, guvernerens hus samt hrr. Kunst & Albers affärsbyggnader.

»En särdeles vacker park är belägen i stadens centrum, och flottans musikkår spelar derstädes tvenne gånger i veckan under sommarmånaderna. — Vidare finnas i Vladivostok två stora hotell, ett gymnasium för gossar, ett institut för flickor samt tvenne sjukhus.

»Importen till Vladivostok ökas för hvarje år, både hvad kvantiteten och kvaliteten beträffar, då deremot exporten, som till stor del består af skinn och hudar, förblifver jemförelsevis ringa.

»Den firma, som otvifvelaktigt har största inflytandet på den ostsibiriska marknaden, är hrr Kunst & Albers, hvilken tillika med sina filialer i Blagoweschensk och Nikola-jewsk har sitt ombud med samma firmanamn i Hamburg.

»Bland andra mera betydande importfirmor i Vladivostok må nämnas Tschourin & Co. (rysk), G. H. Langelütje (tysk) samt Walden & Lindholm (finsk). Sistnämnda firma har stora petroleumupplag strax utanför staden. — Firman Scheveleff & Co. äger en tändsticksfabrik, som förser hela Ostsibirien med denna vigtiga artikel.

»Dessutom finnas några mindre europeiska firmor, hvilka hafva sina förbindelser på Kina och Japan.

»Innan jag vidrör frågan, om hvad som bör göras för införandet af svenska och norska ulster i Sibirien, vill jag härmed påpeka, att Sverige har i Vladivostok en man, ingenjör Nordström, hvilken under sin treåriga vistelse derstädes hunnit att noggrant studera förhållandena i hela Amurlandet och således bör vara i stånd att bättre än mången annan kunna döma om saken i fråga. Herr Nordström har till mig inlemnadt en skrifvelse af följande innehåll:

'Att lemna några bestämda uppgifter öfver hvad som till Vladivostok ankommer och hvarifrån är ej möjligt. Det finnes visserligen en komité, som skall lemna statistiska upplysningar, men det material, denna har att tillgå, omöjliggör ett mera i detalj

gående arbete. Vi finna dock af komiténs berättelse för 1894, att Vladivostok besökts af 153 fartyg om tillsammans 198,931 ton, deraf 7 norska om 9,627 ton medförande 117,883 ton diverse varor. — Utförseln har varit 36,086 ton varor hufvudsakligast till Nicolajevsk Sakhalin samt till större delen transitogods.

Till Nicolajevsk ankom under samma år 36 fartyg om 30,191 ton, deraf 3 norska om 2,159 ton lastade med 23,653 ton varor.

På enskild väg har jag funnit, att Vladivostok till den 1 November 1897 besökts af 215 fartyg om tillsammans 248,433 ton, hvaraf 27 st. om tills. 27,377 ton varit norska. Men som af de senare »Pronto» besökt hamnen 8, »Bygdö» 5 och »Oslo» 2 gånger, så reduceras det verkliga antalet norska båtar, som under detta års seglationstid besökt hamnen, till 15 st. om tills. 16,912 ton. De flesta af dem äro befraktade pr. månad.

De firmor härstädes, som mest befatta sig med befraktning af fartyg, äro Kunst & Albers, Scheveleff & Co., J. H. Langelütje samt Tschourin & Co.

Lämpligaste båtar för fraktfart norr om Vladivostok äro de om 700,850 ton samt grundgående, emedan Nicolajevsk ej kan besökas af mer än 14 fot djupgående fartyg. — Under denna sommar har norska ångaren »Bygdö» för hrr. Kunst & Albers räkning gjort en tur till Anadyr. Denna är den nordligaste plats på ostsibiriska kusten, hvarest ryska tjänstemän äro stationerade. Dessa erhålla post och proviant en gång under sin två månaders sommar och en gång under vintern medelst en rentransport, som då utgår från Habarosk.

Under min treåriga vistelse i östra Sibirien har jag sett mera maskiner, redskap, materialer och industrialster af alla slag än tillförne under hela mitt lif. Ytterst litet af detta har dock varit af svenskt fabrikat. De flesta industriidkande länder, deribland äfven Finland, hafva varit väl representerade.

Till Amur- och Ussurifloderna hafva under de två sista åren Creyttons verkstad i Åbo levererat en ångare försedd med tvenne hjul och en mindre propellerbåt, samt Brobyggnadsbolaget i Helsingfors två ångare, hvardera med tvenne hjul och ett hjul i aktern. Af sistnämnda konstruktion hafva under samma tid levererats tre ångare från England och två från Holland — detta för regeringens räkning. — Jag har dessutom sett flera ångare af olika konstruktioner, hvilka anländt för enskildas behof och äro afsedda för bogsering och passageraretrafik på floderna. Brobyggnadsbolaget i Helsingfors har till Vladivostok levererat en bogserbåt med en maskin om 200 ind. hkr. och skola under nästa år (1898) leverera ännu två ångare. Från Creyttons verkstad äro åtta torpedobåtar under ihopsättning härstädes. — En holländsk mek. verkstad har levererat ett stort mudderverk, flera jernpråmar samt en flytande lyftkran för ånga. Flera mudderverk och jernpråmar hafva förut levererats för floderna, och tvenne nya skola komma under nästa år. — Från Norge hitkom för 2 år sedan två hvalångare om 90 fots längd med kanoner och full utrustning, och för några månader sedan reste en norsk sjökaptän hem för att beställa och hitföra en dylik båt för en härvarande firmas räkning. — För öfrigt hafva under de tre sista åren anländt en myckenhet af lokomobiler, flerfaldiga sorters maskiner, ångpannor, pumpar, kranar, verktyg, redskaper och materialer.

'Upptagen med mitt arbete här har jag ej kunnat förhindra, att en cirkelsåg med lokomobil samt en trähyflingsmaskin under september månad af herr Sovoroff requirerades från Amerika. En annan firma, Kalarito & Co, har dock lofvat att ej beställa maskineri från Amerika utan att först göra förfrågan om svenska träförädlingsmaskiner. Af dylika maskiner bör åtskilligt kunna säljas såväl på kusten som in i landet, blott man lyckades få någon att börja använda dem, så de stora i ögonen fallande fördelarna blefve bekanta. Att dessa äro behöfliga här synes bland annat deraf, att under detta år 2,500 standard hyfladt virke ankommit från Amerika, och 4,000 äro redan köpta för nästa år.

'Smidesjern, stål, spik och plåt, hvaraf massor korrugerad galvaniserad takplåt, som här är allmänt taktäckningsämne, förbrukas årligen i stora kvantiteter. Behovet häraf har under senaste åren varit så stort, att härvarande firmor i allmänhet haft sitt höstlager utsåldt före årets slut. — Hösten 1895 åtog sig min principal att vid sin såg vid Behin-floden bygga 27 st. större däckade pråmar att levereras under följande sommar. För att kunna utföra detta arbete måste vi beställa flera tusen skrufbultar från Japan samt ifrån Kina och Japan köpa större delen af den gröfre spiken. Förliden höst hade jag i uppdrag att göra ritningar och förslag till en byggnad vid Kronans transportflotta vid Amur och Ussuri, men som jern och spik redan på nyåret ej fanns att få, blef det ej någon byggnad utaf. — Det hufvudsakligaste af maskiner, verktyg, stål och jern kommer från England och Tyskland; dock äro landbruksmaskiner och redskap, hvaraf hittills litet erfordrats, nästan uteslutande amerikansk tillverkning. Jag har i höst sett några rens- eller kastmaskiner fullkomligt lika de svenska s. k. Wallamaskinerna, som syntes vara af tyskt fabrikat. En del amerikanska plogar äro oftast för tunga och svårhandterliga för härvarande förhållanden. Såsom regel vid urval af redskap och verktyg bör man gifva de lättare företråde, synnerligast som dessa oftast äro de billigaste.

'Ett ölbryggeri finnes här, men mycket öl kommer från Tyskland, Ryssland, Amerika och Japan. En $\frac{1}{1}$ butelj tyskt öl kostar här i regeln rub. 1,20; det billigaste ryska 60 kopek. För några år sedan fanns endast danskt smör om 1 funt = 0,4095 kg. i hermetiskt tillslutna bleckburkar, men detta år hafva äfven holländarne hitsändt ett proflager. Dessa burkar kosta i handeln rub. 1. Ost ankommer från skilda håll utom från Sverige. Kondenserad, osockrad norsk mjölk äfvensom preserved fisk är mycket omtyckt. Alla konserver hafva stor marknad här. Hos firmorna Kunst & Albers och J. H. Langelütje kan man ibland få se något af svensk tillverkning såsom Eskilstunasmiden, lampor från herr Böhlmark i Stockholm, ekspik, papp m. m. Allt har godt rykte om sig, men prisen äro något för höga. L. M. Erikssons telefoner äro ej alldeles obekanta, och mycket torde i en snar framtid härutinnan vara att göra, synnerligast som Vladivostok ännu saknar allmän telefonledning.

'Det synes som om svenska industriidkare begått en stor försummelse angående den sibiriska marknaden, hvaraf andra nationer vetat att i tid begagna sig. Men skulle de svenska industrialstren nå äfven hit, kan ännu ofantligt mycket göras, om tiden genast tages i akt. Jag vill härmed säga min tanke om på hvad sätt denna marknad bör kunna vinnas.

”Tillfölje af de stora afstånden, svårigheten med ryska språket samt den kostnad, som är förenad med ett ombuds uppehälle och resor härstädes, kan ej, såsom fallet är hemma, en firma utsända en resande, som genom sin provision och vanligen lilla lön skall underhålla sig, utan staten måste först och främst bidraga med nödiga belopp, och äfven flera firmor måste sammansluta sig. Att utsända stipendiater till sådana ryska centra som St. Petersburg, Moskva, Odessa m. fl. är utan tvifvel ett godt sätt att få svenska alster införda i Ryssland, men i Vladivostok duger det ej att uteslutande handla efter denna metod. Här *måste* finnas ett välsorterat proflager å maskiner, maskindelar, verktyg, jern, stål samt andra lönande artiklar samt i förening med detta en större reparationsverkstad och en god firma såsom ombud och representant för nämnda lager och verkstad. Som det är förenadt med många svårigheter, ja, nästan omöjligt att utskeppa större, färdiggjorda maskiner, och som för öfrigt Vladivostok är i saknad af en bättre verkstad, är detta det bästa och enda sättet att få de svenska maskinerna och det svenska jernet och stålet i allmänt bruk. Det råder ett ständigt klagomål och krångel vid mottagandet af färdiggjorda maskiner från Europa och Amerika, men genom en dylik verkstad och med svenskt material bör sådant kunna afhjelpas och enligt min och ryska ingenjörers åsigt skulle denna både betala sig sjelf och äfven bidraga till det lika nödvändiga proflagrets underhåll.

”Det är min sanna önskan att snart få se Sverige och svenska alster väl representerade i Sibirien, och skall jag med nöje stå till tjenst med nödig hjälp och vidare upplysningar.”

»Af denna rapport framgår nödvändigheten af att de Förenade Rikena snarast möjligt må blifva väl representerade i Ost-Sibirien.

»Såsom varande slutpunkten för den transsibiriska jernvägen och dessutom utgörande hufvudorten för all import till Ost-Sibirien är och förblifver Vladivostok utan tvifvel den lämpligaste plats, hvarest denna representation skulle hafva sin verksamhet.

»Det faller af sig sjelf, att skola ryssarne kunna öfvertygas om fördelen af att använda svenska och norska artiklar, måste det finnas ett fullständigt proflager i Vladivostok, lämpligt placeradt och med god tillsyn. Såsom representant för nämnda lager fordras en firma, hvars ledare är rysk eller finsk och känd med sibiriska förhållanden. Firman, som uteslutande skulle arbeta för införandet af svenska och norska alster i Ost-Sibirien, skulle vara väl representerad i Nicolajevsk, Habarosk och Blagovesaliensk. I förening härmed skulle i Vladivostok upprättas en reparationsverkstad, som staden f. n. är i stort behof af.

»Hufvudsaken är, att det som *skall* göras, må göras *genast*, enär i annat fall det torde blifva omöjligt att alls få se våra artiklar i den ostsibiriska marknaden. Tyskar och snart nog amerikanare få allt mer och mer insteg i Vladivostok, och det kommer helt säkert ej att dröja länge, innan konkurrensen derstädes blir lika stor som i Japan och andra platser.

»Som Sibirien ej är det enda land i den aflägsna östern, hvilket bör uppmärksammas af våra länders exportörer, torde det vara till fördel för dessa att genom en härvarande

firma förena den svenska exporten till Kina med exporten till Sibirien, emedan exporten till Vladivostok och äfven Nicolajevsk är till stor del beroende af europeiska affärs-hus i Kina.

Shanghai den 12 januari 1898.

(undert.) *M. Lindskog.*»

Enligt föreliggande upplysningar besöktes Vladivostok år 1894 af 153 fartyg med sammanlagdt 198,931 tons dräktighet, hvaraf 7 norska om 9,627 ton. År 1897 har sagda hamn till den 1 november varit besökt af 215 fartyg med sammanlagdt 248,433 tons dräktighet, hvaraf 27 om sammanlagdt 27,377 ton voro norska. De norska fartygens antal har alltså sedan 1894 nästan fyrdubblats och befinner sig, såsom jag hört, i jemnt stigande. Något svenskt fartyg har, såvidt jag kunnat erfara, icke besökt hamnen.

Det har icke varit mig möjligt att anskaffa något statistiskt material, som skulle kunna läggas till grund för en beräkning af storleken eller värdet af den export, som f. n. eger rum från de Förenade Rikena till Vladivostok. Af den föregående redogörelsen framgår dock, att denna export ännu är jmförelsevis obetydlig, men att god utsigt finnes, att den kan ökas i högst betydlig grad, i fall våra exportörer ville gripa sig saken energiskt an.

Dessa två omständigheter, vår tilltagande sjöfart och den goda utsigten för en utmärkt marknad för våra produkter, gör det nödvändigt, att från statens sida göres hvad göras kan för att skydda våra intressen. Under vanliga förhållanden skulle Vladivostok naturligtvis hafva blifvit ett verksamhetsfält — och jag kan tillägga, ett rikt sådant — för en konsul. Men, såsom bekant, nekar den ryska regeringen att mottaga främmande makters konsuler i Ost-Sibirien, och det återstår då intet annat än att hjälpa sig fram på sätt Tyskland gjort, nemligen genom att anställa en så kallad *handelsagent*, som visserligen icke erkännes såsom konsul på platsen, men dock tillåtes utföra de väsentligaste af en konsuls åligganden och taga sig an det lands och dess undersåtars intressen, som han representerar. Jag tillåter mig vördsamt uttala såsom min åsigt, att det skulle vara af största betydelse för utvecklingen af våra länders sjöfart och handel, om vi kunde blifva representerade af en inflytelserik man i Vladivostok. Jag anser det därför som en stor lycka, att Vladivostoks obetingadt mest framstående affärsman hr A. Dattan, innehafvare af platsens förnämsta firma hrr Kunst och Albers, anhållit om min medverkan till uppfyllande af hans önskan att blifva utnämnd till Kongl. svensk och norsk handelsagent i Vladivostok. Han är sjelf befraktare af många norska fartyg och säger sig också vara mycket intresserad i vår export. Han berömmes af alla, hos hvilka jag hört mig före, såsom en sällsynt duglig och energisk man. Generalguvernören öfver Ost-Sibirien, som jag träffade på en af mina resor, sade, att vi icke kunde få en bättre man. Han är af tysk nationalitet och »Kaiserl. Deutscher Handelsagent». Liksom han nu fått tillåtelse af de ryska myndigheterna att hissa tyska riksflaggan på sitt hus, så kommer han också att erhålla nödig tillåtelse att hissa de Förenade Rikenas unions-

gös, ifall han blir utnämnd. Flaggfrågan spelar, såsom förut nämnts, en vigtig roll i Östern. Herr Dattan har vidare förklarat, att han utom Tyskland endast önskar representera Sverige och Norge, då han har mest att göra med norska fartyg och är intresserad i deras trade och vår handel öfverhufvudtaget. Han har två skandinaver i sin tjänst. Dessutom sysselsätter firman 7 å 8 prokurister och sammanlagdt 180 personer. Såsom den förnämste importören på platsen kommer han säkert att kunna uträtta mycket för vår handel.

Jag vågar därför ödmjukligen föreslå, att snarast möjligt en olönad Kongl. svensk och norsk handelsagentur upprättas i Vladivostok, och att posten besättes med hr A. Dattan.

*Konsulernas
reseersätt-
ningar.*

För de resor, som oftast skola komma i fråga, särskildt generalkonsulns i Kobe resor till Nagasaki och Yokohama eller Tokio, kan ett fast reglemente angående reseersättning och dagtraktamente med lätthet fastställas. Biljettprisen ställa sig ungefär lika för befordran med ångfartyg som med jernväg mellan Kobe och Nagasaki, i det att de för begge beföringssätten uppgå till omkring 15 yen (1 yen = 2 sh. 1 d.). Från Kobe till Yokohama kostar jernvägsbiljetten (allt 1 klass) 10,53 och till Tokio 11 yen. Ångbåtsbiljetten från Kobe till Yokohama 12 och tur och retur 18 yen. På ångfartyget äro också måltiderna inberäknade. På de japanska fartygen far man nu för 6 yen utan måltider mellan nämnda hamnar, men man måste komma öfverens med kaptenen om europeiska måltider, som i allmänhet serveras för 3 yen per dag eller 1 yen per måltid.

Hotellen lemna rum med full kost (den så kallade »american plan», som följes öfverallt här i Östern) för ett belopp af 5—7 å 8 yen per dygn, allt efter rummets beskaffenhet. Om så en resande konsul skall hafva sina öfriga utgifter för vagn eller i hvarje fall »jinrikska», för de på grund af klimatet nödvändiga förfriskningar, för drickspenningar och befordran af bagage ersatta, torde omkring 11 å 12 yen eller 20 kronor om dagen vara det minsta belopp, som kan anslås till dylik ersättning. På de japanska jernvägarne gifves ingen rabatt för returbiljetter. Enligt ofvanstående skulle t. ex. en fyra dagars resa från Kobe till Yokohama eller vice versa ersättas sålunda:

jernvägsbiljett tur och retur = 21,05 yen	 c:a	36,00 kronor
4 dagar å 20 kronor		80,00 »
		Summa 116,00 kronor

Från Kobe till Nagasaki eller vice versa:

biljett (ångfartyg eller jernväg och ångfartyg) tur		
och retur = 30 yen		52,50 kronor
4 dagar å 20 kronor		80,00 »
		Summa 132,50 kronor

Beträffande beräkandet af *jernvägs*-biljett mellan Kobe och Yokohama skulle man kunna invända, att tur och retur med ångfartyg (europeiska eller amerikanska) kostar endast 18 yen, och att man därför icke borde beräkna mera i fråga om ersättning. Men då ångfartyg icke gå hvarje dag, måste det öfverlemnas åt konsuln sjelf att afgöra sättet att resa, då eljest lätt en större utgift kunde förorsakas genom att konsuln skulle blifva nödsakad vänta på ett ångfartyg en eller två dagar.

För andra möjligen förekommande resor inom landet, såsom t. ex. för att lemna bistånd vid strandningar etc., måste räkning inskickas för sjelfva resan, hvar emot 20 kronor i traktamente per dygn öfverallt bör kunna anses tillräckligt. Jag måste dock uttryckligen tillägga, att denna summa redan nu af kolleger och konsuler, med hvilka jag öfverlade härom, ansågs för ganska lågt tilltagen, då prisen på allt äro i jemnt stigande. Under de senaste 10 åren hafva sålunda prisen på lifsförnödenheter stigit med 30 %. Det kan således lätt hända, att om några år ofvannämnda belopp för traktamente måste ökas, för att icke tjänsteresorna skola medföra en direkt förlust för vederbörande embetsman.

För en eventuel minister i Japan bör anslås 30 kronor i traktamente per dag under tjänsteresor, då han, hvar han än uppehåller sig, måste hafva häst och vagn och äfven måste bo annorlunda på hotel än konsulerna. Det är för en minister alldeles omöjligt, här såväl som i Kina, att företaga officiella besök eller visiter i allmänhet utan vagn med helst två hästar. En sådan kan fås för 3—4 yen per dag.

Kostnaderna för resan ut äro desamma på de engelska, tyska och franska linierna. Dock är den sistnämnda att föredraga på den grund, att vin och öl, konjak och lemond serveras »à discrétion», så att de extra utgifterna derigenom minskas i högst väsentlig grad. Prisen på denna linie äro:

Från Marseille till:	1 klass.	2 klass.	3 klass.	4 klass.	4 klass utan kost.
Singapore.....	francs 1,400	930	510	—	—
Hongkong, Shanghai	» 1,715	1,150	635	400	311

För familjer lemnas följande reduktioner: barn under 3 år resa fritt, mellan 3 och 12 för halft pris, äldre barn lika med fullvuxna, men å hvarje biljett för såväl fullvuxna som barn öfver 12 år 15 % afdrag.

Af de flesta här representerade nationer betalas reseersättning för hela familjen och en tjänare. Franska diplomater och konsuler hafva till och med rätt att medtaga föräldrar. För manliga tjänare betalas på de franska ångfartygen 4 klass med installering å 3 klass. För barnpiga betalas till och med endast 4 klass utan kost, och det blir såvidt möjligt sörjdt för, att hon får liggläplats tillsammans med barnen på 1 klass och sina måltider med dem gratis.

Bil. C.

*Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i sammansatt statsråd å Stockholms
slott den 13 januari 1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Hans excellens norske herr statsministern BLEHR,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr von KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN,
RESTADIUS,
THILESEN,
LÖVLAND.

1:o.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena föredrog i underdånighet förslaget till de Förenade Rikenas gemensamma utrikesbudget för 1901 samt Norska regeringens den 29 nästlidne december deröfver afgifna underdåniga betänkande.

Herr ministern anförde:

»Det budgetförslag, som förelades Eders Kongl. Maj:t den 30 sistlidne november, innehöll, hvad *kabinettskassan* beträffar, några förhöjningar i beräkningen af utgifterna å ministerstaten samt för militärattachéer.

I fråga om anslaget till beskickningen i Madrid har departementet för det inre i det utlåtande, som ligger till grund för norska regeringens betänkande, förordat

såväl höjande af ministerns lön från kr. 22,000 till kr. 32,000, som anvisande af kr. 4,000 åt en kanslist vid beskickningen. I förra afseendet uttalar departementet, att det har sig bekant, att Madrid är en mycket dyr lefnadsort, och, då afseende fästes vid dervarande beskicknings betydelse för Norges näringar, hufvudsakligen med anledning af de invecklade och stränga spanska tullbestämmelserna, framstår det för departementet såsom önskvärdt, att befattningen är så aflönad, att ekonomiska hänsyn icke lägga hinder i vägen för, att densamma vid hvarje tidpunkt kan vara besatt på bästa möjliga sätt.

I fråga om kanslisten yttrar departementet, att departementet af hänsyn till beskickningens betydelse och till hvad i utrikesdepartementets förslag blifvit framhållet, finner sig likaledes kunna uttala sig för, att till aflöning åt en kanslist uppföres ett belopp af kr. 4,000, hvilken anordning faller sig icke obetydligt billigare, än om man nödgades skrida till anställande af en legationssekreterare.

Departementet instämmer ock deruti, att ministern i Madrid, om dervarande beskickning erhåller så förbättrade villkor, som afses genom ifrågavarande förslag, bör öfvertaga de diplomatiska funktionerna äfven i Portugal. Departementet förutsätter härvid, att den till generalkonsulatet i Lissabon anslagna aflöning vid inträffande ledighet nedsattes till kr. 12,000, äfvensom att man söker uppväga den nu föreslagna ökningen i kabinetskassans utgifter genom framtida sänkning i aflöningen för andra beskickningar, hvarhelst sådant kan på något sätt visa sig utförbart.

I anledning häraf hemställer jag, att i beräkningen af utgifterna å ministerstaten måtte under »beskickningen i Madrid och Lissabon» uppföras: envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire kr. 32,000 samt kanslist, arfvode kr. 4,000.

Departementet tillstyrker likaledes, att det hittills å konsulskassan såsom anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet uppförda belopp af kr. 4,000 för Kongl. Nederländska beskickningen i Japan måtte öfverflyttas å kabinetskassan. Jag hemställer derför, att å ministerstaten måtte uppföras under »beskickningen i Tokio»: anslag till kanslikostnader kr. 4,000.

Förslaget om ökande af anslaget till militärattachéer med ett belopp af kr. 6,000 till en tredje militärattaché har departementet förklarat sig icke kunna biträda. Enligt departementets förmenande tillhöra utgifter af ifrågavarande slag rätteligen hvartdera rikets militärbudget, och om äfven departementet icke anser sig böra gå ända derhän att föreslå uteslutande ur den gemensamma utrikesbudgeten af hela utgiftsposten militärattachéer, så har detta sin grund endast deri, att departementet icke finner förhållandet vara af sådan betydelse, att departementet anser nödigt att motsätta sig en anordning, som nu en gång är antagen. Att utvidga denna anordning till att omfatta ännu en tredje post bör emellertid efter departementets förmenande icke kunna komma ifråga.

Jag delar ingalunda departementets åsigt, att utgifter för militärattachéers anställande vid beskickningarna rätteligen tillhöra hvartdera rikets militärbudget. Desse tjenstemän hafva nämligen att vid de beskickningar, der omständigheterna påkräva

anställandet af en särskild person för att följa det främmande landets utveckling på försvarsväsendets område och för att tillhandagå landsmän, som utsändas med militärt uppdrag, utföra en del af de tjenstepligter, som åligga beskickningarna i allmänhet och som därför vid de beskickningar, der någon militärattaché icke finnes anställd, utföras af ministern eller legationssekreteraren. Ett anslag af unionella medel för militärattachéers utsändande låter derfor helt säkert väl försvara sig. Enär emellertid Norska regeringen icke anser sig kunna tillträda förslaget, hvilket sålunda skulle komma att sakna regeringens stöd i Stortinget, anser jag mig icke böra tillråda Eders Kongl. Majestät att nu framlägga det.

Med iakttagande häraf skulle slutsumman för *kabinettsskassans* utgifter under år 1901 uppgå till kr. 674,500 för de Förenade Rikena tillsammans. Af detta belopp bestrider Sverige ensamt det till hemliga utgifter beräknade anslaget, kr. 9,900. Återstoden, kr. 664,600, torde, enligt den vedertagna proportionen 12 till 5, fördelas sålunda, att med afrundning af slutsiffran till närmaste hundratal Sveriges andel beräknas till kr. 469,100 och Norges till kr. 195,500. En obetydlig rubbning uppkommer visserligen härigenom i proportionen mellan rikenas bidrag, men den är dock endast skenbar, emedan i utrikesdepartementets räkenskaper hänsyn till den rätta proportionen alltid tages, och skilnaden godtgöres hvartdera landet, så att uppkommen besparing eller brist i hvarje fall noggrant fördelas efter den angifna proportionen.

I fråga om *konsulskassan* har departementet för det inre förklarat sig icke hafva något att erinra vid beräkningen af konsulat- och expeditiönsafgifter för 1901.

Departementet erinrar emellertid derom, att i sammanhang med utrikesdepartementets budgetförslag för 1900 ett förslag förelegat, att den nuvarande konsulatafgiften af 6: 35 per ton skulle afskaffas, och att de för konsulatväsendet nödiga medlen skulle åvägabringas dels genom ökade statsanslag, dels genom höjda expeditiönsafgifter och en vederbörande konsulatembetsman tillfallande fartygsavgift af 1 till 5 kronor, allt efter fartygets storlek. Departementet är emellertid fortfarande af den förmening, att konsulatafgiften, som i Norge utgår på grund af lagen af den 15 juni 1878, bör upphävas och att de för konsulatväsendet nödiga medlen böra åvägabringas genom statsanslag och expeditiönsafgifter, samt att de afgifter, som det kunde finnas billigt ålägga sjöfarten, skulle utgå i form af avgift till statsverket i öfverensstämmelse med norska grundlagens § 75, a.

Skilnaden mellan svensk och norsk uppfattning rör sig alltså för närvarande derom, huruvida fartyg, som anlöpa en främmande hamn, skola erlägga någon mindre avgift till konsulerna, eller om de böra vidkännas en skatt till staten. Enighet åter råder om önskvärdheten af den nuvarande konsulatafgiftens nedsättande. Jag kan endast för min del uttala den förhoppning, att ärendet må upptagas till pröfning under en nära framtid, möjligen i sammanhang med några andra reformer på konsulatväsendets område.

Mot de föreslagna utgifterna under konsulskassans olika rubriker har departementet icke gjort någon anmärkning, utan tvärtom förordat såväl den ifrågasatta nya organi-

sationen af konsulatväsendet i Ostasien, som ock den föreslagna förhöjningen af anslaget till skrifmaterialier, expenser och extra utgifter med kr. 5,000 för att kunna bereda resegodtgörelser åt de konsulatstjenstemän, som erhålla vikariats förordnanden, äfvensom åt de lönade konsulerna i Kina och Japan.

Konsulskassans utgifter skulle i öfverensstämmelse härmed komma att för år 1901 uppgå till ett belopp af kr. 622,900 att betäckas af dels inflytande konsulatafgifter dels statsanslag till oförändrade belopp af kr. 160,000 för Sverige och kr. 120,000 för Norge.

På grund af hvad jag nu anfört, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t behagade besluta att af Riksdagen och Stortinget äska de för utgifternas bestridande nödiga anslag, att utgå såväl för kabinettskassan, så vidt angår de af Sverige och Norge gemensamt bestridda anslagen, som för konsulskassan efter den för de båda rikenas bidrag till sådana utgifter hittills tillämpade proportion.

Med hänsyn såväl till de för Sverige och Norge olika statsregleringsperioderna, som till den olika dispositionsrätt öfver besparingar å ifrågavarande anslag, hvilken i de båda rikena under senare år varit bestämd, får jag slutligen föreslå,

att af Riksdagen måtte för 1901 begäras kr. 479,000 (kr. 9,900 + 469,100) till kabinettskassan och kr. 160,000 till konsulskassan, att utgå emot nu gällande redovisnings-skyldighet samt med samma rätt till anslagens användande och under enahanda vilkor som hittills;

och att af Stortinget måtte för budgetterminen 1 april 1900—31 mars 1901 äskas kr. 191,525 till kabinettskassan och kr. 120,000 till konsulskassan, förutom hvad i konsulatafgifter af norska fartyg samt expeditionsavgifter kan komma att under samma period inflyta, äfvensom derutöfver ett anslag för tillfälliga eller oförutsedda utgifter af kr. 28,000, hvaraf kr. 12,000 för kabinettskassan och kr. 16,000 för konsulskassan.»

Uti hvad sålunda blifvit hemställt och föreslaget, förenade sig det sammansatta statsrådets öfriga ledamöter, hvarvid norska statsrådsafdelningen tillika yttrade, att den anslöte sig till kongl. Norska regeringens betänkande;

och behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla hvad herr ministern för utrikes ärendena hemställt och föreslagit.

Ex protocollo:

Fredrik Rappe.

Sveriges och Norges gemensamma utrikesbudget för år 1901.

I. Kabinettskassan:	Sverige.	Norge.	Tillsammans
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
1. Ministern för utrikes ärendena.....	24,000	—	24,000
2. Utrikesdepartementet.....	32,365	13,485	45,850
3. Ministerstaten.....	350,647	146,103	496,750
4. Militärattachéer	8,471	3,529	12,000
5. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter...	63,517	32,383	95,900
Summa kronor	479,000	195,500	674,500
II. Konsulskassan:			
6. Utrikesdepartementet.....	8,857	11,743	20,600
7. Konsulsstaten	241,510	320,240	561,750
8. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter...	17,433	23,117	40,550
	267,800	355,100	622,900
Afgår hvad som här af beräknas kunna bestridas af inflytande konsulat- och expeditionsafigifter .	107,800	235,100	342,900
Summa kronor	160,000	120,000	280,000

Beräkning öfver kabinettskassans utgifter för år 1901.

	Kronor.
1. Ministern för utrikes ärendena	24,000
2. Utrikesdepartementet	45,850
3. Ministerstaten:	

a. Traktamenten m. m.

Beskickningen i Berlin:

Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	48,000	
Legationssekreterare	6,000	54,000
Transport	54,000	69,850

Tredje hufvudtiteln.

87

Transport 54,000

69,850

Beskickningen i Bryssel och Haag:

Ministre Plénipotentiaire 20,000

*Beskickningen i Konstantinopel:*tjänster fri bostad samt uppbär
ån konsulskassan 10,000 kr. }

Ministre Plénipotentiaire 10,000

Beskickningen i Köpenhamn:

Envoyé Extraordinaire och Ministre

Plénipotentiaire 36,000

Legationssekreterare 5,000 41,000

Beskickningen i London:

Envoyé Extraordinaire och Ministre

Plénipotentiaire 60,000

Legationssekreterare 8,000 68,000

Beskickningen i Madrid och Lissabon:

Envoyé Extraordinaire och Ministre

Plénipotentiaire 32,000

Kanslist, arfvode 4,000 36,000

Beskickningen i Paris:

Envoyé Extraordinaire och Ministre

Plénipotentiaire 60,000

Legationssekreterare 8,000 68,000

Beskickningen i S:t Petersburg:

Envoyé Extraordinaire och Ministre

Plénipotentiaire 60,000

Legationssekreterare 8,000 68,000

*Beskickningen i Rom:*Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipo-
tentiaire 29,000*Beskickningen i Tokio:*

Anslag till kanslikostnader 4,000

*Beskickningen i Washington:*uppbär såsom generalkonsul
6,000 kr. }

Envoyé Extraordinaire och Ministre

Plénipotentiaire 24,000

Legationssekreterare, lön 6,000

D:o, tjänstgöringspenningar 4,000 34,000

Transport 432,000

69,850

Tredje hufvudtiteln.

	Transport	432,000	69,850
<i>Beskickningen i Wien:</i>			
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire		32,000	464,000
<i>b. Expektanslöner och Pensioner</i>		32,750	496,750
4. Militärattachéer:			
1 Militärattaché		6,000	
1 d:o		6,000	12,000
5. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter:			
a. Skrifmaterialier och expenser		31,000	
b. Ekiperingspenningar		10,000	
c. Hemliga utgifter		9,900	
d. Öfriga extra utgifter		45,000	95,900
	Summa kronor		674,500

Beräkning öfver konsulskassans inkomster och utgifter för år 1901.

Inkomster:		Kronor.
Svenska statsverkets bidrag		160,000
Norska statsverkets bidrag		120,000
Konsulatafgifter, förslagsvis:		
inom Antwerpens konsulsdistrikt	10,600	
» Archangels »	1,700	
» Barcelonas »	4,900	
» Bilbaos »	6,700	
» Genuas »	4,800	
» Hamburgs »	13,700	
» Havres »	20,000	
» Helsingfors' »	9,000	
» Kobes »	3,100	
» Konstantinopels »	400	
	Transport	74,900
		280,000

Tredje hufvudtiteln.]

89

	Transport	74,900	280,000
inom Köpenhamns konsulsdistrikt	-----	22,700	
» Leiths	-----	22,900	
» Lissabons	-----	3,800	
» Londons	-----	140,750	
» Lybecks	-----	7,700	
» Newyorks	-----	29,800	
» Rigas	-----	7,200	
» Rio de Janeiros	-----	7,400	
» Shanghais	-----	7,750	324,900
Expeditionsafgifter, förslagsvis	-----	18,000	342,900
	Summa kronor		622,900

Utgifter:

6. Utrikesdepartementet..... 20,600

7. Konsulsstaten:

a. Löner och arfvoden:

Antwerpen,	Generalkonsuln, lön	-----	13,000
Archangel,	Konsuln, »	8,000	
	reskostnadsersättning	4,000	12,000
Barcelona,	Generalkonsuln, lön	-----	12,000
Bilbao,	Konsuln, »	-----	10,000
Genua,	Generalkonsuln, »	-----	12,000
Hamburg,	»	-----	15,000
Havre,	»	14,500	
	Vicekonsuln, »	5,000	19,500
Bordeaux,	»	-----	6,000
Helsingfors,	Generalkonsuln, »	-----	15,000
Kobe,	»	-----	18,000
Jemför ministerstaten.	Konstantinopel, Ministre Plénip.	» 10,000	
	Drogman, »	7,000	17,000
	Köpenhamn, Generalkonsuln, »	12,000	
	Vicekonsuln, »	4,500	16,500
Uppbör konsulatafgifter.	Helsingör, »	3,900	
	2:ne ålderstillägg	1,000	4,900
	Leith, Konsuln, lön	-----	16,000
	Lissabon, Generalkonsuln, »	-----	15,000
	Transport	201,900	20,600

Tredje hufvudtiteln.

		Transport	201,900	20,600
London,	Generalkonsuln, lön	24,000		
	Vicekonsuln, »	10,000		
	Kanslisten, »	6,000		
	En kontorist, »	5,000		
	» » »	4,000	49,000	
Cardiff,	Vicekonsuln, »	-----	9,000	
Liverpool,	Vicekonsuln, lön	9,000		
	2:ne ålderstillägg	1,000	10,000	
Newcastle,	Vicekonsuln, lön	9,000		
	2:ne ålderstillägg	1,000	10,000	
The Hartlepoons,	Kontoristen, lön	4,000		
	personligt lönetillägg	1,000	5,000	
Lybeck,	Generalkonsuln, lön	-----	12,000	
Newyork,	Konsuln, »	30,000		
	Vicekonsuln, »	9,000	39,000	
Riga,	Konsuln, »	-----	9,000	
Rio de Janeiro,	Generalkonsuln, »	-----	17,000	
I lönen ingår ersättning för } resor inom distriktet.	Shanghai,	Generalkonsuln, »	24,000	
		Vicekonsuln, »	9,000	33,000
Jemför ministerstaten.	Washington,	Generalkonsuln, »	-----	16,000
			410,900	

b. Anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet:

Antwerpen.....	4,500		
Archangel.....	2,500		
Barcelona.....	2,000		
Bilbao.....	2,500		
Genua.....	2,500		
Hamburg.....	5,500		
Havre.....	4,500		
Helsingfors.....	4,000		
Kobe.....	3,000		
Köpenhamn.....	4,500		
Leith.....	6,000		
Lissabon.....	4,000		
London.....	11,000		
till underhåll af generalkonsulatets hus ...	4,000	15,000	
	Transport	60,500	410,900
			20,600

Tredje hufvudtiteln.

91

	Transport	60,500	410,900	20,600
Lybeck		3,500		
Newyork		8,000		
Riga		3,000		
Shanghai		6,000	81,000	

c. Anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet:

Alexandria	3,500		
Alger	2,000		
Bordeaux	2,000		
Buenos Ayres	4,000		
Cardiff	7,000		
Gibraltar	2,000		
Havana	3,000		
Kiel	800		
Liverpool	5,000		
Marseille	1,500		
Melbourne	6,000		
Montevideo	2,000		
Neapel	3,000		
Newcastle	4,000		
Piræus	1,000		
Rio de Janeiro	4,000		
San Francisco	4,000		
Tanger	1,500		
Tunis	1,000		
Yokohama	1,000	58,300	

d. Pensioner 11,550 561,750

8. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter:

a. Skrifmaterialier och expenser	8,550		
b. Konsulernes embetsutgifter	20,000		
c. Diverse utgifter	12,000	40,550	
	Summa	kronor	622,900

**Uppgift öfver de från kabinettsskassan och konsulskassan för närvarande utgående
expektanslöner och pensioner.**

Från Kabinettsskassan.

Jeml. Nådigt beslut af den		Pensioner:	Kronor.
10 Juli 1884	F. d. Envoyén Herr O. M. Björnstjerna		6,000
7 Febr. 1899	» » F. Due		6,000
6 Sept. 1895	» Ministern C. Burenstam		5,000
15 April 1869	» Ministerresidenten Friherre L. Wrede		4,000
Summa kronor			21,000

Från Konsulskassan.

Jeml. Nådigt beslut af den		Pensioner:	Kronor.
30 Dec. 1898	F. d. Generalkonsuln C. Juhlin-Dannfelt		4,000
24 April 1885	Generalkonsuln G. Hegardts enka		800
16 Okt. 1898	» C. Falsens enka		800
9 Juli 1896	Konsuln A. Kirseboms enka		700
29 Maj 1874	Vicekonsuln Hambros enka		400
9 Juli 1896	» J. J. G. Nicolaysens enka		400
6 Juli 1825	Affidne Konsulatsekreteraren Frumeries dotter Anna Carolina		225
Summa kronor			7,325

Kongl. Maj:ts i Näder fastställda Stat för Utrikesdepartementet;

att tillämpas från och med d. 1 Januari 1900;

Gifven Stockholms Slott den 30 december 1899.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
1 Kabinettssekreterare, Expeditionschef, arfvode	—	—	7,500	{ Af detta arfvode anses 2,500 kr. motsvara tjänstgöringspenningar.
1 Afdelningschef	4,400	2,000	6,400	
2 D:o	8,800	4,000	12,800	{ Lönen kan efter 5 års tjänstgöring höjas med 600 kr.
1 Förste Arkivarie	2,500	1,500	4,000	
1 Förste sekreterare	2,500	1,500	4,000	{ Lönen kan efter 5 års tjänstgöring höjas med 500 kr. och efter 10 års tjänstgöring med ytterligare 500 kr.
1 D:o	2,500	1,500	4,000	
1 Andre arkivarie	1,800	1,200	3,000	{
1 Andre sekreterare	1,800	1,200	3,000	
3 D:o	5,400	3,600	9,000	{
1 D:o	1,200	800	2,000	
2 D:o	2,400	1,600	4,000	{
1 Förste vaktmästare	650	300	950	
1 Vaktmästare	500	300	800	{ Lönen kan efter 5 års tjänstgöring höjas med 100 kr.
3 D:o	1,500	900	2,400	
Till Utrikesdepartementet hörande embetsmän:				
1 Introduktör för främmande sändebud, arfvode	—	—	2,600	
Summa kronor			66,450	

Statens slutsumma af sextiosextusenfyrahundra femtio kronor kommer att af nedanstående anslagsmedel utgå, nemligen:

1) Anslaget å svenska riksstatens tredje hufvudtitel:

Utrikesdepartementet kr. 32,365

2) De Förenade Rikenas anslag till Utrikesdepartementet å den gemensamma konsulskassan

20,600

3) Norska statsverkets anslag till Utrikesdepartementet

13,485

Summa kronor 66,450

Fjerde hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 13 januari 1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: WIKBLAD,
ANERSTEDT,
herr VON KRUSENSTJERNA,
grefve WACHTMEISTER,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN och
RESTADIUS.

Departementschefen, statsrådet Crusebjörn anhöll att få underställa Kongl. Maj:ts pröfning frågan om reglerandet af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel för år 1901 och att i sammanhang dermed få föredraga följande till Kongl. Maj:t inkomna skrivelser och framställningar i de delar, de icke förut blifvit inför Kongl. Maj:t anmälda, nemligen:

arméförvaltningens å artilleridepartementet underdåniga skrifvelse den 16 november 1899, angående dess behof af ordinarie statsmedel för år 1901;

generalfälttygmästarens underdåniga skrifvelse den 15 november 1899, angående arméförvaltningens å artilleridepartementet behof af extra ordinarie anslagsmedel för år 1901;

arméförvaltningens å fortifikationsdepartementet underdåniga skrifvelse den 15 november 1899, angående dess medelsbehof för år 1901;

arméförvaltningens å intendentsdepartementet underdåniga skrifvelse den 3 november 1899, angående dess behof af ordinarie statsmedel för år 1901;

arméförvaltningens å intendentsdepartementet underdåniga skrifvelse den 7 november 1899, angående dess behof af extra anslagsmedel för år 1901;

arméförvaltningens å civila departementet underdåniga skrifvelse den 8 december 1899, angående beräkning af anslaget till ersättning åt vissa löntagare till följd af arméns omorganisation;

en af arméförvaltningen å civila departementet jemte eget yttrande den 5 december 1899 öfverlemnad underdånig skrifvelse från chefen för Vermlands fältjägarcorps, angående höjning af corpsens manskaps-aflöning;

arméförvaltningens å artilleri-, intendents- och civila departementen den 19 december 1899 aflåtna skrifvelse med utredning och förslag angående erforderliga anslagsökningar till följd af Karlsborgs artilleri-corps' omorganisation;

arméförvaltningens å civila departementet underdåniga skrifvelse af den 21 november 1899 med öfverlemnande af chefens för Kronprinsens husarregemente underdåniga framställning angående löneförbättring för squadronstrumpetarne vid nämnda regemente;

chefens för krigsskolan underdåniga skrifvelse den 9 september 1899 om beredande af medel för nyinredning af tvättinrättningen vid Karlberg m. m. äfvensom arméförvaltningens å fortifikations- och civila departementen deröfver afgifna underdåniga utlåtande;

inspektörens för kavalleriet underdåniga skrifvelse den 13 oktober 1899 med förslag till ny stat för ridskolan samt arméförvaltningens å civila departementet deröfver afgifna underdåniga utlåtande;

inspektörens för kavalleriet underdåniga skrifvelse den 2 november 1899, angående ökning af medelinköpspriset för remonter, samt arméförvaltningens å intendentsdepartementet deröfver afgifna underdåniga utlåtande;

statskontorets underdåniga skrifvelse den 9 december 1899 angående statsregleringen för år 1901 under fjerde hufvudtiteln;

särskilda af chefen för VI arméfördelningen den 28 november 1899 och af chefen för I arméfördelningen den 8 december samma år till departementschefen aflåtna skrivelser med uppgift å antalet rust- och rotehåll, som kunde antagas komma under år 1901 effektivt utgöra rustning och rotering vid skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente;

arméförvaltningens å intendentsdepartementet underdåniga skrifvelse den 24 november 1899, angående medel till fortsatt anskaffning af lakan och handdukar för den icke garnisonerade armén och de värnpligtige;

chefens för VI arméfördelningen underdåniga skrifvelse den 3 juni 1899, angående uppförande af exercishus för Vesterbottens och Vesternorrlands regementen, äfvensom arméförvaltningens å fortifikations- och intendentsdepartementen deröfver afgifna underdåniga utlåtande;

arméförvaltningens å intendentsdepartementet underdåniga skrifvelse den 27 oktober 1899, angående anskaffning af inventarier för Norrlands dragonregementes kasernetablisement i Umeå m. m.;

t. f. inspektörens för militärläroverken underdåniga skrifvelse den 17 februari 1899, angående ökning af elevantalet vid krigshögskolan, äfvensom t. f. chefens för generalstaben och arméförvaltningens å civila departementet häröfver afgifna underdåniga utlåtanden;

centralstyrelsens för Sveriges frivilliga skytteföreningar underdåniga skrifvelse den 28 november 1899 angående extra anslag för år 1901 till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande;

chefens för V arméfördelningen underdåniga skrivelser den 6 mars och den 13 oktober 1893 samt den 17 november 1896, angående ändrad mötesplats för Vestmanlands regemente äfvensom följande myndigheters i detta ärende afgifna underdåniga utlåtande nemligen arméförvaltningen å artilleri-, fortifikations-, intendents- och civila departementen, domänstyrelsen, kammarcollegium, Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vestmanlands län samt chefen för generalstaben;

t. f. chefens för generalstaben underdåniga skrifvelse den 7 december 1899, angående anställande af försöksmobilisering under år 1900; samt

chefens för fortifikationen och generalfälttyggmästarens underdåniga skrifvelse den 14 november 1899, angående extra ordinarie anslag till rikets fästningsbyggnader med bestyckning under åren 1901 och 1902.

Departementschefen yttrade härvid beträffande de

Ordinarie anslagen.

Aflöning och rekrytering m. m.

[1.]
Ökning af
detta anslag.

Frågan om fästningsartilleripersonalens omorganisation är visserligen ännu icke så utredd, att ett fullständigt förslag till densammes lösning kan för Riksdagen framläggas, men det oaktadt tvekar jag dock ej af skäl, för hvilka jag härmed går att redogöra, att redan nu fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på detta för vårt försvar så viktiga spörsmål.

Af den redogörelse för personalfrågans utveckling vid vårt fästningsartilleri under adertonhundratalet, som lemnats af den genom nådigt bref den 14 maj 1897 tillsatta komitén för utredning rörande landets fasta försvar, och som finnes återgifven i det till Riksdagens ledamöter utdelade sammandraget af komiténs betänkande, framgår hurusom, jemnsides med det fasta försvarets tillbakagång, äfven fästningsartilleripersonalen minskats och detta i så hög grad att, medan denna personal år 1815 utgjorde 16 kompanier med tillsammans 960 mans numerär eller 40 procent af artilleriets hela nummerstyrka, densamma år 1892 uppgick till endast 7 kompanier med en sammanlagd styrka af 444 man eller 13 procent af artilleriets numerär. Visserligen, anförde komiterade, hade sedan dess Karlskrona artillericorps, organiserad på 4 kompanier med en sammanlagd manskapsstyrka af 360 man, tillkommit, men hela personalen uppginge dock vid tidpunkten för afgifvandet af komiténs betänkande, i juli 1898, till endast 804 man, utgörande 21 procent af artilleripersonalen. Denna svaga stamstyrka vore uppenbarligen för sitt ändamål alldeles otillräcklig, hvadan komiterades förslag måste, oaktadt mobiliseringsbehovet blifvit satt så lågt som rimligen kunde ske, förutsätta en efter våra förhållanden högst afsevärd ökning i fästningsartilleriets stampersonal, »allra helst», heter det i komiténs betänkande, »som regeringens vid 1892 års urtima Riksdag framlagda förslag till omorganisation af fästningsartilleriet af Riksdagen genom inskränkningar i den föreslagna artillericorpsen å Karlsborg i så hög grad reducerades, att fästningsartilleriets å fastlandet stamanställda manskapsstyrka genom 1892 års förbättrade härordnings antagande minskats från 512 till 412 man.»

På grund häraf föreslog komitén, att fästningsartilleripersonalen, utom Gotlands artillericorps' fästningskompani, skulle organiseras på 2 regementen, nemligen ett sjöfästningsartilleriregemente om 12 kom-

panier, tillhörande sjöförvarsdepartementet samt afsedt för befästningarne vid Vaxholm och Oscar Fredriksborg, Karlskrona och Göteborg, och ett landfästningsartilleriregemente om 10 kompanier, hörande under landtförvarsdepartementet och afsedt för befästningarne vid Karlsborg och Boden.

Emellertid föranledde dels de skiljaktiga meningar rörande sjöfästningsartilleripersonalens organisation, som uttalats af vederbörande myndigheter, hvilka haft att yttra sig öfver komiténs förslag, dels ock den under senaste tid väckta frågan om det fasta minförsvarets öfverflyttande från flottan till sjöfästningsartilleriet, att Eders Kongl. Maj:t under den 17 sistlidna november tillsatte en komité, bestående af representanter från armén och flottan, åt hvilken komité uppdrogs verkställandet af utredning rörande ny organisation af sjöfästningsartilleriet och fasta minförsvaret jemte sammanhang härmed egande frågor. Komitén började sina arbeten den 30 i nämnda månad, och torde dessamma kunna afslutas så tidigt, att ett fullständigt förslag till ordnandet af denna viktiga del af försvarsväsendet kan för nästkommande års Riksdag framläggas.

Hvad åter beträffar frågan om landfästningsartilleripersonalens organisation, står densamma visserligen i nära samband såväl med frågan om anläggandet af den föreslagna fästningen vid Boden som ock med spörsmålet om sjöfästningsartilleriets omorganisation, enär de båda grenarne af fästningsartilleriet gifvetvis böra erhålla en i viss mån likartad sammansättning, men då den ifrågavarande fästningen kräver en jämförelsevis lång tid för sin fullbordan, och behovet af en fullständigt organiserad besättningsstyrka först gör sig gällande, då densamma närmar sig sin fullbordan, torde, i betraktande af att, såsom förut är nämnt, utredning af frågan om sjöfästningsartilleriets omorganisation nu pågår, utan olägenhet kunna tillsvidare anstå med afgifvandet af ett *fullständigt* förslag till landfästningsartilleriets organisation, äfven om anslag till fästningens påbörjande, i enlighet med hvad jag i det följande kommer att hemställa, nu skulle äskas. För bedömande emellertid af den omfattning, en dylik organisation bör erhålla, torde jag få hänvisa till det förslag till landfästningsartilleriets organisation, som afgifvits af förutnämnda komité för ordnandet af det fasta försvaret och för hvilket tab. IX a) och c) i dess betänkande lemna nödig öfversigt.

Om jag således icke nu är i tillfälle att afgifva ett definitivt förslag till landfästningsartilleriets organisation, sedan förutom Karlsborg äfven en befästningsanläggning vid Boden tillkommit, anser jag likväl

nödvändigt att redan nu åtgärder vidtagas till förberedande af en sådan organisation och på samma gång för fyllande af den betydande brist i artilleripersonal, som förefinnes såväl vid vår nuvarande enda landfästning, Karlsborg, som ock för handhafvande af den nu befintliga positionsmaterielen. Bästa sättet härför synes då vara att organisera Karlsborgs artillericorps i öfverensstämmelse med den ursprungliga, i Eders Kongl. Maj:ts proposition till 1892 års urtima Riksdag angifna planen.

Jag tillåter mig i detta hänseende erinra, hurusom i det af t. f. chefen för generalstaben afgifna betänkande, hvilket låg till grund för berörda proposition, nämnda artillericorps' uppgift angafs vara dels att tillgodose fästningens behof af stamartilleripersonal vid en mobilisering och dels att medgifva afdelandet af erforderlig personal för betjenande af den positionsartillerimateriel, som vore afsedd till bestyckning af de å strategiskt viktiga punkter anlagda provisoriska befästningarne. Corpsen föreslogs organiserad på 4 kompanier med en befälskader af 1 öfverstelöjtnant och chef, 1 major, 4 kaptener af 1:a klassen, 3 kaptener af 2:a klassen, 1 regementsqvartermästare, 8 löjtnanter af 1:a klassen och 5 underlöjtnanter jemte 24 underofficerare, 1 stabstrumpetare, 1 förste bataljonsläkare och en manskapsstyrka af 300 man samt tygstat. Förslaget till aflöningsstat utvisade en slutsumma af 240,192 kronor 35 öre.

Härvid är dock att märka, att, enligt nämnda förslag, till den nya corpsen skulle öfverflyttas Göta artilleriregementes båda på Karlsborg förlagda fästningskompanier med tillsammans 6 officerare, 6 underofficerare och en manskapsstyrka af 112 man, hvadan antalet af de beställningar, som skulle tillkomma, ganska väsentligt understeg det i den föreslagna staten angifna.

Riksdagen biföll emellertid endast på det sätt Eders Kongl. Maj:ts förslag, att de ofvannämnda Göta artilleriregemente tillhörande båda fästningskompanierna skildes från fältartilleriet och bildade en särskild corps med en personal af 1 major och chef, 1 kapten af 1:a klassen, 1 kapten af 2:a klassen, 2 löjtnanter af 1:a klassen, 2 underlöjtnanter, 6 underofficerare och 112 man samt en mindre tygstat.

Motivet för detta Riksdagens beslut framgår af dess särskilda utskotts utlåtande, hvaruti, i likhet med statsutskottet vid 1892 års lagtima Riksdag, utskottet förklarar sig finna den för Karlsborg afsedda artillericorpsen vara »mindre af nöden, helst utskottet vore af den mening, att densamma utgjorde en mera speciel och fristående del af arméns organisation». På samma gång hemställer utskottet dock, att, då de båda på Karlsborg redan befintliga fästningskompanierna, i hän-

delse Eders Kongl. Maj:ts förslag i denna del blefve afslaget, men den förbättrade härordningen i öfrigt godkändes, skulle komma att bilda en fristående kvarlefva af den gamla organisationen, nämnda kompanier måtte organiseras såsom en sjelfständig corps under egen chef. Detta blef ock, såsom ofvan nämnts, Riksdagens beslut.

Det torde emellertid vara uppenbart, att derest en fästning, hvilken som helst, skall kunna fylla sin uppgift, måste densamma ega en fullt utbildad och behofvet motsvarande artilleribesättning. Detta varder emellertid, hvad Karlsborg beträffar, vid mobilisering så långt ifrån fallet, att äfven om fästningens omfång inskränkes till hvad 1897 års befästningskomité föreslagit, och mobiliseringsbehofvet beräknas så knappt som möjligt, med nuvarande organisation af artillericorpsen en brist uppstår af icke mindre än 24 officerare, 71 underofficerare och, om ett obestämmt, men i alla händelser ringa antal f. d. konstaplar, som kunna stå till hands, ej beräknas, 290 konstaplar, att nu endast tala om befälet och underbefälet. Någon möjlighet att från fältartilleriets personal, redan i och för sig otillräcklig för behofvet, och dessutom öfivad i handterandet af fästningspjäser, fylla ens någon del af denna brist förefinnes icke. Såvida ej särskilda åtgärder vidtagas, kan följaktligen fästningen *icke försvaras af brist på utbildad artilleripersonal*, långt mindre då kan den personal, som finnes, förslå äfven till skötandet af positionsartilleriematerielen.

Härtill kommer ock, att Karlsborgs artillericorps' nuvarande organisation är förenad med betydliga olägenheter med afseende på fredstjänstgöringen, förorsakade af den allt för knappa befälsstillgången, hvarför det hittills varit nödvändigt, trots det mindre lämpliga deri, att årligen ditkommendera personal från fältartilleriet.

Organiseras deremot corpsen i enlighet med 1892 års förslag, och denna organisation genomföres på den såsom lämplig ansedda tidrymden af 3 år, räknad från och med nästkommande år, varder vid slutet af nämnda tid icke allenast fästningens behof af artilleripersonal nöjaktigt tillgodosedt utan personal äfven öfrig för betjening af åtminstone en del af positionsartilleriematerielen. En afsevärd svaghet i vår nuvarande arméorganisation vore härmed undanröjd. De senaste årens krig och i synnerhet kriget mellan Spanien och Förenta staterna gifver oförtydligt vid handen af hvilken oerhörd vigt utbildningen af artilleripersonalen — den ombord på örlogsfartygen såväl som den på fästningarne — intager. Den materiel, denna personal har att handhafva, är för värdefull att lemnas i öfivade händer, och endast med en skicklig ledning är dess tillbörliga verkan att förvänta.

Med Karlsborgs artillericorps' organiserande såsom här blifvit föreslaget vore ock en vigtig förberedelse gjord för den ytterligare utveckling af artilleripersonalen, som blir af behovet påkallad af ett påbörjande af befästningarne vid Boden. I den mån de der ifrågasatta befästningsarbetena fortgå och fullbordas, måste artilleripersonal derstädes förläggas, och synes då lämpligast, att dylik personal dit till en början förflyttas från Karlsborg för att der i vanlig ordning ersättas med nyantagen personal. Med all säkerhet skall härigenom den för Boden behöfliga personalens uppsättning på bästa sätt befrämjas.

Slutligen skulle genom den föreslagna organisationen fredstjenstgöringen vid Karlsborgs artillericorps kunna bedrivas, utan att behöfva ditkommendera personal från andra truppförband till förfång för utbildningen vid dessa.

Af hvad jag nu i underdånighet anfört torde framgå, att äfven, innan den blifvande fästningen vid Boden kräfver särskild artilleribesättning, ökningen af vår nuvarande fästningsartilleripersonal är en tvingande nödvändighet, som icke längre kan uppskjutas, och att början till denna ökning bör göras med uppbringandet af Karlsborgs artillericorps till den styrka, som denna corps skulle erhållit, om Eders Kongl. Maj:ts förslag vid 1892 års urtima Riksdag till corpsens organisation vunnit Riksdagen bifall.

Det förslag till stat för Karlsborgs artillericorps, som jag låtit upprätta (bil. I) öfverensstämmer i fråga om befälskader, manskapsstyrka m. m. i allo med det för urtima Riksdagen framlagda organisationsförslaget, endast med följande mindre afsevärda ändringar:

1:o) den i 1892 års förslag upptagne »förste bataljonsläkare» med 1,800 kronors lön och 3 kronors dagaflöning har på grund af Eders Kongl. Maj:ts med 1893 års Riksdag fattade beslut i fråga om bataljonsläkarebeställningarne vid armén ersatts af en »bataljonsläkare» med 900 kronors lön och 2 kronors dagaflöning, och skillnaden mellan de sålunda föreslagna aflöningsbeloppen bör, på sätt jag framdeles under [2.] kommer att föreslå, läggas till anslaget till »ökad aflöning åt de till tjensteåldern äldste bataljonsläkarne»;

2:o) den i 1892 års förslag uppförde informationsofficeren med arfvode af 400 kronor, har på grund af 1895 års Riksdags beslut i fråga om ersättning åt informationsofficerarne förslagsvis tilldelats ett arfvode af 500 kronor;

3:o) rustkammarsmedernas och stockmakarnes löner hafva jemlikt 1898 års Riksdags beslut upptagits till 700 kronor för hvardera i stället för 600 kronor enligt 1892 års förslag;

4:o) på grund af Eders Kongl. Maj:ts utaf 1896 års Riksdag god-

kända förslag rörande förändrad uppställning af fjerde hufvudtiteln hafva ur staten utbrutits och till särskilda anslag öfverflyttats de i 1892 års förslag uppförda kostnaderna för servisersättning, portionsersättning åt underofficerare, beklädnad och underhåll åt manskap samt kaserneeringskostnader, hvarjemte det i samma förslag uppförda särskilda anslag för skrifmaterialer nu uppförts under rubriken expenser;

5:o) för vinnande af likhet med andra nu gällande stater för arméns truppförband, har benämningen »beklädnadsersättning» utbyts mot »beklädnad».

Den sålunda föreslagna staten slutar å ett kostnadsbelopp af 157,625 kronor 55 öre, som, derest den af mig föreslagna omorganisationen varder genomförd, bör bestridas från anslaget till aflöning och rekrytering m. m. Från detta anslag utgår nu för nämnda corps, enligt gällande stat, 56,849 kronor, hvadan anslaget alltså behöfver ökas med 100,776 kronor 55 öre eller, i jemnadt tal, 100,777 kronor.

Beträffande den anslagsökning i öfrigt, som af den ifrågasatta omorganisationen skulle erfordras, har arméförvaltningen å artilleri-, intendants- och civila departementen uti gemensamt utlåtande den 19 nästlidne december hänvisat till nedanintagna tablå:

	För Karlsborgs artillericorps		
	nu utgående belopp.	framdeles erforderliga belopp.	ökning.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Till ökad aflöning för de till tjänsteåldern äldste bataljonsläkarne	—	1,265	1,265
» inqvarteringskostnader	462	1,212	750
» artilleriskjutskolor	850	2,300	1,450
» arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiel	11,020	29,340	18,320
» mathållning vid garnisonerade armén	18,400	53,000	34,600
» arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatter för den garnisonerade armén	1,232	5,300	4,068
» arméns munderingsutrustning	9,069	25,080	16,011
Summa kronor	41,033	117,497	76,464
Lägges härtill ofvan omförmälda förhöjning i anslaget till aflöning och rekrytering m. m.	56,849	157,625	100,777
befinnes den af ifrågavarande omorganisation påkallade förhöjning i de ordinarie anslagen under fjerde hufvudtiteln uppgå till.	—	—	177,241

Arméförvaltningen har jemväl erinrat, att då för närvarande funnes å Karlsborgs artillericorps' stat uppfördt ålderstillägg af 300 kronor för en förrådsförvaltare, samt i den nya staten ytterligare en förrådsförvaltarebeställning med enahanda förmån funnes upptagen, det kunde komma att inträffa att till personal vid corpsen årligen finge utbetalas sammanlagdt 600 kronor i ålderstillägg. Då emellertid anslaget till ålderstillägg är af förslagsanslags natur och så nyligen som år 1898 höjdes från 9,500 kronor till 30,000 kronor, torde någon ökning i det samma nu icke påfordras.

Hos Riksdagen torde enligt hvad arméförvaltningen tillika hemställt böra äskas medgifvande att, på sätt vid uppsättning af nya trupper under en följd af år egt rum, använda de under öfvergångstiden på samtliga titlar uppkommande besparingar till bekostande af de nya kompaniernas första uppsättning och utrustning, äfvensom att få tillämpa den nya staten i den mån Eders Kongl. Maj:t pröfvar sådant kunna ske; och har jag i sistnämnda afseende i statens öfverskrift infört, att densamma skulle tillämpas i den mån Eders Kongl. Maj:t funne skäligt derom förordna.

Beträffande inqvarteringen af den personal, hvarmed Carlsborgs artillericorps blefve ökad, torde det, med hänsyn till omöjligheten att uti eller i omedelbar närhet af Carlsborgs fästning kunna få hyra enskilda bostäder, vara nödvändigt, att naturainqvartering beredes för hela personalen.

Kostnaden för denna naturainqvartering torde, såsom 1897 års-befästningskomité föreslagit, lämpligen kunna bestridas af de vid försäljning af kronan tillhöriga tomter i Stockholm, i Göteborg och å Vaxholm inflytande medel. Af köpesumman för de redan slutsålda fotgardestomterna återstår nemligen ännu en behållning af något öfver 450,000 kronor och af försäljningsbeloppet för de ännu osålda hästgardestomterna samt tomterna å kommandantsängen i Göteborg torde med säkerhet ett öfverskott utöfver hvad af dessa medel redan blifvit disponeradtt uppstå af omkring 1¹/₂ million kronor.

Emellertid torde jag framdeles få i underdånighet underställa Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning ett detaljeradt förslag till ordnandet af ifrågavarande inqvartering.

Under åberopande af hvad jag sålunda anført, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen,

a) att, med godkännande af det vid detta protokoll fogade förslag till stat för Karlsborgs artilleri-

corps, medgifva, att denna corps må omorganiseras på sätt nämnda stat utvisar, äfvensom att under öfvergångstiden uppkommande besparingar å de till corpsen anvisade anslagsmedel må användas till bekostande af de två nya kompaniernas första uppsättning och utrustning.

De till manskapet vid Vermlands fältjägarcorps enligt stat utgående förmåner skilja sig i betydlig mån med afseende å såväl aflöningsslag som belopp från hvad likställdt manskap, tillhörande den icke garnisonerade armén i öfrigt, eger åtnjuta. Under det nemligen de med corpsens manskap fullt jemförlige menige eller de så kallade fast anstälde volontärerna vid sjette arméfördelningens med flere truppförband i nummerlön af statsmedel bekomma 150 kronor årligen, erhåller manskapet vid Vermlands fältjägarcorps i årslön endast 65 kronor jemte 10 kronor i inqvarteringspenningar förutom ett visst belopp såsom lega.

Sedan den af Eders Kongl. Maj:t i nåder tillsatta komité för utarbetande af förslag till ändringar i gällande förvaltningsreglementen för armén uti sitt den 5 maj 1897 afgifna underdåniga betänkande angående nytt aflöningsreglemente för armén framhållit, hurusom några oöfverstigliga hinder icke syntes möta för åvägabringande af öfverensstämmelse i aflöningshänseende mellan manskapet vid Vermlands fältjägarcorps och nämnda fast anstälde volontärer, har chefen för corpsen uti underdånig skrifvelse den 11 augusti 1899 hos Eders Kongl. Maj:t gjort framställning i enahanda syfte och dervid anført, bland annat, att till följd af de synnerligen obetydliga aflöningsförmåner, som kunde erbjudas manskapet vid corpsen, rekryteringen alltmer försvårats och för närvarande utfallit så ogynnsamt att af corpsens 400 manskapsnummer icke mindre än 108 vore vakanta. Jemfördes aflöningsförmånerna för corpsens manskap med dem, som åtnjötes af menige vid indelta armén, befundes de knappast utgöra 50 procent af den indelta soldatens. Andra regementen, hvilka värfvade sitt manskap inom de orter, hvarest corpsens rekrytering hufvudsakligen egde rum, kunde genom att erbjuda vida bättre förmåner, lättare erhålla manskap. Corpschefen har derför hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder låta vidtaga åtgärder, ledande derhän, att årslönen för menige vid fältjägarcorpsen — utgörande, inqvarteringspenningarne inberäknade, 75 kronor — måtte uppgå till 150 kronor för år, samt att det å corpsens stat upptagna

rekryteringsanslag måtte höjas med så stor summa, att gratifikationer till dem, hvilka utförde värfning vid corpsen, skulle kunna ökas från hittills utgående 10 kronor till samma belopp, som nu erbjödes andra truppförbands värfvare i orten, eller 40 kronor för hvarje anvärd rekryt. Med beräkning af en årlig värfning af 130 man skulle sålunda rekryteringsanslaget vid corpsen behöfva höjas från 4,640 kronor till 8,540 kronor samt anslaget till nummerlöner enligt angifna grunder böra ökas från 30,000 kronor till 60,000 kronor för år.

Uti häröfver afgifvet yttrande har chefen för tredje arméfördelningen förklarat sig finna ifrågavarande framställning desto mera beaktansvärd, som den närvarande bristen af omkring 25 procent i corpsens manskapsnumerär uppstått, oaktadt tillfälle hittills funnits, att af tillgängliga besparingar från föregående år bereda manskapet något bättre förmåner än årsanslagen kunnat medgifva. Då emellertid dessa besparingar snart vore förbrukade, kunde man emotse, att corpsens rekrytering inom kort skulle blifva ännu mera försvårad än nu, i synnerhet som de fördelar, hvilka kunde erbjudas värfvarne, vore vida högre vid andra värfvade truppförband. Arméfördelningschefen ansåge dock att det till corpsen nu utgående rekryteringsbidraget tillsvidare borde bibehållas oförändradt.

Vid öfverlemnande af handlingarne i detta ärende har arméförvaltningen å civila departementet uti sin ofvanuämnda underdåniga skrifvelse den 5 december 1899 erinrat, hurusom det varit att emotse, att Vermlands fältjägarecorps' stamtrupp icke i längden skulle kunna hållas fulltalig för den aflöning, som nu utginge till det obefordrade manskapet, helst de med detta manskap i öfrigt fullt jemförliga fast anställde volontärerna vid de norrländska infanteriregementena, Gotlands infanteriregemente samt Hallands och Blekinge bataljoner i årslön uppbure dubbelt så mycket. De af corpschefen och arméfördelningschefen anförda skäl torde ock med nödvändighet påkalla en aflöningsförhöjning, för hvilken jemväl talade fördelen, att derigenom en för endast nämnda corps bestående aflöningskategori för manskap komme att försvinna. Arméförvaltningen ansåge sig därför böra i underdånighet tillstyrka en förhöjning i årslönen för manskapet vid Vermlands fältjägarecorps till 150 kronor. Vidkommande rekryteringspenningarne, funnes visserligen sådana ej ännu å stat anvisade vid de öfriga ofvan uppräknade truppförbanden, men det hade befunnits nödvändigt att år efter år tillhandahålla de norrländska bland dessa dylika anslagsmedel genom särskilda nådiga anvisningar, hvadan de förhoppningar, man hittills kunnat hysa om detta behofs temporära art, icke syntes blifva förverkligade. Under

sådant förhållande torde det icke böra sättas i fråga att nu indraga det redan befintliga rekryteringsbidraget vid Vermlands fältjägarcorps, hvaremot arméförvaltningen ansåge det af corpschefen gjorda förslaget om äfven detta bidrags ökning icke böra bifallas.

Nummerstyrkan på stat vid denna corps utgjorde 400 man. För beredande af årslön med 150 kronor till en hvar af dessa erfordrades kr. 60,000: —

För närvarande funnes å stat anvisade för 400 nummerlöner à 65: — kr. 26,000: —

samt för inqvarteringspenningar, hvilka

komme att upphöra » 4,000: — » 30,000: —

Den behöfliga anslagsförhöjningen skulle alltså utgöra... kr. 30,000: —

På sätt ofvan blifvit anfördt, torde billigheten fordra, att manskapet vid Vermlands fältjägarcorps erhåller lika aflöningsförmåner med ofvan-nämnda fast anställda volontärer, med hvilka de numera i öfrigt äro likställda. Då härtill kommer att all möjlig omsorg bör egnas deråt att corpsens personal hålles fulltalig samt vid bifall till ifrågavarande förslag en af de i allt fall mångtaliga kategorierna för aflöning åt arméns manskap skulle försvinna och ett steg, om ock ringa, tagas till uppnående af önskvärd enhet i berörda afseende, får jag, som i allo ansluter mig till den af arméförvaltningen i ämnet uttalade åsigt, härmed i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen,

b) att staten för Vermlands fältjägarcorps måtte på det sätt ändras, att de till korpraler, vice korpraler, jägare och spel anvisade 400 nummerlöner höjas från 65 kronor till 150 kronor, men att de nu å staten uppförda inqvarteringspenningar måtte derur utslutas.

I nådigt bref den 4 december 1885 har Eders Kongl. Maj:t, jemte fastställande af förändrade grunder för manskapets anställning, tjänstgöring och aflöning vid en del af Göta artilleriregemente samt vid Wendes artilleriregemente och Kronprinsens husarregemente, tillika

förklarat, att, beträffande spelet vid dessa regementen, komme att tills vidare förblifva vid hvad dittills i berörda hänseenden varit gällande. Ehuru bestämmelserna angående aflöning åt spelet vid nämnda artilleriregementen sedermera blifvit förändrade, har likväl, enligt aflöningsreglementet den 8 juli 1898, det vid Kronprinsens husarregemente anställda spel af manskapsklassen fortfarande bibehållits vid samma aflöningsförmåner, som till detsamma utgingo vid tiden för utfärdandet af ofvanberörda nådiga bref.

Före den år 1892 beslutade förbättrade härorganisationen funnos vid detta regemente anställda sex sqvadronstrumpetare och tolf extra trumpetare, men då regementet derefter organiserades på fem sqvadroner, indrogos en sqvadronstrumpetare och två extra trumpetare, i sammanhang hvarmed benämningarna ändrades till »stabstrumpetare», för de förra, och »sqvadronstrumpetare» för de senare. Af dessa äro stabstrumpetarne, i likhet med förhållandet vid åtskilliga andra truppförband, beträffande aflöningen likställda med underofficerare, under det att sqvadronstrumpetarne tillhöra manskapsklassen, men äro lägre aflönade än manskapet, oaktadt spel af samma klass vid andra garnisoneerade truppförband åtnjuta full manskap aflöning. Då nemligen för allt manskap, som aflönas enligt system II i aflöningsreglementet, äro anvisade månadslön med 10 kronor och lega med 40 kronor de två första tjensteåren och 80 kronor de följande, äro för trumpetarne af manskapet vid Kronprinsens husarregemente anslagna i månadslön endast 7 kronor och i lega blott 20 kronor under alla tjensteåren förutom arfvode med 3 kronor i månaden.

Under erinran härom har chefen för regementet i underdånighet anhållit, att sqvadronstrumpetarnes löneförmåner måtte förbättras, samt i sådant afseende hemställt, att månadslönen och legan måtte höjas till enahanda belopp som för manskapet, samt att i arfvodet måtte för detta år göras ett tillfälligt tillägg af ytterligare tre kronor i månaden.

Arméförvaltningen å civila departementet har, med öfverlemnande af regementschefens ofvanberörda, af vederbörande arméfördelningschef förordade framställning, i underdånighet tillstyrkt bifall till densamma, i hvad den afser höjning af månadslönen och legan. För den begärda tillfälliga höjningen i arfvodet har arméförvaltningen dock ej funnit skäl föreligga, hvaremot förvaltningen ansett, att den ifrågasatta höjningen i månadslönen och legan borde utgå äfven för innevarande år och då bestridas från fjerde hufvudtiteln's allmänna besparingar.

Den tillökning i kostnad, som skulle blifva en följd af den till-

styrkta höjningen i aflöningen till sqvadronstrumpetarne, beräknas af arméförvaltningen på följande sätt:

till bestridande af *månadslön* till 10 trumpetare i 12 månader à 10 kronor i månaden kr. 1,200: —

samt till *lega*, under förutsättning att af denna personal

2 befunne sig inom de två första tjensteåren, men att 8

vore till tjensten äldre,

för 2 trumpetare à 40 kr. 80: —

» 8 » » 80 » 640: — kr. 720: —

eller tillsammans kronor 1,920: —

hvidan, då för denna personal funnes å staten anvisade till

lön 840: —

lega 200: — kr. 1,040: —

den erforderliga anslagsförhöjningen skulle uppgå till kronor 880: —

Då det måste anses billigt, att sqvadronstrumpetarne vid Kronprinsens husarregemente, i likhet med trumpetare af samma klass vid andra truppförband, erhålla samma månadslön och lega som manskapet, och då den närvarande skiljaktigheten i deras aflöningsförmåner i förhållande till det öfriga manskapets innebär en oegentlighet, som torde böra undanrödjas, så mycket hellre som kostnaden härför är jemförelsevis obetydlig, anser jag den underdåniga ansökningen i denna del förtjena nådigt afseende, och ämnar jag framdeles, derest denna min uppfattning vinner Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens bifall, i underdånighet underställa Eders Kongl. Maj:ts pröfning, huruvida den förhöjda aflöningen bör med anlitande af de till Eders Kongl. Maj:ts förfogande stående medel utgå jemväl för innevarande år.

Beträffande åter den af regementschefen begärda tillfälliga höjningen i sqvadronstrumpetarnes arvode under år 1900 med tre kronor i månaden, anser jag, i likhet med arméförvaltningen, den underdåniga framställningen i denna del ej böra föranleda åtgärd.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

c) att medgifva, att sqvadronstrumpetarne vid Kronprinsens husarregemente må i fråga om månadslön

- . och lega likställas med det öfriga manskapet vid regementet, samt att aflöningsstaten för nämnda regemente måtte i öfverensstämmelse härmed ändras.

Beträffande den ökning af utgifter under anslaget till aflöning och rekrytering m. m., som skulle föranledas af nådigt bifall till hvad jag här ofvan under a), b) och c) föreslagit, ber jag få erinra att, såsom jag ofvan nämnt, anslaget, vid bifall till min hemställan under a), skulle behöfva förhöjas med 100,777 kronor. Ett nådigt bifall till min hemställan under b) skulle föranleda en anslagsförhöjning af 30,000 kronor. Och slutligen skulle detta anslag, derest hvad jag under c) här ofvan hemställt vinner nådigt godkännande, behöfva ökas med 880 kronor. Anslaget skulle alltså förhöjas med sammanlagdt 131,657 kronor.

På grund häraf hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen

d) att, vid bifall till hvad under a), b) och c) föreslagits, öka anslaget till aflöning och rekrytering m. m., nu	kronor 8,608,524: —
med	» 131,657: —
till	kronor 8,740,181: —

Ökad aflöning för de till tjensteåldern äldste bataljonsläkarne.

[2.] Såsom ofvan under [1. a] i underdånighet erinrats, fanns i Eders Kongl. Maj:ts för 1892 års urtima Riksdag framlagda förslag till stat för Karlsborgs artillericorps upptagen en »förste bataljonsläkare» med aflöning, uppgående till sammanlagdt 2,895 kronor. Någon dylik beställning blef icke af Riksdagen uppförd i den stat för corpsen, som Riksdagen godkände, men i den stat för Karlsborgs artillericorps, som jag under nyssnämnda punkt föreslagit Eders Kongl. Maj:t att nu förelägga Riksdagen, har upptagits en »bataljonsläkare» med sammanlagdt 1,630 kronors aflöning. Skälet till denna förändring af 1892 års förslag är, såsom jag redan förut anført, att söka i Eders Kongl. Maj:ts med 1893 års Riksdag fattade beslut angående bataljonsläkarebeställningarne vid armén. Med stöd af samma beslut synes mig skillnaden mellan berörda två aflöningsbelopp, eller 1,265 kronor, böra läggas till anslaget till ökad aflöning för de till tjensteåldern äldste bataljonsläkarne.

Ökning af
detta anslag.

Jag får alltså hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

att, vid bifall till hvad under [1. a] föreslagits,
 öka förevarande anslag,
 nu kronor 41,911: —
 med » 1,265: —
 till kronor 43,176: —

Inqvarteringskostnader.

Derest den af mig under [1. a] här ofvan föreslagna omorganisationen af Karlsborgs artillericorps varder genomförd, kommer, enligt hvad arméförvaltningen i sin ofvanberörda skrifvelse af den 19 december sistlidet år omförmält, årlig servisersättning att erfordras för 1 öfverstelöjtnant, 1 major och 8 kaptener med 30 kronor till hvar-dera, eller tillhopa kronor 300: —

[3.]
 Ökning af
 detta anslag.

för 8 löjtnanter, 5 underlöjtnanter, 1 bataljonsläkare och 2 förrådsförvaltare med 24 kronor till hvar och en, eller tillsammans » 384: —

samt för 8 styckjunkare, 16 sergeanter, 1 stabs-trumpetare, 1 tygunderofficer, 2 besigtningsrustmästare, 2 tygskrifvare, 2 handtverksmästare, 8 rustkammarsmeder och 4 stockmakare med 12 kronor till hvardera, eller tillsammans » 528: —

Summa kronor 1,212: —

Då den för servisersättning åt corpsens personal beräknade andel af anslaget till inqvarteringskostnader för närvarande utgör kronor 462: —

erfordras alltså, derest omorganisationen genomföres, en ökning af nu ifrågavarande anslag med kronor 750: —

Med anledning häraf hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

att, vid bifall till hvad under [1. a] föreslagits,
 öka anslaget till inqvarteringskostnader,
 nu kronor 172,470: —
 med » 750: —
 till kronor 173,220: —

Ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation.

[4.]
Anslaget
oförändradt.

I riksstaten för år 1897 upptogs af 1896 års Riksdag under ofvanstående benämning ett anslag, afsedt för bestridande af vissa i förutvarande stater upptagna aflöningsförmåner, som skulle utgå allenast så länge innehafvarne af vissa befattningar i desamma qvarstode. Ut i det inom landtförsvarsdepartementet uppgjorda förslag, som låg till grund för Eders Kongl. Maj:ts proposition till nämnda Riksdag i hvad den rörde förändrad uppställning af fjerde hufvudtiteln, tablå 1, folio H., bil. 2, återfinnes fullständig redogörelse för de utgifter, som skulle med detta anslag bekostas. Anslaget bestämdes af Riksdagen

till	56,822 kronor,	
men i följd af inträffad afgang bland de embets- och tjenstemän, för hvilka anslaget vore afsedt, minskades detsamma sedermera af 1897 års Riksdag till	53,500	»
af 1898 års Riksdag till	47,000	»
och af 1899 års Riksdag till	40,885	»

I sin ofvannämnda skrifvelse den 8 december 1899 har arméförvaltningen å civila departementet erinrat, att den till marinregementets qvarstående personal utgående aflöning samt de afskedad personal från samma regemente enligt 1888 års riksdagsbeslut och nådiga brevet den 31 maj 1888 tillkommande pensionstillägg tillförne utgått från statsanslaget till »marinregementet», men, sedan detta anslag vid 1893 års riksdag blifvit från och med år 1894 med hela sitt belopp öfverflyttadt till det nya statsanslaget för »det icke garnisonerade infanteriets befäls-aflöning», från detta senare anslag. Då emellertid vid den af 1896 års Riksdag beslutade förändrade uppställningen af hufvudtiteln sistnämnda jemte flera andra anslag uppgingo i statsanslaget för »aflöning och rekrytering», blef detta senare anslags belopp beräknadt sålunda, att derunder ej kom att inbegripas de för marinregementet, enligt hvad ofvan blifvit sagdt, erforderliga medel. Anslaget till »aflöning och rekrytering» bildades nemligen af de sammanlagda summorna af alla de *bestående* truppförbandens aflöningsstater — med undantag af de under omorganisation varande kavalleriregementenas — hvadan derå ej funnes anvisade medel för det *indragna* marinregementet. Enligt arméförvaltningens åsigt hade detta förfaringssätt väl varit riktigt, men medel bort för marinregementets indragningsstat på annat ställe i riks-

staten reserveras och den härför lämpligaste platsen ansåge arméförvaltningen hafva varit det särskilda förslagsanslaget till »ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation».

Å detta statsanslag ansåge arméförvaltningen vissa aflöningsfyllnadsbelopp för auditören vid Vestgöta regemente J. M. A. Grenander och auditören vid lifregementet till fot C. F. A. von Post jemväl bort upptagas.

För Grenander funnes å anslaget såsom aflöningsfyllnad uppfördt ett belopp af 920 kronor, och om dertill lades det för auditor enligt 1892 års lönereglering bestämda arfvodet, 500 kronor, vore således för hans aflönande anvisade tillhopa 1,420 kronor eller det belopp, som vid 1875 års lönereglering bestämdes såsom auditörs-aflöning, men enär Grenander egde rätt att beräkna sin aflöning efter 1833 års aflönings-system, hade såsom fyllnad i aflöningen åt Grenander bort, utöfver redan anvisade 920 kr., upptagas ytterligare ett belopp af omkring 400 kr.

Hvad åter von Post anginge vore förhållandet, att vid lifregementet till fot för närvarande funnes två auditörer med rätt till aflöning efter 1875 års aflöningsgrunder, af hvilka tjenstemän en qvarstode från lifregementets grenadiercorps, den andre från Nerikes regemente. För dessas aflönande med hvardera 1,420 kronor hade bort å ifrågavarande ersättningsanslag uppföras, icke — såsom skett — två poster å 920 kronor hvardera, utan ett belopp å 920 kronor och ett å 1,420 kronor, på det att, med inräkning af auditörsarfvodet å nya staten, 500 kronor, de erforderliga två lönebeloppen å 1,420 kronor hvartdera skulle blifva att tillgå. Enligt nuvarande bestämmelser måste således i anmärkta hänseende en brist af 500 kronor årligen i aflöningsmedlen uppstå.

Då, enligt hvad sålunda framhållits, å riksstaten icke funnes anvisade medel, vare sig till marinregementets qvarstående och afgångna personal, eller till aflöningsfyllnad åt de båda auditörerna, hade arméförvaltningen nödgats förskjuta de erforderliga beloppen mot ersättning, som blifvit af Eders Kongl. Maj:t för åren 1897 och 1898 anvisad från fjerde hufvudtiteln's allmänna besparingar. Dessa utgifter vore emellertid af den art, att de borde upptagas i riksstaten, helst anledningen dertill att sådant icke egt rum redan vid 1896 års riksdag torde få sökas allenast i ett vid en så vidtomfattande omreglering af hufvudtiteln lätt förklarligt förbiseende.

Den utgift, som härigenom skulle komma att under någon tid drabba ifrågavarande anslag, skulle, att döma efter förhållandena under år 1899, blifva,

för marinregementets personal.....	kronor 2,403: —
» auditören Grenander omkring.....	» 400: —
» » von Post.....	» 500: —
eller tillsammans omkring kronor 3,303: —	

[5.]
Ökning af
detta anslag.

Då utgifterna å förevarande anslag för nästlidet år, enligt hvad arméförvaltningen upplyst, torde komma att uppgå till icke fullt 39,000 kronor och alltså sjunkit med omkring 1900 kronor under den beräkning, som legat till grund vid bestämmandet af anslaget för innevarande år, och sannolikheten talar för att en liknande minskning under detta år kommer att inträda, lärers någon höjning af anslaget för år 1901 ej erfordras äfven om förenämnda till omkring 3,303 kronor beräknade utgifter skulle till detsamma öfverflyttas; och får jag med anledning häraf i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen,

att ej mindre den till marinregementets kvarstående personal utgående aflöning samt det afskedad personal från samma regemente enligt 1888 års Riksdags beslut och nådiga brefvet den 31 maj samma år tillkommande pensionstillägg, än äfven den auditörerne J. M. A. Grenander och C. F. A. von Post tillkommande aflöningsfyllnad må från och med innevarande år få utgå från anslaget till »ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation», i den mån detta kan ske utan öfverskridande af anslagets i riksdagen anvisade slutsumma, hvilken därför torde för år 1901 uppföras med oförändradt belopp.

Remontering och skoning m. m. för garnisonerade arméns hästar.

Genom nådigt bref den 5 april 1889 har Eders Kongl. Maj:t, på förslag af dåvarande remonteringskommissionen, bestämt femhundra kronor såsom det lägsta och niohundra kronor såsom det högsta pris, hvilket finge erläggas för remont, som för statens räkning inköptes.

Med erinran härom och under förmälan att chefen för remonteringsstyrelsen, hvilken det, jemlikt föreskrifterna i § 2 mom. 3 af nådiga kungörelsen den 9 juli 1896 angående remonteringen vid värfvade armén, ålâge att upprätta förslag öfver erforderliga medel för de årliga remontuppköpen, förklarar, att han för innevarande år nödgades föreslå en ökning i medelinköpspriset från sjuhundra till åttahundra kronor per remont, har inspektören för kavalleriet i sin ofvan omförmälda skrifvelse den 2 november nästlidet år anført, att den utveckling, industrien och jordbruket, särskildt inom landets hästproducerande provinser, under de senaste årtiondena uppnått, medfört en alltjemt ökad efterfrågan på arbetshästar, i följd hvaraf och då dylika hästar, hvilkas uppfödande vore förenadt med mindre risk och mindre kostnader än hvad vore fallet med den till ridbruk afsedda remonten, icke desto mindre betingade ett pris, som i regeln öfverstege 700 kronor och understundom uppginge ända till 1,200 kronor, allt flere hästegare öfvergått till uppfödandet af arbetshästar, under det att tillgången på dugliga remonter för armén i jemnbredd dermed aftagit. Om än arméns remontering hittills kunnat försiggå för ett medelpris af sjuhundra kronor per remont, kunde man dock, enär allt flere hästuppfödare vägrade att antaga det pris, som af remonteringsstyrelsen kunde erbjudas, befara att remontmarknaden allt hastigare komme att försämras, såvida ej staten genom remontprisets ökande härför i tid satte en gräns. I annan händelse komme intresset för frambringande af det för armén erforderliga hästmateriel att ytterligare aftaga och remonttillgången inom kort blifva så ringa, att härigenom betydande kostnader och olägenheter skulle uppstå.

Inspektören för kavalleriet har därför hemställt, att inköpspriset för remonter måtte höjas, det lägsta till sexhundra och det högsta till ett tusen kronor, samt i sammanhang härmed föreslagit, att, enär, enligt § 2 mom. 8 i ofvannämnda nådiga kungörelse, remonter vid inköpet skulle mäta minst 1,45 meter bakom sadeln, men det visat sig, att hästar med denna höjd vanligen vore för klena att motsvara de fordringar, som nu måste ställas på den för krigsbruk afsedda hästens uthållighet och förmåga att i hvilken terräng som helst bära en belastning af ända till 130 kilogram, Eders Kongl. Maj:t täcktes meddela den ändring i nämnda stadgande, att remont skulle vid inköpet ega en höjd bakom sadeln af minst 1,47 meter.

Uti detta ärende har arméförvaltningen å intendentsdepartementet afgifvit underdånigt utlåtande och deri anført, att enär det antal remonter, som, med tillämpning af bestämmelserna i ofvanberörda nådiga

kungörelse, i medeltal årligen skulle inköpas, uppginge vid de värfvade beridna truppförbanden till 185 och vid indelta kavalleriet i Skåne och Norrland, efter genomförd omorganisation, till 220, den föreslagna höjningen i remontpriset, uppgående, med särskild hänsyn till den föreslagna ändringen i föreskrifterna om remonternas storlek, till imedeltal 100 kronor, komme att medföra en ökning i förevarande anslag af 18,500 kronor och i anslaget till »omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland» af 22,000 kronor. Mot denna beräkning, fortsätter arméförvaltningen, torde visserligen kunna invändas, att till statsverket ännu icke öfverlemnats samtliga nummerhästar vid det omorganiserade kavalleriet, men enär omsättningen bland hästarna vid denna del af kavalleriet, på grund hufvudsakligen af beskaffenheten hos de till kronan öfverlemnade rusthållshästarna, hittills varit och under omorganisationstiden fortfarande torde blifva så stor — ända till 11 procent årligen — att de i sistnämnda anslag för remonteringen ingående beloppen icke vore för ändamålet tillräckliga, komme den besparing, som under vanliga förhållanden kunnat antagas uppstå genom den nu föreslagna anslagsökningen, att helt och hållet erfordras till täckande af de ökade monteringskostnader, som, enligt hvad sålunda angifvits, kunde förutsättas komma att fortfarande under omorganisationstiden uppstå.

Då, på sätt inspektören för kavalleriet framhållit, under de senare åren en afsevärd stegring å hästprisen inom landet inträffat, i följd hvaraf ökade utgifter för remonteringen vid de beridna truppförbanden påkallas för erhållande af fullt dugliga remonter, samt det obestriddigen är af största vikt, att statens för armén afsedda hästar ega den styrka och uthållighet, som oundgängligen fordras för att kavalleriet skall kunna fylla de ansvarsfulla pligter, som i nutidens krig äro detta vapen ålagda, anser jag förevarande framställning vara synnerligen behjertansvärd.

Med beslut om den föreslagna ändringen af § 2 mom. 8 i ofvan nämnda nådiga kungörelse torde emellertid böra anstå, till dess sig visat, huruvida Riksdagen medgifver de ifrågasatta anslagshöjningarna.

Ett bifall till dessa skulle, på sätt ofvan blifvit nämndt, föranleda ändring i såväl förevarande anslag som i anslaget till omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland, och får jag, som ej haft något att anmärka mot arméförvaltningens beräkning af de erforderliga anslagsbeloppen samt sedermera torde få återkomma till frågan

om höjandet af sistnämnda anslag, i underdånighet hemställa, det tacktes Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen

att öka anslaget till remontering och skoning m. m.	
för garnisonerade arméns hästar,	
nu	kr. 172,270: —
med	» 18,500: —
till kronor 190,770: —	

Ridskolan.

Enligt § 1 i det för ridskolan å Strömsholm den 5 augusti 1892 utfärdade nådiga reglemente har skolan till ändamål i första rummet att åt det vid kavalleriet inträdande befäl bereda undervisning i ridning, veterinärlära och hofbeslag m. m. samt vidare att utbilda stallmästare och beridare äfvensom att lemna nödig undervisning i ridning åt de officerare af de öfriga truppslagen, som deraf kunna vara i behof. Skolan är närmast afsedd för 12 ordinarie elever, af hvilka 10 i kavalleriofficerskursen och 2 i lärokursen för stallmästare- och beridareelever.

[6.]
Ökning af
detta anslag.

Med erinran härom har kavalleriinspektören i sin ofvannämnda underdåniga skrifvelse den 13 oktober 1899 framhållit, hurusom bestämmelserna rörande elevernas antal väl motsvarade förhållandena före genomförandet af 1892 års förbättrade härorganisation, då medeltalet af elever i allmänhet utgjorde 13 å 14 årligen, men att derefter det ökade officersantalet vid kavalleriet samt isynnerhet artilleriets, fortifikationens och trängens större behof af stallmästare och ridlärare föranledt en ökning i elevantalet till i medeltal 16 å 17. Det oaktadt hade emellertid ett ej ringa antal kavalleriofficerare icke kunnat kommenderas till ridskolan året efter deras befordran till officerare, i följd hvaraf de under sitt första tjensteår ej lämpligen kunnat användas såsom ridinstruktörer. Till nu pågående kurs vid ridskolan hade sålunda sex underlöjtnanter vid kavalleriet icke kunnat kommenderas. Vid krigsskolan på Karlberg genomginge 17 elever utbildning för befordran under år 1899 till kavalleriofficerare, och då härtill komme, att tre officerare af andra vapenslag ej kunnat kommenderas till nu pågående ridskolekurs samt antagligen komme att dertill ånyo anmälas, kunde sålunda ett antal af 26 elever ifrågasättas för kommendering till 1900 års kurs.

I den mån utländska ridskolor blefve mindre tillgängliga för våra kavalleriofficerare, vore det äfven nödvändigt att boreda skicklige svenska

ryttare tillfälle till omkommendering vid ridskolan å Stömsholm, hvilken numera kunde anses fullt jemnbördig med de bästa i utlandet.

På grund häraf och då möjlighet äfven borde beredas för omkommendering till skolan af de kavalleriofficerare, hvilka ej på ett tillfredsställande sätt kunnat tillgodogöra sig undervisningen under en första kurs, har kavalleriinspektören hemställt om vidtagande af åtgärder för sådan utvidgning af skolan, att såsom *ordinarie* elever måtte kunna årligen kommenderas 14 officerare af kavalleriet samt 2 officerare af andra vapenslag, de sistnämnda för genomgående af lärokursen för stallmästareelever. I följd af den vid urtima Riksdagen beslutade omorganisationen af kavalleriet erfordrades deremot ej vidare att några beridareelever vid skolan utbildades.

En utvidgning af skolan kräfde emellertid fastställande för densamma af ny och förhöjd stat, och en sådan betingades jemväl deraf, att flere af posterna i den gällande staten äfven med skolans nuvarande organisation visat sig vara otillräckliga i följd af den prisstegring å förnödenheter m. m., som under senare åren inträdt.

De poster i nuvarande staten, som behöfde höjas, vore följande:

Räkenskapsförarens arfvode från	500	till	800	kr. eller med	300: —
Aflöning åt stallbetjenter ...	» 3,500	» 7,500	» »	» 4,000: —	
Ved och vedhuggning	» 1,000	» 2,500	» »	» 1,500: —	
Lyshållning och lampors underhåll	» 150	» 200	» »	» 50: —	
Underhåll af möbler och sängkläder	» 250	» 330	» »	» 80: —	
d:o af ridtyg och stallpersedlar	» 300	» 400	» »	» 100: —	
d:o af vapen	» 150	» 200	» »	» 50: —	
d:o af hinderbana och för smärre reparationer af byggnader	» 350	» 500	» »	» 150: —	
Oförutsedda behof.....	» 350	» 1,120	» »	» 770: —	
Dagaflöning till officerare af indelta kavalleriet, hvilka kommenderas att genomgå lärokursen för kavalleriofficerare	» 5,000	» 7,000	» »	» 2,000: —	
Fourrage för lönlösa kavalleriofficerares tjenstehästar...	» 2,000	» 3,000	» »	» 1,000: —	
Summa erforderliga medel, utöfver de för skolan nu anslagna, kr.	10,000: —				

Såsom skäl för de sålunda äskade förhöjningarne i anslagets särskilda titlar anför kavalleriinspektören: att de för räkenskapsföraren ökade göromålen gjorde för honom nödigt att använda särskildt skriftråde; att med hänsyn till nuvarande höga arbetspris aflöningen till de för skolan erforderliga stallbetjenter ej torde kunna sättas lägre än till 2 kronor 50 öre om dagen; att otillräckligheten af det för stallbetjenter i gällande stat upptagna belopp under flere år beredt skolans förvaltning de största svårigheter; att, enär allt flera af slottsrummen å Strömsholm behöft för skolan tagas i anspråk, kostnaderna för ved redan länge öfverskridit det därför nu anslagna beloppet, 1,000 kronor; att anslaget för oförutsedda behof, för närvarande upptaget till 350 kr., under senare åren visat sig vara fullkomligt otillräckligt och borde höjas jemväl med hänsyn till nödvändigheten att kunna möta möjliga prisstegringar å kostnaderna för fourrage m. m.; samt att öfriga begärda höjningar i statens olika titlar påkallades af den föreslagna ökningen i relevantalet.

Skolans utvidgning förorsakade emellertid äfven att ökad utrymme åt stallbetjeningen måste beredas. I ridskolans nuvarande s. k. fodermarskbyggnad funnes endast 3 boningsrum disponibla för hästskötare, med utrymme för högst 7 personer. Om antalet skötare höjdes till 10, erfordrades således rum för ytterligare 3, utom för 1 à 2 skötare af extra hästar samt för de menige, hvilka kommenderades till skolan för skötande af de från kavalleriregementena för inridning öfverlemnade nyantagna remonter.

För afhjelpande af detta behof borde fodermarskhuset tillbyggas, hvilket enligt uppgjord ritning jemte kostnadsförslag kräde en utgift af 2,614 kronor 30 öre.

Härjemte har kavalleriinspektören framlagt förslag till de ändringar i ridskolans reglemente, hvilka i händelse af bifall till hans ofvanberörda framställningar blefve behöfliga.

Arméförvaltningen å intendentsdepartementet, som i detta ärende afgifvit underdånigt yttrande, har icke haft något att anmärka mot de gjorda beräkningarne vare sig beträffande höjningen af skolans årliga utgifter eller i fråga om fodermarskhusets tillbyggnad.

Det af inspektören för kavalleriet väckta förslag om utvidgning af ridskolan anser jag mig af de skäl, för hvilka jag ofvan redogjort, böra på det kraftigaste tillstyrka, dock med erinran, att, enär anslaget

till skolan utgår för kalenderår, men den föreslagna ökningen i elevernas antal — vid det förhållande att ridskolekursen pågår från den 1 oktober ena året till samma dag påföljande år — icke kan ske före den 1 oktober det år, för hvilket ökadt anslag erhållits, besparingar första året kunna emotes, tillräckliga att därmed bestrida kostnaden för tillbyggnaden af fodermarskhuset. Med afgörandet af frågan om anvisande af medel för sistnämnda ändamål torde derfor kunna tillsvidare anstå, och då jemväl pröfningen af framställningen om vissa ändringar i det af Eders Kongl. Maj:t utfärdade nådiga reglemente för ridskolan är beroende af, huruvida den ifrågasatta utvidgningen af skolan vinner Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens bifall samt nödiga medel dertill beviljas, anhåller jag att framdeles få dertill återkomma.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

att öka anslaget till ridskolan nu	kr. 30,000: —
med	» 10,000: —
till	kr. 40,000: —

Artilleriskjutskolor.

[7.]
Ökning af
detta anslag.

Åberopande hvad jag ofvan under [1 a] anfördt i fråga om ny stat för Karlsborgs artillericorps samt med hänvisning till den af arméförvaltningen lemnade utredning rörande deraf påkallade anslagsförhöjningar (bil. II), hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen

att, vid bifall till hvad under [1 a] föreslagits,	
öka anslaget till artilleriskjutskolor,	
nu	kronor 26,175: —
med	» 1,450: —
till	kronor 27,625: —

Det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar.

[8.]
Ökning af
detta anslag.

Derest Eders Kongl. Maj:t täckes bifalla min framställning härnadan under [24.] om anvisande på extra stat för år 1901 af åter-

stående beloppet utaf de af 1899 års Riksdag beviljade medel till anskaffning af lakan och handdukar åt den icke garnisonerade armén och de värnpligtige, måste förevarande vapenöfningsanslag ökas med 26,530 kronor för underhåll och tvätt af nämnda persedlar.

Jag hemställer således, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

att, vid bifall till hvad under [24.] föreslås, höja anslaget till det icke garnisonerade infanteriets och det indelta kavalleriets vapenöfningar,	
nu	kronor 1,134,110: —
med	» 26,530: —
till	kronor 1,160,640: —

De värnpligtiges vapenöfningar.

Om min framställning här nedan under [24.] angående anvisande på extra stat för år 1901 af återstoden utaf det belopp, som af 1899 års Riksdag beviljades till anskaffning af lakan och handdukar åt den icke garnisonerade armén och de värnpligtige varder godkänd, måste för underhåll och tvätt af nämnda persedlar höjning i förevarande anslag ske med 53,060 kronor; och får jag med anledning häraf hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

[9.]
Ökning af
detta anslag.

att, vid bifall till hvad under [24.] föreslås, öka anslaget till de värnpligtiges vapenöfningar,	
nu	kronor 3,148,020: —
med	» 53,060: —
till	kronor 3,201,080: —

Arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiel.

Under [1. a] här ofvan har jag öförmålt, att ett bifall till min der gjorda hemställan om nådigt godkännande af ny stat för Karlsborgs artillericorps skulle, enligt den af arméförvaltningen verkställda utredning (bil. II), föranleda en ökning i nu förevarande anslag af 18,320 kronor.

[10.]
Ökning af
detta anslag.

Fjerde hufvudtiteln.

På grund häraf hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

att, vid bifall till hvad under [1. a] föreslagits, öka anslaget till arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiel
 nu kronor 1,430,155: —
 med » 18,320: —
 till kronor 1,448,475: —

Mathållning vid garnisonerade armén.

[11.]
 Ökning af
 detta anslag.

Med hänvisning till den af arméförvaltningen (bil. III) lemnade utredning rörande den förhöjning i förevarande anslag, som komme att erfordras i följd af den under [1. a] föreslagna omorganisation af Karlsborgs artillericorps, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen,

att, vid bifall till hvad under [1. a] föreslagits, öka anslaget till mathållning vid garnisonerade armén,
 nu kronor 1,421,830: —
 med i jemnadt tal » 34,600: —
 till kronor 1,456,430: —

Arméns munderingsutrustning.

[12.]
 Ökning af
 detta anslag.

Enligt de af Eders Kongl. Maj:t den 22 juli 1875 gifna förnyade nådiga instruktioner för beklädnadsdirektionerna vid *indelta roterade infanteriregementen och corpser* samt för beväringens beklädnadsdirektionerna vid *indelta roterade infanteri-* samt *afsutna kavalleriregementen och corpser* skulle de särskilda anslagsbelopp, hvilka nämnde direktioner egde uppbära för bestridande af kostnaderna för underhåll och nyanskaffning af manskapets beklädnad, beräknas för *stammen* i förhållande till antalet effektiva nummer och för *beväringen* enligt uppgjord plan öfver manskapsstyrkan vid hvarje truppförband, och sålunda i intetdera fallet med hänsyn till det verkliga antalet af manskapets tjänstgöringsdagar under året. De för beklädnaden afsedda medlen utbetalades, hvad beträffade *stammen*, från anslaget till »lif- och släp-munderingar vid rothållsregementena och Vermlands fältjägarcorps», samt hvad vidkom

beväringssmanskabet, från anslaget »försvarsverket till lands i allmänhet». Det tillkom beklädnadsdirektionerna vid hvarje truppförband att till förvaltning och redovisning mottaga de till truppförbandet anslagna beklädnadsmedlen, af hvilka bildades särskilda beklädnadskassor för stam och för beväring. Den del af kassornas medel, som pröfvades under någon längre tid icke komma att användas, finge göras fruktbarande genom inköp af statsobligationer, utlåning mot säkerhet af inteckning m. m.

Vid *rusthållstrupperna* åter bekostades manskapets beklädnad af rusthållarna intill åren 1885 och 1886, då beklädnadsskyldigheten öfvertogs af statsverket.

Genom beklädnadsreglementet af den 23 september 1887 ändrades grunderna för beräkningen af munderingsunderhållet vid *indelta armén, Vermlands fältjägarcorps, Gotlands infanteriregemente, beväringssbataljonerna* och *beväringen* på det sätt, att hänsyn skulle tagas, icke till stammens effektiva nummerantal eller beväringssstyrkan enligt uppgjord plan, utan till det verkliga antalet tjänstgöringsdagar, hvarjemte förvaltningsdirektionerna, som trädt i stället för de förutvarande beklädnadsdirektionerna, fingo från arméförvaltningen öfvertaga det direkta bestyret med underhållet af kappor samt, med några få undantag, jemväl remtygs- och utredningspersedlar. På Eders Kongl. Maj:ts förslag sammanfördes härefter af 1888 års Riksdag alla de statsmedel, som afsågos för munderingsunderhållet vid *indelta infanteriet, Vermlands fältjägarcorps* och *Jemtlands hästjägarcorps* till ett anslag af allmänt anslags natur, hvar emot de för det *berustade kavalleriet* erforderliga beklädnadsmedlen, enligt beslut vid 1884 års Riksdag, utgingo från ett reservationsanslag.

Munderingskassorna bibehöllos emellertid alltjemt åtskilda för stam och beväring och kassornas besparingar qvarblefvo vid respektiva truppförband till vederbörande förvaltningsdirektioners omedelbara förfogande och förvaltning.

Hvad angår den *garnisonerade armén* innefattades vid nämnda tid de då gällande bestämmelserna om munderingsunderhållet vid *stammen* i särskilda för olika truppförband utfärdade förvaltningsreglementen, enligt hvilka förvaltningsdirektionerna hade att mot uppbärande af visst årsanslag, utgående från statsanslaget »försvarsverket till lands i allmänhet», ansvara för persedlarnes underhåll och ersättande med nya i mån af förslitning. Dessa årsanslag beräknades jemväl i förhållande till det å stat upptagna antalet tjänstgöringsdagar, men utbetalades från arméförvaltningen endast i mån af behof, så att uppkomna behållningar i årsanslagen qvarstodo under arméförvaltningens vård, ehuru reserverade

för hvarje särskildt truppförbands behof under kommande år. Under slutet af 1880-talet blef emellertid, på grund af tid efter annan gifna nådiga föreskrifter, vid garnisonerade armén den ändring vidtagen, att munderingsanslagen för stammen beräknades efter verkliga tjenstgöringsdagar och ej efter det å stat upptagna dagantalet.

Vid den af 1892 års urtima Riksdags beslut föranledda uträkning rörande den ökning, som i hufvudtitelns särskilda anskaffningsanslag påkallades med tillämpning af de utaf Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen godkända prissättningar, sammanslogos *alla* för arméns munderingsutrustning afsedda medel till ett gemensamt statsanslag af reservationsanslags natur, kalladt *arméns munderingsutrustning*, med undantag af de från vapenöfnings- och skolanslag för samma ändamål utgående belopp, hvilka alltjemt bibehöllos under dessa senare anslag.

En följd af denna sammanslagning, hvilken på Eders Kongl. Maj:ts förslag af 1896 års Riksdag gillades, har blifvit, att skilnaden vid truppförbanden emellan stammens och beväringsskaps munderingsmedel upphäfts och att sålunda för hvarje truppförbands behof beräknas ett för stam- och beväringsskaps gemensamt årligt munderingsanslag, hvarjemte numera också enhet för armén i dess helhet genomförts derutinnan, att de å dessa årsanslag uppkommande behållningar, reserverade för hvart regementes egen räkning, qvarblifva hos arméförvaltningen intill dess de för afsedt ändamål requireras.

I sin ofvannämnda underdåniga skrifvelse af den 3 november 1899 hemställer arméförvaltningen å intendentsdepartementet om förhöjning i statsanslaget till arméns munderingsutrustning, hvilket alltjemt från och med år 1897, då det först började utgå, visat sig vara otillräckligt. Såsom skäl för den begärda höjningen anför arméförvaltningen:

Utaf de, i enlighet med gällande bestämmelser i nådiga beklädnadsreglementet den 23 september 1887 och förvaltningsreglementena för garnisonerade armén, af arméförvaltningen fastställda årsanslagen för munderingsunderhållet vid arméns särskilda truppförband hade under åren 1897 och 1898 följande belopp afsetts att utgå från ifrågavarande statsanslag nemligen:

för år 1897	kronor 2,058,885: 52
» » 1898	» 2,045,094: 30

eller tillhopa kronor 4,103,979: 82,

under det att i riksstaten vore för såväl dessa som arméförvaltningens direkta utgifter för munderingsunderhållet för hvartera året anvisade blott 1,939,191 kronor eller för båda åren tillsammans 3,878,382 kronor.

Arméförvaltningen hade alltså för munderingsunderhållet vid armén, med undantag af det under omorganisation stående kavalleriet i Skåne och Norrland, under dessa tvenne år varit nödsakad att från anslaget till arméns munderingsutrustning såsom årsanslag åt munderingskassorna anvisa 225,597 kronor 82 öre, eller i medeltal ungefär 112,800 kronor för hvartera året, utöfver hvad som för utrustningen i dess helhet funnits i riksstaten upptaget. Härförutom hade från anslaget fortfarande måst utgå de utgifter, hvilka det tillkomme arméförvaltningen att direkt bestrida. Dessa förhöjda anslag hade, i den mån de af truppförbanden tagits i anspråk, måst betäckas från munderingskassornas hos arméförvaltningen inestående behållningar. I den mån vederbörande truppförband behöfde använda dessa tillgångar för de med dem afsedda ändamål, måste medel anskaffas för beloppens återgäldande. Det vore uppenbart, att med ett så betydligt öfverskridande af det årliga statsanslaget, i hvilket öfverskridande någon minskning icke vore att motse, den dag ej kunde vara aflägsen, när kassornas hos arméförvaltningen inestående behållningar vore förbrukade, och åtgärder måste därför i tid vidtagas såväl för vinnande af tillgång till täckande af redan befintlig brist som ock för beredande af sådan förhöjning, att detta anslag måtte för framtiden blifva tillräckligt till täckande af samtliga enligt gällande föreskrifter detsamma åliggande utgifter.

Till frågans belysande samt för utredande af anledningen dertill, att detta statsanslag, omedelbart efter dess upptagande i riksstaten under dess nuvarande benämning och natur, kommit att visa sig för sitt ändamål otillräckligt, har arméförvaltningen lemnat nedanstående redogörelse för såväl anslagets tillkomst som de förändringar, hvilka under senare åren vidtagits beträffande de statsanslag, hvilka från ingången af år 1897 sammanförts till reservationsanslaget »till arméns munderingsutrustning.»

På sätt inhemtades af tablå 5 fol. 5 och 15 till det inom landtförsvarsdepartementet utarbetade, för 1896 års Riksdag framlagda förslag till ändrad uppställning af riksstatens 4:de hufvudtitel, hade detta anslag bildats

af de för beklädnadsunderhållet afsedda delar af förutvarande anslaget till »försvarsverket till lands i allmänhet», nemligen:

från titeln de värfvade regementenas be- klädnad	kr. 882,587: 40	
» beväringssmanskapets utredning	» 741,802: 60	
» förlorade persedlars ersättande	» 300: —	1,624,690: —
af anslaget till »beklädnad och utredning m. m. för indelta infanteriet, Vermlands fältjägarecorps och Jemtlands hästjägarecorps»		366,073: 57
samt af anslaget »till anskaffande och underhåll af be- klädnads-, beväringss-, remtys- samt häst- och sadel- munderingspersedlar vid det berustade kavalleriet» ..		81,248: —
	S:a kr. 2,072,011: 57	

Af dessa tillgångar hade till redovisning under anslaget till omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland öfverförts 139,728 kronor 95 öre, och skulle sålunda till munderingsutrustning vid armén i öfrigt återstå 1,932,282 kronor 62 öre. Den nämnd, som granskat omförmälda förslag, hade emellertid erinrat, dels att från ofvan angifna summa borde afföras det för gevärsunderhållet vid rusthållsinfanteriet afsedda belopp 10,192 kronor, dels ock att till anslaget borde läggas 17,100 kronor 16 öre, ökad behof af munderingsmedel för VI arméfördelningens infanteritruppförband, och hade Riksdagen, i enlighet med dessa yrkanden, för år 1897 fastställt anslaget för »arméns munderingsutrustning» till 1,939,191 kronor.

Enär den af nämndens erinringar föranledda anslagsförhöjningen afsåg ökning af tillgångarna under »beklädnad och utredning m. m.», kunde samtliga för beklädnadsunderhållet under anslaget till arméns munderingsutrustning anvisade medel sammanföras sålunda nemligen:

för de värfvade garnisonerade truppförbanden	kr. 882,587: 40
» beväringssmanskapet	» 741,802: 60
» förlorade persedlars ersättande	» 300: —
» beklädnad m. m. vid icke garnisonerade infanteriet »	372,981: 73
» d:o d:o d:o rusthållskavalleriet	» 81,248: —

S:a kr. 2,078,919: 73

och om härifrån droges för det omorganiserade kaval-
leriet afsedda..... kr. 139,728: —
erhölles det af Riksdagen i rundt tal anvisade beloppet » 1,939,191: —

Af ett upprättadt sammandrag öfver beklädnadskassornas utaf arméförvaltningen fastställda årsanslag för 1897, — det sista år, hvarunder

anslag fastställdes särskildt för stam och särskildt för beväring, — framginge, att de till kassorna från anslaget till arméns munderingsutrustning utgående årsanslagen enligt ofvan angifna gruppering fördelades sålunda nemligen:

a) för de värfvade garnisonerade truppförbanden	kr.	812,832: 80
b) » beväringsmanskapet	»	767,486: 43
c) » det icke garnisonerade infanteriet	»	406,007: 25
d) » rusthållskavalleriet	»	72,559: 04

S:a kr. 2,058,885: 52,

hvilket gäfvade vid handen, att de anvisade tillgångarne öfverskridits med följande belopp, nemligen under grupp b) med kronor 25,683: 83 och under grupp c) med 33,025: 52, samt att de under nämnda år från anslaget till arméns munderingsutrustning för truppförbanden, utom det omorganiserade kavalleriet, anvisade årsanslagen

till munderingsunderhållet	2,058,885: 52
öfverstege nämnda statsanslag	1,939,191: —
med kronor	119,694: 52.

Då de vid omförmälda förslag till hufvudtiteln förändrade uppställning fogade tabeller och sammandrag gäfvade vid handen, att det belopp, som öfverförts till munderingsunderhållet vid det omorganiserade kavalleriet, utgått från grupp a), hade det under denna grupp upptagna ursprungliga anslaget nedbringats till sådant belopp, att återstoden af ofvan angifna anslagsbrist fölle på denna grupp.

Otillräckligheten af de under grupp a) upptagna anslagstillgångar ansåge arméförvaltningen härleda sig deraf att truppförbandens årsanslag numera beräknades efter verkliga antalet tjenstgöringsdagar, under det att förut i flere värfvade regementens stater upptogs ett bestämdt årsanslag till beklädnaden.

En minskning i antalet tjenstgöringsdagar skulle visserligen under de sista åren hafva inträdt i följd af ökadt antal vakanser bland manskapsskassen, om icke samtidigt ett ännu större antal af det manskap, som beräknats vara permitteradt, ej begagnat sin ledighet, utan föredragit att stanna i tjenstgöring.

Anledningen till ökning af anslagsbehofven under grupp b) funne arméförvaltningen vara den, att beväringens nummerstyrka samt antalet af de värnpligtiges tjenstgöringsdagar öfverskridit, hvad i berörda hänseenden förutsatts vid beräkandet af de utaf den nya härordningen föranledda ökade medelsbehofven.

Hvad slutligen beträffade bristen i de under grupp c) anvisade tillgångarna, hufvudsakligen bildade af det anslag, som fordom varit i riksstaten upptaget under benämning »lif- och släpmunderingar vid rotheållsregementena och Vermlands fältjägarcorps», vore enligt arméförvaltningens uppfattning denna brist beroende deraf, att de anvisade medlen visat sig vara för afsedt ändamål otillräckliga långt innan de blifvit till det nya gemensamma anslaget öfverförda.

Anslaget till lif- och släpmunderingar, hvilket från och med år 1879 varit i riksstaten upptaget med 304,063 kronor, höjdes väl vid 1888 års Riksdag till 385,583 kronor genom ditförande dels från anslaget för »försvarsverket till lands i allmänhet» af 55,000 kronor, för anskaffning och underhåll af kapotter samt remtygs- m. fl. persedlar vid rotheållsinfanteriet, dels af det såsom sjelfständigt anslag i riksstaten förut upptagna beloppet 26,520 kronor till »trossens underhåll», men någon ökning i medel till bestridande af det ursprungliga anslaget åliggande utgifter hade genom denna anordning icke egt rum. Någon dylik ökning hade icke heller varit förenad med den vid 1889 års Riksdag vidtagna åtgärd att höja detta anslag, från och med sistnämnda år benämndt »beklädnad och utredning m. m. för indelta infanteriet, Vermlands fältjägarcorps och Jemtlands hästjägarcorps», till 436,583 kronor, enär denna höjning uteslutande betingats af skyldighet för Kronan att öfvertaga munderingsunderhållet vid det berustade infanteriet.

Efter afförande från sistnämnda anslagsbelopp af vissa utgifter, som i följd af den förbättrade härordningen skulle upphöra, men tillförande åter af åtskilliga utgifter, som efter härordningens genomförande tillkommo, samt efter ytterligare afskiljande af vissa procent till intendentur- och sjukvårdsträng, allt enligt hvad den vid oftanämnda förslag fogade tablå V, fol. 16 närmare innehölle, hade detta anslag ingått i det gemensamma munderingsanslaget med ofvan upptagna 366,073 kronor 57 öre. — Härvid ansåge sig dock arméförvaltningen böra erinra, dels att i det ursprungliga anslaget till lif- och släpmunderingar icke ingått några medel till bekostande af intendentur- och sjukvårdsträng, dels ock att vid samtliga sist omförmälda truppförband de från statsanslaget till lif- och släpmunderingar m. m. utfallande årsanslagen för beklädnadsunderhållet till och med utgången af år 1887 beräknats efter visst årsanslag, till storleken oberoende deraf, om truppen till större eller mindre del varit till militärtjänstgöring eller arbete kommanderad, då deremot, såsom ofvan blifvit nämnt, från och med ingången af år 1888 årsanslagen beräknades efter verkliga tjänstgörings-

dagar. Grunderna för dessa årsanslags beräkning hade sålunda ändrats, utan att någon motsvarande ändring i anslagets storlek egt rum.

Att förhöjning i anslaget till lif- och släpmonderingar påkallats af de ändrade grunderna för beräkning af beklädnadskassornas årsanslag, framginge emellertid med tydlighet deraf, att å nämnda anslag till och med år 1887 årligen uppstått större eller mindre öfverskott, 4:de hufvudtiteln's allmänna besparingar till godo, under det att år 1888, vid tillämpning af de ändrade föreskrifterna för beräkning af årsanslagen till monderingsunderhållet vid ifrågavarande truppförband, å anslaget uppstod en brist af 22,347 kronor 11 öre, men då detta anslag, lika som det nya anslaget till beklädnad och utredning m. m., i hvilket lif- och släpmonderingsanslaget sedermera uppgått, varit af allmänt anslags natur, hade härigenom någon större olägenhet af anslagets otillräcklighet icke uppstått, enär uppkommande brister årligen täckts från öfverskott å andra bland hufvudtiteln's anslag af samma natur.

Härförutom borde icke lemnas oanmärkt, att ändrade rekryteringsförhållanden med deraf föranledda större årskontingenter vid rekryt-skolorna, särskildt vid VI arméfördelningens truppförband samt vid Hallands och Blekinge bataljoner, föranledt en ökning i kostnaderna för beklädnadsunderhållet, ganska afsevärdt öfverskridande det af öf-märkta granskningsnämnd beräknade beloppet 17,100 kronor 16 öre.

Till närmare belysande af angifna förhållanden har arméförvaltningen hänvisat till ett uppgjort sammandrag öfver årsanslagen för beklädnadsunderhållet vid indelta roterade infanteriet och Vermlands fältjägarcorps, hvaraf framgår, att dessa anslag år 1887 uppgått till sammanlagdt 281,797 kronor 69 öre, under det att motsvarande anslag för det icke garnisonerade infanteriet, med undantag af f. d. rusthållsinfanteriet, för år 1897 belöpt sig till 361,478 kronor 73 öre.

Då storleken af de årliga monderingsanslagen grundade sig på antalet tjenstgöringsdagar vid arméns särskilda truppförband, men detta antal åter vore beroende på en del tjenstgörings- m. fl. förhållanden, öfver hvilka arméförvaltningen icke egde någon bestämmanderätt, mötte det för arméförvaltningen öfverstigliga hinder att med framtida tjenstgöringsförhållanden såsom grund beräkna storleken af nu erforderliga årliga anslagsförhöjning. För arméförvaltningen återstode det sålunda endast, att med ledning af sista årens anslagsbehof föreslå den förhöjning, som för den närmaste framtiden kunde antagas oundgängligen erforderlig.

Såsom af det ofvan anförda framginge, hade bristen i anslaget uppgått till i medeltal omkring 112,800 kronor för hvart och ett af

åren 1897 och 1898, för såvidt afsåges beklädnadskassornas behof. Arméförvaltningen hade emellertid att från anslaget bestrida jemväl en del för munderingsunderhållet i dess helhet erforderliga utgifter, hvilka kunde beräknas till omkring 4,200 kronor. Under förutsättning att de 16,000 kronor, som för närvarande tillfördes munderingsanslaget från Norrbottens hästjägareskvadrons fond, fortfarande kunde påräknas, skulle den nu erforderliga anslagsförhöjningen sålunda böra bestämmas till 101,000 kronor för år räknadt, i följd hvaraf anslaget till arméns munderingsutrustning, nu i riksstaten upptaget till 1,946,440 kronor, borde från och med år 1901 upptagas med 2,047,440 kronor.

Slutligen har arméförvaltningen framhållit nödvändigheten deraf, att till täckande af den brist i anslagets tillgångar, som på grund af ofvan anförda förhållanden under åren 1897—1899 redan uppstått och kunde antagas ytterligare under innevarande år uppstå, i sammanhang med förestående anslagsökning beviljades ett extra anslag af 404,000 kronor, motsvarande sammanlagda beloppet af bristen under hvart och ett af nämnda fyra år.

Vid urtima Riksdagen år 1892 beräknades för munderingsutrustning till de värnpliktige 2,124,000 årliga tjänstgöringsdagar, men alldeles uppenbart lär vara, att detta dagantal, i ett land stadt i den utveckling som Sverige, så länge årsklasserna icke begränsas, oupphörligen måste stiga och sålunda också påkalla häremot svarande stegrade anslagskraf. Då detta dagantal numera vuxit till i det närmaste 200,000 öfver det ursprungligen beräknade, fordras sålunda för närvarande efter 35 öre för tjänstgöringsdag ett årligt tillskott af inemot 70,000 kronor för de värnpliktiges munderingsutrustning i hvad denna år 1892 ansågs betinga. Men ej allenast denna ökning af tjänstgöringsdagarnas antal kräfver växande anslagstillgångar för arméns munderingsutrustning, utan sådana måste jemväl beredas med anledning af de i den enskilde soldatens utrustning ständigt nytillkommande persedlar, som vapenteknikens framsteg och lärdomar, hemtade från utländska arméer, påvisa såsom oundgängliga. Detta senare skäl för ökning af anslaget gäller naturligtvis icke endast de värnpliktige utan med lika berättigande den stamans soldaten. Att sålunda de beräkningar, som vid tiden för urtima Riksdagens beslut år 1892 upprättades å kostnaderna för arméns munderingsutrustning, numera icke kunna vara tillfyllest, lär vara själfklart.

Under de senaste åren hafva, enligt hvad ofvan framhållits, på grund af nyss åberopade omständigheter, de anvisade medlen för arméns mun-

deringsutrustning visat sig alldeles otillräckliga, och arméförvaltningen har varit nödsakad att tillfälligtvis, för täckande af de härvidlag uppkomna bristerna, tillgripa innestående, för olika truppförband reserverade behållningar å anvisade årsanslag. Man skulle ju kunna vara frestad antaga, att, då betydande behållningar å de för truppförbanden af arméförvaltningen anvisade årsanslagen förefinnas, dessa anslag blifvit för högt tillmätta, derest icke de från truppförbanden årligen inkommande persedelredogörelserna, som påvisa högst betydande brister i denna utrustning, hvilka ej närmelsevis kunna täckas medelst dessa behållningar, bestämdt jäfvade ett dylikt antagande.

Anledningen till dessa behållningar är också att söka derutinnan, att försök för vinnande af den för armén mest tillfredsställande utrustning pågå, och att vederbörande regementsförvaltningar, i afvaktan på utgången af dessa försök och deraf föranledda modellförändringar, såvidt möjligt undanskjutit den annars behöfliga nyanskaffningen.

De för munderingsutrustningens kompletterande hos arméförvaltningen af truppförbandens årsanslag tillfälligtvis innestående behållningar, äro sålunda redan beräknade och afsedda för täckande af brister i munderingsutrustningen, till hvilkas fyllande de oundgängligen erfordras.

Derest min framställning under [1 a] härofvän angående omorganisation af Karlsborgs artillericorps vinner nådigt bifall, måste, enligt den inom arméförvaltningen verkställda utredning (bil. III), nu förevarande anslag höjas med 16,011 kronor.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt och af den utredning, arméförvaltningen i sitt underdåniga utlåtande förebragt, får jag, som anhåller att sedermera under [29.] få återkomma till frågan om äskande af extra medel till betäckande af den uppkomna bristen i detta anslag, härmed i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

att öka anslaget till arméns		
munderingsutrustning, nu	 kronor	1,946,440: —
dels med	 »	101,000: —
dels ock, vid bifall till hvad	 »	
under [1 a] föreslagits, med	 »	16,011: —
till	 kronor	2,063,451: —

Arméns intendentur- och sjukvårdsträng samt diverse intendenturbehof.

[13.]
Sammanslag-
ning af dessa
anslag.

Arméförvaltningen å intendentsdepartementet har i sin ofvannämnda skrifvelse den 3 november 1899 i underdånighet föreslagit, att de för närvarande i riksstaten uppförda båda reservationsanslagen till arméns »intendentur- och sjukvårdsträng» samt till »diverse intendenturbehof» måtte med hvarandra sammanslås till bildande af ett nytt anslag under titel »arméns diverse intendentur- och sjukvårdsbehof». Såsom stöd för detta förslag har arméförvaltningen anfört, att anslaget till diverse intendenturbehof visat sig alldeles otillräckligt till täckande af de utgifter, som från detsamma borde bestridas, då deremot det förstnämnda anslaget årligen lemnat afsevärda reservationer, tillräckliga att, om de kunnat dertill användas, täcka det andra anslagets brister.

Anledningen dertill att anslaget till diverse intendenturbehof visat sig otillräckligt, framginge af en jmförelse mellan de tabeller och sammandrag, som funnes fogade vid det för 1896 års Riksdag framlagda förslaget till förändrad uppställning af fjerde hufvudtiteln. Enligt tab. 5 fol. 5 och 24 hade nemligen genom sammanslagning af åtskilliga under det förra anslaget till »försvarsverket till lands i allmänhet» upptagna titlar bildats ett anslagsbelopp af 33,397 kronor 5 öre, afsedt för intendentur- och sjukvårdsförråden i Stockholm och å Karlsborg. Här af hade emellertid 17,324 kronor öfverförts till anslaget för omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland, under det att för den öfriga armén afsetts återstoden 16,073 kronor 5 öre, hvilket belopp af den nämnd, som haft att granska berörda förslag, sammanslagits med ett för troféer m. m. afsedt anslag å 16,850 kronor till bildande af det i riksstaten för år 1897 första gången upptagna anslaget till diverse intendenturbehof. Då de flesta af de under anslaget för »försvarsverket till lands i allmänhet» upptagna utgiftstitlar, som bildat det ursprungligen föreslagna anslaget för intendentur- och sjukvårdsförråden i Stockholm och å Karlsborg, redan förut årligen i regeln öfverskridits, låge det i öppen dag, att det sålunda bildade anslaget till diverse intendenturbehof, särskildt efter nyss omförmälda öfverföring till omorganisationsförslaget, måste blifva otillräckligt.

Under åberopande af de utaf arméförvaltningen anförda skäl, och då utgifterna under ifrågavarande båda anslag i vissa afseenden äro ganska likartade, i följd hvaraf tvekan mången gång lär uppstått, huruvida en utgiftspost rättast bort å det ena eller andra anslaget bokföras, samt genom den föreslagna åtgärden sålunda torde vinnas förenkling och lättnad i bokförings- och redovisningshänseende, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att medgifva,

att anslagen till »arméns intendentur- och sjukvårdsträng», nu 83,855 kronor, samt till »diverse intendenturbehof», nu 33,323 kronor, måtte få med hvarandra sammanslås till ett reservationsanslag benämndt »arméns diverse intendentur- och sjukvårdsbehof», samt att detta anslag måtte få med 117,178 kronor i riksstaten uppföras näst efter anslaget till »arméns munderingsutrustning».

Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten för den garnisonerade armén.

Såsom jag ofvan under [1. a] anfört samt af arméförvaltningens i denna fråga lemnade utredning (bil. III) inhemtas, skulle, vid bifall till min hemställan om antagande af ny stat för Karlsborgs artillericorps, nu ifrågavarande anslag behöfva förhöjas med 4,068 kronor. Jag hemställer därför, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

[14.]
Ökning af
detta anslag.

att, vid bifall till hvad under [1. a] föreslagits, höja anslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten för den garnisonerade armén,
nu kronor 213,378: —
med » 4,068: —
till kronor 217,446: —

Lindring i rustnings- och roteringsbesvären.

Enligt § 11 i lagen den 2 december 1892, angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären, skola de rust- och rotehållare, hvilka

[15.]
Ökning af
detta anslag.

utgöra besvären effektivt eller genom erläggande af vakansafgift till regemente eller corps, erhålla lindring i nämnda besvär medelst utbetalning till en hvar af dem af ett efter vederbörlig uppskattning bestämdt belopp, för hvilket ändamål nu ifrågavarande anslag blifvit anvisadt. Enligt 1900 års riksstat utgår detta anslag med 3,000,000 kronor, deri dock ej är inberäknad belöpande lindring för ännu ej vakanssatta rusthåll och rotar vid Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente, hvilken lindring skall gäldas af det särskilda anslaget till »fortgående vakanssättning af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland.»

Under erinran härom har statskontoret uti sin ofvan omförmälda skrifvelse den 9 december 1899 anfört, att med beräkning efter de genom nådiga kungörelsen den 27 oktober 1899 bestämda nya värden å rustnings- och roteringsprestationerna, lindringen, som under åren 1900 och 1901 utginge med 80 % af hela värdet, komme att för sistnämnda år erfordra ett belopp af sammanlagdt 3,633,099 kronor 24 öre, hvaraf belöpte på Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente 302,879 kronor 11 öre samt på öfriga indelta truppförband 3,330,220 kronor 13 öre.

I enlighet med statskontorets hemställan får jag sålunda i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen,

att förevarande anslag	
nu	kronor 3,000,000: —
måtte ökas med i rundt tal	» 330,000: —
till	kronor 3,330,000: —

Omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland.

[16.]
Ökning af
detta anslag.

Såsom Eders Kongl. Maj:t behagade erinra sig, äro Skånska husar- och dragonregementena samt Norrlands dragonregemente för närvarande under omorganisation från indelta till värfvade truppförband, hvilken omorganisation kommer att pågå under ännu obestämbar tid, beroende af den längre eller kortare tidrymd, som förflyter till dess det före omorganisationens början antagna indelta manskapet hunnit afgå från innehafvande beställningar samt rust- och rotehållsnumren i mån deraf kunnat vakanssättas. Under hela omorganisationstiden komma kost-

naderna för dessa truppförband att bestridas *dels* af rust- och rotehållarne i den mån vakanssättningen ej blifvit genomförd, och *dels* i öfrigt af statsmedel, dock att vederbörande rust- och rotehållare, som effektivt fullgöra rustning och rotering, ega att af statsmedel åtnjuta ersättning för dessa besvärs uppskattade värde, i den mån lindring i besvären skall ega rum.

I 1897 års riksstat uppfördes, i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts förslag, första gången nu ifrågavarande anslag, från hvilket skola bestridas alla utgifter, som för omförmälda tre regementen under omorganisationstiden erfordras, hvarefter anslaget kommer att ur riksstaten utgå och dess belopp fördelas å de anslag, hvarifrån kostnaderna för öfriga värfvade truppförband bestridas.

Samtliga utgifter för ifrågavarande tre regementen beräknades vid 1896 års Riksdag komma att efter genomförd omorganisation uppgå till 2,033,613 kronor 90 öre, men då ett visst antal rust- och rotehållare tillsvidare komme att utgöra rustnings- och roteringsbesvären effektivt, blef häraf ett belopp, motsvarande fulla värdet af de vid regementena icke vakanssatta 1,150 nummer, beräknade efter 300 kronor för hvarje nummer, eller 345,000 kronor, öfverfördt till ett särskildt anslag under benämning »*fortgående vakanssättning af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland*», från hvilket sedermera vid hvarje Riksdag skulle i den mån vakanssättningen vid de tre regementena fortginge, till omorganisationsanslaget öfverföras ett belopp, motsvarande vakansafgifter enligt nyssnämnda beräkning för de sedan föregående Riksdag vakanssatta numren. Anslaget till omorganisationen, hvilket således i 1897 års riksstat upptogs med (2,033,613: 90 — 345,000) i jernadt tal 1,688,614 kronor, blef sedermera af ofvan angifna orsak vid 1897 och 1898 årens riksdagar ökad med sammanlagdt 96,000 kronor, förutom 1,469 kronor för beredande af höjd aflöning åt beställningsmän, samt upptogs sålunda i 1899 års riksstat med 1,786,083 kronor. Anslaget till fortgående vakanssättning af ifrågavarande regementen uppfördes i nämnda riksstat med 249,000 kronor, motsvarande, efter 300 kronor för hvarje nummer, 830 nummer, som antagits skola under året effektivt fullgöra rustnings- och roteringsskyldigheten. Då emellertid det sedermera visade sig, att detta antagande hvilade på oriktiga grunder, enär, enligt de vid 1898 års slut lemnade uppgifter, antalet nummer, som under år 1900 kunde antagas effektivt fullgöra rustningen och roteringen, öfverstege den för år 1899 beräknade siffran, blef anslaget för regementenas omorganisation för år 1900 uppfördt med oförändradt belopp.

Enligt de uppgifter, som från vederbörande arméfördelnings- och regementschefer kommit mig tillhanda, kan antagas, att antalet nummer, som under år 1901 effektivt fullgöra rustningen och roteringen, kommer att uppgå till 360 rusthåll vid hvart och ett af Skånska husar- och dragonregementena och 72 rotar vid Norrlands dragonregemente eller tillhopa 792 nummer. Antalet af de nummer, som komma att vakanssättas, skulle alltså uppgå till (830 — 792) 38, i följd hvaraf med tillämpning af ofvan omförmälda grunder för anslagens bestämmande ett belopp af 11,400 kronor bör till »omorganisationsanslaget» öfverföras från anslaget »till fortgående vakanssättning». Visserligen inträffar nu, att äfven sistnämnda anslag måste väsentligt förhöjas, beroende på de ökade värdena å rustnings- och roteringsprestationerna, men dessa ökade värden kunna icke föranleda dertill att vid beräkning af det belopp, som skall till omorganisationsanslaget öfverföras, värdet å de vakanssatta numren sättes till högre belopp än det af Riksdagen förut bestämda eller 300 kronor. Jag anser sålunda, att ifrågavarande anslag bör, jemlikt de af 1896 års Riksdag godkända grunder för dess beräkning, höjas med ett belopp af (38×300) 11,400 kronor, som öfverflyttas från anslaget »till fortgående vakanssättning».

Om min framställning här ofvan under [5.] angående ökning af medelinköpspris för remonter vinner bifall, måste, på sätt jag der omförmält, förevarande anslag ytterligare ökas med ett belopp af 22,000 kronor.

På grund af hvad jag nu anfört, får jag alltså i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen,

att öka anslaget till omorganisation af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland, nu kronor 1,786,083: —	
dels med	» 11,400: —
dels ock, vid bifall till hvad	
under [5.] föreslagits, med	» 22,000: —
till kronor 1,819,483: —	

Fortgående vakanssättning af indelta kavalleriet i Skåne och Norrland.

[17.]
Ökning af
detta anslag.

För uppkomsten af och ändamålet med detta anslag har jag under nästföregående punkt i underdånighet redogjort. I dess ofvan omförmälda skrifvelse den 9 December 1899 har statskontoret anmält, att, med beräkning af de genom nådiga kungörelsen den 27 oktober samma